



תפ"ח 53758/07/13 - מדינת ישראל, המאשימה נגד עלי אמטיראט, הנאשם

בית המשפט המחוזי בבאר שבע

תפ"ח 53758-07-13 מדינת ישראל נ' אמטיראט (עציר) ואח'

בפני: כבוד השופט אזולאי - אב"ד כבוד השופט זלוצ'ובר
כבוד השופטת רז-לוי

בעניין: מדינת ישראל

המאשימה

ע"י עו"ד שרית שמש - פמ"ד

נ ג ד

עלי אמטיראט

ע"י בא כוחו עו"ד תומר אורינב - ס.צ. הנאשם

תוכן עניינים

3	פתח דבר
3	תמצית כתב האישום
4	מענה הנאשם לכתב האישום
5	אישום ראשון - חטיפת האח מהדי
6	עיקרי טענות הצדדים
7	בחינת העדויות והראיות אל מול טענות ההגנה
7	האדן הראשון - עדויות של בני משפחת המתלון ועדויות נוספות התומכות בה
19	האדן השני - עדויות מפלילות של בני משפחתו של הנאשם - שותפיו לעבירה
23	סיכום האישום הראשון
24	אישום שני - חטיפת האחין עומאר
24	תמצית כתב האישום
25	עיקרי טענות הצדדים
26	הרקע - קיום המפגשים בין עביר לבנות המנוחות
27	עדויות המתלון - עומאר
28	גרסת הנאשם
29	ראיות התומכות בגרסתו של עומאר
35	בחינת טענות ההגנה ביחס לגרסתו של עומאר



39	בחינת תמיהות שהועלו על ידי הסינגור בנוגע לעדותו של עומאר
44	סיכום - אישום שני
45	אישום שלישי - רצח הבנות המנוחות
46	עובדות שאינן שנויות במחלוקת
47	עיקרי טענות הצדדים
48	דיון והכרעה
49	סקירת הראיות הנוגעות ליום הרצח
54	הערכת העדויות - יום הרצח
58	טענות ההגנה בדבר סתירות ופרכות בעדויות בני משפחה הנוגעות ליום הרצח
62	עדויות המומחים באשר לסיבת - מנגנון המוות
65	התייחסות המומחים לאפשרות של תליית המנוחות לאחר מותן
66	הערכת המומחים ביחס לשעת המוות
76	חוות הדעת הביולוגית והממצאים מהזירה בנושא ה-D.N.A
80	צבר הראיות הנסיבתיות המצביעות על אשמת הנאשם
80	ראיות נסיבתיות שמועדן טרם רצח הבנות המנוחות
91	ראיות נסיבתיות שמועדן לאחר הרצח
93	גרסת הנאשם בחקירותיו במשטרה
95	אמירות של הנאשם לאחר הרצח המצביעות על תחושת אשם
98	שקרים מהותיים של הנאשם
99	הימנעות הנאשם מלהעיד בבית המשפט
102	סיכום ומסקנות - האישום השלישי
104	סוף דבר

חל איסור פרסום על פרסום שמם של העדים שהינם קטינים, או כל פרט אחר שעשוי להוביל לזיהויים.

כל ההדגשות במסמך זה אינן במקור אלא אם נכתב במפורש אחרת.

הכרעת דין

השופטת י. רז-לוי

פתח דבר

הנאשם, עלי אמטיראת, היה נשוי לרייקה אמטיראת (להלן - "רייקה"), והתגרש ממנה בשנת 2008. לנאשם ורייקה ששה ילדים משותפים, כולם קטינים בעת התרחשות עובדות האירועים נשוא כתב האישום: פ' יליד 1996, ס' יליד 1998, רה' ילידת 2000, ג' יליד 2001, רי' ילידת 2002 ו-ב' ילידת 2004.

לאחר גירושיו מרייקה, נישא הנאשם בינואר 2009 לעביר דנדיס (להלן - "עביר"), אשר התגוררה בעזריה. לנאשם ולעביר נולדו שתי בנות משותפות - רימאס, ילידת 23.10.09, ואסינאד, ילידת 2.2.11 (להלן - "הבנות המנוחות" או לעיתים "הבנות").



הנאשם ומשפחתו המורחבת מתגוררים בפזורת אל פורעה, בסמוך לערד. במבנה אחד במתחם המשפחתי התגוררו רייקה וששת ילדיה. במבנה הסמוך התגוררו, לעיתים, הנאשם, עביר והבנות המנוחות. לרוב, הנאשם לא התגורר במבנה זה, אלא התגורר במקום עבודתו במרכז הארץ, אם כי במועד התרחשות האירועים נשוא כתב האישום התגורר באותו מבנה הנאשם בלבד. כמו כן, התגוררו במתחם המשפחתי הוריו של הנאשם, ואקיו עטוה, איברהים וחמיד. יחד עם הורי הנאשם גרו ילדיו של האח מחמד - עומאר, ג'ומעה ופאיז. אחים נוספים של הנאשם - אחמד, חסן, מחמד, מרים ופאיזה, לא גרו במתחם המשפחתי.

תמצית כתב האישום

על פי כתב האישום המתוקן, בנובמבר 2011 נטלה עביר את הבנות המנוחות ועברה להתגורר עימן בעזריה, בבית אימה, סועד דנדיס. בעזריה גר גם אחיה של עביר, מהדי דנדיס, כאשר אח נוסף של עביר, עלא דנדיס, גר במזרח ירושלים. בנסיבות השנויות במחלוקת בין הצדדים, שבו הבנות המנוחות לגור באל פורעה, בביתה של רייקה.

כתב האישום מונה שלושה אישומים:

האישום הראשון עניינו בכך שעל פי הנטען, לאחר שעביר עזבה את הנאשם יחד עם הבנות המנוחות בסמוך לחודש נובמבר 2011, הנאשם חטף את מהדי, אחיה של עביר, יחד עם חברו וליד, והחזיק בהם תוך שהוא מאיים על עביר כי אם היא רוצה לראות את מהדי חי, עליה להעביר את הבנות המנוחות למשמורתו, ולאחר שכך נעשה הנאשם שחרר הנאשם את מהדי, כאשר את וליד שחרר קודם לכן.

האישום השני עניינו בכך שהנאשם על פי הנטען, כחמישה ימים לפני רצח הבנות המנוחות ולאחר שהתברר לו כי אחיינו עומאר סייע להפגיש בין האם עביר לבין הבנות המנוחות אשר היו בחזקתו, למרות שהנאשם אסר זאת, אילץ את עומאר לנסוע עמו ועם אקיו של הנאשם - איברהים וחמיד לשטח פתוח, שם הכו אותו ובהמשך אלצו את עומאר, תחת איומים, לשהות בבית הנאשם במשך רוב שעות היום, עד שלבסוף נמלט עומאר לתחנת המשטרה בערד.

האישום השלישי נוגע לרצח שתי בנותיו הפעוטות של הנאשם. באישום זה נטען, כי בשל היחסים המתוחים עם עביר איים הנאשם בהזדמנויות שונות על עביר ואחיה שירצח את עביר ואת הבנות המנוחות, וביום 20.5.13 אף איים על בתו רי' כי יכרה לה ולאחיותיה הקטנות קבר.

לאחר שהנאשם גילה כי עביר נפגשת עם הבנות המנוחות וחשד שהיא מקיימת קשרים עם גברים אחרים, החליט הנאשם להמית את הבנות המנוחות. ביום 21.5.13, קרא הנאשם לבנות המנוחות לבוא אל ביתו. בבואן, חנק אותן הנאשם, תלה אותן באמצעות חבל על קורות הברזל בתקרת הבית ונמלט מהמקום.

מכאן הואשם הנאשם ביחס לאישום הראשון - הנוגע לחטיפת האח מהדי - בעבירות של קשירת קשר לפשע - עבירה לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין התשל"ז-1977 (להלן: "**חוק העונשין**"); חטיפה לשם סחיטה - עבירה לפי סעיף 372 לחוק העונשין; כליאת שווא - עבירה לפי סעיף 377 לחוק העונשין; סחיטה בכוח - עבירה לפי סעיף 427(א) סיפא לחוק העונשין; וסחיטה באיומים - עבירה לפי סעיף 428 סיפא לחוק.

ביחס לאישום השני - הנוגע לחטיפת האחין עומאר - הואשם הנאשם בעבירות של קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין; חטיפה לשם כליאה לפי סעיף 371 לחוק העונשין; כליאת שווא לפי סעיף 377 לחוק העונשין; סחיטה בכוח לפי סעיף 427(א) סיפא לחוק העונשין; עבירה של סחיטה באיומים לפי סעיף 428 סיפא לחוק



העונשין; ותקיפה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 382(א) וסעיף 380 לחוק.

ביחס לאישום השלישי הואשם הנאשם בשתי עבירות רצח - בניגוד לסעיף 300(א)(2) לחוק העונשין.

מענה הנאשם לכתב האישום

הנאשם כפר בכל המיוחס לו בכתב האישום. ביחס לאישום הראשון הנאשם טען כי לקח את הבנות המנוחות להתגורר עמו באלפורעה לאחר שעביר נעצרה על ידי הרשות הפלסטינית בתחילת שנת 2012 ולא היה מי שישגיח על הבנות המנוחות, ואין לכך כל קשר לחטיפה הנטענת של מהדי.

ביחס לאישום השני הנאשם אישר, כי הבנות המנוחות התגוררו באלפורעה ונפגשו עם עביר אך ציין, כי הדבר היה בידעתו, כאשר הוא כפר בכל יתר סעיפי האישום.

ביחס לאישום השלישי, הנאשם כפר בקיומם של איומים פרט לטענה כי דרש מאחיה של עביר, עלא דנדיס, להשיב לו סכום כסף שהלווה לו; כפר במעורבותו ברצח וטען שבזמן הרצח כלל לא היה במקום, אלא שהה באזור רמאללה. עוד טען, כי היו אחרים אשר היה להם מניע ממשי לגרום למותן של הבנות המנוחות, וחומר הראיות קושר אותם לרצח.

ייתכן כנראה, כי הנאשם נחקר ומסר גרסה במשטרה שעיקרה הכחשה של כל האישומים כנגדו, כאשר בבית המשפט הנאשם לא העיד מפאת מצבו הרפואי שנגרם בשל שביתת הרעב בה פתח לפני מספר חודשים.

אבחן את האישומים על פי סדר כרונולוגי אשר תואם את סדרם בכתב האישום, שכן יש חשיבות לבחינת השתלשלות האירועים על פני רצף הזמן, בשל הקשרם והרקע המשותף להם.

אישום ראשון - חטיפת האח מהדי

באישום זה נטען כאמור, כי הנאשם הגיע לבית הוריה של עביר בעזריה, אליו עביר עברה עם הבנות, ואיים על עביר ואמה כי ירצח את עביר ואת בני משפחתה, זאת בכדי לאלץ את עביר לשוב לביתו שבפזורה.

בהמשך הנאשם קשר עם אחרים לחטוף את אחיה של עביר - מהדי, ובאמצעות חטיפתו לאלץ את עביר להחזיר את הבנות המנוחות למשמורתו. במסגרת הקשר הנ"ל, וככל הנראה בסמוך לתאריך 1.11.11, הגיע הנאשם ברכב "מזדה" לעזריה יחד עם אחיו אחמד, הוריד את אחיו אחמד בכניסה לעזריה, שם היה גם קרוב משפחתו חליל. בתוך עזריה הנאשם הבחין באח מהדי, חסם את דרכו באמצעות הרכב, וביקש ממנו להתלוות אליו. בעקבות בקשתו של הנאשם יצאו מרכבם מהדי וחברו וליד, שהיה עמו באותה עת, ונכנסו לרכב ה"מזדה" ובהמשך נכנסו לרכב האח אחמד וחליל. הנאשם דיבר עם מהדי על כך שסבל הרבה ממנו ומבני משפחתו ועכשיו יחנך אותם, נסע בנסיעה מהירה לכיוון "נבי מוסא", ובדרך לקח את מכשירי הפלאפון של מהדי וליד וכיבה אותם. בהמשך הגיעו לאזור מדברי, שם עצר הנאשם את הרכב וכל הנוסעים יצאו מהרכב. הנאשם קשר את ידיו של מהדי ואז עזב את המקום ברכב ה"מזדה" כשאחמד וחליל נותרו במקום, על מנת לשמור על מהדי ועל וליד.

כעבור זמן קצר חזר הנאשם למקום, העלה את כולם לרכב ה"מזדה" והמשיך בנסיעה למשך מספר שעות עד שעצר שוב את הרכב בשעת לילה מאוחרת באזור מדברי נוסף. בשלב זה עזב חליל את המקום כשהוא נוהג ברכב ה"מזדה", והנאשם יחד עם אחיו אחמד לקחו את מהדי וחברו וליד והחלו צועדים במדבר עד שהגיעו לעיר באר שבע בסמוך לשעה



07:00 בבוקר. בשלב זה הגיע חמיד כשהוא נוהג ברכב אחר מסוג "מזדה", אסף לרכבו את כולם והסיע אותם לאזור מדברי אחר. שם הנאשם וחמיד נסעו מהמקום, והאח אחמד נשאר לשמור על מהדי ווליד.

לאחר שעות רבות, סמוך לשעה 18:00, חזרו הנאשם וחמיד למקום, לקחו את וליד והורידו אותו באזור ים המלח. מהדי והאח אחמד נשארו במדבר עד השעה 23:00 לערך, אז הגיעו לשם איברהים וחמיד ברכב ה"מזדה" האחר ואספו אותם, לקחו את מהדי למקום בו הועבר לרכב "סוברו טנדר" יחד עם אחמד. בסוף הנסיעה הגיעו לחורשה, שם היו גם איברהים וחמיד עם ה"מזדה", מהדי הועלה לרכב ה"מזדה" ולאחר נסיעה של מספר שעות הורד בתחנת הדלק "אלמוג".

עוד נטען כי בשלב כלשהו, יצר הנאשם קשר טלפוני עם עביר ואמר לה שמהדי נמצא איתו וש"אם היא אוהבת אותו (את אחיה מהדי) ורוצה אותו חי, עליה לתת לו את הבנות". עביר סירבה בתחילה לדרישותיו של הנאשם, אבל בהמשך לאחר שהנאשם שב והתקשר אליה מספר רב של פעמים, ובעקבות לחצם של בני משפחתה, הסכימה עביר להעביר את הבנות המנוחות לידי הנאשם.

באשר למועד ביצוע העבירות - במהלך עדותו של מהדי בבית המשפט, ביקשה המאשימה לתקן את כתב האישום - כאשר בכתב האישום המקורי צוין כי החטיפה ארעה ביום 21.06.11 או בסמוך לכך - ואילו על פי התיקון אירוע החטיפה התרחש ביום 01.11.11 או בסמוך לאחריו. התיקון הוסבר בכך שלמרות שמהדי עצמו ציין כי האירוע היה בחודש יוני 2011, הרי על פי מכלול העדויות שנבחנו החטיפה הייתה במועד מאוחר יותר, וזאת על פי עדות עביר וראיות נוספות לפיהן בחודש יוני 2011 עביר התגוררה עדיין עם בנותיה באלפורעה בבית הנאשם והיא עזבה בפעם האחרונה עם הבנות רק סמוך לתחילת 11/11.

עיקרי טענות הצדדים

ראיות המאשימה מבוססות באישום זה על שני אדנים עיקריים:

האדן הראשון - עדויות של בני משפחת המתלונן מהדי דנדיס ועדויות נוספות התומכות בהן: עדות חברו של מהדי, וליד סלהב, שהיה עמו; עדות בני משפחה נוספים - עביר, אמה סועד דנדיס והאח עלא דנדיס, הנוגעות לשיחות איום מן הנאשם טרם החטיפה ובמקביל לחטיפה תוך דרישה מצד הנאשם להחזרת הבנות לידי תמורת שחרורו של מהדי; ועדותו של העד אפרים עודד, אשר בבית אמו עבדה עובר לרצח, ממנה עולה כי עביר ספרה לו כי הנאשם חטף את מהדי תמורת השבת הבנות.

עדויות אלו נתמכות ומחוזקות בהקלטות בזמן אמת, ובכלל זה הקלטה בה נשמע האח עלא מטיח בנאשם את דבר חטיפת מהדי בשיחה ביניהם - הקלטה אשר קודמת לרצח.

האדן השני - עדות שותפיו של הנאשם אשר הודו בחלקם באירועי החטיפה והסחיטה, סיפרו על שארע, ועדותם מחזקות את יתר הראיות:

- עדות קרוב המשפחה חליל אמטיראת אשר מתאר את חלקו בקשירת הקשר ומפליל את הנאשם;
- עדות האח אחמד שאף הוא היה שותף לקשירת הקשר ולחטיפה ועדותו מפלילה את הנאשם;
- עדות אח נוסף - חסן אמטיראת, אשר שמע בסמוך לחטיפה מחליל ומאחמד על החטיפה ועל כך



שהנאשם סיבך אותם והם מצרים על כך.

בפי ההגנה מספר טענות כנגד התשתית הראייתית באישום זה, אשר לדעתה הינה רעועה בשים לב לפרכות וקשיים בגרסת המתלונן ועדים נוספים. הטענות נוגעות למספר עניינים:

- (א) התרחשות האירועים כפי שמתוארת על ידי "הנחטפים" מוטלת בספק לאור סתירות בגרסתו של מהדי בפרטים מהותיים כמו קשירת ידיו, נטילת מכשיר הפלאפון שלו וחלקו של הנאשם בחטיפה;
 - (ב) סתירות בין עדות מהדי לעדות חברו וליד, אשר על פי הנטען נחטף עמו, כאשר וליד הינו עד מעוניין כיוון שהוא חבר קרוב של מהדי, וכן סתירות בגרסת האם סועד;
 - (ג) חוסר מהימנות בגרסת עביר וטענות בדבר תיאום עדויות בין מהדי לעביר;
 - (ד) מועד ומטרת החטיפה - העובדה כי מהדי עומד על כך שהחטיפה הייתה בחודש יוני 2011 - מועד בו עביר והבנות עדיין התגוררו באלפורעה, מעידה כי המניע הנטען לחטיפה אין בו דבר וכי המדובר בגרסה שהומצאה על ידי עביר והמעורבים;
 - (ה) העדר תלונה של מהדי על החטיפה ברשות הפלסטינית וזאת בניגוד לנטען על ידי מהדי ובני המשפחה, ומכאן שמדובר בגרסה שקרית;
 - (ו) שקרים ופרכות בעדויות שותפיו של הנאשם - חליל ואחמד. ביחס לחליל הצביע הסניגור על התפתחות וסתירות בין גרסאותיו השונות תוך מסירת פרטים שקריים, וכן פרכה ביחס לכך שעבד כמאבטח במחסום בו נאסף על ידי הנאשם, וביחס לאח אחמד ישנו חשש מפני הודאת שווא שכן הפללת הנאשם על ידו באה במסגרת הסדר טיעון שנחתם עמו;
 - (ז) סתירות בגרסת האח חסן ביחס לשיחה ששמע בשיג בין אחמד לחליל ביחס לאירועי החטיפה, תוך הצבעה על כך שלחסן יש מניע לטפול על הנאשם.
- הנאשם כזכור שלל כל חטיפה במענה לכתב האישום וכך אף בחקירותיו במשטרה, כאשר באחת מחקירותיו ציין כי מי שחטף את מהדי אלה הם אנשים מהשטחים שהוא מסוכסך איתם.

בחינת העדויות והראיות אל מול טענות ההגנה

האדן הראשון - עדויות של בני משפחת המתלונן מהדי דנדיס ועדויות נוספות התומכות בהן

עדות המתלונן - מהדי דנדיס

מהדי הוא אחיה של עביר המתגורר בעזריה. בעדותו בבית המשפט סיפר, כי היו בעיות מסוימות בין אחותו עביר לנאשם, בעלה, הן בין בני הזוג והן בינה לבין הורי הנאשם, וזאת בתקופה בה היא התגוררה עם הנאשם בבאר שבע.

ביום המקרה הוא נסע בערך בשעה 18:00 ברכב יחד עם חברו וליד סלהב. לפתע הגיע רכב "מזדה 323" וחסם את דרכם, כאשר מהרכב ירד הנאשם ואמר לו שהוא רוצה לשוחח אתו על הבעיות עם אחותו. וליד החנה את הרכב והם עלו לאוטו של הנאשם. כאשר הגיעו לכיכר הקרויה "אל נאר", הגיע אחיו של הנאשם, אחמד, פתח את הדלת וישב לידו מלפנים, ואדם נוסף בשם חליל עלה לרכב מאחור. בשלב זה הנאשם החל לנסוע במהירות, וכאשר שאל אותו מדוע



הוא עושה זאת הנאשם השיב, כי הוא יודע איך לחטוף אותו וזה בכוונה כדי לסיים את הבעיות בינו ובין עביר, וכיון שהוא נקודת החולשה במשפחה. הנאשם לקח לו את הפלאפון ואת השעון עוד כאשר היו ברכב, כאשר הוא ניסה לפתוח את הדלת, או לאותת לרכב משטרה שהיה לידם אך לא הצליח, שכן האח אחמד החזיק אותו (פר' מיום 5.10.14, עמ' 489-498).

לאחר נסיעה הם הגיעו לאזור נבי מוסא, שם עצרו וירדו מן הרכב. הנאשם בדק את הדרך ולאחר שחזר חליל לקח את הרכב והלך ואילו הוא ווליד הלכו עם הנאשם ואחמד ברגל כל הלילה. הנאשם קשר לו את הידיים עם שרוך של נעל, הם קיללו והשפילו אותם, וכאשר ביקשו לנוח הם סרבו.

בבוקר הגיע אדם נוסף בשם חמיד ב"מזדה 323" - לא זו של הנאשם. הם נסעו ברכב למקום מדברי, שם ירדו כולם מן הרכב. בשלב זה הם אמרו שלוקחים את וליד הביתה ואילו מהדי נשאר עם האח אחמד במדבר, לפרק זמן מסוים, עד שהגיעו ולקחו אותו ברכב טנדר סוברו למקום כמו חורשה. שם היו איברהים וחמיד ובני משפחה נוספים, כאשר איברהים וחמיד לקחו אותו ברכב מזדה 323, נסעו לכיוון ים המלח והורידו אותו בתחנת הדלק אלמוג בשעת לילה מאוחרת. לפני שהם החזירו אותו הם איימו עליו, כי הפעם זה נגמר בחטיפה ובפעם הבאה זה ייגמר אחרת, וכי עכשיו הוא אצלם והם יגמרו עליו, יהרגו אותו וישימו אותו במדבר, ואף הנאשם אמר את הדברים (עמ' 502, 519). בדרך הוא שמע אותם מדברים בפלאפון ומעדכנים את הנאשם איפה הם נמצאים (עמ' 504). העד סיפר עוד, כי מתחנת הדלק הוא התקשר לאמו והיא הגיעה יחד עם וליד לאסוף אותו ומשם הלכו למשטרה ברמאללה והגישו תלונה על החטיפה (עמ' 505).

מהדי סיפר על איומים מצד הנאשם עוד לפני החטיפה, וכי הוא הקליט את שיחות האיומים. בשיחות הנאשם נשמע כשהוא אומר שהוא רוצה לתת את הבת המנוחה רימאס לאמא שלו, שהיא תהיה שייכת לה ורשומה כביכול על שמה, וכששאל את הנאשם מדוע הוא רוצה לעשות זאת הוא התעצבן ואמר **שהוא חייב לשפוך דם** (עמ' 522). העד הסביר כי כשנחקר לאחר הרצח הוא הביא למשטרה את מכשיר הפלאפון שלו בו היו השיחות מוקלטות; וכי הוא יודע ששוחח עם הנאשם כיון שהמספר של הנאשם היה מזוהה - המספר שמסר למשטרה זה המספר שהנאשם מסר לו ואמר לו שירשום אותו, ובזיכרון הטלפון היה רשום: **"היה אצלי עלי בדואי 1, עלי בדואי 2, כל מספר שהוא (הנאשם - י.ר.ל.) היה מתקשר אלי הייתי רושם אותו בטלפון"** (עמ' 525, ש' 14-16).

באשר לאח אחמד העד הסביר, כי הוא קרא לו מוחמד כיון שהוא אמר לו שקוראים לו מוחמד ושהוא אחיו של הנאשם, כאשר בחקירה במשטרה הראו לו תמונה והוא זיהה את האדם בתמונה כמוחמד - האח, ואז הבין ששמו בעצם אחמד (ר' עמ' 513-514); וכי אחמד איים עליו גם ואמר לו שיהרוג אותו, שהוא לא מפחד מהמשטרה וכי הוא המשטרה (עמ' 520).

ביחס למועד החטיפה ציין מהדי, כי הדבר היה בחודש יוני 2011 כשבוע לפני החתונה שלו, כאשר במועד בו בוצעה החטיפה עביר התגוררה עם הבנות אצל אמו בעזריה, וכאשר החזירו אותו כבר לקחו את הבנות והוא לא ראה אותן יותר (עמ' 506 ו-537 בהתאמה).

עדות וליד סלהב

העד הינו חבר של מהדי. בעדותו בבית המשפט סיפר כי הוא ומהדי היו באוטו שלו בעזריה, הגיע הנאשם צפצף שיעצור בצד ואמר שהוא רוצה לדבר עם מהדי. כשמהדי חזר הוא אמר שהם ילכו עם הנאשם. הם נסעו איתו לכיכר מעלה אדומים, שם נכנסו שניים, כאשר מהדי ישב במושב הקדמי ועוד אחד ישב צפוף ליד מהדי. הנאשם אמר שאין לו - לוליד -



עניין בסיפור הזה והוא יוריד אותו למטה, אבל בהמשך אמר שהוא לא יכול להוריד אותו כדי שלא ידבר עם ההורים של מהדי (פר' מיום 14.12.14, עמ' 909).

משם נסעו עד לצומת "נבי מוסא" ושם הנאשם הוריד את כולם ונסע באוטו הלאה. אחר כך חזר ולקח אותם, המשיכו לנסוע עד שהגיעו למקום בו הוריד אותם כדי ללכת ברגל, בערך בחצות. אחד מהם חזר עם הרכב, והם הלכו ברגל עם הנאשם ואחיו במדבר עד הבוקר. אז הנאשם החזיר לו את הטלפון שלו שאותו לקח ממנו בהתחלה (עמ' 909-911).

הנאשם לקח אותו לביתו יחד עם עוד שניים, ושניים אחרים נשארו עם מהדי. מאוחר יותר הנאשם הלך לעבודה והאחרים לקחו אותו והורידו אותו באזור ים המלח ומשם נסע במונית הביתה. כשהגיע הביתה הלך להורים של מהדי וסיפר להם מה קרה והם הלכו למשטרה ברמאללה ומסרו הודעה, כשסיימו שם מהדי התקשר ואמר שהחזירו אותו הביתה (עמ' 912-915).

וליד סיפר עוד, כי כשהיו באוטו, קיללו אותו, כל הזמן ישבו לידו צמוד ואחזו בו. הנאשם דיבר עם מהדי שהוא רוצה לחטוף אותו בגלל הבעיות בינו ובין אשתו - אחותו של מהדי, כאשר הוא לא שמע שדיברו מפורש שהם חוטפים את מהדי תמורת משהו (עמ' 935). במהלך החטיפה לא כיסו לו את העיניים אך קשרו למהדי את הידיים, וזה היה בהמשך ואז הביאו חבל ארוך וקשרו לו את הידיים (עמ' 926).

האנשים שעלו לרכב לבשו בגדים רגילים והוא לא זוכר שהיה למישהו מהם מדים כמו מדי עבודה, כאשר היה אדם אחד שהיה לו נשק והוא שם אותו בצד. בהמשך זיהה את חליל אמטיראת, כמי שישב ברכב אתו מאחור, וציין כי הוא חושב שזה הבחור עם הנשק אשר תפס אותו מאחור כדי שלא יצא (עמ' 924-929).

ביחס להיכרותו עם הנאשם ציין, כי הוא מכיר אותו כיון שמהדי חבר שלו, והנאשם הגיע בעבר עם חמיד או חאמד.

הערכת עדויות מהדי ווליד, אופן השתלבותן זו בזו, אל מול טענות ההגנה בדבר חוסר מהימנות

עדויות של מהדי הייתה קוהרנטית וברורה, והותירה בי רושם חיובי ומהימן, כאשר לא התרשמתי ממוטיבציה של העד להפליל הנאשם. ניכר היה כי העד חושש להעיד, אך ביודעו שהדבר נדרש העיד וסיפר על שאירע. במקומות בהם לא זכר את הפרטים ציין, ללא כחל ושרק, כי הוא מתקשה לזכור. ניכר היה כי המדובר בעד שאינו מורגל במעמד העדות בבית המשפט; כי המעמד אינו קל; וכי קיימים קשיי שפה, והוא אף נדרש לבוא להעיד משטחי הרשות הפלסטינית מספר פעמים.

עדויות מהדי מאוזנות, ללא הבעת רגשות קשים כנגד הנאשם, ולא ניכר ממנה כל רצון לנקום או להפליל את הנאשם. תיאור מעשה החטיפה היה ענייני ללא הוספת שמות תואר וללא העצמה של אירועי אותו לילה ויום, תוך שניכר היה חשש מסוים מן הנאשם וקושי לשחזר את האירועים הלא פשוטים. הרושם שהתקבל מעדותו, עולה בקנה אחד עם הרושם המתקבל מתגובותיו ומהשיח בינו לבין הנאשם בשיחות שהוקלטו בזמן אמתי: הנאשם הוא התוקפן בשיחות, הוא שמאיים, זועם, כועס, מקלל וכהנה וכהנה, ואילו מהדי ואף האח עלא מנסים להרגיע את הרוחות ולהוריד את גובה הלהבות.

אף עדות חברה וליד הותירה בי רושם חיובי והיא מהימנה עלי. מעבר לכך עדותו נתמכה בנקודות רבות בעדויות עדים נוספים. הגם שעד זה הוא חבר של מהדי, עדיין אין בכך כדי ללמד, כשלעצמו, כפי שטענה ההגנה, כי וליד הוא עד מעוניין. ודוק, לא נטען לסכסוך כלשהוא בין וליד לבין הנאשם; הוא נעדר כל מוטיבציה מיוחדת להפליל את הנאשם; המדובר במי שנקלע בעל כורחו לכל ההתרחשויות, וניכר היה אף מאופן עדותו בפנינו שאין לו עניין מיוחד במתן עדות.



יתרה מכך, בחינת ליבת סיפור החטיפה, כפי שהיא מתוארת על ידי מהדי, אל מול עדותו של וליד, מלמדת כי המדובר באותה ליבה ובתיאור העולה בקנה אחד ומשתלב זה בזה: כך ביחס לתיאור המקום בו פגשו בנאשם, העובדה כי המדובר היה במפגש מקרי עם הנאשם, הרכב בו הגיע הנאשם, המקום בו עלו לרכב מעורבים נוספים, המקום בו ישב כל אחד מהאנשים ברכב, העובדה כי אחד מהמעורבים נשא נשק, נטילת הפלאפונים ממנו וממהדי, העובדה שהנאשם עזב בשלב מסוים, ההליכה במדבר, העובדה שוליד שוחרר קודם ומהדי שוחרר רק לאחר מכן, והקשר בין החטיפה לבעיות בין הנאשם לעביר.

עדויות מהדי ווליד משתלבות זאת בזו ותומכות זו בזו, דבר המלמד אף הוא על אמיתות הדברים.

הסנגור הצביע על סתירות כביכול בין עדותו של מהדי לעדותו של וליד: כך לדוגמא, השוני המסוים בין דברי וליד במשטרה לבין עדותו בבית המשפט, ביחס לכך שאחד מהנוסעים שעלו לרכב היה חמוש בנשק; כי וליד לא ציין מפורשות באמרתו במשטרה שהנאשם אמר להם שמדובר בחטיפה; וכי הוא לא אמר במשטרה שראה כי קושרים למהדי את הידיים. בחינת עדותו של וליד בבית המשפט אל מול עדותו במשטרה, מלמדת כי המדובר בעדות קונסיסטנטית וניכרים בה אותות האמת, כאשר אם קיים שוני במעט עניינים, הרי זה הינו בשולי הדברים - שוני אשר מתבקש ואפילו מתחייב, מעצם חלוף הזמן והטבע האנושי, ולא מעבר לכך. טענת הסנגור בסיכומיו, כי וליד הוסיף פרטים משמעותיים חדשים, כמו למשל שבמהלך ההליכה במדבר נקרעו להם הנעליים, אין לקבלה. המדובר בפרטים אשר הוספו, כביכול, בתגובה לשאלות שנשאל העד על ידי הסנגור ביחס לדברים שאמרו עדים אחרים בניסיון לקעקע את עדותו, ואז נדרש העד להרחיב באותן נקודות, שכן כאשר עד נשאל שוב ושוב בעניין מסוים בחקירה הנגדית, אך מתבקש שתשובתו תכלול פירוט רב יותר.

להגנה טענות נוספות ביחס לסתירות או חוסר הגיון בגרסת מהדי

נטילת מכשיר הפלאפון ממהדי על ידי הנאשם

הסנגור טען כי דברי מהדי בדבר נטילת הפלאפון לא הגיוניים, שכן הכיצד מסר מהדי למשטרה את מכשיר הפלאפון שלו ובו שיחות בינו לבין הנאשם שהתקיימו לפני החטיפה, אם מכשיר הפלאפון שלו נלקח ממנו בעת החטיפה. עניין זה, לטעמי, אינו מעורר ספק בגרסת מהדי. מהדי העיד כי היה לו יותר ממכשיר פלאפון אחד וכי הפלאפון שלקחו ממנו בזמן החטיפה לא היה הפלאפון שעליו הייתה ההקלטה, כאשר הפלאפון בו הקליט היה בו את אותו כרטיס סים לפני ואחרי החטיפה וזהו המספר אליו הנאשם היה מתקשר. מעבר לכך, דברי מהדי כי היו לו שני פלאפונים באותו זמן, וכשירד מהרכב ועבר לרכבו של הנאשם נטל רק אחד עמו, אינם בלתי סבירים, כאשר אף במהלך עדותו בבית המשפט בעת שנשאל בעניין זה, העד הראה לבית המשפט כי גם היום יש לו שני פלאפונים - שני מכשירים (עמ' 550).

שאלת קשירת הידיים

לא מצאתי שיש סתירה מהותית בכך שמהדי סיפר על כך שקשרו את ידיו ואילו חברו וליד לא סיפר על כך באמרתו במשטרה, אלא רק ציין זאת בעדותו בבית המשפט. העובדה שקיימות אי התאמות מסוימות בין עדות מהדי לוליד, היא אך מתבקשת, כאשר מדובר באירוע ארוך וטראומתי על פני מספר שעות, עם ריבוי משתתפים, זירות ופרטים. הדבר מלמד דווקא, כי מדובר בעדויות שאינן פרי תיאום מוקדם ביניהן. יתרה מכך, דברי העד מהדי כי קשרו את ידיו, נתמכים אף בדברי שותפו של הנאשם חליל אמטיראת אשר העיד, כי הם קשרו את ידי הנחטפים, עוד בהיותם ברכב. נוכח האמור, העובדה כי עניין קשירת הידיים דווח ממקור ראיתי אחד - עדות הנחטפים ובמקביל ממקור ראיתי שונה - עדות



אחד הקושרים והחוטפים, מלמדת שאכן במהלך החטיפה קשרו את ידי מהדי. עניין זה תומך אף הוא בגרסת מהדי ומלמד על אמיתותה.

בנוגע לסתירות נוספות בעדות מהדי עליהן הצביע הסנגור בסיכומיו (עמ' 157-158), כמו בשאלה האם המשפט שהפעם זה נגמר בחטיפה אך בפעם הבאה יהא יותר מסוכן נאמר על ידי חמיד ואיברהים או גם על ידי הנאשם, הרי לא ראיתי באלו סתירות היורדות לשורשם של דברים, אלא לכל היותר המדובר בניואנס כזה או אחר, שאין לו משקל ממשי.

יצוין עוד, כי אף חמיד ואיברהים הורשעו בגין חלקם באירועי החטיפה של מהדי ווליד.

עדויות וראיות תומכות נוספות

חיזוק נוסף לעדותם של מהדי ווליד נמצא בעדויות אמו של מהדי - סועד דנדיס; בעדותה של אחותו עביר אשר אף ספרה על דבר החטיפה והסחיטה לעד אפרים; וכן בעדות אח נוסף - עלא דנדיס.

העדה סועד - סבתן של הבנות המנוחות מגוללת אף היא מסכת של איומים מצד הנאשם כלפי בתה עביר, ובכלל זה איומים בכך שיחטוף את בני משפחתה. בעדותה בבית המשפט ספרה על כך שהבת עביר הייתה נשואה לנאשם, והתגוררה בבאר שבע אצל הוריו. הנאשם היה מעביר אותה ממקום למקום, מכה אותה ואז היא הייתה חוזרת לבית ההורים כשהיא חבולה. בחודשים שקדמו לחטיפתו של מהדי, עביר באה אליהם מספר פעמים עם הבנות בשל הקשיים עם הנאשם. בפעם הראשונה זה היה מספר חודשים לפני החטיפה, כאשר באחד הימים כשעביר לא הייתה בבית, הנאשם בא ולקח את הבנות ואפילו נתן מכות לבת הגדולה רימאס כדי שתעלה לאוטו. לאחר מכן עביר חזרה אליו והוא שוב היכה אותה, וכאשר הגיעה אליה ראו עליה סימני אלימות (פרוטוקול מיום 4.11.14, עמ' 493).

כאשר עביר הייתה אצלם, הנאשם איים שאם לא יחזירו לו את הבנות הוא יחטוף את הבת הקטנה וגם את הבן שלה, והוא היה מתקשר אליה ולילדים שלה. הנאשם אמר שהבנות של החברה הבדואית לא יכולות לחיות מחוץ למגזר הבדואי, דרש שיחזירו את הבנות אשר היו באותו זמן בביתה יחד עם עביר, ואיים כי אם לא יחזירו לו אותן, הוא יחטוף את הבת שלה ואת הנכדות רימאס ואסינאד (עמ' 489). הנאשם היה מגיע לעזריה וזורק אבנים על החלונות של הבית, מאיים כל הזמן שיהרוג אותם, והיא חיה בפחד מתוך דאגה לבת הקטנה שלה, כאשר האיומים היו לפני החטיפה של מהדי.

ביחס לחטיפת בנה מהדי, העידה, כי נודע לה על כך שחטפו את בנה מהדי יום למחרת, כאשר נתנו לוליד ללכת הביתה: **"אח"כ עלי התקשר אלינו ואיים במס' חסום, וסיפר לי שהוא חטף את מהדי והוא מסוגל לעשות הכל, ושהוא לא יוכל להחזיר אותו רק במידה ואנחנו נחזיר לו את הבנות שלו, רק אז הוא יחזיר את מהדי"** (עמ' 490, 519).

העדה ציינה, כי התלוננה כבר ביום החטיפה במשטרה, שכן חששה בגלל האיומים ולכן כאשר מהדי לא חזר הביתה, היא הלכה למשטרה במעלה אדומים כי הייתה לה הרגשה שהוא נחטף. שם לא קבלו אותה אלא שלחו אותה למשטרה של הרשות (511). אחרי שהנאשם התקשר: **"הפעלתי לחץ על הבת שלי, אביר, שתחזיר לו את הבנות שלו כי אני רוצה את הבן שלי מהדי... אח"כ היא החזירה לו את הבנות שלו, אני לא יודעת באיזה דרך היא החזירה לו, ואז בלילה הוא החזיר את מהדי אלינו"**. כאשר מהדי חזר הוא התקשר אליהם מהמחסום של הצבא, לשם הגיע לאחר שזרקו אותו בתחנת דלק ליד ים המלח. אחרי שוליד חזר, הלכו ביחד להגיש תלונה במשטרת ירושלים, וכשמהדי



חזר הוא ווליד הלכו להתלונן (עמ' 491, 514, 515).

לאחר שהחזירו את הבנות הנאשם לא נתן להם לראותן, והן ראו אותן בפעם האחרונה בבאר שבע בלי שהוא ידע, כאשר אשתו הראשונה הביאה להם אותן, שבוע לפני שהרג אותן.

העדה עומתה בחקירתה הנגדית על כך שדברים מסוימים לא הופיעו בעדותה במשטרה, כמו עניין דרישת הבנות תמורת שחרור מהדי, והסבירה, כי כאשר העידה במשטרה בהתחלה הם היו בהלם ובמצב נפשי גרוע לאחר רצח הבנות, לא פרטו את הדברים ואף לא נתנו להם אפשרות לעשות כן (עמ' 496). רק כאשר הגיעה לראיון בפרקליטות, פרטה הכל והבהירה את הדברים - ואז ספרה על האיומים קודם לחטיפת מהדי, וכן על המקרה הקודם בו הנאשם הגיע ולקח בכוח את הבנות, שלאחריו עביר חזרה אליו (עמ' 507-508).

באשר למועד החטיפה ציינה כי היא זוכרת שזה היה ביוני 2011 אבל לא זוכרת תאריך מדויק.

עדות האח עלא דנדיס

עדות האח עלא סעיד דנדיס, אף היא תומכת באופן ברור בעדויות מהדי ובעדות האם סועד, הן ביחס לאיומים ברצח הבנות, והן ביחס לחטיפה עצמה.

העד מספר בעדותו בבית המשפט (פרוטוקול מיום 23.11.14) כי היה לו קשר טוב עם הנאשם והם היו כמו אחים. בהתחלת הנישואין שלהם, הם גרו בעזריה ובבאר שבע, ואולי גם בלוד או בתל אביב. היו להם הרבה בעיות, והוא אמר לנאשם שעדיף להם למצוא דרך לפתור את הבעיות ולהחליט אם להמשיך או להיפרד. כשהיו בעיות, עביר הלכה לגור אצל ההורים בעזריה.

העד סיפר על פעם אחת, בה עביר הגיעה לבית של ההורים ובהמשך הוא ואשתו נפגשו בביתו וישבו עם הנאשם ועביר, במטרה ליישב את הסכסוכים ביניהם במקום שהסכסוך יירגע הוא נהיה יותר גרוע והנאשם נתן סטירה לעביר בנוכחותם (עמ' 625-626). אחר כך ישב כמה פעמים עם הנאשם בירושלים וניסה לשכנע אותו שאין לו מה להיות בקשר עם עביר יותר, שיחיה את חייו ויעזוב אותה בשקט.

מעדותו של העד ומההקלטות של שיחות לבין הנאשם עולה, כי הנאשם היה קנאי ואובססיבי ביחס לעביר; חשד שהיא משוחחת עם אחרים או מתרועעת עמם; כינה את עביר בכינויים שונים ואף בכינוי "זונה"; הציע כי עביר תצהיר בטלוויזיה שהיא זונה, כאשר: **"הוא עלי, אומר לי, שאצלנו הרצח כמו, לא יודע, הדבר הכי פשוט. הדבר הכי קל לעשות"** (עמ' 627-628).

העד סיפר על האיומים של הנאשם שיהרוג את עביר וכי הוא היה רוצה לחטוף את הבנות הקטנות. עוד סיפר, כי במהלך התקופה הנאשם התקשר אליו ואמר לו שאבא שלו לא רוצה להחזיק את הבנות וכי הוא, עלא, ייקח את הבנות תחת חסותו, שכן הוא בטוח שישמור על הבנות, ואילו הוא הסביר לנאשם שהוא לא יכול לקחת אחריות על הבנות (עמ' 748).

ביחס ליום החטיפה העד סיפר, כי באותו יום מהדי התעכב. הוא התקשר לנאשם וזה לא ענה ובסוף כשהנאשם ענה הוא



שמע קול בוכה והיה בטוח שקרה למהדי משהו (עמ' 630). בשיחה הנאשם צעק ובכה ורצה להלחץ את אחותו שתעשה את מה שהוא רוצה. הוא אמר לנאשם שלא יהרוס את החיים שלו וכי את כל הבעיות אפשר לפתור בלי סכסוכים. הנאשם אמר לו שיש לו תנאים שקשורים לנושא של אחותו ושל הבנות.

בהתחלת השיחה הנאשם הכחיש שמהדי אתו ורק בהמשך: **"עלי אחרי שהתחננתי אליו הוא אמר לי מהדי אתי. אמרתי לו אסור לך, חבל עליו, אסור לו להיות בישראל, אחר כך הוא אמר שאח שלי אצלו. אחר כך הוא אמר לי מה אתה רוצה, עלי? הוא אמר לי אני רוצה את הבנות ואחותך"** (עמ' 742). העד הוסיף כי: **"הסיפור של אחותי היה בעיה, שנפתור את הבעיות של אחותי, והסיפור של הבנות שיחזרו. אחר כך התנתקה השיחה ואני התקשרתי אחרי זה ביומיים אני שמעתי שאח שלי חזר. אחר כך לא ענה לי"** (עמ' 743).

בחקירתו הנגדית (ביום 7.12.14) נשאל העד האם הנאשם אמר לו שלא ישחרר את מהדי בלי שיתנו לו את הבנות, כאשר בתחילה לא זכר זאת אך בהמשך נזכר בכך וציין כי הוא לא היה בראש שקט (עמ' 739, 743, 745).

הערכת העדויות התומכות הנוספות

עדותם של הסבתא סועד ושל האח עלא, מחזקות את עדות מהדי ותומכות זו בזו. מכל העדויות עולה, כי הנאשם הפעיל כלפי עביר ובני משפחתו, מסכת של אלימות פיזית ומילולית, איומים והפחדה, כשברקע שני נושאים עיקריים - האחד נוגע לעביר, כלפיה הפגין חשדנות ואובססיביות תוך רצון לנקום בה, לבזותה ולהשפילה, והשני - העובדה כי הבנות חייבות להיות בחזקתו או בחזקת בני משפחתו, לא בשל טעמים הקשורים לבנות או רצון לראותן, אלא מתוך כך שהדבר מחויב על פי המסורת וכל דבר אחר יש בו פגיעה בו ובכבודו.

עדותיה של הסבתא סועד והאח עלא, הותירו בי רושם חיובי ביותר. העדה סועד העידה בשקט ובכאב ודבריה היו מדודים וברורים. עדותה הייתה מרשימה - באיפוק שנקטה ובכנות הדברים, כאשר אמרה באופן שאינו משתמע לשתי פנים, כי היא אשר דרשה מעביר שתחזיר את הבנות לידי הנאשם, שכן היא רצתה את בנה מהדי בחזרה. גם עדות האח עלא הייתה עדות עניינית ביותר. הוא הדגיש כי יחסיו עם הנאשם היו טובים הנאשם אף ראה בו מעין אח, וכי הוא ניסה לפתור את הבעיות ברוח טובה.

עדות עביר דנדיס - אם הבנות המנוחות

עדות נוספת המשתלבת במארג הראיות האמור הינה של האם, עביר דנדיס. העדה סיפרה על הנישואין עם הנאשם. בתחילה היחסים היו טובים, אך עם הזמן היחס כלפיה נעשה אלים ומשפיל, כשהנאשם ובני משפחתו מתעמרים בה. על כן החלה לברוח אל בית הוריה, כאשר הנאשם היה מחזיר אותה.

באשר לאירועי החטיפה ספרה, כי יום אחד לאחר שברחה לעזריה עם הבנות, אמה התקשרה אליה בבכי ואמרה שאחיה מהדי נעלם. אחר כך הנאשם דיבר איתה ואמר שאם היא רוצה את אח שלה שתיתן לו את הבנות שלו. היא לא רצתה, אך אימה בכתה ואמרה שיכול להיות שיהרגו את הבן שלה ולכן היא נאלצה להסכים ולהחזיר לו את הבנות; היא כבר לא יכלה להתעמת או להילחם שכן הם יותר חזקים ממנה.

לאחר שהסכימה להעביר לידיה את הבנות, הנאשם התקשר אליה ואמר לה להביא את הבנות לכיכר מסוימת, והיא נתנה



את הבנות לחמיד וחליל שם בכיכר (פרוטוקול מיום 25.3.15, עמ' 1143). לאחר מכן בשעות הלילה מהדי חזר וסיפר, כי הנאשם היה שם וכי יכול להיות שהיו איתו אחד, חמיד ואיברהים (עמ' 1144).

הסנגור טען כי אין ליתן אמון בגרסת עביר לפיה הנאשם התקשר ודרש את השבת הבנות לידי תמורת שחרורו של מהדי, בשל מספר עניינים: חוסר המהימנות הכללי שלה; שיחת התיאום בינה לבין מהדי בעניין זה; התלונה שלה בתחנת המשטרה בערד קודם לרצח הבנות בה היא מספרת על כך שהנאשם חטף את הבנות אבל לא מספרת על כל חטיפה של אחיה מהדי; ועדותו של עד הגנה חליל אבו עיאדה, עליו הצביעה עביר כמי שהיא מסרה לו את הבנות ואילו הוא מכחיש את האמור.

בחנתי את עדותה של עביר ומצאתי שמדובר בעדות מהימנה של מי שהעידה מדם ליבה ומתוך חשש כבד מהנאשם ומבני משפחתו. במהלך עדותה בפנינו ניתן היה לחוש בפחד והחשש שלה, לא רק מפני הנאשם אלא אף מפני בני משפחתו. האופן בו העידה עולה בקנה אחד עם התמונה המצטיירת ביחס להתנהלות הנאשם ובני משפחתו כלפיה, באופן אלים ומשפיל. עדותה התאפיינה בעצב רב מהול בהשלמה מרה וכואבת עם המציאות, כי מה שלא יקרה, בנותיה שהיו מאור חייה אינן, ושום דבר לא יחזירן. הלך רוחה בעת מתן עדותה התאפיין בייאוש וחרדה אך גם בניסיון לחשיפת האמת שהובילה לטרגדיה הקשה. כך למשל סיפרה עביר על כך שבתחילת הנישואין הדברים התנהלו על מי מנוחות, הנאשם נהג בה יפה, והוא אף ניסה להגן עליה מפני בני משפחתו והוריו, שהם היו מלאים טענות כלפיה, לא רצו את בניה מנישואיה הראשונים, אותם הם כינו עבדים, וכלפי בני משפחתה - בעיקר כלפי אימה, שלדעתם, אופן לבושה היה מודרני מדי ולא היה לרוחם. התכנים הקשים דווחו אט אט, כאשר העדה אף אמרה בשלב מסוים, לאחר שהסבירה את החשש שלה להעיד וכי העדות קשה לה וכי **"והאמת אני יושבת עכשיו ובתוכי אני לא רוצה לדבר שום דבר בגלל ... הן, אלו שאני רוצה לדבר עליהן, הן כבר מתו, אינן נמצאות"** (עמ' 1192).

לא מצאתי יסוד לטענת ההגנה ביחס לחוסר המהימנות הכללי של עביר. אכן, בתלונתה של עביר יום לפני הרצח דובר על כך שהנאשם חטף את הבנות ושאליו הגיעו חמושים וחטפו ממנה את הבנות, ואין התייחסות ספציפית לחטיפת מהדי והשבת הבנות תמורת שחרורו. עם זאת יש לזכור כי עביר הגיעה להתלונן במצב בו היה חשש כבד לבנותיה ובמצב זה עניין חטיפת מהדי היה יחסית שולי. מעבר לכך, המדובר בתלונה קצרה שנגבתה מהעדה אשר אופן הטיפול בה לא היה ראוי, ולמעשה היא לא טופלה למרות התכנים הקשים שעלו בה. על כן נראה, כי מה שתועד ותלונת עביר הייתה בבחינת **"על קצה המזלג"**, לאור התייחסות הבלתי מספקת אליה. לכך מצטרפים קשיי שפה בכך שהעדה דוברת ערבית בלבד בניב של אזור ירושלים וקיימת בעיית תרגום, אשר באה לידי ביטוי אף במהלך עדויות העדים בבית המשפט. מעבר לכך עביר אף דיווחה בזמן אמת לעד אפרים, כי היא חשה שלא מבינים אותה בתחנת המשטרה וביקשה ממנו לסייע לה בתרגום הדברים. נוכח כל האמור, נראה כי אין להסיק מאותו חוסר הקיים כביכול בתלונה הראשונה מסקנה בדבר חוסר המהימנות של עביר. כך גם אין להסיק דבר זה מהעובדה שחליל אבו עיאדה שהובא כעד הגנה שלל את דברי עביר שהגיע עם עלי ולקח הבנות בכוח, שהרי לחליל אינטרס מובהק שלא להפליל או לסבך את עצמו בפרשה ועל כן לא ראיתי לנכון לייחס לעדותו משקל ולא נתתי בה אמון.

הטענה בדבר תיאום עדויות בין מהדי לעביר

לאחר רצח הבנות בוצעה האזנת סתר על הפלאפון של עביר ושל בני משפחתה. יומיים לאחר הרצח (ביום 23.5.13 בשעה 14:51) קיימת שיחה בין האם מהדי לעביר, אשר מתקיימת כשמהדי מצוי בדרך למסירת התלונה בתחנת המשטרה (אשר נגבתה ממנו באותו יום בשעה 17:40, נ/13א). תוכן השיחה הרלוונטי מובא להלן:



"עביר: הנה אני סיפרתי להם על כשחטפו אותך, ושעלי לא הסכים אלא שייתן לי למסור את הבנות שלי תמורה לך וכי הלכנו לקישור ואל תשכח כלום, תספר הכל. מהדי: בסדר בסדר, בטחי באל. עביר: בסדר? מהדי: בסדר עביר: יאללה, איפה אתם? מהדי: בעוד רבע שעה מגיעים (מילה לא ברורה) עביר: טוב בעזרת השם יהיה טוב. שלום."

בא כוח הנאשם הפנה לשיחה זו וטען, כי בשיחה זו עביר מנחה את מהדי בכך שהיא אומרת לו לספר על כך שהוא נחטף תמורת הבנות. לטעמי ההקשר של השיחה והדברים שנאמרים שם על-ידי עביר אין בהם כדי ללמד על כך שעביר מנחה את מהדי כפי שנטען. ראשית, אין בדברים משום הדרכה קונקרטית, אלא יותר שיתוף של מהדי במה שעביר סיפרה לשוטרים תוך שהיא מבקשת ממנו שיספר הכול, אמירה שאין בה הנחיה לומר כך או אחרת. שנית, העובדה שמהדי שלל שיחה כזאת כשנשאל על כך בחקירתו הנגדית, אין בה כדי להעיד שהמדובר ב"שיחת תיאום" כנטען, אותה רוצה מהדי להסתיר. שכן, המדובר בשיחה קצרה, מהדי לא מגיב לגוף הדברים, אלא רק אומר לעביר מילות עידוד כמו בסדר, בטחי באל, כבר מגיעים ובעזרת השם יהיה טוב. בהינתן האמור, מה לו למהדי שיזכור שיחה זו, שהיא חסרת משמעות מבחינתו. מכל מקום, אין בכך כדי לפגוע במהימנות עדותו.

בחינת שלוש העדויות - עדות עביר, הסבתא סועד והאח עלא, מלמדת כי שלושת העדים מתארים מסכת התנהגות אלימה כלפי עביר; איומים של הנאשם כלפי עביר ובני משפחתה; עיסוק רב של הנאשם בעניין הבנות ובכך שהן צריכות להיות בחזקתו אחרת יישפך דם; בכך זעם של הנאשם שכן עביר מתנהגת לא כפי שהנאשם מעוניין וכי היא צריכה לחזור אליו; כשהשיא, לעת ההיא, היה בחטיפת מהדי ושחרורו תמורת השבת הבנות.

תיעוד מוקלט של שיחות הנאשם עם בני המשפחה

חיזוק משמעותי נוסף לעדויות אלו מצוי בהקלטות שהקליטו האח עלא מהדי בזמן אמת, של שיחות בהן הם משוחחים עם הנאשם, הקודמות לרצח. מדובר בשיחות עם תכנים קשים מצד הנאשם, המלמדות, בדיוק כפי שסיפרו העדים, על האיומים; האובססיה של הנאשם ביחס לעביר ולהחזרת הבנות לחזקתו תוך איומים ברצח ובשפיכות דמים, כלפי בני המשפחה, עביר והבנות.

האח עלא הציג הקלטה של שיחה בה התקשר לנאשם לאחר שאמו אמרה לו שהנאשם מאיים עליהם ורוצה להרוג אותם. באותה שיחה עלא נשמע אומר לנאשם שהוא רוצה לפתור את הבעיה, וכי יעשה ויביא את מי שצריך כדי לפתור את הבעיה. הנאשם אומר לו שהוא - עלא - ייקח את הבנות ופתור את הבעיה איתן מול אבא שלו (ר' הקלטה 1 ב-ת/76).

מהקלטה של שיחות נוספת עולה, כי הנאשם מבקש מעלא שייקח את הבנות אליו הביתה ועלא מסביר לו שהוא לא יכול. בהמשך הנאשם שאל למה עביר רואה את הבנות בלי האישור שלו ואמר שלעביר אסור לראות את הבנות ואם היא תראה את הבנות הוא ישרוף אותה (עדות עלא, עמ' 636).

עיון בהקלטות מלמד, כי קיימת אף שיחה התומכת בבירור בכך שהנאשם חטף את מהדי. באותה שיחה, לאחר שהנאשם



מכפיש את עביר ואומר כי הוא חסם לה את הדרך לזנות, עלא משיב לו: "כשאתה חטפת ... כשאתה הלכת וחטפת את אחי" (ת/76, הקלטה 2, עמ' 7, ש' 9).

בפנינו אפוא הקלטה המוקדמת לרצח הבנות של שיחה של האח עלא בה הוא נשמע מטיח בנאשם כי הוא חטף את אחיו; שיחה בה העד מזהה את הנאשם כדובר בשיחה; והתכנים מדברים על עביר אשתו ובנותיו.

וידגש, המדובר בתמלילי הקלטות אשר הוגשו לאחר שהעדים העידו לגבי תוכן אותן שיחות וזיהו את עצמם ואת הנאשם כדוברים בשיחה, כאשר נושאי השיחה ברורים - עביר, הבנות והסכסוך בין עלי לעביר. ההגנה מנגד לא ספקה כל הסבר באשר לאותן שיחות; והנאשם לא מסר כל גרסה ביחס אליהן, זאת למרות שמדובר בהקלטות בהן מזוהה הנאשם בשמו - עלי. כאשר במסגרת החקירה ביום 22.7.13 (ת/87ג) מושמעות לנאשם כל ההקלטות של השיחות, הנאשם לא מספק כל הסבר לדברים הנאמרים שם לכאורה על ידו ואף סותם באופן מופנן את אזניו.

שתיקתו הרועמת של הנאשם בחקירתו במשטרה כאשר מושמעות לו ההקלטות מתחדדת, כאשר פרט לאמירת הסניגור לפרוטוקול, כי אין הם מאשרים שהנאשם הוא הדובר בשיחות, לא הובא מטעמים כל עד או ראיה לסתור את האמור.

ודוק, הדברים הנאמרים באותן הקלטות, כשלעצמם, ובהעדר כל גרסה נוגדת, שומטים את הקרקע תחת טענת ההגנה, כי החטיפה לא הייתה ולא נבראה. שכן, אם החטיפה לא באה לעולם כלל, מה לו לעלא שיטיח בנאשם, בזמן אמת, כי חטף את אחיו.

במצב דברים זה, תוכן אותן שיחות הינו ראייה חותכת וברורה המלמדת על אשמת הנאשם ותומכת באופן מובהק בעדויות בני משפחת דנדיס - עביר, מהדי, האם סועד והאח עלא.

מעבר לכך, קיימת ראיה לכך שהנאשם שוחח ממכשירי הפלאפון אשר הוחזקו על ידו באותה תקופה, הן עם האח מהדי, הן עם האח עלא, הן עם עביר והן עם המספר הנייח בבית משפט דנדיס, הכל, אף בתקופה הקרובה לרצח, כאשר אף לעניין זה לא מסר הנאשם כל הסבר (ר' ת/103 וההתייחסות הספציפית לשיחות באישום הנוגע לרצח הבנות), כאשר אף בא כוח הנאשם לא חלק על כך שאלו מספרי הפלאפון שהיו בשימוש של הנאשם.

זאת ועוד, עדותה של עביר מחוזקת אף בעדות העד עודד אפרים. עד זה הכיר את עביר אשר עבדה כעוזרת בית בבית אמו ברעננה שם החלה לעבוד בביתה כשבעה חודשים לפני הרצח. עביר סיפרה לאמו ולו על כך שבעלה מאיים עליה ועל בני משפחתה שיהרג אותם וכי: "לפני שהכרנו אותה. היא אמרה שבעלה חטף את אח שלה על מנת שהיא תחזיר את הבנות" (ר' פרוטוקול מיום 16.3.15, עמ' 1078).

לא מצאתי להטיל דופי בעדות העד אפרים, ולא מצאתי בעובדה שהוא ועביר קיימו ביניהם שיחות טלפוניות רבות ואף מפגשים בעזריה כאשר הוא סייע לה בעניינים שונים, גם מול הרשויות, כדי ללמד שעדותו של העד אפרים הינה שקרית. גם העובדה כי העד דיבר עם עביר לאחר הרצח לפני שנגבתה ממנו עדות ראשונית, אין בה כדי ללמד על תיאום עדויות ועל כך שעביר מסרה לו את הפרטים הרלוונטיים בשיחת הטלפון.

יתרה מכך, התזה שהועלתה בסיכומי ההגנה, לפיה עביר תיאמה עדויות בעניין החטיפה הן עם אחיה מהדי והן עם העד אפרים, נראית לי בלתי מבוססת ובלתי סבירה. המדובר במי שבשורת האיוב על רצח שתי בנותיה הרכות בשנים



והאהובות הגיעה לאוזניה רק כמה שעות קודם לכן; היא נמצאת במערבולת קשה ותהומית, תוך שהיא מגייסת את שארית כוחותיה למתן העדות. נוכח כך, הטענה שבאותה עת היא עסקה בתיאום עדויות, ועוד בעניין החטיפה, נראית לי בלתי סבירה כשלעצמה, אף לאור התרשמותי החיובית מעדותה.

מועד ומטרת החטיפה

בכתב האישום צוין בתחילה כי האירועים נשוא האישום השני - אירועי החטיפה והסחיטה היו בחודש יוני 2011. לאחר מכן תוקן המועד האמור לחודש נובמבר 2011, כאשר בא כוח הנאשם בסיכומיו ביקש להסיק מכך כי:

"מועד התרחשות אירוע החטיפה, בשלהי יוני 2011, כנטען על ידי מהדי ואמו והמחוזק בגרסתם של וליד וחליל, שומט את הבסיס תחת טענתם של מהדי, עביר ואמם, לפיה מהדי שוחרר מהחטיפה תמורת השבת הבנות לידי של הנאשם; זאת בשים לב לעדותה של עביר, לפיה היא ברחה עם הבנות מאלפורעה ועברה להתגורר בעזריה רק בתחילת חודש נובמבר 2011, כך שבחודש יוני 2011 הבנות עדיין התגוררו באלפורעה ולא היה צורך בחטיפתו של מהדי במטרה להשיבן לאלפורעה."

בחנית הראיות מלמדת, כי המסקנה המתבקשת אינה זו שביקש הסנגור להסיק - כי גרסת החטיפה שקרית שכן ביוני הבנות ועביר חיו עדין עם הנאשם ולכן לא היה כל צורך לחטוף את מהדי - אלא שמהדי טעה בתאריך והתבלבל בעניין זה, וכי החטיפה ארעה בחודש נובמבר 2011.

מסקנה זו מתבקשת משילוב של מספר ראיות המלמדות בבירור על כך שהחטיפה הייתה לאחר 1.11.2011 כאשר עובר למועד זה עביר עזבה יחד עם הבנות את אלפורעה לבית הוריה בעזריה:

א. עדות עביר לפיה עזבה את הנאשם יחד עם הבנות בתאריך 1.11.11 שהוא יום הולדתו של הנאשם (ר' פרוטוקול מיום 25.3.15, עמ' 1142).

ב. העובדה כי הנאשם הגיש תלונה ביום 19.11.11 בתחנת ערד לגבי כך שעביר לקחה את הבנות ונעלמה (ת/97). בתלונה, הנאשם מציין במפורש כי בתאריך 30.10.11 עביר הלכה לקופת חולים עם הבנות ולא שבה. משמע קיימת התאמה ברורה (יום לכאן או לכאן) בין המועד בו עביר עזבה עם הבנות על פי תלונה שנמסרה מפי הנאשם בזמן אמת, לבין המועד שמסרה עביר בעדותה.

ג. הנאשם באותה תלונה בשנת 2011 (ת/97) מדבר על כך שעביר עזבה לבית הוריה כבר בעבר - ביוני 2011 וחזרה אחרי חודש, ואז הבנות נשאו אצל אמו.

האמור מתחזק אף בדברי מהדי לנאשם, כי גם לאחר שעביר חזרה אליו בתקווה שהדברים יהיו יותר טובים, זה לא קרה וכי: **"ברגע שנכנסה אליך לבית הכל התחיל מחדש"** (ת/69, שיחה ראשונה בעמוד השני לתמליל). דבר זה תומך אף הוא בכך, שעביר עזבה את הנאשם והלכה לבית הוריה בעזריה כבר בחודש יוני, כפי שמספר גם הנאשם באמרתו; אחרי חודש לערך חזרה לנאשם; ורק אז - בסוף אוקטובר-תחילת נובמבר 2011, לקחה את הבנות ועזבה עמם בפעם האחרונה לבית הוריה בעזריה.

עניין זה יכול להסביר את הבלבול של מהדי ואת כך שהוא משייך את החטיפה לחודש יוני, שכן גם אז עביר עזבה את הנאשם עלי והגיעה לבית ההורים בעזריה.

זאת ועוד, בשיחה בין מהדי לנאשם המתוארכת ביום 31.10.11 (למחרת עזיבתה של עביר עם הבנות לקופ"ח



ומשם לבית הוריה זאת בהתאם לעדות הנאשם בתלונתו (במשטרה) נשמע הנאשם אומר: **"שאלוהים ינקום בה כמו שהיא נקמה בי ולקחה לי את הילדים בחג"** ובהמשך הנאשם אומר: **"הילדים האלה צריכים לחזור, גם אם הולכים לקופת חולים הילדים שלי רואים אותם במחשב"** (ת/69, שיחה שישית בעמוד האחרון). משמע במועד זה הבנות ועביר כבר בעזריה, עזיבתן ממש טרייה והנאשם אומר שהן צריכות לחזור אליו.

ד. הקלטות של שיחות בין מהדי לנאשם מחודש אוקטובר 2011 (ר' אמרת מהדי (נ/17), כאשר מדובר בשיחות שנערכו בין התאריכים 16.10.11-31.10.11) מתוכן השיחות עולה בבירור שהן קודמות לחטיפה. כך, באחת השיחות מהדי נשמע אומר לנאשם, כשהוא מנסה להרגיעו, שהוא מבין אותו שכן: **"אני אוציא לך את הבת, אמא שלי אצלי, טוב והבת שלך תצא אליך וזהו... יש הרבה דברים, אני התחנתי יש לי ניסיון"**. מכאן שהשיחה, שקדמה לחטיפה, נערכה אחרי נישואיו של מהדי בחודש יוני 2011, ולא לפני, כפי שמהדי העיד, בטעות.

ויוער, ברי כי השיחות האמורות, בחודש אוקטובר 2011 קדמו לחטיפת מהדי - הן לאור תוכן השיחות והן מהקשרן. ראשית, מהדי מציין בבירור כי אחרי החטיפה הנאשם: **"ניסה מספר פעמים להתקשר ואני לא עניתי לו ופעם אחת אמרתי לו שאני לא מוכן לדבר איתו ומאז לא היה כלום"** (נ/16ג); כאשר גם בחקירתו בבית המשפט מהדי ציין כי אחרי החטיפה דיבר עם הנאשם פעמים ספורות בלבד. שנית - באותן שיחות מהדי נשמע משוחח עם הנאשם ברוח של פיוס, הוא מציין שהוא מבין ללבו של הנאשם, מה שאינו סביר, אם מדובר בשיחות המאוחרות לחטיפה.

ז. בפנינו אפוא ראיה ברורה בזמן אמת - הקלטה של שיחות של מהדי עם הנאשם באוקטובר 2011, המלמדת כי החטיפה לא יכלה להתרחש בחודש יוני 2011, ומכאן שהמסקנה היחידה ביחס למועד החטיפה הינה, כי מהדי התבלבל ביחס למועד החטיפה, ולא כי גרסתו שקרית, כפי שטוענת ההגנה.

סוגיית הגשת התלונה על החטיפה במשטרה ברשות הפלסטינית

ההגנה מבקשת ללמוד על שקריות גרסת מהדי אף מכך שאין תימוכין לדברי מהדי ואמו סועד כי הם הגישו תלונה על החטיפה ברשות הפלסטינית, אלא להיפך. בעניין זה זומן כעד מטעם ההגנה מר ריאל קבהה - מנהל התיאום והקישור ברשות הפלסטינית באזור עוטף ירושלים. עד זה נתבקש על ידי הסנגור לבדוק האם הייתה תלונה כזו, ולאחר בירור שערך הוא לא מצא תלונה מתאימה.

עניין זה מלמד לטענת ההגנה, כי מהדי, אמו ועביר משקרים, שכן הוכח בעדות העד קבהה שהמשטרה ברשות הפלסטינית גובה תלונות מסוג זה אפילו שמדובר בתלונה לגבי אזרח ישראלי, וכי היא מעבירה את התיק לטיפול משטרת ישראל. מכאן שאם מהדי אכן היה מתלונן שם, התלונה הייתה חייבת להימצא.

בחנתי את האמור לעיל ולא מצאתי שיש בו כדי לקעקע את עדותו של מהדי. ראשית יאמר כי על הגשת התלונה ברשות הפלסטינית בתחנת רמאללה ספרו למעשה כל המעורבים, כך שקיימת התאמה בפרט זה בין העדויות. קשה להלום טענה, כי בזמן הקצר בין הרצח לבין גביית עדות בני המשפחה - ממש למחרת, כשהם מזועזעים מהרצח הנורא, הם הספיקו לתאם עדויות בכל הפרטים, אלו הנוגעים לרצח ואלו הנוגעים לחטיפה שהייתה שולית יותר ואירעה לפני כשנתיים וחצי, ובכלל זה בשאלה לאיזה תחנה ברשות הפלסטינית הם הלכו להתלונן.

שנית, ובכך העיקר, העובדה כי העד קבהה לא מצא תלונה בבדיקה שערך, אין בה כדי להוות ממצא קונקלוסיבי



המלמד על כך שתלונה כזו לא הוגשה. בעדותו לא סיפק העד די נתונים על אופן התיעוד בתחנות המשטרה ברשות הפלסטינית, על רמת תיעוד המידע ואמינותו, ועל האפשרות שקיימת תלונה כזו ולמרות האמור בבירור שנערך על ידו היא לא אותרה.

זאת ועוד, במכתב הפנייה של העד לתחנות השונות צוין, כי הבירור שערך היה בדבר תלונה של מהדי על החטיפה וכי לא נמצאה תלונה של מהדי, בעוד שהאם סועד העידה כי היא אשר התלוננה על החטיפה עוד לפני חזרתו של מהדי, ולאחר שחזר הלכו שוב לאותה תחנה. מכאן שאין לשלול אפשרות שהתלונה כן הוגשה, אך לא נרשמה כתלונה של מהדי - שאותה התבקש העד קבעה לחפש, אלא התלונה נפתחה כתלונתה של האם - סועד.

מעבר לכך, יש אף טעם בדברי באת כוח המאשימה בסיכומיה, כי עדות העד קבעה מהווה למעשה עדות שמיעה, שכן הוא לא ערך את הבדיקה בעצמו אלא רק שלח מכתב פניה לתחנות הרלוונטיות ברשות הפלסטינית.

נוכח כך, לא מצאתי שיש בעדות העד קבעה כדי להוביל לקביעה כי התלונה על החטיפה שקרית.

האדן השני - עדויות מפלילות של בני משפחתו של הנאשם - שותפיו לעבירה

מקבץ נוסף של ראיות כנגד הנאשם באישום זה מגיע מכיוון אחר - שותפיו של הנאשם לחטיפה - קרובי משפחתו אותם הנאשם "רתם" ובהם נעזר לביצוע החטיפה. המדובר באחיו אחמד וקרוב משפחתו חליל אשר בו פגשו במחסום בעזריה, כאשר ישנם קרובי משפחה נוספים - אחיו איברהים וחמיד ששותפים למעשה, כל אחד בחלקו, אך משפטם הופרד והם לא העידו בפנינו.

י"אמר כבר עתה כי בחינת עדות האח אחמד וקרוב משפחתו חליל, מלמדת ששניהם מתארים באותו אופן את גרעין האירועים - סדר הדברים בחטיפה; ממקמים את ביצוע החטיפה באותו מקום; מתארים את המשך הדרך עם מהדי ווליד באותו אופן; מדווחים על כך שוליד שוחרר קודם לכן, ושחליל עזב ראשון. לאמור מצטרפת עדות חסן - אח נוסף אשר שמע מהם על החטיפה, ואשר רשם על גבי פיסת נייר בזמן חקירתו (שכן לא רצה להפיל ישירות את אחיו) את שמות אלו שהשתתפו בחטיפה, ואף הוא הצביע בדיוק על אותן דמויות שנטלו בה חלק.

עדות האח אחמד

האח אחמד הואשם בתחילה יחד עם הנאשם בכתב אישום זה, כאשר הוא הואשם באישום הנוגע לחטיפת מהדי ובאישום נוסף של סיוע לאחר מעשה - בכך שסייע לנאשם לאחר הרצח להסתתר מן המשטרה, כאשר הוא ידע שהנאשם נמלט לאחר שרצח את הבנות. לקראת סיום שמיעת הראיות (ביום 4.3.15) הודה אחמד במסגרת הסדר טיעון בעובדות שיוחסו לו, משפט הופרד והוא הורשע באישומים אלו ונדון בגינם. בפרוטוקול הדיון צוינה הודאתו לפיה: **"עובר לביצוע הרצח אמר לי הנאשם עלי אמטיראת שאם עלי יבצע את רצח הבנות המנוחות, אז עלי יגיד למשטרה שהוא (עלי) לא יודע, עביר תמיד מאיימת עליו, והם הרגו את הבנות המנוחות ועלי לא יודע על עצמו וברח לגבעה. את הדברים האלה אני סיפרתי בשיחה עם פטמה ועם מרים לאחר הרצח בתאריך 07.07.13".** כמו כן הודה בחלקו באירוע של חטיפת מהדי - והכל כמפורט בכתב האישום המתוקן שהוגש בעניינו, כאשר צוין על-ידי באת כוח המאשימה כי מובהר שהנאשם - אחמד ידע שמטרת החטיפה הינה סחיטה של עביר, מבלי



שידע מה נסחט ממנה.

בעדותו בבית המשפט ביום 23.3.15 סיפר אחמד, כי הוא נסע עם הנאשם לאזור עזריה. במחסום הוא ירד והנאשם נכנס לתוך עזריה ואמר לו שהוא רוצה להביא את הגיסים שלו (עמ' 1138). במחסום פגש את חליל אמטיראת, קרוב משפחתו, אשר עובד שם כמאבטח. הנאשם חזר עם שני אנשים, גיסים שלו ולאחר מכן הם נסעו לאזור הדרום ובשלב מסוים הם היו צריכים ללכת ברגל, כיון שאין להם אישור להיות כאן, כאשר חליל נסע עם הרכב והם המשיכו ברגל. בשלב מסוים הגיע חמיד עם האוטו ואחר כך הנאשם הלך עם חמיד ואיברהים ועם וליד והוא נשאר עם מהדי (עמ' 1139). העד ניסה לצמצם ולמזער את ידיעתו ביחס למה שקרה בחטיפה. בתחילה אמר כי הוא חשב שהכל רגיל ורק בהמשך התברר לו שמהדי ווליד הגיעו בניגוד לרצונם. בהמשך לאחר שסתר את דבריו במסגרת הודאתו בבית המשפט הוכרז כעד עוין, וכתב האישום המתוקן ופרוטוקול הדיון בו הודה הוגשו במסגרת סעיף 10א(א) לפקודת הראיות [נוסח חדש], תשל"א-1971 (להלן - "**פקודת הראיות**"), הגם שהודאתו והרשעתו בגזר הדין המתוקן היו בפנינו. העד נחקר בעניין זה ואישר כי מה שהודה בו היה אמת, וכי שוחח עם חסן אחיו בשיג וסיפר לו שהנאשם סיבך אותו עם החטיפה (עמ' 1142, 1143). בחקירה חוזרת אישר, כי ידע שמטרת החטיפה הינה הסחיטה של עביר והפעלת לחץ עליה, אך הוא עמד על כך שלא ידע מה נסחט ממנה.

מכל האמור שוכנעתי, כי באותם עניינים בהם ניסה אחמד למזער את ידיעתו ואת הפללת אחיו - הנאשם, הרי יש להעדיף את הודאתו המפורטת בפנינו בכתב האישום המתוקן, על פני עדותו בבית המשפט, למרות שלמעשה הוא יאשר כי מה שהודה בו היה אמת.

הסנגור טען כי אין לתת משקל לעדות האח אחמד, וכי הודאתו הייתה הודאת שווא, על מנת לחלץ עצמו, והוא אף הטיח עניין זה בעד במהלך חקירתו הנגדית.

הרושם שעלה מעדות האח אחמד בפנינו לא היה כזה. ניכר היה שהוא לא שש להעיד כנגד הנאשם ולא מעוניין להפליל את אחיו, אלא עושה זאת ברגשות מעורבים מאוד, כאשר בתחילה אף הוכרז כעד עוין. התרשמותנו היתה כי המדובר בעד לא מתוחכם ומכאן שקשה לטעון כי אותו חוסר רצון שניכר בתחילת עדותו, כאשר התקשה לספר את הדברים, היה מתוכנן או מעושה אלא נראה שמדובר בחוסר מוטיבציה אמיתי להפליל את אחיו - הנאשם. ודוק, בשלב בו אחמד העיד כבר נגזר דינו ועל כן החשש מהודאות שווא פוחת כבר באותו שלב, שהרי אין המדובר במקרה בו הוא מנסה למזער את חלקו ולהפנות את הזרקור לאחיו כדי להתחמק מענישה מחמירה. מעבר לכך, לא הוכח כי האח אחמד קיבל הטבה במסגרת ההסדר כמו הבטחה לשחרור ברישיון וכדומה. לאור כל האמור מצאתי כי יש לתת אמון בדברי האח אחמד ובהודאתו בבית המשפט בחלקו במעשים, ובעדותו כנגד הנאשם.

עדותו של חליל אמטיראת

יצוין כי העד התחיל להיחקר בחקירה ראשית בדיון בו הובא בצו הבאה, אך פרוטוקול הדיון לא נמצא בחברת ההקלטות. בעדותו בבית המשפט בדיון ההמשך (מיום 8.7.15) העיד כי הוא עבד כמאבטח באזור, וכי הנאשם הגיע ואסף אותו ואת אחמד מהמחסום. הנאשם אמר לבחור שישב לידו - הגיס של הנאשם - שיביא לו את הטלפון ולקח לו את הטלפון.

בשלב מסוים הנאשם עצר את הרכב, ארבעתם - הוא, אחמד והשניים שלקחו איתם, ירדו מן הרכב וחיכו. הנאשם הלך ואחרי כמה זמן הנאשם חזר ואז המשיכו לנסוע. העד סיפר, כי הוא הרגיש שהוא לא רוצה להיות בעניין הזה, אמר



לנאשם שייתן לו את הרכב והוא הולך הביתה, שכן הרגיש בהתנהגות ובדיבור של הנאשם שמהו לא תקין. העד אישר את עיקרי עדותו במשטרה, תוך שציין כי הנאשם צעק על אותו בחור - הגיס (עמ' 277, 279 ו- 281-283). בשלב זה הנאשם ואחיו אחמד והשניים ירדו ברגל, והוא לא יודע מה עשו מאז, תוך שציין כי הנאשם אמר שאלה הגיסים שלו והוא לוקח אותם אליו הביתה (עמ' 284-286).

בהמשך לאור סתירות מסוימות הוכרז העד כעד עוין ואמרותיו במשטרה הוגשו מכוח סעיף 10א לפקודת הראיות.

בסופו של יום חליל חזר על עיקרי הדברים כפי שמסר באמרותיו המאוחרות יותר במשטרה - על כך שהוא נכח במקום; על כך שהוא עלה לרכב יחד עם אחמד באותה כיכר; על כך שהנאשם צעק על האנשים ולקח את הטלפון גם מהגיס וגם מהבחור השני (עמ' 332); על כך שהוא ראה את הנאשם קושר לשני האנשים שהיו באוטו את הידיים עם חוט ומדבר איתם על זה (עמ' 303); על כך שהנאשם אמר שמדובר בגיסים שלו וכי יש לו בעיות איתם; על כך שבהתחלה ירדו ארבעתם מהרכב והנאשם הלך וחזר ובסוף ארבעתם (הנאשם, אחיו אחמד, ושני "הגיסים") ירדו והוא נסע ברכב (עמ' 328); וכי אחמד אמר שהנאשם סיבך אותו הוא מצטער על מה שעשה (עמ' 301).

ניכר היה בעדותו של חליל כי הוא מנסה למזער את האירועים ואת חלקו ולא שש להעיד אל מול הנאשם. לאור האמור ולאחר שהוכחו תנאי קבילות אמרותיו והחוקר חמיד אבו עאישה העיד על הדברים שאמר העד וכי אלו הוקלטו ותועדו, ראיתי לנכון להעדיף את אמרתו במשטרה על פני עדותו בבית המשפט, וזאת ביחס לאותן נקודות בהן ניסה לעמעם ולמזער את הדברים במהלך עדותו. העד ציין עוד כי הוא מספר היום בדיוק את מה שהיה וכי לא שיקר גם במשטרה (עמ' 294, 295). למעשה בסופו של דבר חליל תיאר את התרחשות הדברים באופן דומה הן בחקירותיו במשטרה והן בעדותו בבית המשפט, זאת באשר לעובדות המרכזיות: המקום בו עלה לרכבו של הנאשם, האנשים שהיו בחטיפה, הקשר שלהם לנאשם - גיסים, וקשירת הידיים על ידי הנאשם.

יתרה מכך, העד אישר כי היה לו קושי עם העדות וכי לא רצה לבוא לדיון שכן הרגיש לא נעים בסיטואציה הזו ושהיו לו בעיות עם העדות.

עדותו של חליל עולה בקנה אחד עם עדותו של חסן, כי הייתה שיחה מאוחרת לחטיפה בשיג בה אחמד אמר לו שהוא מצטער על מה שקרה וכי הנאשם סיבך אותו. הוא הסביר כי עד לשיחה זו הוא לא ידע שאיברהים וחמיד היו מעורבים בחטיפה וכי גם אחמד וגם חמיד אמרו שזו הייתה חטיפה של הגיסים של הנאשם והם מצטערים על הרגע שהם הצטרפו לזה (עמ' 350, 354).

באשר לכתב אישום מתוקן (נ/6) בו העד חליל הודה במשפטו שנידון בנפרד, הרי הודאתו שם תואמת את עדותו כאן, תוך ששם תוקנו פרטים מסוימים שמצמצמים את מעורבותו בחטיפה במסגרת ההסדר עמו.

טענת בא כוח הנאשם ביחס לעדותו של חליל

לסנגור טענה נוספת הנוגעת לעדותו של חליל, המעידה לדידו על כך שהיא שקרית, שכן נמצא כי דברי חליל לפיהם עבד כמאבטח באזור באותה תקופה מופרכים.

המדובר בטענה שיש לדחותה בשתי ידיים. המכתבים שצרפה ההגנה של חברות האבטחה שאיישו את מחסומי הכניסה למעלה אדומים, אינם מוכיחים כי חליל לא הועסק כמאבטח באזור, בין אם דרך חברה אחרת או באופן רישום אחר. יתרה מכך, חליל העיד במשטרה כי הוא עבד באבטחה בחברת "שעל" ואילו ההגנה בחרה לפנות לעיריית מעלה



אדומים ולבדוק אלו חברות עבדו באבטחת מחסום הכניסה לעיר ובהמשך פנתה לאותן חברות ובדקה אם חליל עבד אצלן, וזאת תחת פנייה לחברת שעל, אשר עליה הצביע העד ככזו שעבד בה באותה תקופה. משכך הם פני הדברים, והעובדות שנמסרו על ידי העד - העסקתו כמאבטח בחברת שעל, לא נבדקו מול החברה, ומשהוא עצמו לא עומת עם המסמכים שנתקבלו מהחברות האחרות ולא ניתנה לו אפשרות לספק להם הסבר, הרי משקלם הינו מועט ביותר. ודאי שאין בהם כדי לשמוט את הבסיס תחת עדותו של חליל. מעבר לכך קיימות ראיות המחזקות את העובדה שחליל אכן עבד כמאבטח באזור - כך העובדה עליה העיד מהדי (אשר לא הייתה לו הכרות מוקדמת עם חליל ולא יכול היה לדעת שהוא עובד כמאבטח) כי הוא עלה לרכב החוטפים לבוש במדי עבודה ומצויד בנשק, כאשר וליד העיד כי האדם שישב מאחור - חליל - היה לו נשק. מעבר לכך גם אחמד העיד, כי חליל אמר לו לאחר מכן שהנאשם סיבך אותו, וכי הוא היה אמור לעבוד כמאבטח באזור ירושלים אבל לאחר המקרה חשש ולכן המשיך לעבוד במחסום בים המלח, משמע גם עדות זאת תומכת בכך שחליל עבד באותה עת כמאבטח.

לסנגור טענות נוספות בדבר התפתחות בגרסת חליל במשטרה. כך טען, כי חליל משנה גרסתו כל פעם כדי לרצות את החוקרים; כי חליל מסר גרסאות סותרות ביחס לסדר ישיבת המעורבים ברכב; כי החוקרים תקנו והדריכו אותו כאשר "טעה"; כי רק בגרסתו הרביעית מסר כי בהגיעם לאזור נבי מוסא הנאשם הוריד את כולם מהרכב; וכי גם ביחס לקשירת הידיים הדבר עלה רק באמרתו האחרונה, וכך גם ביחס לנטילת הפלאפונים ממהדי וליד; ומכאן גרסתו אינה מהימנה כלל.

לא מצאתי באמור כדי לפגום במשקל שנתתי לעדות חליל. המדובר בבן משפחתו של הנאשם, אשר לא בנקל יודה במעשים שעשה ויפליל את הנאשם, ועל כן מטבע הדברים גרסתו במהלך החקירה במשטרה הינה כזו שאט אט הוא מגלה יותר ויותר פרטים. אותו שוני בפרטים כמו סדר הישיבה, אינו מהותי בעיני, כאשר עיקרי העדות ודבריו עולה בקנה אחד עם יתר העדויות באישום זה - הן מצד בני משפחת הנחטף - מהדי וחברו וליד, והן מצד בני משפחת הנאשם אשר הפלילו אותו באישום זה. מעבר לכך, חליל הודה בחלקו במעשים בכתב אישום נפרד שהוגש כנגדו ועדותו נשמעה הייתה לאחר שהסתיים ההליך בעניינו, כך שלא היה לו כל עניין להפליל את הנאשם.

עדות חסן אמטיראת

עדות נוספת מקרב משפחתו של הנאשם, באה מהעד חסן אמטיראת - אחיו של הנאשם.

עד זה נחקר ביחס לדברים שמסר במשטרה בחקירתו ורשם בפתק אותו מסר לשוטר בני סומך. בהתאם למזכר שכתב החוקר בני סומך, הוא התבקש לשמור על חסן כשהיה עצור, ואז הוא ביקש ממנו דף נייר כדי לרשום את השמות של החוטפים, הוא מסר לו נייר וחסן רשם חמישה שמות: של הנאשם, האח אחמד, חליל וכן חמיד ואיברהים, שאף הם היו שותפים למעשי החטיפה (צילום הפתק בכתב ידו - ת/82, מזכר של השוטר סומך-ת/101).

יצוין כי כבר בתחילת חקירתו בבית המשפט העד הכחיש את הדברים ועל כן הוא הוכרז כעד עוין ואמרתיו הוגשו מכוח סעיף 10א לפקודת הראיות (ת/80-ת/80).

באמרתו הראשונה במשטרה (ת/80א מיום 28.5.13) ציין חסן, כי אף פעם לא היה עם הנאשם בעזריה, לא נכנס לבית של הגיסים שלו בעזריה אף פעם ולא ידוע איפה הם גרים ולא החזיק נשק אף פעם. שלל כל מעורבות שלו בחטיפה ואמר כי הוא מסוכסך עם אחיו כיון שעביר ספרה ששכב איתה.



באמרה המאוחרת יותר באותו יום (ת/80ב) סיפר, כי שמע את אחד מדברים בשיג על אנשים שהיו מעורבים בחטיפה, אז לא ידע במה בדיוק מדובר. דברו גם על איברהים ועלי ועבדל חמיד, והוא לא שאל אותם כי הוא בבעיות איתם.

בתחילת חקירתו הראשית בבית המשפט ביום 30.11.14 שלל העד כל ידיעה ביחס לאירוע החטיפה וציין, כי הוא לא בקשר עם משפחתו (עמ' 677). ביחס למסמך אשר הוא כתב ובו הופיעו שמות של אנשים שהשתתפו בחטיפה ציין שמדובר בדברים שהמשטרה הכניסה לפיו ולחצו עליו שיספר על אחיו, וכי את השמות על המסמך כתבה עביר, וכי המשטרה שלחה את עומאר שיהרוג את הילדות (עמ' 685). העד הסביר כי אין לו קשר קרוב עם המשפחה, כי הוא הנאשם ואחמד עשו סולחה, וכי הוא כמעט לא מגיע הביתה שכן הוא עובד במרכז.

הרושם מעדות חסן בבית המשפט היה, כי הוא אינו מעוניין להעיד ומנסה לחפות על בני משפחתו ולהציג את אחיו באורח חיובי. עדיין, לא ניתן על ידו הסבר לדברים שאמר במשטרה, מעבר לכך שהאשים את עביר, את עומאר ואת המשטרה שלחצה עליו, הכל בניסיון לתרץ את הדברים שאמר ואף רשם בכתב ידו בשלב החקירה המשטרית.

ניכר היה מעדותו של חסן, כי הוא מעוניין להרחיק עצמו מכל העניין ולגמד את הדברים ואף הוא העיד כי קשה לו עם המשפט בגלל שזה אחים שלו ולכן היה לו קשה לחזור על הדברים בבית המשפט (עמ' 719-720). יתרה מכך, טענותיו, דבר כך שהמשטרה עשתה יד אחת עם עביר ולחצה עליו, נותרו בגדר טענות בעלמא שלא מצאתי בהן כל ממש, כאשר למעשה העד אישר כי במשטרה אמר את האמת (עמ' 645).

יתרה מכך, לא היה לו כל הסבר כיצד ידע לתת דווקא את השמות של האנשים שהיו מעורבים בחטיפה, אם לא שמע את הדברים, וכל שיכל לומר, היה שהשמות באו לו לראש, הסבר לאו הסבר הוא (עמ' 695). בהמשך עדותו סיפר חסן כי החוקר הביא לו את הפתק והוא רשם את השמות וכי החוקר העביר לו דף שהיה על השולחן במהלך החקירה, אם כי הוא אישר שהחוקר לא אמר לו מראש מי מעורבים (עמ' 681-682). הוא ציין כי ידע על הסיפור הזה, לא משנה ממי וכי לא שמע על כך משמועות, אך הוא לא יכול לומר כי זה בעייתי (עמ' 689).

בשים לב לאמור ולעובדה שגם במשטרה לא היה מעוניין להפליל את אחיו ולא אמר את הדברים "לפרוטוקול", אלא רק רשם את שמות החוטפים על פתק מתוך רצון שלא להפליל את אחיו, רואה אני לנכון להעדיף את דבריו במשטרה על פני עדותו בבית המשפט.

באשר למניע כביכול שמייחסת ההגנה לחסן- לפיו הוא מעיד כנגד הנאשם בשל סכסוך עמו, הרי העובדה שהוא אינו מתגורר במתחם, אין בה כשלעצמה כדי לבסס מניע להפללת הנאשם. לא הוכח כל סכסוך אישי עם הנאשם דווקא, והטענה בדבר החשדות של הנאשם לגבי חסן ביחס לעביר, אינה ייחודית לחסן, כאשר הנאשם חשד בעביר וקנא לה באופן אובססיבי. נוכח כך, לא מצאתי בסיס לטענה בדבר מניע של חסן להפליל את הנאשם.

סיכום האישום הראשון

בחינת מקבץ העדויות - על שני האדנים המרכזיים - הראשון של מהדי וחברו וליד שנחטפו ובני המשפחה, השני של בני משפחתו של הנאשם אשר חלקם השתתפו בחטיפה וחלקם שמעו עליה לאחר מעשה, מלמדת שקיימת ליבה ברורה וזהה במספר רב של נקודות מהותיות, העולה מכל העדויות. ליבה זו מכילה עמוד שדרה משמעותי והכולל פרטים מרובים - מיקום אירוע החטיפה; זהות החוטפים; השתלשלות האירועים וסחיתת בני המשפחה בכוח ובאיומים.



לכך מצטרפת העובדה שהנאשם נמנע מלמסור גרסה מהותית במשטרה ביחס לאישום זה ונמנע מלהאזין להקלטות ולהגיב לראיות שהוטחו בו. הימנעות זו פעולת לחובתו באופן ומחזקת את הראיות כנגדו, וכך גם הימנעותו מלהעיד בבית המשפט, ענין אליו אתייחס בפירוט באישום השלישי הנוגע לרצח הבנות.

לאור כל האמור הרי הוכחו המעשים המיוחסים לנאשם באישום זה. ביחס לעבירות המיוחסות לנאשם באישום זה - הרי מצאנו כי המעשים שפורטו לעיל יש בהם כדי לקיים את יסודות העבירה של חטיפה לשם סחיטה, סחיטה בכוח ובאיומים, לאור ביצוע המעשים באופן אלים, תחת איומים, הן במהלך החטיפה והן קודם לה, ותוך סחיטת עביר והתניית השבתו של מהדי תמורת מסירת הבנות לידי הנאשם. ביחס לעבירה של קשירת קשר לפשע הרי ששותפיו של הנאשם, האח אחמד וקרוב משפחה חליל, הודו למעשה שהיו מודעים למעשיו של הנאשם, ומכאן שנכחותם שם לא הייתה תמימה אלא בוצעה במסגרת קשירת הקשר.

ביחס לעבירה של חטיפה לשם סחיטה לפי סעיף 372 לחוק - הרי זו בוססה שכן הנאשם חטף את האח מהדי כדי לסחוט את עביר ובני משפחתה כדי שיעבירו לידי את הבנות המנוחות וכפי שנאלצה לבסוף לעשות. ביחס לעבירה של סחיטה בכוח וסחיטה באיומים, בהתאם לסעיף 427(א) ו-428 לחוק, הרי אלו התקיימו באופן מובהק, שכן הוכח שהנאשם סחט את עביר ואת בני משפחתה באיומים ובכוח, בכך שהתנה את שחרורו תמורת קבלת הבנות. באשר לעבירה של קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק הרי בעדותו של אחמד הוכח אותו תכנון, כאשר הודה כי ידע על החטיפה מראש, אם כי לא ידע על מטרתה המדויקת, והדבר אף עולה מחבירת הקושרים האחרים לנאשם, שאינה מקרית.

נוכח כל המקובץ אמליץ לחברי לקבוע, כי אשמת הנאשם בעבירות המיוחסות לו באישום זה הוכחה מעבר לכל ספק סביר כנדרש.

אישום שני - חטיפת האחין עומאר

תמצית עובדות כתב האישום

עומאר, כזכור, הינו אחין של הנאשם, בנו של אחיו מוחמד, אשר התגורר במועדים הרלוונטיים לכתב האישום בבית סבו וסבתו בפזורת אל פורעה, בסמוך לביתו של הנאשם.

לפי הנטען בכתב האישום, לאחר שהנאשם אילץ את עביר להחזיר את הבנות המנוחות למשמורתו, התגוררו הבנות המנוחות בביתה של רייקה, כאשר הנאשם אוסר על עביר להיפגש עמן. עביר פנתה לעזרתם של רייקה ועומאר, אשר על אף חששם מהנאשם, הפגישו את הבנות המנוחות עם עביר, ללא ידיעת הנאשם, למספר מפגשים קצרים בסמוך לחורשה בערד. כמו כן, אפשרה רייקה לעביר לשוחח בטלפון עם הבנות המנוחות במועדים שונים.

בתאריך 14.5.13 או בסמוך לו שאל הנאשם את רייקה מדוע היא משוחחת עם עביר ואמר לה כי ידוע לו שהיא אחראית למפגשים בין עביר לבנות המנוחות. רייקה הכחישה כי עשתה כן אולם הנאשם לקח ממנה את מכשיר הטלפון הנייד באמצעותו היא שוחחה עם עביר.

עוד נטען בכתב האישום, כי לפני יום 16.5.13 קשר הנאשם קשר עם אחיו איברהים וחמיד לחטוף את עומאר ולכלוא אותו בשל מעורבותו במפגשים שתוארו לעיל, בשל נסיעה של עומאר עם חברים לאילת, ובשל חשדות נוספים של הנאשם בעומאר ובעביר. ביום 16.5.13, בסמוך לשעה 14:00, הגיעו הנאשם ואיברהים אל בית הורי הנאשם ברכב



מסוג "מזדה". איברהים נכנס אל הבית כשהוא אחוז בידו בסכין גדולה והורה לעומאר לצאת מהבית ולהיכנס לרכב. משם נסעו הנאשם ואיברהים עם עומאר לביתו של הנאשם, שם לקחו ממנו את הפלאפון שלו.

כעבור זמן קצר הורו הנאשם ואיברהים לעומאר להיכנס שוב לרכב, נסעו עמו לשטח פתוח בסמוך לצומת "חתרורים", כאשר חמיד נהג ברכב. בהגיעם לשטח, היכה הנאשם את עומאר במכת אגרוף ולאחר מכן הכה אותו באמצעות חוט ברזל בזרועו ואיברהים סטר לו. הנאשם קשר חבל סביב צווארו של עומאר, הפיל אותו על הארץ וגרר אותו על גבי חול ואבנים בעודו קשור, עד שלבסוף שחרר חמיד את החבל מצווארו של עומאר. לאחר מכן הכניסו הנאשם, איברהים וחמיד את עומאר לרכב, נעלו את הרכב והסיעו את עומאר לביתו של הנאשם.

בהגיעם אל ביתו של הנאשם, שמר איברהים על עומאר ולא אפשר לו לצאת מהבית, עד ליום 17.5.13 בסמוך לשעה 1:00 בלילה; בשעה זו הורו הנאשם, איברהים וחמיד לעומאר ללכת לביתו, לאכול ולשוב לבית הנאשם בשעה 8:00 למחרת, אחרת הנאשם ירצח אותו. בשל איזמי הנאשם, איברהים וחמיד, שב עומאר לבית הנאשם במשך יומיים נוספים, כאשר הנאשם ואיברהים אפשרו לו לצאת מבית הנאשם רק למשך מספר שעות מדי לילה, כשהם מוודאים שאינו יוצא ממתחם מגורי המשפחה.

בהמשך ביום 18.5.13 בסמוך לשעה 20:00, שחרר הנאשם את עומאר לביתו. ביום 19.5.13 שלח הנאשם לקרוא לעומאר ובעקבות קריאה זו הגיע עומאר לשיג של הנאשם וישב שם למשך מספר שעות. למחרת ביום 20.5.13, שוב שלח הנאשם ילדים לקרוא לעומאר וזה הלך לשיג וישב שם במשך מספר שעות, וחזר לביתו בשעה 19:00. בסמוך לכך, הגיע איברהים לביתו של עומאר והורה לו לחזור עמו לבית הנאשם, עומאר אמר לו כי אינו מעוניין ללכת עמו ובעקבות זאת תקף אותו איברהים בכך שהכה אותו בידיו, נשך אותו בידו ונגח בפניו באמצעות ראשו. בעקבות זאת נמלט עומאר והלך ברגל עד לתחנת המשטרה בערד, שם נשאר עד הבוקר למחרת.

עיקרי טענות הצדדים

ראיות המאשימה מתבססות, קודם כל, על עדותו של עומאר עצמו. כן מתבססת המאשימה על מספר ראיות מחזקות - עדותה של פאטמה אמטיראת אמו של עומאר, שהעידה כי איברהים דרש מעומאר לבוא עמו באיום סכין; עדויות שונות המעידות על חבלות בגופו של עומאר בסמוך לאירועים נשוא האישום; צילומים ממצלמות האבטחה בתחנת הדלק המתעדות את הרכב בו נחטף עומאר עוצר בדרכו לצומת "חתרורים" ובו נראים איברהים וחמיד; התלונה שהוגשה על העדרו של עומאר בזמן אמת; וקיומו של מניע מצדו של הנאשם לפגוע בעומאר.

ההגנה סבורה כי לא ניתן ליתן אמון בגרסתו של עומאר, וכי לא הוכח מעבר לכל ספק סביר כי האירועים נשוא האישום אכן התרחשו. בהקשר זה טוענת ההגנה כי:

א. בניגוד לגרסתו, היה לעומאר פלאפון בזמן החטיפה, והוא היה יכול להזעיק עזרה בזמן אמת, מה שמעיד על שקריות גרסתו;

ב. בניגוד לגרסתו, עומאר שוחח עם שוטר בזמן החטיפה הנטענת ולא אמר לו דבר על החטיפה;

ג. בני משפחתו של עומאר אינם תומכים בגרסתו;

ד. לא קיימת תמיכה עובדתית לטענת עומאר כי נחבל וכי חולצתו נקרעה, או לקשר בין חבלות- ככל שהיו - לאירועים נשוא כתב האישום;



ה. סרטוני מצלמת תחנת הדלק אינם תואמים את גרסת עומאר לפיה גם הנאשם שהה ברכב;

ו. פרטים שונים בעדותו של עומאר התגלו כשקריים.

הנאשם הכחיש כזכור את האירועים אך בחקירותיו במשטרה לא שלל שנסע ברכבו עם עומאר לערד.

אבחן האמור על רקע טענות הצדדים וגרסת הנאשם.

הרקע - קיום המפגשים בין עביר לבנות המנוחות

אין מחלוקת בין הצדדים באשר לעצם קיומם של האירועים שעמדו ברקע החטיפה של עומאר, דהיינו, קיום המפגשים בין עביר לבנות המנוחות.

רייקה העידה בבית משפט, כי בניגוד לעמדתו של הנאשם היא אפשרה לעביר לקיים קשר עם הבנות המנוחות. תחילה אפשרה לבת הגדולה רימאס לדבר עם עביר בטלפון. לאחר מכן, בספטמבר, עביר ביקשה לראות את הבנות המנוחות והיא נסעה עמן ועם ס' לכסייפה; במהלך אפריל 2013 התקיימו שני מפגשים בין עביר לבנות המנוחות, כאשר עומאר ופ' הם שלקחו אותן למפגשים (פרוטוקול מיום 21.1.14, עמ' 196-197). רייקה הוסיפה, כי בסופו של יום גילה הנאשם את דבר קיום המפגשים, וביום 14.5.13 הגיע אליה: **"ואז שמעתי אותו צועק לי שואל אותי למה את מדברת עם עביר. אני הכחשתי שאני מדברת עם עביר ואז לקח ממני את הטלפון והשאיר אותו אצלו ואז עביר התקשרה לפלאפון שלי ואז הוא היה בטוח שאני מדברת איתה..."** (ת/37, עמ' 3).

עדים נוספים לקיומם של המפגשים הינם בנה פ', אשר העיד כי לקח יחד עם עומאר את הבנות המנוחות לשלוש פגישות בחורשה, כאשר בשתי הפגישות הראשונות לקח רק את רימאס ובפגישה האחרונה לקח את שתי הבנות (ת/19, עמ' 5). עומאר העיד גם הוא על קיום הפגישות בחורשת ערד, כאשר לדבריו היו שתי פגישות, ובראשונה לקחו רק את רימאס לפגוש את עביר ובשניה לקחו את שתי הבנות המנוחות (פרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 901-902). ס' אישר אף הוא כי לעביר היה אסור לראות את הבנות המנוחות וכי עומאר ופ' לקחו את הבנות המנוחות לפגוש את עביר (פרוטוקול מיום 12.1.14, עמ' 128-129). עביר העידה אף היא על המפגשים וכי בתחילה שוחחה בטלפון עם רימאס; לאחר מכן רייקה וס' הביאו את אסינאד לפגוש אותה בכסייפה; לאחר מכן נערך מפגש בינה לבין רימאס בפארק בערד; וכחודש לפני הרצח פגשו היא, אמא שלה, אחותה ושני בניה את הבנות המנוחות בפארק בערד (פרוטוקול מיום 25.3.15, עמ' 1146-1148). לאחר אותו מפגש, התחיל עלי להתקשר אליה ולאיים עליה, ורייקה דיווחה לה כי עלי יודע שהיא רואה את הבנות וכועס על כך והמליצה לה לקחת את הבנות המנוחות אליה אם תוכל (שם, עמ' 1149).

בחינת העדויות השונות הנוגעות לקיום המפגשים מגלה שוני בנקודות מסוימות - למשל, בשאלה האם רייקה נכחה במפגש האחרון ומהי כמות המפגשים שהתרחשה. עם זאת, הסיפור הגרעיני של כל העדים הינו אחיד, וממנו עולה כי על אף רצונו של הנאשם שעביר לא תיצור כל קשר עם הבנות המנוחות, התקיימו מספר מפגשים בין עביר לבנות, בתיווכה של רייקה ובסיוע של עומאר ופ' בעיקר, תחילה בכסייפה ולאחר מכן בחורשה ליד ערד, כאשר עומאר היה מעורב במפגשים אלה והוא לקח את הבנות המנוחות למפגשים בחורשה. עוד הוברר מכל העדויות, כי הנאשם גילה על קיום המפגשים עם עביר בשבוע שקדם לרצח ועובר לאירוע החטיפה נושא אישום זה, וכעס על כך מאד.

ברקע האמור, יחד עם גורמים נוספים שיפורטו בהמשך, יש כדי להצביע על מניע של הנאשם לפגוע בעומאר, שכן העדים מתארים את הכעס של הנאשם על עצם קיום המפגשים ועל מי שתרם להיתכנותם, ומתארים את החשש פן



הנאשם יגלה ויאונה להם רע, כפי שאכן קרה, לאחר שהנאשם גילה על קיום המפגשים.

עדות של עומאר

עיקרו של אישום זה נסמך על עדותו של עומאר.

עומאר העיד בבית המשפט, כי ביום 16.5.13 נכנס דודו איברהים לבית סבו שם התגורר עם סכין גדולה, ואמר לו לבוא עמו (פרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 890, 915). הם הלכו לביתו של הנאשם, שם ישבו קצת ועלו לרכב השייך לעטווה, בו נהג חמיד. הנאשם ישב ליד חמיד מלפנים, ואיברהים ישב ליד עומאר מאחור. במהלך נסיעתם עצרו בתחנת דלק לתדלק את הרכב וחמיד קנה שתיה. כשהגיעו לשטח, הורידו אותו מהרכב והנאשם נתן לו אגרוף בבטנו; לאחר מכן איברהים הפיל אותו לרצפה והנאשם חנק אותו בחבל ברזל. עומאר הרגיש כי הוא נחנק וקרא לחמיד וחמיד שחרר אותו מהחבל. לאחר מכן הנאשם רצה שעומאר יקפוץ לתהום אולם עומאר סרב. הם חזרו לביתו של הנאשם והנאשם הכריח אותו להישאר אצלו בבית עד השעה אחת בלילה, כאשר איברהים נשאר במקום כדי להשגיח עליו וחמיד הלך. בשעה אחת, הנאשם שחרר את עומאר לדרכו, ואמר לו שיהיה אצלו בשמונה בבוקר שוב אחרת הוא יהרוג אותו. כך היה במשך כמה ימים, כאשר הנאשם היה קורא לו בבוקר, נותן לו לצאת לאכול ולישון בלילה, ודורש שיחזור לביתו לאחר מכן.

ביום האחרון, בסביבות השעה תשע בלילה, קרא הנאשם לאיברהים אשר השליך את עומאר על הרצפה, נשך אותו והרביץ לו בפניו, וקרע את חולצתו; עומאר ברח מהמקום והלך למשטרה בערד, והיה שם מהלילה ועד הבוקר. עומאר הוסיף, כי בבוקר לא ידע לאן ללכת, ומוחמד - בעלה של דודתו פאיזה - ראה אותו בכיכר בערד ולקח אותו לביתו. הוא נשאר אצלו עד הערב ואז קיבל טלפון ונודע לו כי הבנות המנוחות נרצחו (עמ' 891-899). באשר למניע לאירוע, טען עומאר כי בתחילה אמרו לו כי הם כועסים עליו מאחר שנסע לאילת, אולם לאחר מכן הסתבר לו כי כועסים עליו בשל מעורבותו במפגשים בין עביר לבנות המנוחות, שכן **"שעלי היה מרביץ לי, הוא היה שואל אותי אתה אחראי על הבנות ולוקח אותן לאמא שלהן?"** (שם, עמ' 900).

עדותו של עומאר בבית המשפט הייתה קונסיסטנטית עם עיקרי האמור בעדויות שמסר במשטרה, ובפרט עם האמרה בה סיפר על האירועים במפורט (נ/35, מיום 27.5.13). כך, פירט עומאר באמרתו כי שהה בביתו עם אמו כאשר איברהים נכנס לבית עם סכין ואילץ אותו לבוא עימו; כי שהה בהתחלה בביתו של הנאשם ואז נסע ברכב עם חמיד, איברהים והנאשם; כי נכנסו לשטח ליד צומת "חתרורים", אמרו לו לצאת מהרכב והיכו אותו; כי הנאשם הכה אותו עם חבל שבקצהו ברזל, איברהים הכה אותו בפניו, והנאשם חנק אותו עם חבל עד שחמיד שחרר אותו; וכי לאחר מכן אילצו אותו לשהות בביתו של הנאשם (שם, עמ' 3).

גם בקשר למניע לאירוע, ציין עומאר גם בעדותו במשטרה כי בתחילה כשחטפו אותו כעסו עליו כי נסע לאילת אולם בשטח אמרו לו **"מה אתה אחראי על הבנות? למה אתה לוקח אותן לאמא שלהן?"** (שם, עמ' 2). בעניינים מסוימים היה שוני בין האמור בעדותו לבין אמרותיו במשטרה. בעוד שבעדותו בבית המשפט ציין עומאר, כי היה בביתו של הנאשם במהלך כל התקופה (מאז יום 16.5.15 ועד בריחתו ביום 20.5.15 בערב, כל יום משמונה בבוקר עד אחת בלילה כשהוא יוצא לזמן קצר בצהריים כדי לאכול פרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 919), הרי ובאמרתו במשטרה טען עומאר כי בהמשך ביום 19.5.13 הנאשם קרא לו לבוא לשיג והוא ישב שם שעתיים בלבד וביתר היום היה בביתו; וכי למחרת היה אצל הנאשם רוב היום אך בשעה 19:00 הלך לביתו וסרב לחזור כאשר איברהים קרא לו, ובשל כך



איברהים היכה אותו והוא החליט לברוח (נ/35, עמ' 4).

הגם שעדותו של עומאר עוררה מספר קשיים, עליהם עוד אעמוד בהמשך, הרי שעיקר העדות באשר לחטיפתו, הכאתו וכליאתו היתה אמינה בעיני, ושוכנעתי כי עומאר מספר את הדברים כפי שהם התרחשו. אציין כי מוכנה אני אף להניח, כפי שטען הסניגור, כי בעניינים אחרים כמו מעשיו בשבוע שלפני אירועי החטיפה לא חשף עומאר את מלוא התמונה, אך אין בכך כדי להשליך על השאלות הדרושות להכרעה באישום זה, או על מהימנות עדותו ביחס לאירועים נשוא האישום.

בא כוח הנאשם מצביע על כך, כי הגרסה לפיה איברהים איים על עומאר בסכין כאשר נלקח מביתו הועלתה לראשונה באמרתו השלישית של עומאר מיום 27.5.13, ולא נזכרה בשתי האמרות שקדמו לה. דא עקא, שעדותו הראשונה של עומאר ביום 21.5.13 כאשר הגיע להתלונן על החטיפה ובטרם רצח הבנות (נ/35) הייתה עדות קצרה, בה פרס עומאר את מהלך האירועים בקצרה ולא נשאל שאלות הבהרה רבות. נדמה כי באותה עת, לצערנו, ההתייחסות לתלונה לא הייתה רצינית מספיק, דבר העולה בקנה אחד אף עם העובדה כי עומאר המתין בתחנת המשטרה כל הלילה עד שגבו ממנו עדות בשעות הבוקר, זאת למרות שהיה חבול, ולמרות שהיה מדובר במי שדווח כנעדר.

לכן לא ניתן להסיק דבר מעצם העובדה שבעדויות מאוחרות יותר עומאר הוסיף פרטים נוספים, שכן נראה שבאותה עדות ראשונה הוא לא תוחקר באופן מקיף ומעמיק, כפי שנעשה רק לאחר מכן - לאחר אירועי הרצח, ואין אלא להצר על אופן הטיפול המשטרתי הלקוי בכל התלונות שהיו כלפי הנאשם, עניין אליו אתייחס בהרחבה בהמשך. גם עדותו של עומאר מיום 23.5.13 (נ/35א), על אף שהייתה ארוכה יותר, התייחסה לאירוע החטיפה בקצרה בלבד, ורובה נגע לעניינים הנוגעים לרצח הבנות המנוחות ולמפגשים בין עביר לבנות. החקירה בה הועלתה גרסת הסכין (נ/25) למרות היותה שלישית במספר, הייתה למעשה הפעם הראשונה בה עומאר נחקר במפורט לגבי אירוע החטיפה וסיפר את כל מה שארע בו. לכן אין לתמוה על כך שבחקירה זו הועלו לראשונה פרטים שלא עלו קודם לכן. אוסיף עוד, כי אמינות עדותו של עומאר באשר לאיום בסכין נובעת גם מכך שהיא נתמכת בעדותה של פאטמה אמטיראת, אמו של עומאר, כפי שיפורט להלן. על כן, אין בהעלאת הגרסה באיחור כדי לפגום במהימנות עדותו של עומאר.

גרסת הנאשם

הנאשם לא העיד בבית המשפט, ולכן המקור היחיד לגרסתו הינו אמרותיו במשטרה, כפי שהוגשו לבית המשפט. באמרתו מיום 2.7.13, ציין הנאשם כי הוא מכיר את אחיינו עומאר, כי אין לו סכסוך עמו, וכי הוא ראה אותו לאחרונה כשבועיים לפני הרצח כאשר ביקר בביתו וכי היה בביתו לאחרונה ביום שישי, ה-17.5.13 (ת/97א, עמ' 46-47). כאשר הנאשם נשאל האם הלך עם עומאר למקום כלשהו, השיב בשלילה; כאשר נשאל האם הלך עם עומאר לערד השיב: **"אני חושב שהייתי בתחנת דלק, תדלקנו וקנינו סיגריות ונסענו, אנחנו רגיל הולכים... אני לא יודע איזה תאריך"**. כאשר נשאל עם מי היה בתחנת דלק, השיב כי אינו זוכר, אולי עם חמיד ואולי עם פאיז (עמ' 52). כאשר עומת, בחקירתו ביום 4.7.13, עם הטענה כי חטף את עומאר, טען כי לא עשה זאת וכי עומאר משקר מאחר ש"יש לו אינטרס, אני בבעיה עם אבא שלו" (ת/97ד1, עמ' 32). כאשר עומת בחקירתו מיום 22.7.13 עם פרטים שונים מגרסתו של עומאר, כמו גם עם קיומה של קלטת המתעדת את העצירה בתחנת הדלק בערד, שתק הנאשם ובחר שלא להשיב לשאלות שהופנו כלפיו (ת/87ג, עמ' 7).

גרסת הנאשם הייתה, אם כן, הכחשה מוחלטת, תוך טענה כי כלל לא היה בביתו בחלק מהימים הרלוונטיים. עם זאת, אישר הנאשם כי היה בתחנת הדלק עם עומאר, כאשר לא פרט לאיזה צורך היו במקום, ועל כן קשר עצמו באופן מסוים אם כי רופף לאירוע. לחובת הנאשם עומדת העובדה כי הוא נמנע מלהשיב לשאלות, כאשר הוטחו בפניו לראשונה



הפרטים המדויקים של גרסתו של עומאר; לא סיפק הסבר כלשהו לעדויות המפלילות נגדו בעניין זה; ואף סרב לערוך עימות מול עומאר. התנהלות זו אינה עולה בקנה אחד עם התנהלות של נאשם אשר אכן לא ביצע את העבירות המיוחסות לו, שכן המצופה מנאשם בנסיבות אלה הינו כי יעניק הסבר סביר כלשהו לראיות נגדו:

"כאשר נאשם טוען לחפות מוחלטת, והוא מעומת על ידי חוקריו במשטרה עם חומר המעיד על מעורבותו בפשע, כיצד יצפה שיאמינו לו, אם נמנע מלפקח עיני חוקריו כשמטיחים הם בפניו את העובדות, הידועות להם מפי שותפו לעבירה והמסבכות אותו בכל אותן עבירות עצמן. בנסיבות כאלה יש בשתיקתו כדי להוות חיזוק מה לעדויות התביעה" (ע"פ 230/84 חג'בי נ' מדינת ישראל, פד"י (1) 785, 789 (27.3.85); וכן ע"פ 9141/10 סטואר נ' מדינת ישראל, עמ' 52-53 (28.4.14)).

על כן, בהתנהלותו של הנאשם במהלך חקירותיו יש כדי להוות חיזוק מסוים לראיות נגדו.

מעבר לכך הנאשם לא העיד במהלך משפטו, עניין הנוגע לכל האישומים ואילו אתיחס בהמשך במסגרת האישום של רצח הבנות המנוחות. אוסיף, כי נערכו עימותים הן בין עומאר לחמיד והן בין עומאר לאיברהים, בהם חמיד ואיברהים הכחישו את האירוע כליל.

ראיות התומכות בגרסתו של עומאר

גרסתו של עומאר נתמכת על ידי מספר ראיות נוספות, אשר יש בהן כדי לחזק באופן ממשי את גרסתו.

עדויות של פאטמה אמטיראת

הן בעדותו בבית המשפט והן באמרתו במשטרה ציין עומאר, כי כאשר איברהים הגיע לביתו עם סכין כדי לאלץ אותו לבוא עמו, אמו - פאטמה - הייתה בבית והייתה עדה למתרחש (פרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 915; נ/35, עמ' 3).

בעדותה הראשונה במשטרה ביום 27.5.13 העידה פאטמה, כי ביום 16.5.13 בערך בשעה 14:30 הגיע איברהים לביתה באל פורעה, ולקח את עומאר מהבית; עם זאת, היא חשבה שמדובר בביקור משפחתי רגיל ולא חשבה שירביצו לו (ת/96, עמ' 1). לאחר מכן נעדרה מהבית שלושה ימים מאחר שהייתה מאושפזת עם ביתה הקטנה, וכאשר חזרה: **"עומאר היה בבית וראיתי עליו סימני חבלה... אני חקרתי אותו והוא סיפר לי שאיברהים ועלי הרביצו לו... הם הרביצו לו בגלל שהוא לקח את הבנות של עלי לראות את עביר האמא שלהם. עומאר סיפר לי את זה"** (ת/96, עמ' 2). עוד העידה, כי עומאר אמר לה כי נתנו לו בעיטות וסטירות, מאחר שחשבו כי הוא נסע לאילת עם עביר, שיש לו קשר עם עביר וכי הוא לוקח את הבנות המנוחות לפגוש את עביר. בחקירה נוספת בהמשך אותו יום, הוסיפה פאטמה כי: **"כל מה שראיתי זה שאיברהים בא לקח אותו וביד של איברהים היה סכין גדולה סטארה. ואני רציתי לדווח למשטרה ואיברהים לקח את הטלפון ואני לא יודעת מה הוא עשה עם הטלפון. ואחרי יום הביאו את עומאר ועומאר היה בבית של עלי אני רציתי לראות אותו והם לא רצו"**. פאטמה הסבירה, כי קודם אמרה שאיברהים לקח את עומאר מהבית בצורה יפה מאחר שחששה שיהרגו אותה ויעשו לה בעיות, ועל כן **"מספיק שעומאר יתלונן. למה אני? אני לא רוצה בעיות"** (ת/96א).

בעדותה בבית המשפט חזרה בה פאטמה מהדברים אשר מסרה באמרותיה במשטרה וטענה, כי בעת התרחשות האירועים נשוא כתב האישום הייתה בבית הוריה ולא ראתה את עומאר מזה שנה וחצי (פרוטוקול מיום 28.12.14, עמ' 28).



903). בעקבות הסתירה בין דבריה במשטרה לבין עדותה בבית המשפט הוכרזה פאטמה כעדה עוינת ואמרותיה הוגשו לפי הוראות סעיף 10א לפקודת הראיות. כשנשאלה פאטמה באשר לסתירה המוחלטת בין האמור בגרסתה במשטרה לבין עדותה בבית המשפט טענה, כי אמרה את הדברים במשטרה רק לבקשתו של עומאר (עמ' 905-906), וכי למעשה הייתה באל פורעה לראשונה מזה זמן רב רק ביום מתן עדותה במשטרה, שכן לאחר שהתקשרו אליה מהמשטרה חזרה לבית באל פורעה והמשטרה לקחה אותה משם (שם, עמ' 909). בניגוד לגרסתה במשטרה, בה אמרה כי היא שונאת את משפחת אמטיראת מאחר שלקחו ממנה את ילדיה לאחר הגירושין (ת/96), טענה בבית המשפט כי אינה כועסת על משפחת אמטיראת וממילא לא דיברה איתם כבר שנים (פרוטוקול מיום 28.12.14, עמ' 927). העדה אישרה למעשה כי אמרה את הדברים שנכתבו במסגרת חקירתה במשטרה וכי כל מה שאמרה תורגם ונרשם, אך לדבריה היא אמרה זאת כיון שעומאר לחץ עליה (שם, עמ' 906). יצוין עוד כי חקירת העדה הוקלטה וישנן ג' דיסקים המתעדים את החקירה (ת/96-ת/96ד).

עדותה של פאטמה בבית המשפט נראתה מתחמקת, בלתי מהימנה ובלתי סבירה, כאשר מצאתי שיש להעדיף באופן ברור את האמור באמרותיה במשטרה על פני עדותה בבית המשפט. חוסר רצונה של פאטמה להעיד נגד בני משפחת אמטיראת עלה כבר באמרותיה במשטרה, בהן ציינה כי היא חוששת שיהרגו אותה אם תפליל את בני משפחת אמטיראת. גם עומאר באמרתו במשטרה באותו יום ציין כי אמו חוששת להעיד על כך שראתה את איברהים עם הסכין שכן: **"היא מפחדת שירביצו לה ויהרגו אותה או משהו כזה. שירביצו לה בגלל שהיא מדברת עם המשטרה"** (נ/35, עמ' 3). איני רואה ממש בטענתה של פאטמה בפנינו, כי לא חששה שיפגעו בה מאחר שהיא ממילא חיה אצל הוריה (פרוטוקול מיום 28.12.14, עמ' 913); שכן הוריה של פאטמה מתגוררים בערערה הסמוכה יחסית לאל פורעה, ועל כן אין המדובר במרחק אשר יש בו כדי לאיין את הפחד אותו ציינה באמרתה במשטרה.

כמו כן, עדותה של פאטמה בבית המשפט הייתה רוויית סתירות; כך, פעם אחת טענה כי הייתה אצל אימא שלה טרם שנחקרה על ידי המשטרה (שם, עמ' 903) ובפעם אחרת טענה כי הייתה בסורוקה עם ביתה הקטנה לפני כן (שם, עמ' 941). פאטמה אף ניסתה לעמעם וליטול את העוקץ מדברים מסוימים שנרשמו מפיה במשטרה, למרות שאשרה כי לאחר סיום העדות הקריאו לה את העדות בערבית (שם, עמ' 906): כך, ביחס לכך שאמרה כי היא חוששת שיפגעו בה בשל העדות, ניסתה לתרץ זאת בכך שהיא לוקחת כדורים (שם, עמ' 912) בחלק מסוים הכחישה כי אמרה במשטרה כי התגוררה אצל הוריה ולא אצל משפחת אמטיראת (שם, עמ' 914), ובהמשך עדותה כאשר עומתה עם תאריכים שציינה בעדות אמרה לפתע, כי לא מסרה תאריכים במשטרה (שם, עמ' 919), כל זאת בניגוד מפורש לתוכן האמרות שנמסרו על ידה.

בא כוח הנאשם סבור, כי אמרתה של פאטמה במשטרה אינה אמינה מאחר שהוכח שהיא דיברה עם עומאר טרם נחקרה. אכן, סביר להניח כי פאטמה ועומאר בנה דיברו ביניהם במהלך התרחשות האירועים נשוא כתב האישום, וזאת אף לאור כך שנראה כי פאטמה התגוררה במתחם המגורים של משפחת אמטיראת בעת התרחשות האירועים נשוא כתב האישום ומכאן אין לשלול שהיא פגשה את עומאר במהלך ימי החטיפה כאשר הגיע לביתו לאכול ולישון. עם זאת, אין בעצם העובדה כי שני עדים שהם בני משפחה שוחחו ביניהם, כדי להביא, מיניה וביה, למסקנה כי הם תיאמו ביניהם להעיד עדות שקר. הדבר אינו סביר במיוחד בענייננו, בו הנסיבות מעידות שפאטמה לא הייתה מעוניינת להעיד נגד בני משפחת אמטיראת.

עוד טוען בא כוח הנאשם, כי יש לדחות את עדותה של פאטמה מאחר שיש לה אינטרס מובהק להפליל את הנאשם מאחר שמשפחת אמטיראת מנעה ממנה קשר עם ילדיה לאחר גירושיה הראשונים מבעלה. אכן, מאמרתה של פאטמה



במשטרה עלה הרושם הברור כי יש כעסים ומטענים שליליים בינה לבין משפחת אמטיראת. עם זאת, טענת בא כוח הנאשם אין לקבלה, שכן אין זה סביר שדווקא בעת גביית עדותה במשטרה, כאשר היחסים בינה לבין משפחת אמטיראת היו תקינים באופן יחסי והיא התגוררה עימם, העידה פאטמה לרעת הנאשם, ואילו בעת מתן עדותה בבית המשפט - כאשר חזרה להתגורר בבית הוריה והיחסים עם בני משפחת אמטיראת, התערערו בשנית - ביקשה לחזור בה מהעדות המפלילה את הנאשם. לו אכן הייתה פאטמה מונעת רק מכעסים על משפחת הנאשם, ניתן היה לצפות להתנהלות הפוכה ולכך שתדבק בגרסה המפלילה אף בבית המשפט, ולא כך היו פני הדברים.

על כן, אני רואה לנכון ליתן אמון בגרסתה של פאטמה כפי שנמסרה באמרותיה במשטרה ולהעדיפה על פי עדותה בבית המשפט. משכך יש בדברי פאטמה, יחד עם אותן ראיות נוספות כדי לחזק ולתמוך בעדות עומאר לפיה הוא נלקח על ידי איבריהם בכוח באמצעות איום בסכין, וכי מאוחר יותר שהה בביתו של הנאשם מכוח אותם איומים כאשר אמו לא הורשתה להיכנס למקום.

העדויות המעידות על החבלות בגופו של עומאר

ממספר עדויות שונות עולה, כי עומאר סבל מחבלות שונות לאחר האירוע.

כזכור, פאטמה ציינה באמרתה במשטרה כי ראתה את עומאר פצוע והוא סיפר לה כי היכו אותו (ת/96, עמ' 2), כאשר גם בעדותה בבית המשפט - על אף שביקשה לחזור מעיקר הדברים שמסרה במשטרה - הסכימה כי ראתה דם על עומאר, אם כי טענה שאינה יודעת ממה נבעה הפציעה (פרוטוקול מיום 28.12.14, עמ' 916).

ראיה נוספת לקיומן של חבלות בגופו של עומאר מצויה בעדותו של אלכסנדר שפושניקוב, שוטר בתחנת ערד. מעדות עצמית שכתב השוטר שפושניקוב ביום 6.6.13 (ת/95), עולה כי פגש את עומאר בתחילת משמרת הלילה ביום 20.5.13, כאשר הוא הגיע לתחנת ערד. בתחקור שנערך לו טען עומאר שהיה נעול על ידי בני משפחה וקיבל מכות, כאשר השוטר שפושניקוב - אשר התקשה לתקשר עם עומאר מאחר שאינו דובר ערבית - ביקש מעומאר להמתין במקום לחקירה, ועומאר טען שאינו זקוק לטיפול רפואי אולם הוא הבחין בחבלות על גופו. בחקירתו הנגדית בבית המשפט ביום 28.12.14 העיד שפושניקוב, כי הוא מניח שהעלה על הכתב את הדברים לאחר שהתבקש לעשות כן על ידי גורם כלשהו מהחקירות במשטרה, וכי העדות נכתבה לאחר זמן שכן לא נהוג לתעד דברים כאלה בדרך כלל (דהיינו את הקורה בזמן ההמתנה לחקירה - י.ר.ל.) (עמ' 886-888). עוד הבהיר, כי לא ציין את מיקום החבלות שכן לא זכר בעת כתיבת המזכר את מיקומן (עמ' 893).

בא כוח הנאשם סבור, כי אין ליתן משקל כלשהו לעדותו של השוטר שפושניקוב, מאחר שההודעה לא נכתבה בזמן אמת ואף לא נכתבה ביוזמתו של שפושניקוב אלא לבקשת צוות החקירה. נטען שראש הצוות אף אמר לו לאלו נושאים עליו להתייחס.

אני רואה כל ממש בטענות אלה. אמנם, ההודעה לא נכתבה בזמן אמת, אולם איני סבורה כי יש בכך כדי לגרוע באופן ממשי ממשקלה. עדותו של שפושניקוב הייתה אמינה בעיני וניכר כי הוא הקפיד לכתוב בעדותו רק את אשר זכר במפורש. כך למשל, נמנע מלפרט את מיקום החבלות מאחר שזכר רק את עצם קיומן ולא את מיקומן. יתרה מכך, שפושניקוב שלל את הטענה, כי נאמר לו לאלו נושאים להתייחס בעדותו, והדגיש כי לא נאמר לו כך כלל, אלא הוא רק נתבקש לכתוב מה קרה באותו לילה וכך עשה (עמ' 887). עדותו בעניין זה הייתה אמינה, הוא העיד על אותם דברים שזכר שהם מהותיים ולא ניסה לתרץ או להסביר חוסר של פרט כזה או אחר. על כן נתתי אמון מלא בדבריו כי באותו



ערב ראה חבלות על עומאר.

מעבר לכך, בחינת השתלשלות חקירתו של עומאר וההתייחסות לתלונתו, מעלה, כי בזמן אמת לא ייחסו משקל רב לתלונתו של עומאר, ולמעשה לא ייחסו את המשקל שהיה מתחייב ומתבקש בשים לב לאופי ומהות התלונה. לכן אין להתפלל על עצם העובדה כי שפושניקוב לא כתב מזכר מיד לאחר שדיבר עם עומאר, כאשר מבחינתו כל שהוא עשה הוא העביר את עומאר לטיפול החקירות ועדכן אותם ביחס לכך והוא יכול היה לצפות, באופן טבעי, כי תגבה ממנו עדות בה ימסרו כל הפרטים ויתועדו החבלות, דבר שלא נעשה.

עדות נוספת לקיומן של חבלות עולה אף מן התיעוד הקיים בהודעתו של עומאר במשטרה מיום 27.5.13 ותמונות של החבלות. בניגוד לעדות הראשונית שנתן, שנראה כי נגבתה באופן שטחי ואף לא נבחן לעומק האם קיימות חבלות בגופו של עומאר, הרי שבעדות זו, המפורטת, בחנו החוקרים את החבלות המצויות בגופו ותיעדו אותן. כך, הבחין החוקר בחבלה במפרק, אותה ייחס עומאר לכך שנגרר על הקרקע; במכה ביד הדומה לסימן נשיכה ישן, אותה ייחס עומאר לכך שאיברהים נשך אותו; בפצע על אוזן שמאל, אותה ייחס עומאר לכך שנגרר עם חבל על הקרקע בעודו שוכב על גבו (נ/35, עמ' 1); בסימן המטומה ברגלו של עומאר, אותו ייחס עומאר לכך שהנאשם זרק על רגלו אבן (שם, עמ' 2); בסימן על זרועו של עומאר מתחת לכתפו, אותו ייחס עומאר למכה שנתן לו הנאשם עם חבל שבקצהו ברזל (שם, עמ' 3); ובסימן חבלה קטן על שפתו של עומאר, אותו ייחס עומאר לכך שאיברהים נגח בו בראשו כאשר סרב לחזור לבית הנאשם (שם, עמ' 4).

בא כוח הנאשם סבור, כי הסימן הקטן באוזן כפי שתועד אינו תואם את האופי החמור לו ניתן היה לצפות מגרירתו של עומאר על הקרקע. טענה זו כי המדובר בסימן קטן בלבד, אינה מתחשבת בעובדה שחלפו 11 ימים מאז הגרירה ועד לתיעוד הפציעה, פרק זמן שדי בו על מנת לאפשר את הגלדת רובו של הפצע.

בא כוח הנאשם הפנה אף לכך, שאין תיעוד באמרה הראשונה של עומאר וטען כי מכלול הראיות מצביעות דווקא על העדר פציעות בגופו של עומאר לאחר החטיפה. כך בהודעתו הראשונה של עומאר במשטרה, מיום 21.5.13 בשעות הבוקר (נ/35), אין כל הערה מטעם החוקר, יצחק מוזס, על קיום חבלות בגופו של עומאר. כאשר השוטר מוזס שהובא כעד הגנה ציין כי אם אין תיעוד של חבלות בעדות אז כנראה שהוא לא ראה, שכן: **"אם הייתי רואה, הייתי מתעד, מצלם"** (פרוטוקול מיום 6.5.15, עמ' 1212). עוד נטען כי הגם שעומאר טען כי איברהים קרע את חולצתו, אין עדות אובייקטיבית כלשהי לכך, מפי מי מהשוטרים שראו אותו במשטרה מיד לאחר האירוע.

אין בידי לקבל את האמור. ראשית, יש קושי לתת משקל של ממש להעדר תיעוד של דברים לאור הראיות הפוזיטיביות המשמעותיות המעידות על קיומן של חבלות בגופו של עומאר, ובכלל זה עדותה של הדודה מרים אליה אתייחס בהמשך.

שנית, גם מוזס העיד כי אינו זוכר היום את העדות ואינו זוכר מה ראה, וכי הוא מסכים כי עומאר אמר לו שיש לו כאבים בגוף (שם, עמ' 1215). שלישית, ובכך העיקר לטעמי, אין להתעלם מכך כי הטיפול הראשוני בתלונתו של עומאר במשטרה היה בבירור שטחי ביותר. כך - על אף שעומאר הגיע למשטרה בתחילת משמרת לילה וסיפר כי הוא היה כלוא והוכה, והיה מדובר במי שדווח כנעדר - הרי נגבתה ממנו עדות רק למחרת בשעה 8:53 בבוקר, לאחר שהוא בילה את כל הלילה בתחנה ללא שאיש למעשה מתייחס אליו; גם אז, העדות שנגבתה ממנו הייתה קצרה, ועל אף שהיא תיארה אלימות לא נעשה ניסיון לבדוק את גופו ביחס לאותם סימני אלימות, כפי שנעשה בחקירתו המאוחרת יותר מיום 27.5.13 (נ/25).



עם כל הקושי הקיים בהתייחסות מסוג זה של רשויות המשטרה, נראה כי הסיבה שהביאה לכך שתלונתו של עומאר זכתה, בסופו של יום, ליחס רציני, הייתה רצח הבנות המנוחות זמן קצר לאחר מכן. היחס והטיפול הלא מספק שניתן בתחילה לתלונתו של עומאר, מקשה ליתן משקל של ממש להיעדר ההתייחסות לחבלות בגופו, או לעובדה כי החולצה הייתה קרועה, באותה אמרה ראשונה.

איני רואה לנכון לייחס משקל כלשהו לעניין זה, שכן השוטר שפושניקוב ציין באופן כללי את דבר קיומן של חבלות, והחוקר מוזס - כמפורט לעיל - לא הקדיש תשומת לב מפורטת למצבו הגופני של עומאר. מעבר לכך עומאר עצמו אמר כי אינו בטוח כלל אם בא עם החולצה הקרועה למשטרה (עמ' 943). על כן, העדרו של תיעוד ביחס לחולצות הקרועות, אין בו כדי לערער את גרסתו של עומאר באשר לקריעת החולצה.

ועל כן דין טענת בא כוח הנאשם בעניין זה להידחות.

עדות מרים וג'וג'

עדות נוספת לחבלות מהן סבל עומאר קיימת בעדותה של מרים וג'וג', אחותו של הנאשם ודודתו של עומאר. באמרתה במשטרה מיום 15.7.13, עת נשאלה מדוע הרביצו לעומאר וחטפו אותו, ענתה כי: **"עומאר נעלם לתקופה משהו כמו שבוע שלא הייתי בבית ואז חזר ואחרי זה היה המקרה של הבנות ואני אחרי המקרה של הבנות ראיתי אותו עם מכות ושאלתי אותו מה קרה ואמר לי תקפו אותי אבל לא סיפר לי מי" (ת/75, עמ' 2).**

במהלך עדותה בבית המשפט חזרה בה מרים מחלק מן הדברים שנאמרו בחקירתה משטרה. היא אישרה בתחילת עדותה כי ראתה את עומאר אחרי הרצח והוא שאל אותה למה הדודים שלו מרביצים לו ורבים איתי (פרוטוקול מיום 23.11.14, עמ' 606). בהמשך הוכרזה כעדה עוינת לאחר שהכחישה את תוכן השיחות המוקלטות שהושמעו לה וסותרה חלק מן הדברים שאמרה באמרותיה במשטרה. כך למשל שללה את הקשר הדברים בהקלטה מסוימת, בה היא נשמעת מספרת שעומאר אמר לה שהכו אותו, כאשר טענה כי אכן פגשה את עומאר בסוכת האבלים שלושה ימים לאחר הרצח, אולם אינה זוכרת אם ראתה עליו סימני מכות (עמ' 684). בהמשך טענה כי איש במשפחה לא הרביץ לעומאר, אלא רק רבו איתו מאחר שלא הסכים למצוא עבודה (שם, עמ' 686). במהלך עדותה בבית המשפט הרבתה לומר, כי אינה יודעת או אינה זוכרת תוך שהיא ניסתה לפרש שיחות מפלילות באופן שאין בו מן ההיגיון (ראה לדוגמה עמ' 670-689). צוין כי מתן האמרה וההקלטה אשר הושמע לה במהלך החקירה הוכח, שהיא כן אשרה את תוכנה, והן הוגשו לבית המשפט. נוכח האמור יש להעדיף את האמור באמרותיה במשטרה ובהקלטה על פני עדותה בבית המשפט, שם עמעמה את הדברים ואמרה כי אינה זוכרת את עניין המכות, ומכאן לקבוע, כי מרים אכן ראתה את עומאר עם סימני מכות גלויים עליו בימים לאחר הרצח והוא אף אמר לה מה הרקע למכות, דבר התומך בעדותו.

עדותה של מרים באשר לעצם העובדה שהיא ראתה את עומאר עם מכות, הינה עדות ישירה וברורה. יש לדחות את טענת הסנגור כי אין ממש בגרסתה שכן תיאור החבלות הוא לקוני, שכן העיקר הוא בעצם כך שקיימת עדות, סמוכה למועד האירועים, התומכת בקיומן של חבלות.

מכל האמור עולה, כי ישנן עדויות רבות לכך שעומאר נצפה כשהוא חבול לאחר האירוע נשוא האישום. עדויות אלה אין בהן, כשלעצמן, כדי להפליל את הנאשם, שכן החבלות יכולות היו לנבוע ממקור אחר; אך בשילוב עם כלל הראיות הנוספות, יש בהן כדי לחזק את גרסתו של עומאר ולהצביע על אשמתו של הנאשם.



תיעוד ממצלמות האבטחה של תחנת הדלק אשר בה העיד עומאר כי עצרו במהלך החטיפה

לבית המשפט הוגש דיסק של מצלמת האבטחה של תחנת הדלק 'פז' בכניסה לערד מיום 16.5.13 בסביבות השעה 15:25 (ת/127). בסרטונים המופיעים בדיסק ניתן לראות רכב נכנס לתחנת הדלק ומתדלק, כאשר שני גברים יוצאים מהרכב לזמן קצר. אין חולק, כי הרכב הינו הרכב השייך לעטווה - אחיו של הנאשם ודודו של עומאר, וכי שני הגברים הנצפים יוצאים מהרכב הינם חמיד, היוצא ממושב הנהג, ואיברהים, היוצא מהמושב האחורי (עדויות של עומאר בפרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 906-907, ו-נ/35ג; עמ' 126, סעיף 13 לסיכומי בא כוח הנאשם).

קיומו של הסרטון הינו ראיה אובייקטיבית אשר יש בה כדי לחזק את גרסתו של עומאר. הרכב נצפה בזמן ובמקום התואמים את גרסתו של עומאר, לפיה נלקח מביתו בסביבות השעה 14:30 באותו היום, וכי בדרך לצומת "חתרורים" עצרו למלא דלק בתחנה בכניסה לערד. כמו כן, גרסתו של עומאר לפיה ברכב נהג חמיד ואיברהים ישב במושב האחורי, תואמת את הסרטון המראה את חמיד יוצא ממושב הנהג ואת איברהים יוצא מהמושב האחורי.

בא כוח הנאשם סבור, כי הדיסק אינו תומך בגרסתו של עומאר שכן עומאר טען שהנאשם ישב במושב הקדמי ליד הנהג, ואילו עיון בסרטון מראה כי איש אינו יושב במושב הקדמי. לשם כך מפנה הסנגור לעדותו של השוטר אבשלום אזולאי לפיה צפה בתקליטור ולא ראה אדם יושב ליד הנהג בסרטון המדובר (פרוטוקול מיום 21.9.14, עמ' 410). עוד מפנה הוא לתקליטור שהוגש מטעמו (נ/52) אותו ערך מעט באמצעות תוכנה לעריכת וידאו על מנת למקד את התמונה וליצור ניגודיות גבוהה יותר, כאשר לטענתו מצפייה בתקליטור זה ניתן לראות כי אין אדם היושב על המושב הנוסע הקדמי וכי יוצאת יד מתוך החלון האחורי ברכב ולא הקדמי.

דין טענות אלה להידחות. אקדים ואציין, כי עדותו של השוטר אזולאי בהקשר זה הינה חסרת משקל של ממש בהתחשב בעובדה שאותם דיסקים בהם צפה השוטר הוגשו לבית המשפט. בהינתן כך, אין מקום או צורך להתבסס על מה שראה או לא ראה השוטר מצפייה בדיסק, כאשר בית המשפט יכול לצפות באותם דיסקים בעצמו ולהגיע למסקנות באופן ישיר, מבלי להתבסס על עדים מתווכים שאין להם מומחיות מיוחדת בעניין זה.

לגוף הדברים, צפייה הן בדיסק המקורי והן מהתבוננות בדיסק הערוך, מצאתי כי הנראה בהם מצביע דווקא על קיומו של נוסע במושב הקדמי, דבר התומך אף הוא בעדותו של עומאר. כך, מעיון בדיסק המקורי (ת/127) במצלמה 4 בשעה 15:25:34 והלאה, ניתן לראות אדם ניגש לרכב ומשוחח עם אדם היושב בצד שליד הנהג, במושב הקדמי, כאשר בהמשך ניתן לראות יד מנופפת מתוך החלון של הנוסע במושב הקדמי! בשני המקרים הרושם הינו, כי המדובר באדם היושב במושב הקדמי.

עוד אוסיף, כי בשל איכות הצילומים שאינה גבוהה, לא ניתן לבסס ממצא כלשהו בקשר לטענה שלא ניתן לראות אדם יושב במושב ליד הנהג; שכן למעשה, בצילומים לא ניתן לראות דבר בתוך הרכב עצמו, פרט לחולצתו של חמיד שנהג ברכב אשר צבעה הבהיר גרם לה לבלוט בצילום. ברי כי אילו הסיבה לכך שלא ניתן לראות אדם היושב ליד הנהג חמיד, הייתה שהמושב המדובר היה ריק, ניתן היה לצפות כי לכל הפחות יראה בתמונה המושב הפנוי של הרכב (המושב הקדמי ליד הנהג המדובר לעיל), והנה בפועל לא ניתן לראות דבר. גם מעיון בדיסק נ/52 הרושם הברור הינו, כי המדובר בידו של אדם היושב במושב הקדמי ליד הנהג וגם באותם מקטעים עליהם הצביע הסנגור לא ראיתי את שביקש לראות. מעבר לכך, כאמור, דווקא צפייה בדיסק המקורי שאינו ערוך מעלה בבירור, כי אדם בתחנת הדלק ניגש ומשוחח עם מישהו שיושב במושב הקדמי ליד הנהג. על כן, הסרטונים ממצלמות האבטחה בתחנת הדלק תומכים בגרסתו של עומאר לפיהם יש אדם במושב שליד הנהג.



לאור האמור לעיל, יש בדיסק המתעד את העצירה בתחנת הדלק כדי להוות חיזוק אובייקטיבי משמעותי לעדותו של עומאר בדבר חטיפתו; בדבר האנשים שהשתתפו בחטיפה - איברהים וחמיד; בדבר השעה בה ארע הדבר; ובדבר המסלול אותו עשו בדרך למקום במדבר בו הוכה. אכן, אין בדיסק כשלעצמו כדי לשלול את האפשרות כי חמיד ואיברהים עצרו במקום, יחד עם אנשים נוספים, בדרכם לפעילות לגיטימית כלשהי; אך בשילוב עם יתר הראיות שהוזכרו, יש בו כדי לתמוך בבירור בראיות התביעה באישום זה.

הגשת התלונה במשטרה על היעלמותו של עומאר

אין חולק, כי למשטרה הוגשה תלונה על העדרו של עומאר; האמור עולה גם מעדותו של אלכסנדר שפושניקוב, לפיה כאשר הזדהה בפניו עומאר בתחנת המשטרה ראה כי הוא מצוין במחשב המשטרה כנעדר.

קיום התלונה עולה גם מהשיחה למוקד 100 שהוגשה לבית המשפט, שם אומר הדובר כי הוא מתקשר לגבי עומאר - הנעדר וכי הוגשה תלונה שהוא נעדר (נ/44). מפלטי השיחות עולה כי שיחות אלה בוצעו מטלפון שמספרו 054-8710465 ביום 20.5.13 בשעות 21:23 ו-21:24 בלילה (נ/65, תיקיה ימר נגב - 13-56924), דהיינו, בסמוך למועד בו נמלט עומאר ממתחם המגורים של משפחת אמטיראת והגיע לתחנת המשטרה. בהאזנה לשיחה הראשונה, ניתן לשמוע שיחה קצרה בה קולו של גבר אומר "אני עומאר, עומאר אמטיראת". בשיחה השנייה נשמע קולו של גבר שאומר כי הוא מדבר על עומאר בנו שנעדר, וכי עומאר יגיע מחר בשמונה לתחנה לספר מה היה לו. קול הגבר אומר כי עומאר נמצא לידו והוא ייתן לו לדבר. לשיחה עולה אדם נוסף שמזדהה כעומאר ואומר כי הוא לא מבין עברית, והמוקדנית מחפשת דובר ערבית ובשלב זה מתנתקת השיחה. לשיחה זו משמעויות ראייתיות שונות, אליהן אדרש בהמשך הדברים, אך אין ספק כי יש בה כדי להעיד על כך שהיה ידוע למשטרה כי עומאר דווח כנעדר, ומאן דהוא ביקש לעדכן את המשטרה על מצב הדברים.

העובדה, כי המשטרה הייתה מודעת להעדרו של עומאר מספר ימים בטרם הגיע להגיש תלונה במשטרה, יש בה כדי לחזק את הטענה כי אירוע מעין זה אכן התרחש ואין מדובר בהמצאה שלאחר מעשה. הגשת התלונה גם מחזקת את עדותה של פאטמה אמטיראת, לפיה עומאר נלקח מביתה באיומי סכין, שכן במידה ועומאר אכן נלקח מהבית בנסיבות כאלה יש בכך כדי להסביר מדוע אביו, בעלה של פאטמה, מיהר להגיש תלונה במשטרה על היעדרותו.

בחינת טענות ההגנה ביחס לגרסתו של עומאר

אל מול הראיות התומכות שהובאו לעיל, מציג בא כוח הנאשם מספר טענות, תוך הפניה לראיות שונות, אשר לטעמו יש בהן כדי לעורר ספק של ממש בגרסתו של עומאר ולהביא למסקנה, כי לא ניתן להרשיע את הנאשם במעשים המיוחסים לו באישום זה.

שיחת הטלפון הנטענת בין עומאר לשוטר

בא כוח הנאשם סבור כי גרסתו של עומאר אינה סבירה לאור הראיות מהן עולה כי עומאר שוחח עם שוטר במהלך ימי החטיפה הנטענת ולא דיווח לו על אודות החטיפה.

טענה זו נשענת בעיקרה על עדותו של עטווה אמטיראת, אחיו של הנאשם ודודו של עומאר. עטווה העיד כעד הגנה וסיפר, כי כיומיים לפני רצח הבנות המנוחות (דהיינו, בערך ביום 19.5.13) התקשר אליו שוטר ושאל האם הוא עטווה



יש לו אחיין ששמו עומאר, והוא השיב בחיוב. השוטר מסר לו כי הוגשה תלונה במשטרה על העדרו של עומאר, וביקש ממנו לבדוק האם עומאר נמצא בבית לפני שיצאו לחפש אותו. עטווה אמר למשטרה לחכות והוא יבדוק את הדברים. הוא ניגש לביתה של אמו, בו מתגורר עומאר, ומצא שם את עומאר, דיבר איתו: **"ואמרתי לו שהתקשרו אליי מהמשטרה שאתה נעדר והוא אמר שהוא לא יודע מזה ואמרתי לשוטר שעומאר נמצא פה"**. השוטר ביקש לדבר עם עומאר והוא אינו יודע על מה הם דיברו (פ' 13.4.15 עמ' 1141). לטענתו כאשר נחקר במשטרה סיפר לחוקרים אודות השיחה עם החוקר אך הוא אינו זוכר מתי (פרוטוקול מיום 13.4.15, עמ' 1144).

עצם קיום השיחה של עטווה עם השוטר אינה שנויה במחלוקת, וקיומה הוצהר לפרוטוקול בדיון ביום 13.4.15, כאשר שמו של השוטר, תפקידו, מספר הטלפון שלו וההכרות שלו עם העד עטווה נותרו חסויים בשל קיומה של תעודת חיסיון בנוגע לכך (שם, עמ' 1140).

בעצם קיום השיחה אין כדי לפגום במהימנות גרסתו של עומאר. ניתן אף לומר, כי במובן מסוים יש בה כדי לתמוך בגרסתו של עומאר, שכן אף היא מעידה על קיומן של תלונה וחקירה משטרתית אודות היעלמותו של עומאר עוד במהלך ימי הכליאה. המחלוקת נעוצה אפוא בשאלה האם הוכח שהשוטר דיבר גם עם עומאר, והאם אכן עומאר לא אמר לו דבר אודות החטיפה.

לטעמי, לא הוכח כלל כי השוטר אמנם דיבר עם עומאר עצמו. טענה זו נשענת רק על עדותו של עטווה עצמו, עדות שלא נתתי בה אמון, שכן מאופן עדותו בבית המשפט מצאתי, כי מטרתה העיקרית של עדותו הייתה לסייע לאחיו - הנאשם. האמור הינו אף לאור חוסר יכולתו להסביר באופן ממשי את הקלטת הסתר בה הוא נשמע מייעץ לחמיד כיצד לנמק את היותו בתחנת הדלק ביום חטיפתו של עומאר ומסביר לו איזה עדים יבואו להעיד ומה יאמרו (שם, עמ' 1145-1147). כמו כן, המדובר בגרסה שהועלתה לראשונה בבית המשפט שכן אין חולק שעטווה לא מסר את הדברים בכל שבע הפעמים בהם נחקר במשטרה בנוגע לחטיפת עומאר, שכן החטיפה נעשתה באמצעות רכבו של עטווה.

יתרה מכך, עת נשאל עטווה בחקירתו במשטרה ביום 30.5.13 על החטיפה של עומאר טען, כי שמע על האירוע לראשונה רק שלושה או ארבעה ימים קודם לכן (ת/113). הכיצד ניתן לתת אמון בעדותו של עטווה בבית המשפט, כי שוטר התקשר אליו ואמר לו כי עומאר דווח כנעדר, אם כאשר נחקר על כך במשטרה, לא רק שלא הזכיר זאת אלא אף ציין כי לא שמע על החטיפה אלא בימים הסמוכים לחקירה? המדובר אפוא בגרסה כבושה באופן מובהק שאין לתת בה כל אמון. מעבר לכך, עומאר עצמו הכחיש את קיום השיחה וטען שלא דיבר עם השוטר (פרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 921).

אוסף, כי המאשימה ביקשה להעיד את השוטר עמו שוחח עטווה (שזהותו תישאר חסויה) כעד הזמה לעדותו של עטווה כי עומאר דיבר עם השוטר, אולם בא כוח הנאשם התנגד להעדתו ובהחלטתו מיום 16.5.15 החלטנו שלא לאפשר את העדות לאור התנגדותו. יוער, כי בא כוח הנאשם ביקש לטעון בסיכומים כי דווקא אי העדת השוטר יש בה כדי לתמוך בגרסת עטווה; דא עקא, שטענה זו טוב היה לו לא הועלתה, שכן בנסיבות בהן המאשימה ביקשה להעיד את השוטר ובא כוח הנאשם הוא שהתנגד לעדות זו, חזקה על בא כוח הנאשם שהיה טעם להתנגדות. כידוע, **"אי הבאתו של עד רלבנטי יוצרת הנחה כי אילו הושמע העד היה בכך כדי לתמוך בגרסת היריב וכי הסיבה לאי הבאתו הינה החשש של בעל הדין מעדותו ומחשיפתו לחקירה שכנגד"** (ע"פ 3873/08 אטיאס נ' מדינת ישראל, עמ' 60 (6.9.10)); הנחה זו תקפה היא גם כאשר מדובר בהתנגדות להצגת ראיה (יעקב קדמי, **על הראיות**, עמ' 1893 (2009)), כך שהתנגדות בא כוח הנאשם לעדות השוטר מעידה, כי הוא חשש שעדות זו תזיק לו, ולא להיפך.



מעבר לנדרש, אוסיף ואציין, כי גם לו היה עולה בידי בא כוח הנאשם להוכיח כי עומאר שוחח עם השוטר, הרי שלא ניתן להסיק מכך כי בשיחה עומאר לא סיפר לשוטר על אודות החטיפה, שכן גם עטווה הסכים כי לא שמע את תוכן השיחה עם עומאר. כך או אחרת, מהאמור עולה כי אין בשיחה בין עטווה לשוטר כדי לפגום במהימנות גרסתו של עומאר.

קיומן של שיחות טלפון בזמן החטיפה

חלק ניכר מטענות בא כוח הנאשם בסיכומיו בנוגע לאישום זה, הוקדשו לעניין שיחות הטלפון שבוצעו, לטענתו, על ידי עומאר בזמן החטיפה הנטענת. בא כוח הנאשם טוען, כי בניגוד לגרסתו של עומאר לפיה הנאשם לקח ממנו את מכשיר הפלאפון שברשותו, הרי שחומר הראיות מצביע על כך שברשותו של עומאר היה טלפון נייד בזמן החטיפה וכי בוצעו ממנו שיחות טלפון רבות, רובן למספר בשימושה של עביר. לעמדת בא כוח הנאשם, העובדה כי עלה בידי עומאר לבצע שיחות טלפון רבות בתקופה בה טען כי היה כלוא בביתו של הנאשם ללא פלאפון, והעובדה שעומאר הכחיש את עצם קיומן של השיחות עם עביר, יש בהן כדי להעלות תמיהות משמעותיות על גרסתו. אפנה לבחינת טענות אלה.

עומאר העיד בבית המשפט, כי הנאשם לקח ממנו את הפלאפון שלו כאשר היה כלוא בביתו (פרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 915); בהמשך חקירתו עמד על כך כי לא היה לו כל טלפון כשהיה חטוף שכן היה לו רק טלפון אחד והנאשם לקח אותו (פרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 937). בעדותו בבית המשפט טען עומאר כי אינו זוכר מספרי טלפון, אולם בחקירתו הראשונה במשטרה מסר, כי הפלאפון אותו לקח ממנו הנאשם הינו פלאפון שמספרו **054-3143759** (נ/35, עמ' 1). בא כוח הנאשם מצביע על כך שעיון בפלט השיחות הנכנסות למספר זה ואותו מזהה עומאר כפלאפון שלו, בשעות שלאחר החטיפה (בשעות אחר הצהריים של יום 16.5.13) מראה על ארבע שיחות טלפון נכנסות, באורך של בין חצי דקה לדקה וחצי (נ/65, תיקיה ימר נגב - 56924-13). מאחר שעומאר לא זכר אם הנאשם עצמו דיבר בפלאפון באותה עת - משמע במהלך הנסיעה לאחר שנלקח מן הבית בכוח (פרוטוקול מיום 4.3.15, עמ' 1007), סבור בא כוח הנאשם כי הדבר מעיד על כך שעומאר הוא שענה לאותן שיחות ומכאן שגרסתו שקרית.

אין ממש בטענה זו, שכן העובדה שעומאר, במצבו המלחיץ כחטוף, אינו זוכר האם התקיימו שיחות, אינה שוללת את האפשרות שהנאשם, מי מהחוטפים או מי מטעמו הוא שדיבר בפלאפון שלקח מעומאר, בפרט מאחר שמדובר בשיחות קצרות ביותר, למשל כדי לומר למתקשר שעומאר לא כאן או אינו זמין.

עוד טוען בא כוח הנאשם, כי בשלב כלשהו עבר עומאר להשתמש במספר פלאפון אחר: **054-8710465**, ממנו ביצע שיחות רבות גם לעביר. טענה זו מבוססת על מספר ראיות, שלטעמי גם אם אין בהן כדי להצביע בוודאות על כך שעומאר השתמש במספר זה, הרי שיש בהן כדי להצביע על סיכוי סביר שאכן כך היה הדבר:

ראשית, כפי שהוזכר לעיל, ממספר זה נערכו שיחות עם מוקד 100 של המשטרה, כאשר הדובר באותן שיחות הזדהה כעומאר אמטיראת. יצוין כי בשיחה השנייה מובן מתוכן השיחה כי למרות שהדובר עומאר, הרי המדובר במי שמזדהה כאבא של עומאר, ורק בהמשך השיחה הוא קורא למי שמזדהה כעומאר, לדבר בפלאפון. נזכיר כי עומאר בחקירתו הנגדית בבית המשפט הכחיש כל קשר לשיחות, וטען כי קולו אינו נשמע בשיחה וכי הוא לא התקשר למוקד 100 (פרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 940).

בא כוח הנאשם ביקש להפנות לעדותו של ג'ומעה, אחיו של עומאר, אשר זיהה את קולו של עומאר כדובר בשיחות (פרוטוקול מיום 11.4.15, עמ' 1155), אולם איני סבורה כי ניתן ליתן משקל לעדותו של ג'ומעה בבית המשפט, מאחר שהיא הייתה מגמתית בביורה. כך, ג'ומעה ציין כי אין לו כל קשר עם עומאר היום מאחר שהוא: **"לא רוצה להיכנס**



לבעיות (שם, עמ' 1156). עוד טען ג'ומעה בתוקף, זאת כאשר נשאל ביחס לשיחה בין רייקה לעביר, כי הוא לא עמד ליד רייקה כאשר היא שוחחה עם עביר מאחר שהיה בעבודה באותה שעה (שם, עמ' 1159). טענה זו מוזרה, בלשון המעטה, שכן לא נאמר לו כלל באיזו שעה התקיימה השיחה, ומכאן לא ברור כיצד היה יכול לדעת כי היה בעבודה באותה עת. אף מעניין זה ניכר בבירור כי עדותו הייתה מגמתית.

עם זאת, לפחות על פני הדברים ניתן לומר, כי לכאורה ישנה סבירות שהמדובר בשיחות אותן קיימו עומאר ואביו מוחמד, ובמידה ואכן כך נעשה והשיחות הינן ממש בסמוך להגעת עומאר לתחנת המשטרה - הרי שהדבר מעיד על שימוש של עומאר במספר זה. יוער, כי בשיחה עם מוקד 100 אמנם נאמר כי עומאר יגיע למסור תלונה רק למחרת היום, ובפועל עומאר הגיע כבר באותו הערב למשטרה, אך סביר להניח כי גם אם עומאר התכוון להמתין, בסופו של דבר חשש להישאר במקום ויצא מידית למשטרה.

שנית, החל מיום 19.5.13 בשעה 19:11, ניתן לראות הרבה מאוד שיחות והודעות טקסט ממספר זה למספר בשימושה של עביר - 054-3931120. שיחות אלה נמשכות עד השעה ארבע לפנות בוקר, ומתחדשות ביום 20.5.13 בשעות הצהריים - היום בו עביר מגיעה להתלונן במשטרת ערד. ניתן אף לראות, כי דקה לפני השיחה למוקד 100 ושתי דקות אחרי השיחה למוקד 100 נשלחו ממספר זה הודעות טקסט לעביר. כאשר עומאר עומת עם טענות אלה, הכחיש קשר לשיחות וטען כי לא היה לו טלפון באותה עת שכן היה לו רק טלפון אחד והנאשם לקח אותו (פרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 937). עם זאת, כאשר עביר נשאלה האם דיברה עם עומאר בטלפון בימים שקדמו לרצח השיבה בחיוב, אם כי טענה כי אינה זוכרת באיזו תדירות דיברו. כאשר טען בא כוח הנאשם באוזניה, כי ישנן שיחות רבות בינה לבין הפלאפון הזה (שמספרו 054-8710465) בשעות שקדמו להגשת התלונה במשטרה על ידה, טענה כי אינה זוכרת עם מי דיברה אז. כאשר נטען בפניה כי זהו המספר של עומאר וכי היא התקשרה אליו, השיבה: **"יש זמנים שאני הייתי כן מתקשרת, לא רק לעומאר, לכולם"** (פרוטוקול מיום 25.4.15, עמ' 1179). מהאמור, עולה כי על אף שהעובדות בעניין זה אינן ברורות די הצורך, לא ניתן לשלול את האפשרות, כי על אף הכחשתו של עומאר אכן היו לו שיחות עם עביר בימים שטרם הרצח דרך מכשיר זה.

לסנגור טענה נוספת בעניין זה לפיה, המספר האמור מופיע בכותרת הפרטים של הודעתו הראשונה של עומאר במשטרה, מיום 21.5.13 בבוקר (נ/35), דבר המעיד שזהו מספר בשימוש. אמנם, אין מדובר בראיה ברורה לכך, שכן אין לשלול את האפשרות כי המספר הופיע שם לא מאחר שעומאר מסר אותו אלא מאחר שהופיע ברישומי המשטרה קודם לכן, למשל מהשיחה שנוהלה קודם עם המשטרה, דבר שמוצא תימוכין אף בכך שתוך האמרה עצמה, עומאר מוסר מספר טלפון אחר (המספר הראשון שצוין לעיל אותו עומאר אומר כי הנאשם לקח ממנו). גם החוקר שגבה את האמרה, יצחק מוזס, אישר כי יתכן שהוא רשם את מספר תעודת הזהות של עומאר, ואז הפלאפון עלה מהנתונים של המערכת ולא מדברים שעומאר עצמו מסר (פרוטוקול מיום 6.5.15, עמ' 1214). עם זאת, אין לשלול כי אכן מדובר במספר שנמסר על ידי עומאר מאחר שהיה ברשותו באותה עת.

אכן, ישנה כמות אינטנסיבית של שיחות ביום 20.5.15, דבר שיכול וטעון הסבר בהשוואה לגרסתו של עומאר לפיה שהה בביתו של הנאשם רוב אותו יום; עם זאת, אין מדובר בעניין משמעותי שכן השיחות מתחילות באותו יום בצהריים בלבד, וממילא עומאר טען כי בשלב כלשהו באותו יום סרב לחזור לבית הנאשם.

עוד יוער, כי אכן עולה ממספר עדויות שעומאר שוחח בפלאפון בסמוך לאחר הגשת תלונתו במשטרה. כך למשל מספרת עביר במשטרה (22.5.13, נ/50) כי כאשר ביקשה לברר, לאחר הרצח, האם הנרצחות הן בנותיה, הצליחה להשיג את עומאר בטלפון וכי: **"אמרתי לו עומאר בבקשה אני מתחננת, אני שמעתי שהבנות שלי מתו, הבנות**



שלי הן אלה שנהרגו? יא עומאר אני שמעתי שזה בפורעה, והתחלתי להתחנן בפניו, אז הוא אמר לי: 'לא, אל תפחדי, זה לא הבנות שלך' " (שם, עמ' 17). האמור עולה בקנה אחד עם פלט הטלפונים של עביר באותו הלילה המראה הודעות רבות ושיחת טלפון קצרה למספר האמור (נ/65, תיקיה 22706). כמו כן, מוחמד אל מעבדא, בעלה של פאיזה אחות הנאשם, אשר בביתו שהה עומאר ביום 21.5.13 לאחר שעזב את תחנת המשטרה, העיד כי כאשר עומאר היה בביתו באותו יום הוא ערך שיחות בטלפון, אך ציין כי היה לו סים מחוץ למכשיר הפלאפון אותו היה מכניס לתוכו לצורך קיום השיחות (פרוטוקול מיום 11.3.15, עמ' 1080). מעדותו של מוחמד לא נראה היה כי הוא מבקש לסייע דווקא לאחד הצדדים, ועל כן אף מעדות זאת עולה כי יכול ואכן היה ברשותו של עומאר מכשיר פלאפון לאחר שעזב את תחנת המשטרה ביום 21.5.13.

עם זאת, בסופו של יום, וגם אם אניח לטובת הנאשם כי אכן מספר זה שהיה בשימוש של עומאר כפי שטען הסנגור בסיכומיו, אין פירושו של דבר כי יש בכך כדי לפגוע במהימנות עדותו של עומאר. ראשית יובהר, כי המדובר במספר שנהיה פעיל לראשונה ביום 19.5.13 בשעה 18:10 (נ/65, תיקיה ימר נגב - 13-56924). על כן, אין בשימוש בו כדי לסתור את גרסתו של עומאר לפיה הנאשם לקח לו את הפלאפון ובימים הראשונים של החטיפה לא היה פלאפון ברשותו, אלא מדובר לכל היותר במצב בו בשלב כלשהו מצא עומאר פלאפון חלופי והכניס לתוכו סים, כפי שציין העד מומחד אל מעבדסו. דווקא העובדה שנאלץ להשתמש במכשיר אחר - מספר אחר ממספרו הקבוע תומכת בכך, שהטלפון שלו נלקח, כדבריו, על ידי הנאשם.

בחינת תמיהות שהועלו על ידי הסנגור בנוגע לעדותו של עומאר

להגנה טענות רבות ביחס לכך, שעומאר הכחיש כליל את קיומן של השיחות מפלאפון זה - הן השיחות למוקד 100 והן השיחות לעביר. אפנה לבחון עניין זה, יחד עם טענות נוספות של הסנגור בדבר קשיים בגרסתו של עומאר.

כאמור, עומאר הכחיש כליל את השימוש בפלאפון שמספרו **054-8710465**, הן ביחס לשיחות עם עביר והן ביחס לשיחות למוקד 100 של המשטרה (פרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 937, 940). אל עניין זה, שאינו נקי מספקות כאמור, יש לצרף את העובדה כי עומאר טוען שלא דיבר עם עביר כלל, גם מוקדם יותר באותו חודש (פרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 958), בעוד פירוט השיחות של המספר אותו מסר עומאר עצמו כשייך לו, **054-3143759**, מעיד כי קיימות שיחות יוצאות ממנו למספר אחר של עביר, **052-2028866**, בתחילת מאי (נ/65, תיקיה ימר נגב - 13-56924).

קושי נוסף נובע מגרסתו של עומאר בנוגע לנסיעתו לאילת. בא כוח הנאשם מצביע על כך כי בעוד עומאר טען כי היה בימים טרם החטיפה באילת, הרי שהאיכונים של הפלאפון אותו מסר כפלאפון השייך לו - 054-3143759 - מעידים על כך שעומאר שהה באותה עת באזור תל אביב דווקא, וגם הפרטים שמסר בחקירתו הנגדית בבית המשפט על השהות באילת אינם מעוררי אמון.

נראה כי יש טעם מסוים בטענה זו, שכן מעיון באיכונים של הפלאפון האמור בבעלותו של עומאר עולה כי מיום 6.5.13 ועד יום 16.5.13 הפלאפון מאוכן בתל אביב (נ/65, תיקיה ימר נגב - 13-56924). גם במהלך חקירתו הנגדית של עומאר באשר לשהותו באילת נראה היה ערפול מסוים ואי בהירות, שכן בעוד שבחקירתו במשטרה סיפר עומאר כי היה באילת עם חבר (נ/35, עמ' 1), בבית המשפט טען כי היה באילת לבד ולא ידע להסביר מדוע במשטרה אמר אחרת (פרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 953). כאשר נשאל על פרטי שהייתו באילת התקשה למסור פרטים של ממש וטען כי: **"זה לא כל כך חשוב לדעת איפה הייתי בדיוק"**, כי הסתובב כל הלילה וישן על כיסאות (שם, עמ' 959), כי היה



באילת שבוע ולא שבועיים כפי שטען במשטרה, וכי סתם הסתובב באילת ואין מישהו שראה אותו שם ויכול להעיד שהיה במקום (שם, עמ' 960).

על אף תמיהות מסוימות אלו, הרי שלטעמי, במכלול הראיות ונסיבות העניין - לאור התרשמותי ממתינות גרסתו ביחס לאירועי החטיפה וחוסר מוטיבציה להפללת הנאשם, ולאור העובדה שגרסתו של עומאר באשר לחטיפה ולכליאה נתמכת בראיות נוספות בעלות משקל של ממש - יש ליתן אמון בליבת עדותו של עומאר ולקבוע שאירוע החטיפה, האלימות והכליאה אכן התרחש במציאות.

אותן נקודות בהן נמצא קושי בעדותו של עומאר, אשר צוינו לעיל, מלמדות אולי כי עומאר היה בקשר טלפוני עם עביר, ככל הנראה סביב עניין הבנות ורצונה לפגוש בהם, קשר אותו חשש לאשר, בשל פחד מהנאשם ומבני משפחתו, ובשל החשד של הנאשם, כעולה אף משיחות של בני המשפחה, כי ישנו קשר עמוק יותר בין עביר לעומאר. בהינתן ההקשרים המשפחתיים והתרבותיים, ברי כי עומאר לא שש לספר על אותו קשר טלפוני ויכול להיות שבכך נעוצה הסיבה לכך שהוא שלל קשר למספר הטלפון ממנו היו שיחות רבות עם עביר. בהנחה שאכן כך הדבר, אין להתפלא כי עומאר בעדותו במשטרה ולאחר מכן בבית המשפט, לא היה מעוניין לחשוף את העובדה כי היה קשר כלשהו בינו לבין עביר, לאור החשש מתגובתם של בני משפחתו כאשר יוודע שהיה קשר, גם אם טלפוני, בינו לבין אשתו של דודו.

העובדה כי עומאר התלונן נגד הנאשם והיה מוכן להעיד כנגדו וכנגד בני משפחה אחרים ביחס לחטיפה, אין פירושה כי הוא נכון היה 'לשרוף' כל קשר עתידי עם בני המשפחה ולומר כל דבר, אף בפני בית המשפט, גם כאשר מדובר בדברים אשר יש בהם כדי להשחיר עוד יותר את דמותו בפני בני משפחתו. חשש זה מובן פי כמה, לאור התנהלותו המאיימת והאלימה של הנאשם בכל הנוגע לעביר ולבנות, התנהלות עליה יורחב עוד להלן, ולאור רצח הבנות המנוחות.

בפסיקה נקבע, כי גם כאשר בית המשפט אינו נותן אמון בחלק מעדות העד, ניתן לפצל את העדות וליתן אמון רק בחלקה:

"מן המפורסמות, כי יש ודבריהם של נאשמים או של עדים בחקירותיהם ובעדותם, אינם עשויים מקשה אחת. במקרים אלה שומה על בית המשפט לבחון את הדברים בזהירות מרבית, ורשאי הוא לפלג את האמירות - 'פלגין דיבורא' בניסוח שהשתרש בפסיקה הישראלית - ולקבל כעדות אמת את אשר נראה נאמן בעיניו, תוך שהוא דוחה כעדות שקר את אשר נראה בלתי מהימן" (ע"פ 7637/05 יוסף נ' מדינת ישראל, עמ' 23-24 (5.7.07);

מאחר שבמקרה זה ברי כי הייתה לעומאר סיבה ממשית, לאור איסור הנאשם על מפגשים בין עביר לבנות, שלא לחשוף את מלוא הקשר הטלפוני בנוגע לבנות שהיה לו עם עביר, ככל שאכן היה כזה, הרי שאין בכך כדי לפגום באמון שנתתי באמרתו של עומאר באותם עניינים הנוגעים לאירוע החטיפה, האלימות והכליאה.

בשולי הדברים יוער, כי יש ממש בטיעוני באת כוח המאשימה בסיכומיה לפיהם: **"אם אכן היה קשר בין עומאר לאביר אזי הכחשתו מובנת ולאור החיזוקים הרבים לעדותו הדבר אינו פוגע באמינותו"**, כאשר הוסיפה כי הדבר רק מחזק את המניע של הנאשם לחטיפת עומאר ואף לרצח הבנות המנוחות.

אציין למעלה מן הצורך, כי לא הונחה בפנינו התשתית העובדתית הנדרשת לקבוע מסמרות בעניין זה ואין הוא נצרך להכרעה, וכאמור, לכל היותר, יש בכך כדי להוסיף ולהסביר מדוע היה הנאשם מעוניין לפגוע בעומאר.



בא כוח הנאשם סבור עוד, כי עומאר ביקש להכחיש את הקשר שלו לפלאפון שמספרו 054-8710465 על מנת להוסיף ליצור את הרושם כי לא היה ברשותו פלאפון לכל אורך תקופת החטיפה ועל כן לא היה בידו להתקשר למשטרה. מכאן נטען כי משעה שהוכח שאין הדבר נכון, הרי נפגם האמון שניתן לתת בעדותו. איני סבורה כי יש ממש בטענה זו, שכן עומאר לא ביקש מלכתחילה לצייר תמונה של חטיפה וכליאה בהן לא הייתה לו כל דרך ליצור קשר עם העולם החיצון. עומאר מעיד במפורש כי הנאשם שחרר אותו מדי צהריים ולילה ללכת לביתו (מעין "מעצר בית" חלקי), תוך שהוא סמך על כך כי האיומים שהופנו כלפיו יגרמו לו לחזור לבית הנאשם. ברור מעדותו, כי החל מהיום הראשון לחטיפה עומאר יכול היה לטלפן למשטרה באמצעות טלפון השייך לבן משפחה כלשהו או לברוח מהמתחם באותן שעות בהן היה בביתו, וכי לא עשה כן בתחילה בשל חששו מהנאשם ומאיבריהם, ולא בשל מניעה טכנית. **על כן, שאלת קיומו או העדרו של הפלאפון האישי של עומאר אינה מהותית כלל בהקשר זה.**

עוד טוען בא כוח הנאשם כי בשיחות למוקד 100 אותן הוא משייך לעומאר (שיחות שעומאר שולל שהוא הדובר) לא מוזכר אירוע של חטיפה או כליאה וכי עומאר נשמע בהן רגוע. אין בידי לקבל טענות אלה. המדובר בשיחות קצרות: הראשונה התנתקה כמעט מיד, ובשנייה כל שנאמר היה כי מדבר עומאר הנעדר וכי הוא יבוא להתלונן על מה שקרה. השיחה הייתה קצרה ביותר ולא דובר בה כלל על מצבו של עומאר מאחר שהוא ביקש לדבר עם דובר ערבית. לא ברור אפוא על בסיס מה נטען, כי הדובר שמזדהה כעומאר הוא נשמע רגוע, ולדידי, באותה מידה ניתן לומר, כי הדובר בהלם ועל כן נשמע אפאטי. המדובר בפרשנות גרידא, הנוגעות לטון דיבור על פי מספר מילים בלבד אשר אין לה כל בסיס או משקל. מעבר לכך, איני סבורה כי יש חוסר הגיון בהשתלשלות עניינים לפיה עומאר, טרם ברח מביתו, ביקש לדבר קודם כל עם המשטרה.

לאור האמור לעיל מצאתי כי על אף הקשיים המסוימים המתעוררים בגרסתו של עומאר, הרי באשר לליבת האירועים נשוא האישום - החטיפה ומעשי התקיפה והאלימות, גרסתו הינה מהימנה, ובאותם עניינים שפורטו לעיל אין כדי לפגוע במהימנותו.

מקום ההימצאות של עומאר ביום הרצח 21.5.13 ומיד לאחריו

בא כוח הנאשם מצביע על כך שעדותו של עומאר באשר לשאלה היכן היה לאחר הרצח אינה עקבית, מכאן נטען כי לעומאר "אליבי רעוע" לאותו יום (ר' עמ' 123 לסיכומי ההגנה). ראשית אציין כי הדיון בסיכומי ההגנה באליבי של עומאר ליום הרצח מעט תמוה, שכן לא הונח בסיס לכך שעומאר נדרש לאליבי באותו ערב ובהצבעה עליו כחשוד אין בה מאומה. מעבר לכך, אין חולק, כי לאחר שעומאר הגיש תלונה במשטרת ערד ביום 21.5.13 בבוקר, הוא נאסף על ידי מוחמד אל מעבדא, בעלה של דודתו פאיזה, והלך עימו לביתו של מוחמד. מוחמד העיד, כי באותו ערב היה עם עומאר בביתו והם שמעו וראו את המשטרה מגיעה למתחם המגורים של משפחת אמטיראת, התקשרו לסלמה הדוד אשר סיפר להם כי הבנות המנוחות נרצחו וכי בשלב זה הוא לקח את פאיזה אשתו לבית של משפחתה, אך עומאר נשאר בביתו עד למחרת בבוקר (פרוטוקול מיום 11.3.15, עמ' 1076-1077).

כאשר נשאל עומאר בבית המשפט היכן היה לאחר ששמע על הרצח, הוא ציין כי: **"אני לא יודע בדיוק אבל נראה לי שנשארתי אצל מוחמד"**, והוסיף **"בזמן ההוא הייתי מבוהל מאד ואני לא זוכר כלום"** (פרוטוקול מיום 20.1.15, עמ' 899-900). בהמשך עדותו סיפר, כי באותו יום הגיע פאיז אחיו לביתו של מוחמד כדי לקרוא לו שיבוא אולם הוא סרב לבוא עמו (פרוטוקול מיום 4.3.15, עמ' 996), וכי הוא אינו זוכר האם נשאר לישון אצל מוחמד או לא (שם, עמ' 1018-1019).



באשר לטענות בדבר סתירות בעדותו, עליהן הצביע הסניגור בעניין מקום הימצאו באותו לילה, הרי שאיני סבורה כי המדובר בסתירות, רק בשל כך שעומאר עצמו ציין כי אינו זוכר במדויק את אירועי אותו הלילה. בהתחשב בעובדה שהמדובר באירוע טראומתי של רצח שתי הבנות אותן הכיר עומאר מקרוב וזמן קצר ביותר לאחר שחוזה אירוע טראומטי בעצמו, הרי שאין להתפלא על כך שעומאר לא זכר את הפרטים המדויקים. הרושם לפיו עומאר לא זכר בדיוק מה ארע, מתחזק מהעובדה שדבריו באמרתו במשטרה מיום 10.7.13 הינם מבולבלים תוך שהוא מציין בה כי הודיעו לו על הרצח בשעה 15:00 ואז הלך לביתו (נ/35ד), פרט שברור שעומאר היה אמור להיות מודע לכך כי הוא אינו מדויק, שכן הרצח היה בלילה.

בא כוח הנאשם סבור, כי יש ליתן משקל לדברי עומאר באחת האמרות במשטרה, מהם עולה שעומאר חזר לביתו בליל הרצח לאחר ששמע עליו: **"אני ראיתי הרבה רכבים ובאתי כמו כולם... ראיתי הרבה משטרה לא נכנסתי בפנים"** (נ/35א, עמ' 2). בעובדה זו מבקש הסניגור לראות חיזוק לכך שעומאר לא חשש לבוא למקום - למתחם משפחת אמטיראת, ועל כן אין ממש בסיפור החטיפה.

איני רואה כל ממש בטענה זו. ראשית, עדותו של מוחמד הייתה אמינה וממנה עלה כי עומאר נשאר בביתו באותו ערב כאשר אף עומאר העיד כי נראה לו שישן שם. מעבר לכך, גם אם נניח כי עומאר הגיע באותו ערב למתחם ו"בא כמו כולם", הרי מדובר בהגעה למתחם המשפחה כאשר במקום מצויים כוחות משטרה רבים, ובסיטואציה בה אירוע החטיפה שלו נסוג הצידה ומתגמד, לאור רצח הבנות המנוחות. על כן אין ממש בטענה כי באם עומאר הגיע באותו ערב למתחם למרות שהייתה לו סיבה לחשוש מלהתקרב לשם, הדבר מעיד כי גרסתו שקרית.

גם העובדה שמוחמד ציין, כי עומאר נשאר בביתו באותו ערב, לא עומדת בסתירה לאפשרות שעומאר הלך למתחם המשפחה לזמן קצר כדי לראות מה קורה, שכן יכול והדבר היה באותו שלב בו נסע לקחת את פאיזה לבית משפחתה ומוחמד לא היה מודע לכך. כך או אחרת, איני סבורה כי יש באמור כדי לפגום במהימנות עדותו של עומאר.

עוד ביקש בא כוח הנאשם ליתן משקל לעובדה שעומאר לא סיפר למוחמד ופאיזה את פרטי החטיפה כאשר היה אצלם באותו ערב. אין בידי לקבל האמור. בכל הנוגע למוחמד, אכן נראה כי עומאר בחר במכוון שלא לפרט בפניו את האירועים שעבר קודם לכן. דא עקא, שאיני סבורה כי יש מקום לייחס משקל להימנעות זו, שכן מעדותו של מוחמד ברור, כי הוא עצמו ביקש במכוון שלא להיות מעורב במעשים הפליליים שהתרחשו בבית משפחת אמטיראת. כך ציין מוחמד כי כאשר אסף את עומאר לא שאל לפרטים של מה שארע לו שכן: **"הוא אמר לי יש לי בעיה משפחתית. אני לא נכנס לבעיות משפחתיות"** (שם, עמ' 1077). משזו היתה גישתו של מוחמד, אין להתפלא על כך שעומאר לא פירט בפניו את כל הבעיה, אלא רק ציין כי היו בעיות.

לעומת זאת, בכל הנוגע לפאיזה, הרי שלטעמי הוכח כי עומאר דווקא שיתף אותה בדברים, באופן אשר יש בו כדי לחזק את ראיות התביעה. אמנם, פאיזה העידה בבית המשפט כי אינה זוכרת על מה דיבר עמה עומאר באותו יום (פרוטוקול מיום 23.11.14, עמ' 663), אולם איני רואה לנכון ליתן משקל כלשהו לדברים שנאמרו על ידה בבית המשפט, שכן לא רק שהעדה הוכרזה כעדה עוינת אלא שכל עדותה הייתה בלתי אמינה באופן בולט, וכללה הכחשות של דברים מפורשים שנאמרו על ידה במשטרה (פרוטוקול מיום 23.11.14, עמ' 664). כמו כן, בחקירתה הראשית טענה כי אינה זוכרת דבר (למשל, עמ' 665, 667) אך בעת חקירתה הנגדית על ידי בא כוח הנאשם זכרה לפתע פרטים רבים אותם לא זכרה קודם לכן (שם, עמ' 673), מבלי שהיה לה הסבר של ממש לפער מפתיע זה (שם, עמ' 679).

לעומת זאת, מעיון בהודעתה במשטרה, עולה כי שם העידה פאיזה כי עומאר סיפר לה על החטיפה בסמוך



להתרחשותה. כך, לאחר שעומתה עם שיחה בה היא נשמעת אומרת לאחותה מרים שהרביצו לעומאר לטובתו, השיבה: **"הם שהרביצו. עלי ואיברהים. זה עומאר אמר לי. אמר לי שעלי ואיברהים הרביצו לו"**, והוסיפה כי עומאר סיפר לה את הדברים לאחר רצח הבנות המנוחות (ת/73א, עמ' 3-4). על כן, בניגוד לעמדת בא כוח הנאשם כי עומאר לא סיפר לאיש על טענותיו, הרי שהוכח שעומאר דווקא סיפר לפחות על חלק מהאירועים שעברו עליו לפאיזה דודתו בסמוך להתרחשותם כאשר ציין בפניה שהנאשם ואיברהים הרביצו לו, כעולה מדבריה באמרתה במשטרה כאמור, כאשר מתן האמרה הוכח בעדות החוקר שגבה את האמרה - חאמד אבו עאישה (פרוטוקול מיום 6.1.15, עמ' 890) ומצאתי לנכון להעדיף בעניין זה את דבריה באמרתה במשטרה. לאור האמור, הרי התנהלות זו מצד עומאר יש כדי להעיד על סערת רוחו באותה עת ועל האופן בו חווה את הדברים, וכדי לחזק את גרסתו.

העדר התייחסות מטעם רייקה, פ' וס' לאירוע

בא כוח הנאשם סבור, כי מאחר שעומאר טוען שהיה כלוא בביתו של הנאשם, כאשר גם ילדי הנאשם הגיעו לבית באותם ימים, היה ניתן לצפות כי הדבר יוזכר בעדויות של מי מהם. דא עקא, שהם לא נשאלו בעניין זה בחקירותיהם במשטרה, ובא כוח הנאשם בחר - משיקוליו שלו - שלא להציג בפניהם שאלות בעניין זה במהלך חקירותיהם הנגדיות בבית המשפט. מעבר לכך, רייקה העידה בבירור כי היא לא נכנסת כלל לביתו של הנאשם ואף הילדים לא ציינו באלו שעות של היום היו שם אם בכלל, כאשר אף על פי גרסת עומאר בחלק משעות היום הוא היה בביתו, ולא בבית הנאשם. על כן אין כל הכרח שילדי הנאשם יראו אותו בבית הנאשם. לאור האמור ומשבחר ב"כ הנאשם להימנע משאלות בעניין זה, לא ניתן לבסס כל מסקנה פוזיטיבית מאי התייחסותם לכך, ועל כן דין הטענה להידחות.

עדותו של פאיז

פאיז אמטיראת, אחיו הגדול של עומאר, העיד בבית המשפט מטעם ההגנה ביום 29.4.15. בעדותו טען, כי אינו יודע דבר על סיפור החטיפה של עומאר, וכי בימים בהם עומאר טוען כי נחטף, הוא ראה אותו בבית כרגיל ולא היו עליו סימני מכות כלשהם (עמ' 1179). עוד טען, כי בניגוד לגרסתו של עומאר, הוא לא גירש אותו מהבית בגלל שהגיש תלונה נגד הנאשם, וגם לו היה רוצה לא היה יכול לעשות כן שכן זה לא הבית שלו (עמ' 1181). פאיז ציין כי לא ראה את עומאר לאחר האירוע, שכן: **"אני עובד וחוזר לבית, רואה אותו, לא שם לב לאף אחד, לא שם אותו, כי אני לא אכפת לי מאף אחד. אני בא ישן, הולך לעבוד, זה אני סומך על עצמי, לא מסתכל אף אחד. לא בודק אותו, לא בודק"** (עמ' 1183).

איני רואה לנכון לייחס משקל כלשהו לעדותו של פאיז ולא מצאתי שהיא פוגמת במהימנותו של עומאר. ראשית, גם לשיטתו של פאיז, הוא לא התעניין כלל בחייו של עומאר, לא דיבר איתו ולא התייחס אליו, אלא הגיע מהעבודה והלך לישון מיד. בנסיבות אלה, לא ניתן לייחס משקל למה שפאיז ראה או לא ראה. יתרה מכך, עדותו של פאיז לא הייתה אמינה בעיני וניכר כי הוא ביקש להרחיק עצמו מהאירועים ולטעון שאינו מעורב ואינו מתעניין בדבר. קשה עד מאד לקבל את הטענה, כי כך התנהל אדם שהתגורר במתחם משפחת אמטיראת באותה עת, במקביל לאירועים הפליליים הקשים שהתרחשו במקום אשר הגיעו לשיאם עם רצח הבנות המנוחות. אוסיף, כי בהאזנת סתר לשיחה בין עטווה לפאיז, שהוגשה מטעם המאשימה, נשמע עטווה מדריך את פאיז מה לומר במקרה וישאל בנוגע לתלונתו של עומאר במשטרה: **"אם מישהו ישאל אותך על הסיפור של עומאר, מה עומאר, מהם או אחרים משהו, רגיל כמו ש... אני מעדכן אותך"** ובהמשך: **"תגיד: אני עובד ושעות העבודה שלי: משעה כך וכך עד שעה כך וכך. אני לא מתערב בשום דבר. יגיד לך: מה ראית? תגיד: ראיתי ככה וככה בדיוק, וזהו"** (ת/117). ניתן לראות בנקל, כי קיים דמיון מפליא בין הדברים אותם אמר פאיז בעדותו בבית המשפט, לבין הדברים אותם הורה לו עטווה לומר. בא כוח



הנאשם סבור, כי גם אם עטווה הדריך את פאיז מה לומר, אין פירוש הדבר כי המדובר בגרסת שקר; אך קשה לקבל הסבר זה, ובפרט לאור העובדה כי כפי שפורט לעיל, גרסתו של פאיז ממילא אינה סבירה.

סיכום - האישום השני

בחינת מקבץ העדויות מלמדת, כי התביעה עמדה בנטל המוטל עליה להוכיח את אשמת הנאשם באישום זה מעבר לכל ספק סביר. עדותו של עומאר, על אף קשיים מסוימים שעלו ביחס אליה, הינה אמינה ביחס לעובדות האישום - החטיפה, האלימות והכליאה. לכך מצטרפות העדויות המחזקות אותה: עדותה של פאטמה אמטיראת התומכת בגרסה לפיה איברהים הגיע עם סכין ולקח עם עומאר עמו; הצילומים מתחנת הדלק המעידים על נוכחותם של חמיד ואיברהים במקום ובזמן שנטענו על ידי עומאר; העדויות הרבות על החבלות בגופו של עומאר; העובדה שהוגשה תלונה במשטרה בזמן אמת על כך שעומאר נעדר; והמניע שהיה לנאשם ושכולם מזכירים אותו - הכעס כשנודע לו שעומאר ואחרים הפגישו בין עביר לבנות המנוחות. לכך מצטרפת העובדה, כי אין לנאשם כל גרסה ממשית ביחס לאירועים, כאשר הנאשם נמנע במכוון בחקירתו במשטרה מלהשיב לראיות שהוטחו בו בעניין זה, הימנעות זאת, יחד עם הימנעותו מלהעיד בבית המשפט, כפי שיפורט לעיל, מחזקת אף היא את הראיות כנגדו.

ביחס לעבירות המיוחסות לנאשם באישום זה, הרי שהמחלוקת בין הצדדים נגעה לאמיתות העובדות הנטענות, כאשר הנאשם הכחיש כליל את התרחשות הדברים. משהוכחו העובדות כאמור, הרי יש בהן כדי לבסס את קיומן של העבירות המיוחסות לנאשם באישום זה. הוכח כי הנאשם קשר יחד עם איברהים וחמיד קשר לחטוף את עומאר ולכלוא אותו, שכן ברור מאופן ההתנהלות ומכך שאיברהים הוא שמביא את עומאר באיומי סכין לרכב, שם מחכים הקושרים האחרים, כי המדובר במעשים מתוכננים שנעשו תוך קשירת קשר ועל כן התקיימו יסודות עבירת קשירת קשר לפשע, לפי סעיף 499(א)(1) לחוק העונשין; מאחר שהנאשם חטף את עומאר על מנת לכלוא אותו בביתו בניגוד לרצונו של עומאר, מתקיימים יסודות העבירה של חטיפה לשם כליאה, לפי סעיף 371 לחוק; ובשים לב לקביעתי כי הנאשם כלא את עומאר בביתו בניגוד לרצונו, מתקיימים יסודות עבירת כליאת שווא, כמפורט בסעיף 377 לחוק העונשין.

באשר לעבירות של סחיטה בכוח ובאיומים, הרי לאחר שהוכח כי הנאשם הכה את עומאר וחנק אותו על מנת לאלץ אותו להימנע מקשר עם הבנות המנוחות ועם עביר, ועל מנת לאלץ אותו לשהות בבית הנאשם בניגוד לרצונו לאחר מכן, מתקיימים בעניינו כל יסודות עבירת סחיטה בכוח, לפי סעיף 427(א) סיפא לחוק העונשין ומשהוכח כי הנאשם איים על עומאר שיהרוג אותו אם לא יחזור לביתו בבוקר, מתקיימים יסודות עבירת סחיטה באיומים, לפי סעיף 428 סיפא לחוק העונשין.

באשר לעבירות האלימות, הרי לאור העובדה כי הוכח שהנאשם תקף את עומאר וגרם לו חבלות וזאת בצוותא חדא עם שניים אחרים - איברהים וחמיד - הרי מתקיימים יסודות העבירה של תקיפה בנסיבות מחמירות - לפי סעיפים 380 + 382(א) לחוק העונשין.

נוכח כל המקובץ אציע לחברי לקבוע כי אשמת הנאשם באישום זה הוכחה מעבר לכל ספק סביר.

אישום שלישי - רצח הבנות המנוחות

על פי הנתען באישום הנאשם רצח ביום 21.5.13 את שתי בנותיו המנוחות, רימאס- בת שלוש וחצי, ואסינאד בת השנתיים.



כתב האישום מפרט כי לאחר שעביר עזבה את הנאשם וזה נוכח כי היא אינה מתכוונת לחזור אליו ואף חשד שהיא מנהלת קשרים עם גברים אחרים, התקשר הנאשם במספר רב של מועדים לעביר ולמהדי ואיים כי ירצח את עביר, ובהמשך איים כי ירצח את הבנות המנוחות במידה ולא יגיעו לפתרון הבעיה. בשיחה נוספת לעביר ביום 27.4.13 הוא גידף אותה ואיים עליה כי יהיה טבח. בהמשך בתאריך 15.5.13 התקשר הנאשם לאחיה של עביר- עלא ואמר לו, כי אסור לעביר לראות את הבנות המנוחות, ואם תעשה כן הוא ישרוף אותה.

עוד נטען בכתב האישום, כי בתאריך 20.5.13 או בסמוך למועד זה, איים הנאשם על ביתו הקטינה ר' ואמר לה כי הכין לה ולאחיותיה הקטנות קבר. לאחר שגילה כי עביר משוחחת עם הבנות המנוחות ואף נפגשת עמן על אף שאסר זאת, ובשל חשדו כי עביר מנהלת קשרים עם גברים אחרים, החליט הנאשם לנקום בעביר ולהמית את הבנות המנוחות.

ביום 21.5.13 בסמוך לשעה 19:30, שהו רייקה, ילדיה הקטינים והבנות המנוחות בביתה של רייקה, כאשר הילדים שיחקו וצפו בטלוויזיה. בסמוך לשעה 19:30, נעמד הנאשם מחוץ לביתה של רייקה וקרא לבנו ס' וביקש ממנו כי יביא אליו את הבנות המנוחות, שכן ברצונו לנסוע. ס' קרא לבנות המנוחות ואלה נגשו אל הנאשם ונכנסו עמו לביתו.

בבית חנק הנאשם את הבנות המנוחות בכך שאחז בצווארה של כל אחת מהן ולחץ עליו בחוזקה. לאחר מכן תלה הנאשם את רימאס באמצעות חבל שכרך סביב צווארה וקשר לקורת הברזל בתקרת הבית, ותלה את אסינאד באמצעות חבל נוסף, ולאחר שגרם למותן של הבנות המנוחות, הותיר אותן הנאשם תלויות בביתו ונמלט מן הבית.

זמן קצר לאחר מכן, הבחינה רייקה כי ביתו של הנאשם חשוך, וביקשה מבנה פ' לבדוק היכן הבנות המנוחות. כאשר נכנס פ' לביתו של הנאשם הבחין באחיותיו כשהן תלויות מתקרת הבית ללא רוח חיים. פ' הוריד את הבנות מהחבלים, השכיב אותן על הרצפה והזעיק את דודו, סלמה אמטיראת - אחיו של הנאשם, והוא אשר הזעיק את המשטרה.

עובדות שאינן שנויות במחלוקת

- א. ביום 21.5.13 בסמוך לשעה 20:24 התקשר סלאמה אחיו של הנאשם למשטרה ודיווח על מציאת גופות הבנות המנוחות בבית משפחת אמטיראת בפזורת אלפורעה, כאשר האירוע במשטרה נפתח בשעה 20:29 (ת/110).
- ב. עובר לשעה 21:00 הגיעה המשטרה לאלפורעה שם נמצאו גופות שתי הילדות המנוחות באחד המבנים במתחם שבט אמטיראת ללא רוח חיים (ראה דוח השוטר חדד ת/110).
- ג. המבנה בו נמצאו המנוחות הינו ביתו של הנאשם הנמצא בתוך המתחם של משפחת אמטיראת.
- ד. על פי דוח הפרמדיק נתנאל המנוחות נמצאו בתוך אותו בית, שכובות על רצפת החדר, כשהן ללא רוח חיים ועל צווארן סימני אלימות (ת/121 ות/122).
- ה. על פי טופס ההכרזה על שעת המוות שמולא על ידי הפרמדיק, שעת הכרזת המוות נקבעה בשעה 21:05 (ביחס לאסינאד) ובשעה 21:08 (ביחס לרימאס) (ת/123 ו-ת/124).
- ו. מן הזירה נלקחו ממצאים מחפצים שונים: טביעות אצבע, דגימות לבחינת המצאות D.N.A וכן נתפסו כבל של טלפון, בדלי סיגריות ומחשב נייד שהיו במקום (ת/59 ו-ת/81).
- ז. מספר ימים לאחר הרצח - ביום 26.5.13 - נתפס במקום חבל, עליו הצביע הבן פ' כחבל שהיה בזירת הרצח (ת/60).



ח. הנאשם נעצר על ידי שוטרים במסגרת סריקות שנעשו באזור לצורך איתורו כחודש וחצי לאחר הרצח באזור הירידות לים המלח, על גג מבנה נטוש; כאשר במהלך כל התקופה מאז הרצח נעשו על ידי המשטרה פעולות רבות לאיתורו, ובכלל זה ביקורים בביתו ובמתחם המשפחה באל פורעה, האזנות סתר לבני משפחתו וסריקות רבות בשטח.

ט. הנאשם לא העיד בבית המשפט לאור מצבו הרפואי עקב שביתת הרעב בה הוא נוקט.

עיקרי טענות הצדדים

ראיות המאשימה נחלקות למספר ראשים:

הראשון - עדויות בני משפחה הקושרות את הנאשם לזירת הרצח, מהן עולה, על פי הנטען, כי גופות המנוחות נמצאו בבית הנאשם וכי הנאשם הוא האחרון שראה את הבנות בחיים, כאשר ביום הרצח בשעות הערב הנאשם ביקש לראות אותן, הן נמסרו לידי מחוץ לביתו ולאחר כעשרים דקות הן נמצאו בביתו כשהן ללא רוח חיים.

השני - ראיות אשר על פי הנטען, מצביעות על אשמת הנאשם ועל כך שהוא זה שרצח את הבנות המנוחות. הראיות נוגעות ליחסים הקשים בין הנאשם לאם הבנות עביר ולבנות בתקופה שקדמה לרצח הבנות, ובכלל זה איומים של הנאשם בפגיעה בעביר ובבנות המנוחות; כעס על כך שעביר נפגשה עם הבנות המנוחות למרות שאסר זאת; החשדות שעביר מתרועעת עם אחרים, אשר יחד מבססים על פי הנטען מניע של הנאשם ורצון לנקמה. לאלו מצטרפת עדותו של אחיו של הנאשם - אחמד, הנוגעת לדברים שנאמרו על ידי הנאשם טרם הרצח, ובהם הנאשם מדבר עם אחיו על מה יקרה היה והבנות ירצחו.

השלישי - ראיות הנוגעות להתנהלותו של הנאשם לאחר הרצח, לאמרות והתבטאויות שונות שלו - בין היתר - לבריחתו של הנאשם לאחר הרצח, דבריו לשוטרים שעצרו אותו, התבטאויות שונות של הנאשם במהלך חקירתו, אשר נטען כי בחלקן יש משום ראשית הודיה, והימנעות הנאשם מלהעיד במהלך המשפט.

הרביעי - העדויות הפורנזיות הנוגעות לממצאים שהתגלו בזירה ובכלל זה חוות דעת מומחי רפואה משפטית הקשורות למנגנון המוות של המנוחות, שעת המוות, וכן חוות דעת ביולוגיות הנוגעות לממצאי D.N.A בזירה ובמנוחות.

הנאשם, באמצעות בא כוחו, כפר בכל המיוחס לו ושלל כל התנהגות אלימה או מאיימת כלפי אשתו עביר או כלפי בנותיו.

להגנה טענות רבות כנגד המסכת הראייתית שהובאה בפני בית המשפט בפרשת התביעה, כאשר לידיו של בא כוח הנאשם, המסקנה המתחייבת הינה, למצער, כי אשמת הנאשם לא הוכחה מעבר לכל ספק סביר. הנימוקים העיקריים להם נטען הינם:

(א) גרסתם של ילדיו של הנאשם וגרושתו רייקה באשר לאירועי יום הרצח אינה עולה בקנה אחד עם הממצאים הפתולוגיים בזירה, ובפרט עם הממצאים המעידים על כך שהבנות המנוחות נפטרו זמן רב קודם למועד הנטען על ידי רייקה וילדיה. משהוכח, על פי הנטען, כי שעת המוות של הבנות הייתה בשעה מוקדמת הרבה יותר, הרי האדן המרכזי של ראיות המאשימה - עדויות בני המשפחה הקושרות את הנאשם לזירה בסמוך לרצח - קורסת.



- (ב) אין לתת אמון בעדויות ילדי הנאשם ורייקה אף בשל סתירות ביניהן, קיומן של גרסאות משתנות וחשש לתיאום עדויות.
- (ג) גרסתם של עביר ובני משפחתה מלאת סתירות ופרכות, עדותם בלתי מהימנה, ואף הוכח תיאום עדויות קודם למתן עדותם במשטרה ועל כן אין ליתן בהן אמון.
- (ד) לא ניתן להסיק ממצאים כלשהם ממרבית הראיות הפורנזיות המחזקות לכאורה, וממילא אין במשקלן המצטבר כדי להביא להרשעת הנאשם.
- (ה) קיימים מחדלים רבים של היחידה החוקרת, ובפרט הימנעותה מזימון רופא משפטי לבדיקת הגופות בזירה והימנעותה מבירור זהותו של התורם הזר לתערובת ה DNA שהופקה מצוואר המנוחות והחבל שנמצא בזירה, מחדלים אשר אף הם מחייבים את זיכוי של הנאשם, ולו מחמת הספק.

דין והכרעה

אין חולק, כי הראיות כנגד הנאשם הינן ראיות נסיבתיות, שכן לא היו עדי ראיה למעשה הרצח עצמו והנאשם לא הודה במפורש במעשה.

על ההבדל שבין ראיה ישירה לראיה נסיבתית נאמר בפסיקה, כי:

"ראייה ישירה מוכיחה עובדה מסוימת במישרין, באמצעות הצגת חפץ, מסמך, או עדות אדם אשר קלט אותה בחושיו. הראיה הנסיבתית נבדלת מן הראיה הישירה בכך שהיא אינה מוכיחה במישרין עובדה מן העובדות הטעונה הוכחה, אלא מוכיחה קיומה של נסיבה שממנה, על דרך היסק הגיוני, ניתן להסיק את דבר קיומה של העובדה הטעונה הוכחה. שתי צורות ההוכחה הישירה והנסיבתית הינן דרכים קבילות להוכחת עובדות. עליונותה של הראייה הישירה על פני הראייה הנסיבתית משתקפת בכך שנילווה לה אך יסוד אחד של קושי - החשש מפני שיקריות הראייה. קושי זה נילווה גם לראייה הנסיבתית, אולם לכך מצטרף קושי נוסף - הטעות האפשרית שבהיסק ההגיוני מהראייה הנסיבתית לעובדה שמבקשים להוכיחה..." (ע"פ 6167/99 בן שלוש נ' מדינת ישראל, פסקה 7 לפסק הדין (פורסם באתר הרשות השופטת) (1.9.03)).

על אף קושי זה, הפסיקה קבעה כי כוחן הראייתי של ראיות נסיבתיות אינו נופל מזה של ראיות ישירות, ויש בכוחן להביא להרשעת נאשם (ע"פ 6392/13 מדינת ישראל נ' מאיר קריאף, סעיף 96 לחוות דעתו של השופט סולברג (מיום 21.1.15)). עם זאת, לאור הקושי הייחודי הנלווה לראיה הנסיבתית, נקבע בפסיקה הליך תלת שלבי על מנת להרשיע נאשם על סמך ראיות נסיבתיות:

"בשלב ראשון נבחנת כל ראיה נסיבתית בפני עצמה כדי לקבוע אם ניתן להשתית עליה ממצא עובדתי; בשלב שני, נבחנת מסכת הראיות כולה לצורך קביעה האם היא מערבת, לכאורה, את הנאשם בבצוע העבירה, כאשר הסקת המסקנה המפלילה היא תולדה של הערכה מושכלת של הראיות, בהתבסס על נסיון החיים ועל השכל הישר. המסקנה המפלילה עשויה להתקבל גם מצירופן של כמה ראיות נסיבתיות, אשר כל אחת בנפרד אמנם אינה מספיקה לצורך הפללה, אך משקלן המצטבר מספיק לצורך כך. בשלב שלישי, מועבר הנטל אל הנאשם להציע הסבר העשוי לשלול את ההנחה המפלילה העומדת נגדו. הסבר חלופי למערכת הראיות הנסיבתית, העשוי



להותיר ספק סביר ביחס להנחה המפלילה את הנאשם, די בו כדי לזכותו. בית המשפט מניח את התזזה המפלילה של התביעה מול האנטי-תזזה של ההגנה, ובוחן האם מכלול הראיות הנסיבתיות שולל מעבר לכל ספק סביר את גרסתו והסברו של הנאשם" (ע"פ 9372/03 וייזל נ' מדינת ישראל, סעיף 3 לדעת השופטת פרוקצ'יה (פורסם באתר הרשות השופטת) (23.9.04).

כאשר בית המשפט בוחן האם צירוף הראיות הנסיבתיות מביא למסקנה המרשיעה את הנאשם, עליו להגיע למסקנה כי התרחיש היחיד המתיישב עם הראיות הינו זה המפליל את הנאשם, ולצורך כך לקבוע, כי אין תרחיש אלטרנטיבי אשר יוכל להתיישב עם חומר הראיות. עם זאת, לא די בכך שהתרחיש האלטרנטיבי שיש בו כדי לזכות את הנאשם הינו קלוש ודמיוני (ע"פ 4354/08 מדינת ישראל נ' רבינוביץ, (22.4.10)).

על כן:

"הכלל הוא כי אם האפשרות להסיק ממכלול הראיות קיומן של עובדות שאין בהן אשמה של המערער היא אפשרות דמיונית, ואילו המסקנה ההגיונית היחידה המתבקשת ממכלול הראיות, בהתחשב במשקלן המצטבר, היא קיומן של עובדות שיש בהן אשמת המערער, הרי שיש להרשיע את המערער" (ע"פ 10577/02 שמש ואח' נ' מדינת ישראל, בסעיף 10 לפסק הדין (5.5.2004).

עלינו לבחון אפוא האם המסקנה ההגיונית היחידה המתבקשת ממכלול הראיות, היא קיומן של עובדות שיש בהן כדי להוכיח מעבר לכל ספק סביר, כי הנאשם הוא שרצח את הבנות המנוחות, או האם קיימת אפשרות, לא דמיונית, היכולה לדור בכפיפה אחת עם חפותו.

בחינה זו תערך ראשית לאור הראיות הנוגעות ליום הרצח, ועל רקע המסקנות באשר לראיות אלו, יבחנו הראיות הנסיבתיות הנוספות - אלו שכונו על הסגור בסיכומיו: **"הראיות הנסיבתיות המשניות"** (שם בעמ' 67).

הראיות הנוגעות ליום הרצח

העדויות העיקריות הנוגעות ליום הרצח הינן עדויותיהם של רייקה, גרושתו של הנאשם, ושל ילדיו הקטינים פ', ס' ורה'. כן נשמעה בעניין זה עדותו של סלמה, אחיו של הנאשם אשר לו קרא הבן פ' לאחר שמצא את הבנות המנוחות כשהן מתות בבית הנאשם.

עדותו של פ'

פ', בנו הבכור של הנאשם, היה בן 17 בזמן הרצח. באמרתו הראשונה במשטרה, מיום 22.5.13 בשעה 12:14 (ת/19), סיפר כי הגיע לביתו בערב, ורייקה ביקשה ממנו כי ילך לבדוק היכן הבנות המנוחות. הוא חיפש אותן בביתו של הנאשם וגילה אותן שוכבות על הרצפה ללא רוח חיים. מיד קרא לדודו סלמה אשר כיסה את הבנות והזעיק את המשטרה. לאחר מכן הגיע לביתו וסיפר לאמו ולס' מה קרה.

בחקירה בשעה מאוחרת יותר באותו היום, סיפר פ' כי הוא רוצה לספר את האמת, וכי בשונה מהנאמר בחקירתו הראשונה - הוא היה בבית באותו ערב עוד קודם לכן, וישב עם אחיו וצפה בטלוויזיה. הוא שמע את הנאשם צועק מבחוץ לאחיו ס', כי יביא לו את הבנות המנוחות שכן הוא רוצה לראות אותן לפני שיצא. ס' לקח את הבנות המנוחות והוציא אותן אל עבר ביתו של הנאשם וחזר לצפות בטלוויזיה. לאחר עשר או עשרים דקות, ביקשה ממנו אמו רייקה כי ילך לראות מה שלום הבנות.



הוא הלך לביתו של הנאשם וראה כי הבית חשוך; קרא לנאשם אך איש לא ענה לו. אז הדליק אור באמצעות מצת, וראה את הבנות המנוחות תלויות מהתקרה. הוא הוריד את רימאס לרצפה ולאחר מכן הוריד את אסינאד. אחר כך קרא לדודו סלמה וסיפר לו כי הבנות המנוחות מתו. הדוד הגיע עמו למקום ראה את שראה, ואז יצא להתקשר למשטרה. לאחר מכן כיסה פ' את הבנות המנוחות בשמיכה והוריד חבל אחד וזרק אותו מחוץ לבית (ת/20, עמ' 2; ת/20א, עמ' 11-12, 16-17). פ' ציין, כי זרק את החבל שכן: **"אני באתי לבית ומצאתי אותן מתות, שלא יגידו שאני תליתי אותן"** (ת/20א, עמ' 23). הוא ציין כי לדעתו ס' ועייד בן דודו ראו אף הם את החבלים (שם, עמ' 24). פ' הסביר כי הנאשם הוא שרצח את הבנות המנוחות, שכן: **"אם לא היה זה שרצח אותן אז היה מחזיר אותן הביתה"** (שם, עמ' 25). בעקבות עדות זו נלקח פ' בהמשך על ידי השוטרים לביתו, שם הצביע על חבל הזרוק ליד הבית כחבל בו הייתה תלויה רימאס, ואותו זרק מחוץ לבית והחבל אכן נמצא שם. בעדות נוספת מיום 3.7.13, חזר פ' על אותה גרסה (ת/22) ולמעשה עמד על האמור במהלך כל חקירותיו הנוספות במשטרה.

הבן פ' העיד בבית המשפט ביום 22.12.13. בתחילת עדותו בבית המשפט העיד, בשונה מגרסתו בחקירותיו במשטרה, כי לא היה בבית כאשר הבנות המנוחות יצאו מהבית, וכי כאשר הגיע לביתו בשעות הערב אמו רייקה ביקשה שילך לחפש את הבנות המנוחות. אז מצא אותן מתות כשהן תלויות בחבלים בצווארן, ושחרר אותן (עמ' 15-17), זאת לעומת דבריו במשטרה כי היה בבית כאשר הבנות המנוחות יצאו, ושמע שהנאשם קורא להן וס' מוציא את הבנות אליו. כמו כן בחקירותיו חזר ואמר, כי הנאשם - אביו, הוא שהרג את הבנות, ואילו בעדותו בבית המשפט ציין מיוזמתו כי הנאשם לא הרג את הבנות (ראה לדוגמא בעמ' 51 לעדותו). בעקבות סתירה זו הוכרז פ' במהלך עדותו כעד עוין, ואמרותיו במשטרה הוגשו לבית המשפט בהתאם להוראות סעיף 10א(א) לפקודת הראיות.

פ' עמד בחקירתו בבית המשפט על כך שאינו יודע מי רצח את הבנות המנוחות, וכי אינו יודע האם הנאשם ביקש לראות את הבנות המנוחות שכן לא היה בבית כאשר הבנות המנוחות יצאו (שם בעמ' 43, ובעמ' 48). עם זאת חזר וסיפר כי הוא מצא את הבנות המנוחות מתות לאחר שאמו רייקה אמרה לו ללכת לחפש אותן. ביחס לדברים שאמר במהלך חקירותיו במשטרה - כי היה בבית בעת שהנאשם קרא לבנות וראה את אחיו ס' מוציא לנאשם את הבנות, ציין פ' כי הוא טעה, כאשר הוא לא ידע להסביר מדוע הוא טוען לפתע שטעה. במהלך חקירתו הנגדית נשאל שאלות רבות ביחס לעדותו לפיה מצא את הבנות המנוחות כשהן תלויות ועמד על הדברים תוך שהוא מדגים את האופן שבו שחרר אותן מהחבלים והניח אותן על הרצפה (פר' 12.1.14 עמ' 67-77).

עדוּתָהּ של רייקה

רייקה, כזכור, הינה גרושתו של הנאשם, אשר במועד הרצח התגוררה בבית הסמוך לביתו של הנאשם יחד עם ילדיהם הקטינים. במועד הרצח, גידלה רייקה בביתה גם את הבנות המנוחות.

עדות ראשונה נגבתה מרייקה בביתה על דף נייר מאולתר מיד לאחר הרצח. שם טענה רייקה, כי הבנות מתגוררות עם הנאשם (ולא עמה), כי הן באות והולכות עמו, כי ראתה את עביר בפעם האחרונה בחודש ספטמבר, וכי במקרה היום ראתה את הבנות המנוחות, וחשבה שאבא ואמא שלהן פה אבל לא ידעה כי הן לבד (ת/36).

בחקירתה במשטרה כמה שעות לאחר מכן (ביום 22.5.13 בשעה 00:27) המשיכה רייקה לטעון בתחילה, כי הבנות המנוחות מתגוררות עם הנאשם, דבר שאין חולק כי אינו אמת, וכי היא ראתה אותן לאחרונה רק בצהרי היום הקודם. בהמשך העדות אמרה כי תספר את האמת ומסרה את הדברים בהם דבקה במהלך חקירותיה הנוספות במשטרה ובעדותה בבית המשפט. רייקה ספרה, כי ביום הרצח נתנה לבנות המנוחות ארוחת ערב בזמן קריאת המוזאון לתפילת



הערב, ואז הנאשם קרא לבנה ס' וביקש ממנו להוציא את הבנות המנוחות החוצה כדי שיראה אותן לפני לכתו לעבודה; היא לא ראתה את הנאשם, אך שמעה את קולו. לאחר כרבע שעה הרגישה לא בנוח ויצאה לחצר הבית וראתה שבת הנאשם חשוק ולא נשמע ממנו רעש, ולכן ביקשה מפ' כי ילך לראות מה שלום הבנות המנוחות. פ' יצא ולאחר דקה או שתיים ראתה אותו רץ לכיוון בית הדוד סלמה, כאשר סלמה ועבדל חמיד, אח נוסף של הנאשם, עמדו ליד הכניסה לבית הנאשם וצעקו לה שתכנס לביתה פנימה. היא ביקשה מס' לצאת לראות מה קרה וס' חזר אליה בוכה וסיפר לה, כי הבנות המנוחות מתו כיוון שהנאשם רצח אותן (ת/37 עמ' 2).

באמרה נוספת של רייקה, מיום 22.5.13 בשעה 19:22, עמדה רייקה על הדברים וציינה כי ס' אמר לה כי ראה את הבנות המנוחות כשהן מתות, אך היא עצמה לא ראתה אותן. כאשר נשאלה מי רצח את הבנות המנוחות טענה, כי: **"מי ירצה לרצוח אותם חוץ מאבא שלהם?"**, וכי אינה יודעת מדוע שירצה לרצוח את הבנות, אך אולי זה בגלל: **"שיש בינו לבין אשתו בעיות"** (ת/39, עמ' 2-3; ת/39א, עמ' 10-11). גם באמרתה מיום 23.5.13 הסבירה רייקה כי התעורר בה חשש לאחר שלא שמעה קולות מהבית של הנאשם, וכי חששה כי הוא יעביר את הבנות המנוחות לבית אחר מאחר שהוא אינו מעוניין כי יהיו בקשר עם עביר (ת/42א, עמ' 8-9). גם באמרתה של רייקה מיום 3.7.13 חזרה רייקה על הדברים והוסיפה כי ס' חזר מביתו של הנאשם לאחר רצח הבנות המנוחות: **"עצבני ועצוב, אמר 'אם זה יהיה היום האחרון בחיי אני אהרוג אותו'... אני שואלת אותו מה יש חביב? מה יש בני?... הוא אמר 'הבנות מתות, אני אהרוג את אבא שלי אם זה יהיה היום האחרון בחיי'"** (ת/40א, עמ' 7).

בעדותה בבית המשפט, על אף שבשלב מסוים הסתייגה מדברים מסוימים שאמרה במשטרה והוכרזה כעדה עוינת, הרי בסופו של יום סיפרה רייקה על אירועי יום הרצח באופן מלא ותיארה את השתלשלות הדברים כפי שספרה באמרתיה במשטרה. רייקה פרטה, כי שמעה את קריאותיו של הנאשם, ביקשה מבנה ס' שיצא לבדוק מה הנאשם רוצה; כי ס' שב ואמר שהנאשם רוצה לראות את הבנות המנוחות; כי היא אמרה לבנה ס' שייקח את הבנות לנאשם; וכי ס' עשה כן. בזמן האוכל יצאה מהבית לנשום אוויר וראתה שביתו של הנאשם חשוק ושקט חששה שאולי הוא לקח את הבנות: **"אז אמרתי אולי הוא יצא איתם... שהוא ידע שאמא שלהם ראתה אותם אז הוא לקח אותם איתו"** (פ' 21.1.14 עמ' 200). בשלב זה ובשל אותו חשש היא קראה לבנה פ' וביקשה שילך לראות אם הנאשם בבית. לאחר זמן מה היא ראתה את פ' רץ לביתו של סלמה וחוזר עמו בריצה ובהמשך הגיע למקום גם חמיד; היא בקשה מבנה ס' שילך לראות מה קרה; והבן ס' חזר ואמר לה, כשהוא בוכה, כי הבנות המנוחות מתו (שם בעמ' 200-203). רייקה הוסיפה כי לא סיפרה את האמת בחקירתה הראשונה מאחר שהייתה עייפה ומפוכדת (פ' 23.1.14 עמ' 152), וכי חששה כי: **"הבנות מתו ואני לא יודעת איך מתו... פחדתי שיגידו לי הבנות היו אצלך ואת יודעת מי עשה את זה"** (פ' 23.1.14 עמ' 172).

עדות של ס'

ס', בנו השני של הנאשם, היה כבן 15 בשעת הרצח. ס' נעצר לאחר הרצח וישן במהלך הלילה בתחנת המשטרה בערד. מעדותו של הבלש נועם שוהם עלה, כי בסביבות השעה שמונה בבוקר שמע את ס' מתיישב על המיטה וצועק משפט בערבית. מאחר שסבר כי ס' מבקש ליצור קשר עם אחיו פ', ששהה באותה עת בתא הסמוך, נכנס שוהם לתאו של ס', כבל אותו והוציא אותו לקומה אחרת של התחנה, ודרש לדעת מה אמר. ס' טען כי הוא מדבר ערבית בלבד, אך שוהם עמד על כך שהוא יודע כי ס' דובר גם עברית וכי מוטב כי יאמר את האמת. ס' טען כי צעק **"אבא מות אוחתי"**, כלומר - **"אבא הרג אחיות שלי"**. שוהם הוסיף, כי לאחר מכן ס' אמר שאבא שלו קרא לו למקום, אחיות שלו שכבו והוא סימן עם ידיו תנועת חניקה, וכי אביו אמר לו **"'תראה מה עשיתי', כשהוא מסמן תנועת חניקה עם 2 ידיו, כלפי מטה"**



(ת/102).

באמרות שמסר במשטרה וכן בעדותו בבית המשפט, לא חזר ס' על הדברים עליהם סיפר השוטר שוהם - היינו כי הנאשם - אביו קרא לו והצביע על אחיותיו המתות והוא שלל לחלוטין כי אמר את הדברים. במהלך כל חקירותיו במשטרה, מסר ס' גרסה אחידה אשר יש בה כדי לתמוך בעדותם של רייקה ופ'. כך, באמרתו מיום 22.5.13, אמר ס' כי בשעה 19:30 בערב ביום הרצח, ישב בביתו וצפה בטלוויזיה יחד עם כל אחיו ואחותיו, כאשר שמע מבחוץ את קריאותיו של הנאשם. הוא יצא אל הנאשם, אשר אמר לו כי הוא מעוניין לראות את הבנות המנוחות. ס' אמר לבנות המנוחות לצאת אל הנאשם וחזר לבית על מנת להמשיך לצפות בטלוויזיה.

אחרי כשעה יצא פ' לראות מה שלום הבנות המנוחות מאחר שלא שמעו קולות מהבית והן איחרו לשוב. כאשר פ' חזר סיפר לו ולרייקה, כי הנאשם לא היה בבית אך הוא מצא את הבנות המנוחות תלויות, וכי קרא לדודו סלמה אשר הזעיק את המשטרה. ס' יצא החוצה לבית הנאשם וראה מרחוק את הבנות כשהן שוכבות על הרצפה (ת/31, עמ' 1-2; ת/31, עמ' 2-8). בעדות נוספת של ס', מאותו היום (ת/32) ובאמרה נוספת של ס' מיום 3.7.13 (ת/33) חוזר ס' על אותה הגרסה. גם בחקירותיו הנוספות במשטרה, הסביר ס' כי הגם שאינו בטוח שהנאשם רצח את הבנות המנוחות, הרי אין אף אחד אחר שהבנות היו אצלו (ת/31 עמ' 6), וכי הוא חושב שהנאשם רצח את הבנות המנוחות שכן: **"לא היה אף אחד מלבדו. אם זה לא הוא, הוא היה מגיע ושואל מה קרה, מה יש, וגם הוא היה מחזיר אותן אלינו הבית, או קורא לנו תבואו לקחת אותן. לפחות היה מגיע בתקופה הזאת"** (ת/33 ג' מיום 3.7.14, עמ' 4).

בעדותו בבית המשפט, חזר בו ס' מעיקרי הדברים שמסר באמרותיו במשטרה והרחיק את עצמו לחלוטין מנוכחות בבית ומכל קשר להבאת הבנות המנוחות לנאשם. בעקבות הסתירות הברורות בין דבריו בחקירות במשטרה לבין עדותו בבית המשפט הוכרז ס' כעד עוין, ואמרותיו במשטרה הוגשו לבית המשפט בהתאם להוראות סעיף 10א לפקודת הראיות.

העד סיפר בעדותו בבית המשפט גרסה שונה בה הרחיק עצמו לחלוטין מן הבית ומנוכחות בזמן האירוע. לפתע סיפר כי באותו יום יצא מביתו על מנת לרעות כבשים וחזר רק בערך בשעה 19:40 או 19:50 לאחר שהכל התרחש, והוא אף לא ראה את פ' יוצא לחפש את הבנות המנוחות (ת/12.1.14, עמ' 119-120, פ' 21.1.14 עמ' 164). בהתייחס לדברים שאמר בחקירותיו במשטרה טען, כי אמר את אשר אמר במשטרה מאחר שלא האמינו לו ורצו להרביץ לו (פ' 12.1.14 עמ' 120), תוך שהוא מתייחס בדבריו לאירוע מול השוטר נועם שוהם, מבלי שנקב בשמו, וטוען כי השוטר רצה להרביץ לו ואיים עליו מאחר שטען כי הוא דיבר בשנתו (שם, עמ' 123-125).

כאשר נשאל ס' אם נכנס לבית הנאשם לאחר הרצח טען בתחילה שאינו זוכר, ולאחר מכן ציין כי נכנס; באשר לשאלה אם פ' היה עמו באותה עת, בתחילה ציין כי הוא סבור שכן ולאחר מכן אמר כי אינו זוכר אם פ' היה עמו אם לאו (שם, עמ' 159). ס' לא ידע להסביר כיצד יתכן כי בני משפחתו סיפרו שהוא היה בבית בעת שהנאשם ביקש לראות את הבנות המנוחות, ועמד על כך כי גם פ' לא היה בבית באותה העת שכן פגש אותו בשיג (פ' 21.1.14 עמ' 146-147), כאשר הוא הדגיש כי לא ראה את אביו לאחר הרצח. ס' אישר בעדותו כי היחסים בין הנאשם - אביו לבין עביר לא היו טובים, וכי גם עם אמו - רייקה היחסים לא היו טובים; כי הנאשם ואמו רייקה לא דיברו והנאשם לא נכנס אליהם לבית; וכי כאשר הנאשם רצה לראות את הילדים, הוא היה קורא להם לבוא לביתו (שם בעמ' 148).

נדגיש כי על אף שס' שלל בעדותו בבית המשפט חלק מן הדברים שאמר במשטרה, בעיקר בנוגע לכך שאביו - הנאשם ביקש לראות את הבנות וביחס לכך שהוא זה שהוציא את הבנות לנאשם - דברים אשר היה בהם כדי לקשור את הנאשם לרצח, עדיין חזר ס' וציין כי: **"אם הייתי תופס אותו (את הנאשם - י.ר.ל.) הייתי קורע אותו"** (שם בעמ' 138) וכי



לטעמו העניין - מי ביצע את הרצח - ברור כי: **"זה ידוע שבבית הזה אף אחד לא נכנס בו חוץ ממנו והם (הבנות - י.ר.ל.) נכנסו לבית ולא יצאו"** (שם, עמ' 151). בסיום חקירתו הנגדית הוא אף חזר ואמר, **כי הנאשם כבר לא אבא שלו וכי אם היה רואה אותו אחרי הרצח היה הורג אותו בעצמו, והכל כאשר הוא משפיל את ראשו** (שם בעמ' 141).

עדוּתה של רה'

רה', בת נוספת של הנאשם ורייקה, הייתה כבת 13 בעת הרצח. רה' נחקרה פעם אחת בלבד, על ידי חוקרת ילדים, ביום 4.7.13. בחקירה זו סיפרה רה', כי ישבה עם אחיה מול הטלוויזיה וצפתה בסרטים מצוירים, והנאשם קרא לבנות המנוחות מבחוץ. היא ציינה כי בקושי שמעו אותו מאחר שהקול בטלוויזיה היה חזק. רה' ציינה, כי היא חושבת שס' הוציא את הבנות אל הנאשם, אולם היא לא ראתה אלא שמעה זאת כשנכנסה לשירותים, ולאחר מכן ראתה את ס' חוזר. לאחר מכן היא הלכה לישון ואינה יודעת מה קרה, כאשר התעוררה היא לא ראתה את הוריה והדוד איברהים העיר אותה ואת אחיה הקטנים ושלח אותם לישון אצל דודתם נורה (ת/70 א' עמ' 9-5).

עדוּתה של רה' בבית המשפט נשמעה באמצעות וידאו קונפרנס כאשר הנאשם אינו נוכח באולם אלא מצוי בחדר אחר בבית המשפט, זאת בשל הקושי שלה להעיד בפניו, כעולה מהתייחסות חוקרת הילדים בעניין זה. עדיין, ועל אף העדרו של הנאשם מהאולם, ניכר היה כי העדות קשה מאוד לילדה רה'. היא פרצה בבכי פעמים רבות במהלך עדותה, דיברה בשקט ובהרכנת ראש ועיתים קשה היה לשמוע את דבריה. מיד לאחר שעלתה לדוכן העדים ואף בטרם החלה להעיד, פרצה בבכי (פר' מיום 4.7.14 בעמ' 182, 186).

רה' העידה בבית המשפט כי בערב הרצח ישבה עם כל האחים שלה וראתה עימם טלוויזיה, והשעה הייתה בין שש לשבע (פ' 22.6.13 עמ' 185, 198-199); היא שמעה את הנאשם קורא לבנות המנוחות וס' לקח אותן לביתו (שם עמ' 185-186). היא לא ראתה את ס' מוציא את הבנות אך ראתה אותו חוזר משם (בעמ' 209). בשלב מסוים ציינה כי אינה זוכרת את התשובה לדברים מסוימים עליהם נשאלה ובהמשך ציינה, כי לא שמעה את הנאשם קורא לבנות המנוחות אלא הבינה כי הוא עשה כן מאחר שהאם רייקה, ביקשה מאחיה ס' שייקח את הבנות המנוחות לביתו של הנאשם (שם עמ' 196, 200, 201). לאור אותו שוני מסוים הוכרזה רה' כעדה עוינת ועדותה בפני חוקרת הילדים הוגשה בהתאם לסעיף 10 לפקודת הראיות (תמליל החקירה ת/70). יודגש, כי כאשר נשאלה רה' בבית המשפט, האם יתכן כי דבריה עתה - לפיהם שלא שמעה את הנאשם קורא לבנות המנוחות - נאמרים מאחר שהיא מפחדת מכך שהנאשם שומע אותה; והאם יש אפשרות שקודם-משמע בפני חוקרת הילדים כן אמרה את האמת, השיבה בחיוב (שם עמ' 204).

עדוּתו של סלמה

העדות האחרונה הרלוונטית ליום הרצח עצמו הינה עדותו של סלמה, אחיו של הנאשם. סלמה מסר עדות במשטרה עוד ביום 21.5.13 בשעה 23:26, דהיינו מספר שעות בלבד לאחר הרצח. בעדותו סיפר כי בסביבות השעה 19:30 הגיע אליו אחיינו פ' ואמר לו כי האחיות שלו מתו. הוא לא האמין לפ' והלך עימו לביתו של הנאשם, וראה מהדלת את הבנות המנוחות כשהן שוכבות על הרצפה ואינן זזות. הוא התקשר למשטרה ודיווח להם ולאחר מכן כיוון אותם לבית (ת/77 עמ' 1). כאשר נשאל האם שאל את פ' איך ידע שהבנות מתות השיב: **"פ' אמר לי שראה את הדלת פתוח ולא ראה אף אחד ואז נכנס פנימה וראה אותן שוכבות על הרצפה"** (שם, עמ' 2). מתמלול שיחת הטלפון של סלאמה למשטרה עולה, כי הוא אכן התקשר למוקד 100 ודיווח על מות הבנות המנוחות ובהמשך כיוון את המשטרה לבית, כאשר בשלב מצוין כשרצה למקם את השוטרים ציין את שמו של הנאשם (ת/78).



בעדותו בבית המשפט מיום 30.11.14 ציין סלאמה, כי יתכן ופ' הגיע אליו בשמונה ועשרה וכי הוא אינו יודע מה בדיוק היו הזמנים שכן לא רשם; כי לקח לו דקה להגיע לבית בו היו הבנות המנוחות והוא אינו יודע בדיוק כמה זמן לאחר מכן התקשר למשטרה, אולי לאחר עשר דקות או רבע שעה (בעמ' 656-658). סלמה הוסיף כי פ' לא סיפר לו כי הבנות המנוחות היו תלויות על חבל (עמ' 659) וכי היה ליד ביתו של הנאשם בעת שדיווח למשטרה והסתובב בין האנשים שהיו במקום על מנת להגיד להם לא להגיע לבית (עמ' 667).

הערכת העדויות - יום הרצח

ראשית יוער, כי רייקה, פ', ס' ורה' הוכרזו כולם כעדים עוינים במהלך עדותם, ואמרותיהם במשטרה הוגשו בהתאם להוראות סעיף 10א לפקודת הראיות. לא הייתה מחלוקת ביחס לקבילותן של האמרות במשטרה, כאשר כל העדים העידו במשפט ונחקרו בחקירה נגדית על ידי בא כוח הנאשם, ואכן היה שוני בין העדויות בבית המשפט לבין האמרות במשטרה. ביחס להוכחת מתן האמרה, הרי ביחס לפ' הוא עצמו אישר את הדברים שאמר, אלא שטען כי טעה בדברים שאמר במשטרה, או כי אינו זוכר. ביחס לס' הרי מתן האמרות הוכח בעדות החוקר חאמד אבו עאישה אשר גבה את האמרות. החוקר חאמד שלל את טענות ס', כי השוטרים לחצו עליו וכי ס' דיווח לו על כך במהלך החקירות, תוך שציין כי החקירות כולן מתועדות בהקלטה, וכי החוקר בתחנת ערד אליו הפנה ס' אצבע מאשימה כמי שצעק ולחץ עליו, כלל לא היה מצוי בפרטי החקירה בתיק, ועל כן הטענה כי שתל דברים בפיו של ס' מופרכת לחלוטין (ראה עדותו מיום 6.1.15 בעמ' 888). ביחס לרייקה הרי למרות שהוכרזה כעדה עוינת, למעשה היא חזרה על האמור באמרותיה גם בעדותה בפנינו ולא שללה כי אמרה את הדברים. ביחס לרה' הרי אף היא חזרה למעשה בעדותה בפנינו על עיקרי הדברים שנמסרו בחקירתה במשטרה, כאשר השוני היה רק ביחס לכך שבבית המשפט אמרה כי לא שמעה את הנאשם קורא לבנות, שוני שהיא עצמה אשרה שיש אפשרות שהוא נובע בשל החשש מן הנאשם. לאור האמור, דרישות סעיף 10א(א) לפקודת הראיות התקיימו, שכן המדובר בעדים שהעידו בבית המשפט ועדותם שונה בפרט מהותי מהדברים שמסרו באמרה; וכאשר מתן האמרה הוכח.

באשר לשאלה אם יש מקום להעדיף את האמור באמרותיהם במשטרה על פני עדותם בבית המשפט הרי בהתאם לסעיף 10א(ג) לפקודת הראיות, בית המשפט רשאי לקבוע ממצאים ולהעדיף את האמרה במשטרה על פני העדות בבית המשפט, באותן הנקודות בהן יש שוני וזאת: **"אם ראה לעשות כן לנוכח נסיבות הענין, לרבות נסיבות מתן האמרה, הראיות שהובאו במשפט, התנהגות העד במשפט ואותות האמת שנתגלו במהלך המשפט"**.

בפסיקה נקבע, כי פחד של עד מפני נאשם הינו נימוק אשר יש בו כדי להביא להעדפה של עדות במשטרה על פני עדות בבית המשפט (ע"פ 9613/04 בן סימון נ' מדינת ישראל, עמ' 12 (4.9.06)); למעשה, זהו הרקע לחקיקתו של סעיף 10א לפקודת הראיות, שכן סעיף זה נחקק על רקע התפשטות התופעה של הפעלת לחצים פסולים על עדים לחזור בהם מעדותם במשטרה (יעקב קדמי, **על הראיות**, עמ' 352 (2009)).

בענייננו, נאלצו רייקה וילדיה להעיד בפני הנאשם, כאשר הדברים עליהם העידו יש בהם כדי להפיל את הנאשם ולקשור אותו לרצח הבנות המנוחות. אין להתפלא על כך שכאשר מדובר בקטינים הנאלצים להעיד נגד אביהם בבית המשפט אשר מואשם ברצח של שתי אחיותיהם, ובגרושתו של הנאשם - אם הילדים, הם חששו לחזור בריש גלי על אותם חלקים מעדותם במשטרה אשר יש בהם כדי להפיל את הנאשם. גם אופיו של הנאשם כעולה מהראיות שהוצגו, כמי שאינו מהסס לפעול באיומים ובאלימות גם כאשר מדובר בבני משפחה קרובים, יש בו כדי להסביר את חששו וקושי של ילדיו להעיד כנגדו; עד כדי כך שגרושתו רייקה לא הסכימה שיכנס לביתה בשל הפחד מפניו והאלימות שחוותה, והיא ספרה על הפחד מפניו והחשש לספר תחילה על הדברים פן יבולע לה ולילדיה. יש בכל אלו כדי להסביר את החשש



והקושי של רייקה וילדיה - אשר ניכרו בבירור במהלך עדותם בפנינו, במיוחד בעדות הבן הצעיר ס', לחזור בבית המשפט על אותם חלקים בעדותם אשר יש בהם לכאורה כדי להפליל את הנאשם.

ברי כי בחקירה במשטרה או בפני חוקרת הילדים, הילדים וריקה חשו מטבע הדברים מוגנים יותר ולא נדרשו להעיד אל מול הנאשם או במשפטו, באופן שמפליל אותו. בנוסף אמרתיהם מחוץ לכותלי בית המשפט ניתנו בסמוך יחסית לאירועים הטראומטיים, בטרם נחשפו במלוא העוצמה להשפעות ולשיקולים זרים לאמת. מעבר לכך, האופן בו העידו הן רייקה והן ילדיה - ילדיו של הנאשם, לימד באופן ברור על אותו חשש ואותו קושי להעיד כנגד הנאשם. כך רייקה כבר בתחילת עדותה ציינה שהיא מבקשת שהנאשמים (הנאשם ואחיו אחמד שהיה נאשם אף הוא באותה עת) לא יהיו באולם: **"בגלל שאני במתח ואני מפחדת"** וכי היא מעידה על מה שהיא יודעת והיא לא רוצה שהנאשם ידע שהיא העידה (בעמ' 192, 193).

דברים נכוחים וברורים אלו, מקפלים בתוכם את אותו חשש ברור של רייקה מפני הנאשם באם תעיד על הדברים. גם בעדויות הילדים ניכר בבירור החשש העצום והקושי הרב להעיד כנגד הנאשם - אביהם. כך למשל כבר בפתח עדותו של ס' צוין על ידינו כי: **"העד מרכין את ראשו כלפי מטה"** (בעמ' 118) ובהמשך צוין, כי ס' יושב מול הנאשמים כשראשו מורכן.

גם הבת רה' בתחילת עדותה דיברה בלחש, התקשה להעיד, בכתה וזאת למרות שעדותה הייתה בוודאי קונפירנס ולא בנוכחות הנאשם. עדיין, ניכר היה החשש הרב שלה מפני העדות ומפני הנאשם, וכל עניין שנגע אליו היא התקשתה לומר את הדברים.

בנסיבות אלו, נראה כי יש מקום להעדיף, באותן נקודות בהן יש שוני מסוים, את הדברים שמסרו העדים בחקירתם במשטרה על פני הדברים שנאמרו בבית המשפט וכי יש מקום לסמוך על הדברים שמסרו באמרותיהם במשטרה, זאת על סמך מכלול הנסיבות שפורטו לעיל. התנהגות הילדים וריקה על דוכן העדים לימדה בבירור על אותו חשש להעיד בבית המשפט, ואותות האמת הרבים נכרו בעדותם בפנינו. כך לדוגמא ס', למרות שהרחיק עצמו מן הבית עד לכך שרעה כבשים באותה עת ולא שמע כלל את הנאשם מבקש את הבנות, עדיין "יצא המרצע מן השק", בכך שצוין, כי הנאשם כבר לא אבא שלו וכי אם היה רואה אותו אחרי הרצח היה הורג אותו בעצמו, והכל כאשר הוא משפיל את ראשו. דבר זה מעיד על כך שס' משוכנע שהנאשם הוא הרוצח, כפי שהסביר בבירור באמרותיו במשטרה שכן: **"לא היה אף אחד מלבדו. אם זה לא הוא, הוא היה מגיע ושואל מה קרה... וגם הוא היה מחזיר אותן אלינו הבית"**.

הערכת עדותו של פ':

לטעמי יש ליתן אמון בגרסתו העיקרית של פ' באמרותיו במשטרה, בה דבק לאורך רוב חקירותיו, ואשר תואמת את גרסתם של יתר בני משפחתו, ולהעדיף אותה על פני עדותו בבית המשפט, וזאת ביחס לאותן נקודות בהן קיים שוני. אמנם, בתחילת חקירתו במשטרה העלה פ' גרסה אחרת; עם זאת, סביר להניח כי פ', במוצאו את עצמו עצור במשטרה זמן קצר ביותר לאחר שמצא את אחיותיו ללא רוח חיים בביתו של הנאשם, ביקש תחילה לצמצם את מעורבותו והידע שלו באשר לאירוע. כאשר חזר בו מהכחשה זו ומסר את גרסתו, דבק בה בהמשך אמרותיו במשטרה. טענת בא כוח הנאשם, כי שינוי הגרסה נבע רק מרצונו של פ' לנקות עצמו מחשד ולהביא לשחרורו אינה סבירה אף לאור העובדה שעדותו תאמה את עדותם של העדים האחרים, כאשר לא סביר שבזמן הקצר עד מעצרו היה תיאום עדויות.

ביחס לעדותו של פ' בבית המשפט ברי, כי הסיטואציה של מתן העדות בבית המשפט בה נאלץ פ' להעיד נגד אביו, בעוד



אביו ושאר בני המשפחה נוכחים באולם, וכך אף הסב, אשר כעולה אף מן הראיות הינו בעל מעמד משמעותי בתא המשפחתי המורחב, הינה סיטואציה קשה ביותר. לכן אף מתבקש כי פ' העדיף ליתן עדות אשר יש בה כדי להקל עם הנאשם בשל חששו מאביו ועל מנת שלא לפגוע ביחסיו עם משפחתו המורחבת. תימוכין לאמור מצאתי באופן עדותו של פ' בפנינו. ניכר היה, כי הוא מתקשה להעיד, מנסה למזער את הדברים ומשנה גרסתו בכל אותם חלקים אשר מפלילים את הנאשם - אביו. כך שינה פ' את דבריו כאשר טען לפתע, כי לא היה בבית כלל כשהבנות יצאו מהבית, משמע חזר בו מאותו חלק בדבריו במשטרה אשר מפליל את הנאשם. לעומת זאת עמד פ' על דבריו ביחס לאופן בו מצא את הבנות המנוחות, דבר שלכאורה לא קושר את אביו, שכן הוא לא רואה באותו שלב את הנאשם במקום.

בא כוח הנאשם מצביע על סתירה בכך שהדוד סלמה טען, כי פ' אמר לו שמצא את הבנות המנוחות כשהן שוכבות על הרצפה, וזאת בניגוד לגרסתו של פ' לפיה מצא את הבנות המנוחות כשהן תלויות. איני סבורה כי ניתן לייחס לאמרתו של סלמה בעניין זה משקל, וכי יש בה כדי לסתור את גרסתו של פ'. עיקר עדותו של סלמה הינה, כי פ' סיפר לו כי מצא את הבנות מתות, כאשר השאלה אם הן נתלו לא עלתה בשיחה ביניהם. האמירה כי הבנות נמצאו שוכבות על הרצפה צוינה במספר מילים בחקירתו של סלמה במשטרה והוא לא נחקר בגינה עוד, כאשר יתכן שסלמה הסיק כי פ' מצא את הבנות שוכבות על הרצפה מאחר שכך ראה אותן כאשר הגיע לביתו של הנאשם. יצוין, כי לא היה ניתן להבהיר נקודה זו בעת חקירתו הנגדית של סלמה מאחר שהוא לא זכר את הדברים במהלך עדותו (פ' 30.11.14 עמ' 659).

בא כוח הנאשם ביקש אף לייחס משקל לכך שבבית הנאשם לא נמצא חבל תלוי על התקרה, על אף שלטענתו של פ' הוא הסיר רק אחד מהחבלים מהתקרה. בעניין זה ציין הסנגור, כי על פי עדות סלמה הרי לאחר שמצא את הבנות המנוחות לא נתן לאנשים להיכנס לבית, ומכאן אי מצאתי החבל פוגמת באופן מהותי בגרסת פ'. דא עקא, שאין חולק כי חלף זמן מאז שהבנות המנוחות התגלו לראשונה במקום ועד שהמשטרה הגיעה, וכי בזמן שחלף התגודדו רבים מבני המשפחה במקום. סלמה אמנם העיד כי נשאר במקום עד להגעת המשטרה, וציין גם שהסתובב בין האנשים הרבים שהגיעו לבית כדי לבקש מהם לא להיכנס (פ' 30.11.14 עמ' 601), אך לא מדובר בזירה שהמשטרה שומרת שתישאר סטרילית (וגם אז, לא תמיד כך היא נשמרת) וגם אין מדובר על מצב שבו מי מהנוכחים שמר על פתח הבית על מנת לוודא שלא יהא מי שיתעלם מהבקשות להתרחק מהבית ויכנס אליו בכל זאת.

נוכח כך מצאתי, כי אין בעובדה שלא נמצא חבל נוסף על התקרה כדי לפגום באמון שנתתי בעדותו של פ'. אף איני סבורה כי בעובדה שפ' זרק את החבל הנוסף מחוץ לבית יש כדי להצביע על כך שלא ניתן ליתן אמון בעדותו, שכן אין המדובר בתגובה בלתי סבירה במצב בו קטין מוצא את עצמו בזירת רצח של שתי אחיותיו. באשר לטענה כי ס' לא ראה חבל תלוי בבית (אמרת ס' מיום 22.5.13 ת/32) דבר הפוגם, לכאורה, במשקל עדותו של אחיו פ', הרי, מאחר שאין חולק כי המדובר היה בבית חשוך וכי ס' לא התקרב הרבה, כאשר המעורבים היו בסערה נפשית ניכרת באותה העת, הרי איני רואה לנכון לייחס משקל של ממש לכך שס' לא ראה את החבל באותו מבט חטוף אל תוך הבית. יתרה מכך, ס' עצמו התייחס לכך והסביר כי יכול להיות שפ' חשב שהוא ראה את החבל, אך בפועל הוא לא ראה(ת/32 ש' 10).

הערכת עדותה של רייקה:

עדותה של רייקה הותירה בי רושם חיובי ביותר. התרשמתי כי למרות החשש והפחד רייקה העידה באופן קוהרנטי, תוך מתן תשובות מדודות וענייניות. עדותה בבית המשפט הייתה קונסיסטנטית תוך שחזרה על גרסתה כפי שהועלתה ברוב חקירותיה במשטרה. שוכנעתי כי המדובר בגרסה כנה ואותנטית אשר נמסרה על ידי רייקה לא ברצון רב, אך תוך הבנה שעליה לספר על שאירע, כי זהו הדבר הנכון לעשות. לאורך רוב עדותה עמדה רייקה על גרסתה ועל תיאור הדברים כפי



שהתרחשו, ומכאן רואה אני לנכון ליתן אמון לתיאור האירועים כפי שספרה עליהם, זאת על אף הקושי הרב בו ניצבה לאור העובדה כי היה בעדותה כדי להפליל את בעלה לשעבר.

ביחס לכך שבחקירתה הראשונה במשטרה מסרה רייקה גרסה כי הילדות כלל לא גדלו אצלה, הרי אין מחלוקת כי גרסה זו אינה נכונה ורייקה היא שגידלה את הבנות המנוחות טרם מותן. על כן ברי כי המדובר היה בניסיון ראשוני, ואולי אפילו מובן בנסיבות, של רייקה, להרחיק עצמה מהאירוע מהחשש פן תואשם ברצח הבנות המנוחות. אמנם, מוטב היה לו היה בנמצא תיעוד וידאו של החקירה בה סיפרה רייקה את הגרסה המלאה לראשונה, תיעוד שמשום מה אינו מצוי, אולם בנסיבות הקיימות איני סבורה שיש בהעדרו של תיעוד זה כדי לפגום במהימנות עדותה של רייקה.

הערכת עדותו של ס':

גם באשר לס', סבורני כי יש להעדיף את האמור באמרתיו במשטרה על פני עדותו בבית המשפט, וזאת בעניינים בהם חזר בו מדבריו במשטרה- שם סיפר, כי הוא זה שהוציא את הבנות ומסר אותן לידי הנאשם. ביחס לדברים עליהם העיד השוטר נועם שוהם - כי ס' סיפר שראה את אביו לאחר הרצח וזה הראה לו כי חנק את הבנות, הרי מדובר בדברים שנקלטו ע"י השוטר שוהם אשר אינו דובר ערבית כאשר אין חולק כי ס' אינו דובר עברית על בוריה, והוא אף העיד בפניו באמצעות מתורגמן. יש לזכור כי המדובר בסיטואציה מורכבת, עת ס' - אשר היה מלכתחילה בהלם ניכר לאחר שראה את שתי אחיותיו כשהן ללא רוח חיים והוא עצור בתחנת המשטרה (ת/31 עמ' 3) - הוער משנתו בפתאומיות, נלקח לחדר אחר ונחקר תוך הרמת קול, מאחר שהשוטר שוהם סבר כי ס' מבקש לשבש את החקירה. ודוק, לא מדובר בדברים שאמר ס' במסגרת עדות שנגבתה ממנו, אלא בדברים כפי שהבינם השוטר שוהם באישון לילה ולכן לאו אותם קשיים בשפה ובנסיבות שתוארו לעיל, משקל הדברים הינו מועט. הדברים נכונים ביתר שאת כאשר החל מהחקירה הראשונה שלו באופן מסודר ולאורך כל הדרך, מסר ס' עדות קונסיסטנטית, העולה בקנה אחד עם זו של שאר בני משפחתו, זאת מבלי שהייתה לו הזדמנות לתאם עימם את גרסתו.

בדומה לעניינו של פ', איני רואה לנכון לייחס משקל לכך שס' חזר בו במהלך עדותו בבית המשפט מהגרסה המפלילה את אביו, בשל כל המורכבות והקושי להעיד כנגד האב בנסיבות האמורות. יש לזכור עוד כי בעת מתן העדות בבית המשפט, רייקה וילדיה היו מצויים במסגרות אשר לא נמסרו פרטים לגביהן. הן פ' והן ס' העידו כי הם נמצאים בפנימיות מורחקים ממשפחתם - משפחת הנאשם, כאשר הבנים אף לא מצויים יחד עם אמם רייקה שכן היא נמצאת במקום אחר, יחד עם הבנות רה' ורי'. משמע, התוצאות וההשפעה הקשות של אירועי הרצח על רייקה ועל ילדיה, בשל העובדה שהם סיפרו במשטרה דברים שהפלילו את הנאשם, ברורות לכל.

בהינתן כל אלו, מובן הקושי של ס' - נער צעיר, לחזור ולספר דברים המפלילים באופן כה ברור את אביו. מעבר לכך, אין ממש בהסברים שנתן ס' בעדותו בפנינו, לפיהם סיפר במשטרה את כל שסיפר רק מאחר שהשוטר שוהם צעק עליו ורצה להרביץ לו. מעבר לכך שאלו נשללו על ידי השוטר שוהם, הרי גם לו אינך כי ס' חווה את המפגש עם השוטר שוהם באופן מאיים או מלחיץ, הרי שהוא חזר וסיפר את הדברים זמן רב לאחר מפגשו עם השוטר, ובאמרות נוספות שנגבו על ידי חוקרים אחרים. יתרה מכך, גרסתו של ס' בבית המשפט, לפיה הוא כלל לא ידע כי הנאשם קרא לבנות שכן הגיע לביתו זמן קצר לפני הרצח ולא היה בבית בכלל באותו זמן, אינה עולה בקנה אחד עם השכנוע העמוק שס' הביע, מיום הרצח ועד לעדותו במשפט, בכך שהנאשם הוא שרצח את הבנות המנוחות.

הערכת עדותה של רה':



גרסתה של רה' אף היא הייתה אמינה וקונסיסטנטית בעיני. על אף הקושי הרב, שהיה ניכר לעין, קושי הנעוץ בצורך להעיד נגד אביה כאשר הנאשם צופה בעדות זו באמצעות הווידאו קונפרנס, אישרה רה' כי היא שהתה בבית עם הבנות המנוחות בערב הרצח, כי הנאשם קרא למנוחות, וכי ס' הוציא את הבנות המנוחות אל הנאשם. איני סבורה כי יש ממש בטיעוני בא כוח הנאשם לפיהם רה' אישרה לבסוף כי לא שמעה את קולו של הנאשם, לאור העובדה שבחקירה החוזרת ציינה כי אמרה את האמת כאשר טענה כי שמעה את קולו (פ' 22.6.14 עמ' 204). כמו כן, כפי שפורט לעיל, איני סבורה שיש משקל כלשהו לשאלה האם רה' ראתה את ס' מוציא את הבנות המנוחות החוצה בפועל, בנסיבות בהן אין חולק כי טרם צאתה לשירותים היו הבנות המנוחות בסלון ועם שובה של רה' משם הבנות המנוחות וס' לא היו במקום עוד, ולאחר מכן ס' חזר לבית ללא הבנות. מכאן שעדות רה' תומכת בעדות שאר בני משפחתה לפיה ס' הוציא את הבנות המנוחות אל הנאשם.

טענות ההגנה בדבר סתירות ופרכות בעדויות בני המשפחה הנוגעות ליום הרצח

בא כוח הנאשם סבור, כי יש לדחות את גרסאותיהם של רייקה, פ', ס' ורה' באשר לנסיבות יום הרצח. בסיכומיו העלה טענות רבות הנוגעות למהימנותם של העדויות ולסתירות בתוך עדויותיהם ובין עדות אחת לרעותה. בסיכומיו ניתח בפירוט רב כל פרט בעדותם של רייקה, פ', ס' ורה', כאשר כל סתירה - ולו הקטנה ביותר - ניתן לה משקל - בבחינת ראיה מוכחת לכך שלא ניתן ליתן אמון בעדותם.

כך טען הסניגור לסתירות אין ספור בין העדויות השונות - בשאלה האם ס' הוציא את הבנות המנוחות החוצה או רק אמר להן שילכו החוצה; האם פ' סיפר לרייקה אודות מות הבנות המנוחות או שס' הוא שסיפר לה על כך; האם פ' כיסה את הבנות המנוחות מיד לאחר שהוריד אותן מהחבלים או רק מאוחר יותר; האם ס' שמע את הנאשם קורא לו, או שרייקה היא שאמרה לו שהנאשם קרא לו, ועוד. יוער כי בא כוח הנאשם העלה טענות נוספות בקשר לכך שאלו אינן יכולות לדור בכפיפה אחת עם הממצאים הפורנזיים בזירה - טענות אליהן אתייחס בהמשך.

לא מצאתי לקבל טענות אלו ולא מצאתי סתירות מהותיות, כאלו שיש בהן כדי לפגום במשקל שיש ליתן לעדויות אלו. לטעמי, על אף הבדלים קלים בין העדויות בעניין זה, ועל אף שחלק מהעדים ביקשו לחזור בהם מחלק מהנאמר בעדותם מחוץ לכותלי בית המשפט, הרי שיש ליתן אמון בעדויותיהם של רייקה, פ', ס' ורה' באשר לאירועי יום הרצח, ולקבוע כי הנאשם אכן ביקש כי הבנות המנוחות יבואו לביתו, וכי ס' הוא שהוציא את הבנות לידי הנאשם, וכי כרבע שעה לאחר מכן נמצאו הבנות המנוחות בביתו כשהן ללא רוח חיים.

הסתירות הקיימות בין העדויות הינן בפרטים שוליים, ואין בהן כדי לפגום במשקלן של העדויות או כדי להוביל למסקנה כי אין לתת בהן אמון. בחינת מכלול העדויות מלמדת כי גרעין העדות של העדים הינו למעשה זהה. כך כל העדים העידו כי ישבו יחד בבית וצפו בטלוויזיה; כי הייתה שעת ערב - דמדומים בסביבות 19:00-19:30; כי בעוד הם צופים בטלוויזיה הנאשם קרא לבנות המנוחות לבוא לביתו; כי ס' הוא שסייע לבנות המנוחות לצאת אל הנאשם לביתו וכי הדבר היה לבקשת אמו רייקה; וכי פ' הוא שיצא לאחר זמן קצר יחסית לבדוק מה קורה עם הבנות המנוחות, הלך לבית הנאשם ושם מצא את הבנות המנוחות כשהן ללא רוח חיים.

בנסיבות אלה, אין בסתירות הנטענות על ידי הנאשם כדי לפגוע בליבת גרסתם של רייקה וילדיה. ודוק, בבואנו לבחון מספר עדויות הנוגעות להשתלשלות אירוע מסוג זה יש לזכור, שאין אנו עסקינן במחשב או בסרט אשר מתעד רצף פעולות באופן מדויק, אלא בעדויות של בני משפחה - רובם קטינים - אשר מתבקשים לשחזר אחורה את שארע בדקות שקדמו לאירוע הטראומטי אשר הפך את חייהם על פניהם.



בעניין זה כבר נפסק כי:

"ניסיון החיים מלמד כי גם עדות שיש בה אי-דיוקים ואף פירוכות עשויה להיות אמינה, ובייחוד כשיש הסבר לאי-הדיוקים ולפירוכות (דבריי בע"פ 1002/02 שמחון נ' מדינת ישראל [23]). זאת ועוד, יש להבחין הבחן היטב בין "סתירות לכאורה", הנעוצות בטבע האנושי, לבין "סתירות אמיתיות", המעלות חשש לאמירת שקר. מקובל עלינו כי רק סתירות מן הסוג האחרון כוחן יפה לכרסם בעדות ולהעמיד בספק את מהימנותו של המוסר אותה" (ע"פ 1258/03 פלוני נ' מדינת ישראל, פד"י נח(6) 625, 636 (1.3.04)).

האמור בא לידי ביטוי, לשם הדוגמא בסתירות אליהן הפנה בא כוח הנאשם, ביחס לשלב שבו הוציא ס' את הבנות המנוחות אל הנאשם. בא כוח הנאשם האריך וטען בסיכומיו, כי בעוד פ' העיד כי ס' הוציא את הבנות החוצה אל הנאשם (ת/א' 20 עמ' 11), ס' טען כי לא הוציא את הבנות פיזית החוצה אלא רק אמר להן שיצאו וראה אותן יוצאות מהדלת (ת/ב' 32 עמ' 4-5); כי ס' טען שיצא קודם אל הנאשם ושאל אותו מה הוא רוצה ואז נכנס פנימה לקרוא לאחיותיו (ת/א' 31 עמ' 1) בעוד רייקה טענה, כי מיד לאחר שהנאשם קרא לבנות ס' הוציא אותן החוצה (ת/א' 37 עמ' 2); וכי רה' טענה כי ראתה את ס' מוציא את הבנות אך לאחר מכן נאלצה להודות כי הייתה בשירותים באותה עת (פ' 22.6.13 עמ' 281-282).

דא עקא, שאיני רואה חשיבות להבדלים בפרטים עליהם מצביע הנאשם. בנסיבות בהן כל העדים טענו כי ס' סייע בהוצאת הבנות המנוחות לבית הנאשם, הרי מדובר בשוני בעניינים שוליים ובלתי מהותיים; שכן מה לנו אם ס' ליווה את הבנות עד הדלת, או עוד כמה צעדים אל מחוץ לבית.

כך, גם איני רואה חשיבות במקרה זה, לשאלה האם הילדה רה' ראתה במו עיניה את ס' מוציא את הבנות המנוחות מהבית או רק שמעה זאת מהשירותים ולאחר מכן ראתה אותו חוזר. העיקר הוא בכך שכל העדים מספרים על כך שס' הוא זה שסייע בהוצאת הבנות המנוחות לנאשם אשר קרא להן מבחוץ.

יתרה מכך, המדובר על עדים המספרים על כך שהנאשם קרא לבנות החוצה כדי שיראה אותן, אירוע אשר בעת שהתרחש היה שגרתי ביותר והן לא ייחסו לו כל משמעות, ומכאן טבעי שלא יזכרו כל פרט ופרט. מעבר לכך, בעת גביית עדותם, העדים היו מצויים בטרומה של ממש לאור העובדה שאותו ערב שהחל כערב שגרתי של אביב, הסתיים ברצח שתי הבנות המנוחות. בנסיבות אלה, אין לייחס משקל של ממש לסתירות קלות, בעניינים שאינם מהותיים.

זאת ועוד, אין זה נכון לבחון עדויות באופן זה של פירוק לגורמים כפי שנעשה על ידי ההגנה. ודאי, שאין בעצם התקיימותן של סתירות קלות בין עדויותיהם של העדים השונים, או אף בתוך העדויות עצמן, כדי להביא לדחיית העדויות כולן. יש להתבונן במכלול העדות, על ההיגיון הפנימי שבה ואופן השתלבותה בעדויות אחרות.

יפים לענייננו הדברים הבאים:

"אין לצפות מאדם כי יזכור פרטי אירוע טראומטי כאילו תיעד אותו בזמן אמת... לפיכך השאלה איננה אם קיימים אי-דיוקים ואי-התאמות בפרטים, אלא אם המיקשה כולה היא אמינה, ואם הגרעין הקשה של האירועים והתמונה הכוללת המתקבלת מן העדות והחיזוקים לה מאפשרים מסקנה בדבר אשמת הנאשם מעבר לכל ספק" (ע"פ 993/00 נור נ' מדינת ישראל, נו(6) 205, 233 (4.9.02)).



לטעמי, דווקא העובדה כי עיקר גרסתם של רייקה, פ', ס' ורה' תואמת זו לזו, כאשר היא מתארת את מהלך אירועים אשר הוביל ליציאת הבנות המנוחות אל ביתו של הנאשם ומציאתן בביתו כשהן ללא רוח חיים, מלמדת על אמיתות הדברים, כאשר המדובר בעדויות המשתלבות ותומכות זו בזו בכל הנקודות המהותיות- מקשה של עדויות אשר הליבה שלה זהה ומכאן אמינותן.

טענה נוספת בפי הסנגור, כי הדמיון בין גרסאותיהם של רייקה, פ' ס' ורה' נובע מכך שתיאמו את הגרסאות ביניהם. לאחר בחינת טענה זו אל מול הראיות עליהן הצביע הסנגור איני סבורה שיש ממש בטענה זו. ההנחה כי העדים תיאמו את עדויותיהם טרם נעצרו על ידי המשטרה לאחר הרצח אינה עולה בקנה אחד עם תיאור הבלבול הרב ששרר במקום טרם הגעת המשטרה ועם העובדה שמדובר בבני משפחה, ילדים, שחוו אירוע טראומתי זה עתה - רצח אחיותיהן הפעוטות ממש בבית הסמוך; וכאשר רייקה עמדה על כך כי לא דיברה עם ילדיה על האירוע מיד לאחר שהתרחש, טרם חקירתם על ידי המשטרה (ובמיוחד כך כשחלקם נעצרו), שכן הם היו נסערים ועצובים (פ' 23.1.14 עמ' 153; פ' 26.5.14 עמ' 228).

טענה זו אף אינה עולה בקנה אחד עם העובדה שבתחילת חקירותיהם מסרו העדים גרסאות אחרות, וכיסו טפחים רבים, דבר שאינו סביר במידה ואכן היו מתאמים מראש גרסה מפלילה אחידה. אם כטענת הסנגור, רייקה שהיא האם - המבוגר והאוטוריטה כלפי הילדים, היא שהנחתה את ילדיה לומר כי הנאשם קרא לבנות המנוחות וכי ס' הוציא אותן החוצה (שזהו עיקר הקושי של הנאשם, שהרי ביחס לחלק האחר - הנוגע לכך שהבן פ' הוא שמצא את הבנות מתות - אין מחלוקת), כיצד ניתן להסביר את העובדה שרייקה עצמה לא סיפרה תחילה את הדברים בחקירתה במשטרה, אלא חשפה אותם אט אט. הדעת נותנת כי מי שמעוניין להפליל יספר הדברים בהזדמנות הראשונה.

באשר לטענה, כי ס' תיאם גרסאות עם פ' כאשר צעק לעברו בעת שישנו בתאים סמוכים לאחר מעצרו, הרי שאף בה אין ממש. מוכנה אני לקבל, כפי שהעיד השוטר שוהם, כי ס' אכן צעק מתוך שנתו בעוד פ' נמצא בתא הסמוך, אולם מהעדויות עולה כי המדובר בצעקה קצרה (ת/102). לכן גם לו הייתי מוכנה להניח לטובת הנאשם כי על אף שהצעקה נאמרה מתוך שינה היא נבעה מרצון מתוכנן מראש לשבש את החקירה - והדבר אינו סביר - אין בצעקה של כמה מילים כדי לאפשר תיאום גרסאות של ממש.

גם הטענה כי פ' וס' תיאמו גרסאות ביניהם כאשר ישבו זה לצד זה ביום 22.5.13 בצהריים על מנת לאכול צהריים (ת/19א עמ' 11), אינה סבירה. ראשית, מצפייה בדיסק המתעד את הארוחה המפורטת אני מתקשה להבחין בדיבור כלשהו מצד מי מהצדדים. שנית, גם לשיטת בא כוח הנאשם פ' פונה לס' אך ס' אינו עונה לו; משכך, ומאחר שעדותו של ס' אשר יש בה כדי להפליל את הנאשם ניתנה טרם הארוחה המשותפת, הרי לא ברור אפוא כיצד סבור בא כוח הנאשם כי פ' יכול היה לדעת, כתוצאה משיחה זו, מה אמר ס' קודם לכן במשטרה (ת/31 - חקירתו של ס', החלה ב 10:46, בעוד הארוחה המשותפת הייתה בצהרי אותו יום). כמו כן, עדותו של פ' אינה משתנה לאחר הארוחה המשותפת אלא רק במהלך חקירה מאוחרת יותר, בניגוד למה שניתן היה לצפות, באם אכן מדובר היה בתיאום עדויות.

טענת תיאום הגרסאות אף אינה עולה בקנה אחד עם העובדה, שרייקה וילדיה הוכרזו כעדים עוינים במהלך עדותם בבית המשפט. לו אכן היה רצון משותף מצד כולם למסור גרסה אשר יש בה כדי להפליל את הנאשם, כיצד יתכן כי ברגע האמת - בעת העדות בבית המשפט - חזרו בהם כולם משיתוף פעולה זה ובקשו למסור גרסה אשר מפחיתה מאשמתו של הנאשם.

בא כוח הנאשם ביקש לטעון עוד, כי רייקה היא שבקשה להפליל את הנאשם בביצוע הרצח וכי ילדיה שיתפו עמה



פעולה מאחר שהיא זו שגידלה ופרנסה אותם, בעוד הנאשם לא היה נוכח בחייהם באופן סדיר. דא עקא, שעל מנת לקבל את ההנחה מרחיקת הלכת, כי רייקה תיאמה מראש עם ילדיה הקטינים סיפור שלא התרחש במציאות והנחתה אותם לשקר בעניין זה במשטרה, וכל זאת על מנת להפליל את בעלה לשעבר ואביהם של ילדיה בלא פחות מאשר ברצח כפול, יש להציג מניע או לפחות או רציונל של ממש שהיה לרייקה לפעול באופן זה.

בא כוח הנאשם הסתפק בהצגת מניעים מעורפלים וחסרי בסיס, כגון הטענה כי רייקה נטרה טינה לנאשם בעקבות הגירושין ומאחר שלא סייע לה כלכלית בגידול ילדיהם המשותפים והבנות המנוחות. בטענות אלה אין ממש, וודאי שאין בהן כדי להסביר מדוע תנקוט רייקה בצעד כה מרחיק לכת, עד כדי הפללת הנאשם ברצח כפול. אמנם עלה ממכלול הראיות כי היחסים ביניהם לא היו טובים, אך עם זאת, בעת האירוע, רייקה הייתה גרושה מהנאשם מזה מספר שנים, ובינה לבין הנאשם התקיים סטטוס קוו על פיו היא גידלה את ילדיהם המשותפים במתחם המשפחתי ואילו הוא לא נכנס לביתה, כאשר לא נטען כי חל באמור שינוי בסמוך לרצח.

יתרה מכך, באם רייקה חששה מהנאשם, היה הדבר אמור לגרום לה דווקא להימנע מלהפליל אותו, בהתחשב בכך שהנאשם טרם נעצר בשלב בו מסרו את עדויות והיה חשש שיפגע בה במידה ותעיד לרעתו. גם התנהלותה של רייקה טרם הרצח, כפי שתפורט בהמשך, במסגרתה הגיבה לאיומי הנאשם על רי' על ידי אזהרת עביר אך לא פנתה למשטרה, אינה תואמת התנהלות של מי אשר מבקשת, על פי הנטען, להפליל את הגרוש שלה בעבירות שלא ביצע. משכך, בטענות בדבר תיאום עדויות לצורך הפללת הנאשם אין כל ממש, ודין להידחות.

בשולי הדברים יוער, כי בא כוח הנאשם ביקש לטעון שבעדותה של רי' יש כדי להחליש את עדותם של רייקה וילדיה מאחר שרי' טענה בפני חוקרת הילדים כי אינה זוכרת האם הבנות המנוחות היו עימם כאשר צפו יחד בטלוויזיה בערב הרצח. אקדים ואציין, כי ספק בעיני האם עדותה של רי' ביחס לאירועי יום הרצח הינה קבילה; שכן, כפי שיפורט בהמשך, חוקרת הילדים אסרה על העדתה של רי' ועדות זו התאפשרה בסופו של יום רק בכל הנוגע לאיום כלפיה ולא ביחס ליום הרצח עצמו.

זאת ועוד, "לא זוכרת" אינה ראייה לכך שהייתה או לא הייתה סיטואציה נטענת; כאשר ממילא יש קושי בטענות בא כוח הנאשם בעניין זה, שכן בהמשך הדברים מאשרת רי' כי הבנות המנוחות יושבות איתן ביחד וצופות בטלוויזיה (ת/44א' בהמשך עמ' 5). כמו כן, במהלך חקירתה על ידי חוקרת הילדים הרבתה רי' לציין כי אינה זוכרת ואינה יודעת, בפרט כאשר השאלות נגעו למות הבנות המנוחות, ואף חוקרת הילדים ציינה כי היא מתרשמת שהיא לא מעוניינת להשיב לשאלות וחוששת לספר על הדברים. בנסיבות אלה לא ניתן להסיק מתשובתה כי אינה זוכרת או אינה יודעת, מסקנה שלילית לפיה הדברים לא התרחשו.

בהינתן כל אלו ולאור התרשמותי לחיוב מעדותם, מסקנתי הינה כי מדובר בעדויות מהימנות, אשר משתלבות זו בזו היטב ותומכות זו בזו; כאשר באותם עניינים בהם היו סתירות מסוימות, הרי אלו אינם מהותיים כלל ועיקר. מצאתי כי יש להעדיף את אמרות העדים במשטרה באותם עניינים בהם קיימים שוני, וכי מתקיימת אף דרישת סעיף 10 (ד) לפקודת הראיות, שכן קיימות ראיות רבות נוספות המצביעות על אשמת הנאשם, ואף יש בהן, ככל שהדבר נדרש, כדי לחזק את עדות בני המשפחה כאמור, והכל כפי שיפורט להלן.

סיכום - עדויות יום הרצח

המסקנה הברורה העולה מן האמור לעיל הינה, כי הוכח שביום הרצח הנאשם הוא שקרא לבנות לבוא אליו והבן ס'



הוציא אותן אליו; הוא האחרון שראה את הבנות המנוחות בחיים; כאשר לאחר כעשרים דקות הבנות המנוחות נמצאו בבית הנאשם כשהן ללא רוח חיים. באמור יש כדי ליצור ראייה נסיבתית בעלת משקל ועוצמה של ממש נגד הנאשם, אשר יש בה כדי לקשור אותו לביצוע רצח הבנות המנוחות ראה לדוגמה ע"פ 122/08 יורי טמבק נ' מ"י פסקה 20 (מיום 11.11.14)

עדויות המומחים באשר לסיבת - מנגנון המוות

חוות הדעת של ד"ר זייצב

מטעם המאשימה הוגשו חוות דעת של פתולוג מהמרכז הלאומי לרפואה משפטית - ד"ר זייצב, אשר ביצע את הניתוח של שתי הבנות המנוחות - רימאס ואסינאד (חוות הדעת סומנו ת/28-ת/28ב' ביחס למנוחה רימאס, ו-ת/29-ת/29ב' ביחס למנוחה אסינאד).

ביחס למנוחה רימאס קבע ד"ר זייצב בחוות דעתו כי על סמך ממצאי הניתוח שביצע בגופת הילדה רימאס: **"מותה נגרם מתשניק (חנק) בעקבות לחץ על הצוואר באמצעות חפץ נוקשה עם שטח מוגבל כגון קצות אצבעות של כף היד/כפות ידיים בשילוב עם לחץ על הצוואר באמצעות חפץ אלסטי, כגון שולי צווארון החולצה או חפץ דומה"**.

באשר למנוחה אסינאד ציין ד"ר זייצב, כי על סמך ממצאי הניתוח מסקנתו הינה שסיבת המוות זהה וציין כי: **"בנוסף נמצא פצע שריטה באמה השמאלית שנגרם באמצעות חפץ עם קצה קוצני כגון שולי הציפורניים בסמוך למוות. בנוסף נמצאו דימומים בשכבה הפנימית של הקרקפת מחבלה קהה ישירה (מכה) או בלתי ישירה (נפילה), בסמוך למוות"**.

בחוות דעת משלימה שניתנה על-ידו, לאחר שהועבר אליו לבחינה חבל מחובר לתופסן מתכת אשר נמצא בזירה על-פי הצבעת הבן פ', ציין ד"ר זייצב, כי לא ניתן לשלול שפצעי השפשוף הפסיים בצוואר שנמצאו אצל המנוחה רימאס נגרמו באמצעות החבל הנ"ל או חפץ דומה (ת/28ב'). באשר למנוחה אסינאד, ציין ד"ר זייצב, כי העדר סימני חבלה אחרים בצוואר המנוחה לא שולל את עדותו של פ' לגבי כך שהגופה נמצאה תלויה על חבל.

בחקירתו הנגדית ציין ד"ר זייצב, כי קביעותיו בחוות דעתו המשלימה בעניין זה נוגעות לשתי הבנות המנוחות, משמע כי ממצאי הניתוח אינם שוללים את עדותו של פ' ביחס לכך שהמנוחות נמצאו תלויות (עמ' 914-916 ו-920, 11.01.15); זאת למרות שקבע שמנגנון המוות הוא חנק באמצעות כפות הידיים (להבדיל מתלייה - י.ר.ל.), כאשר בזמן הלחץ על הצוואר - החניקה באמצעות כפות הידיים, נכנס בין הידיים לצוואר איזשהו חפץ אלסטי, או חבל או קצה הצווארון (ר' עמ' 908 ועמ' 920).

ד"ר זייצב הבהיר בעדותו במענה לטענות ההגנה כי לא תמיד מתפתחות תעלות לחץ, תוך שחזר והדגיש כי אין באי-הימצאותה של תעלת לחץ כדי לשלול אפשרות של תלייה לאחר המוות (עמ' 943 ש' 1-2). עוד הוסיף כי פצעי השפשוף הפסיים שנמצאו אצל הילדה הגדולה רימאס, יכולים להיות גם תעלת לחץ, כאשר זו יכולה להיווצר גם באמצעות לחיצה עם כפות ידיים וחפץ אלסטי שנכנס כמו חבל. במקרה זה כיון שמדובר בילדה הלחץ גדול יותר באמצעות כפות הידיים מאשר באמצעות תלייה, בשל משקלה הנמוך (שם, עמ' 943-945). אף לכוח הגרביטציה יש השפעה כך שכל שיש יותר כוח תעלת הלחץ תהיה ברורה יותר ולהיפך (עמ' 966). לכן, בשל העובדה שהחבל שהוצג לו מאוד אלסטי



ומשקלה של הילדה הקטנה קטן מאוד, הרי גם אם היא נתלתה לאחר המוות, אנו לא חייבים למצוא תעלת לחץ (ר' עמ' 924-926). ד"ר זייצב שלל אף את טענת ההגנה כי העובדה שרואים נזילה מהאף של המנוחה בצורה אופקית, נוגדת אפשרות שהייתה תלויה (אף לאחר המוות), תוך שציין שיכול להיות שהנוזל יצא מן האף רק לאחר שהשכיבו אותה על הרצפה (עמ' 972).

ביחס לאופן בו בוצעה החניקה, ד"ר זייצב ציין כי הוא אינו מסכים עם טענת ההגנה, שהילדה הגדולה לא מתה מלחץ של ידיים על הצוואר אלא בהכרח מחניקה בחבל, שכן נמצאו בנתיחה דימומים שמתאימים ללחץ עם האצבעות, כמו סימנים קטנים שראה בנתיחה שהם ביטוי ללחץ על הצוואר באמצעות אצבעות דווקא - פצעים בתת סנטר ופצעי שפשוף קטנים, פצעים אשר נוצרים מקצה אצבע בזמן לחץ, היוצר פצע שפשוף ולא שריטה. עוד הפנה ד"ר זייצב לדימומים שנמצאו בצוואר, בגרוגרת, המתאימים ללחץ על ידי קצות האצבעות מאחר שמדובר בדימום לא רציף (בקוטר 0.5 ס"מ ו-1 ס"מ), וכן דימומים בלתי סדירים בגובה עצם הלשון בגרוגרת; כאשר כדי שנמצא דימומים בלתי סדירים בגרוגרת בגובה עצם הלשון, חייבים ללחוץ משני הצדדים לחץ עמוק ובאמצעות חבל אי אפשר להגיע לעומק. משמע ממצא זה מתאים יותר לאחיזה בגרוגרת ואינו מתאים לחבל שהוצג לו ולמשקל הקורבן (עמ' 950-951).

חוות דעת של ד"ר בידן

מטעם ההגנה הוגשה חוות הדעת של ד"ר מייקל בידן - רופא מומחה בפתולוגיה, אשר שימש כחוקר רפואי ראשי בניו יורק, פתולוג ראשי של מדינת ניו יורק, ובתפקידים רבים נוספים כפי שמצוין בקורות החיים המפורטים מאוד שצורפו לחוות דעתו (נ/53). יצוין כי בהסכמת הצדדים חקירתו של ד"ר בידן נערכה ב"ווידאו קונפרנס", כאשר הוא נמצא בניו יורק.

ד"ר בידן ציין כי טרם מתן חוות דעתו, קיבל לידיו את דוח הנתיחה על נספחיו וכן דוח מזירת האירוע ותמונות שנלוו אליו. הוא חיווה דעתו כי על פי תמונות של זירת הפשע ודוח הנתיחה, שתי הבנות מתו כתוצאה מחניקה באמצעות חבל, שלא בתלייה, דבר המוכח, לטענתו, באמצעות סימני הלחיצה האופקיים על הצוואר המתאימים לסימנים שנגרמו על ידי חבל או חוט טלפון.

באשר למנגנון המוות ואפשרות של מוות בתלייה, ציין ד"ר בידן כי: **"במוות בתלייה הסימנים על הצוואר הם לא אופקיים אלא כלפי מעלה. סימנים אלה הם גם כתוצאה מלחץ של החבל על העור והם נוצרים בקרב ילדים ומבוגרים לפני המוות ואחריו"** (נ/53).

הערכת חוות דעת המומחים

ניתוח חוות הדעת מגלה, כי למעשה אין מחלוקת בין המומחים כי מנגנון המוות לא היה בתלייה אלא מוות מחנק.

המחלוקת ביחס למנגנון המוות הינה מצומצמת ביותר ומתמקדת בשני עניינים:

- בשאלה האם לאור הממצאים בזירה ובנתיחה, קיימת אפשרות של תליית המנוחות לאחר מותן, מה שיכול לעלות בקנה אחד עם עדות פ', או שמא הממצאים בזירה שוללים אפשרות כזו.
- מחלוקת נוספת, שולית בעיקרה, הינה בשאלה האם - כפי שחיווה דעתו ד"ר זייצב - החנק נגרם בעקבות לחץ על הצוואר באמצעות חפץ נוקשה עם שטח מוגבל כגון קצות האצבעות, כאשר במהלך החניקה/הלחץ



על הצוואר באמצעות כפות הידיים, נכנס בין הידיים לצוואר איזשהו חפץ אלסטי, חבל או קצה צווארון; או האם - כפי שחיווה דעתו מומחה ההגנה ד"ר בידן - החנק נגרם באמצעות חבל.

בבוא בית המשפט להכריע בין מומחים, אין בית המשפט שם עצמו כמומחה שלישי המכריע ביניהם, אלא עליו להפעיל שיקול דעת שיפוטי, כך שעדותו של המומחה תבחן בשני מישורים: האחד, מישור המהימנות האישית ככל עדות העומדת לפני בית המשפט והשני, מישור האמינות המקצועית, כאשר על בית המשפט לבחון "במבט על" את עדות המומחים על רקע יתר הראיות בתיק:

"מושכלות ראשונים הם כי ההכרעה השיפוטית נתונה תמיד בידי בית-המשפט ולא בידי המומחים המעידים לפניו. כאשר מוצגות בפני בית-המשפט עדויות נוגדות של מומחים, בעניין השנוי במחלוקת, יכריע בית-המשפט בין העמדות השונות בהתחשב במהימנות האישית ובאמינות המקצועית של המומחים, אך גם, ובעיקר, בהתחשב בכוחן המשכנע של העמדות שהוצגו לפניו, בהתאם ליתר הראיות שבתיק, ולפי ניסיון החיים והשכל הישר" (ע"פ 5656/11 אלכסי שולמן נ' מדינת ישראל, 5.8.12).

בבואנו לבחון את חוות הדעת ועדויות המומחים זו מול זו, יש ליתן משקל לכך שד"ר זייצב הוא שביצע את הנתיחה וראה באופן בלתי אמצעי את הממצאים בגופות הבנות המנוחות, ואילו ד"ר בידן חיווה דעתו על סמך דוח הנתיחה, דוח הזירה ותמונות בלבד, כאשר חלק מן העדויות הנוגעות לעניין, כמו עדות מומחית הזירה בבית המשפט, לא הועברו כלל לעיונו טרם מתן חוות דעתו.

נראה כי בסופו של יום אין משמעות ראייתית, בנסיבות ענייננו לשאלה האם מדובר בחנק לאור לחץ של כפות הידיים וחפץ אלסטי - כפי שציין המומחה ד"ר זייצב, או שמדובר בחנק באמצעות חבל, כאשר אף בא כוח הנאשם ציין בסיכומיו כי אין לעניין זה חשיבות. לגופם של דברים, בתמצית, הרי ד"ר זייצב הסביר כי החנק היה גם באמצעות לחיצה על הצוואר באמצעות כפות הידיים או חפץ דומה, תוך שביסס זאת על ממצא (דימומים קטנים ובלתי רצופים), ממצא אליו ד"ר בידן לא התייחס כלל בחוות דעתו ולא הסביר, ומכאן שדבריו של ד"ר זייצב לא נסתרו בנקודה זו.

יתרה מכך, במהלך חקירתו הנגדית אישר ד"ר בידן, כי אצל המנוחה הקטנה אסינאד אין כל סימן מובהק שמצביע על חניקה באמצעות חבל שיכולה הייתה להתבצע גם באמצעות הידיים - כפי שקבע ד"ר זייצב (ראה עמ' 1235 ש' 3-5).

על כן, ניתן לקבוע, כי הוכח בעדותו של הפתולוג ד"ר זייצב, אשר לא נסתרה למעשה באופן מהותי על ידי חוות דעתו של ד"ר בידן, כי במנגנון המוות היה חנק באמצעות חפץ נוקשה כגון קצות אצבעות של כף היד בשילוב עם לחץ על הצוואר באמצעות חפץ אלסטי (שיכול להיות אף החבל שנמצא).

באשר לטענת ההגנה בסיכומיה, כי עמדת המומחים סותרת את האמור בכתב האישום בו צוין שהמעשים שגרמו למות המנוחות היו חניקה באמצעות הידיים יחד עם חניקה באמצעות תלייה, דינה להידחות. בכתב האישום לא נאמר כי מותן של המנוחות נגרם מחניקה גם באמצעות תלייה, אלא רק תוארו מעשיו של הנאשם - חניקתן ותלייתן לאחר מכן, כאשר לא צוין באופן ספציפי כי התלייה הייתה המעשה שגרם למותן.

התייחסות המומחים לאפשרות של תליית הבנות המנוחות לאחר מותן

על פי עדות הבן פ' הוא מצא את המנוחות תלויות. שני המומחים הסכימו כי מנגנון המוות לא היה תלייה, ומכאן התייחסו



המומחים לאפשרות של תלייה של הבנות המנוחות לאחר שמתו מחנק.

לעמדתו של ד"ר זייצב (חוות הדעת המשלימה - ת/29/ב) העדר סימני חבלה נוספים בצווארה של המנוחה אסינאד לא שולל את עדות פ', זאת למרות שלא נמצאו אצל המנוחות סימני תלייה מובהקים.

ד"ר בידן ציין בחוות דעתו, כי במוות בתלייה מצופה למצוא סימנים אחרים. עם זאת, לא מצאתי כי יש באמור כדי לפגום בעדות ד"ר זייצב שכן חוות דעתו של ד"ר זייצב בעניין זה הייתה נהירה והוא הסביר הדברים היטב במהלך חקירתו הנגדית, והדגיש כי האמור נוגע לשתי הבנות המנוחות. יתרה מכך, אף ד"ר זייצב לא קובע כי עסקינן במוות בתלייה, אלא כל שנאמר היה כי הממצאים שמצא בנתיחה, אינם שוללים אפשרות שהמנוחות נתלו לאחר מותן.

זאת ועוד, עיון בדברי ד"ר בידן בחוות דעתו ובעדותו מלמד שאף הוא לא שלל אפשרות של תלייה לאחר המוות, אלא שלל באופן קטגורי בק אפשרות של מוות בתלייה, שכן: **"במוות בתלייה הסימנים על הצוואר הם לא אופייניים אלא כלפי מעלה"** (ר' חוות דעתו נ/53 בעמ' השני למעלה). נוכח כך, טענת בא כוח הנאשם בסיכומיו כי ד"ר בידן לא נחקר על דבריו בחוות דעתו לפיהם גם בתלייה לאחר המוות צריכים היו להישאר סימנים, היא טענה שאין לקבלה; שכן ד"ר בידן לא טען בשום מקום בחוות דעתו, כפי שנאמר בסיכומים, שאותם סימנים אמורים להימצא גם במקרה של תלייה לאחר המוות; ולא מצאתי בחוות דעתו, את שנאמר בסיכומים כי: **"גם בתלייה לאחר המוות צריכים היו להישאר על צוואר המנוחות סימני לחץ אופייניים לתלייה"** (ר' סעיף 23 בעמ' 36 לסיכומים). **עיון בחוות דעתו של ד"ר בידן מלמד, כי כל אותה פסקה בחוות הדעת אותה ציטט הסנגור מתייחסת למוות בתלייה - "in hanging death" (ר' חוות הדעת במקור באנגלית בעמ' 2) ובתרגום לעברית: "במוות בתלייה הסימנים..." , ואינה נוגעת לתלייה לאחר המוות, שזוהי האפשרות בה אנו עסקינן.**

עדויות של ד"ר זייצב, לפיה יכול ולא נמצא תעלת לחץ בשל המשקל הנמוך, נראית סבירה והגיונית והוא אף הפנה לספרות מדעית התומכת בכך שהמשקל הינו פקטור בהפעלת הלחץ.

מנגד ד"ר בידן לא שלל אפשרות זו, כפי שנטען בסיכומי הנאשם, שכן התייחסותו הייתה למוות בתלייה, ולא לתלייה לאחר המוות.

אשר על כן, מסקנת ד"ר זייצב, כי העדרם של ממצאים מובהקים הנוצרים מתלייה אצל המנוחות (במיוחד אצל המנוחה הקטנה אסינאד), איננה שוללת את האפשרות שהמנוחות נתלו לאחר המוות, הייתה מעוגנת היטב, הן בממצאי הנתיחה כפי שהוא ראה אותן והן בספרות מדעית, ומכאן מצאתי לקבלה.

בא כוח הנאשם טען עוד בסיכומיו כי אפשרות זו - תלייה לאחר המוות - אינה מתיישבת עם השכל הישר, שכן אין זה סביר שרוצח החושש להיתפס ישחית זמן על תליית הקורבן לאחר שזה כבר נחנק. נימוק זה אינו משכנע לטעמי, שכן בבואנו לבחון את הלך מחשבתו של רוצח שתי ילדות קטנות, אין לדבר במונחי השכל הישר, ההיגיון, אלא יש לשאול האם מעשה כזה יכול לעלות בקנה אחד עם אופן התנהלותו של הנאשם - אשר מואשם ברצח בנותיו; משמע, האם מעשה מסוג זה - תלייה לאחר מוות - מתיישב עם הפרופיל המצטייר ביחס לנאשם שבפנינו, אם לאו. נדמה, כי דווקא תלייתן לאחר המוות, יכולה להתיישב עם אישיותו האלימה והאנטי סוציאלית של הנאשם, כעולה מן העדויות ועם הצורך המעוות שלו באמירה קשה ומזוועה כלפי כולי עלמא.

מכלול העדויות שהובאו בפנינו מלמד על רצונו של הנאשם לפגוע בעביר, להענישה ולנקום בה. על רקע זה תליית



הבנות לאחר שנרצחו, בבחינת יראו ויראו, דווקא יכולה לדור היטב בכפיפה אחת עם אופן ההתנהלות האנטי סוציאלי של הנאשם לאורך כל הדרך.

מכל האמור, אין בעדויות המומחים, או בהעדרם של סימנים מובהקים לתלייה אצל המנוחה אסינאד, כדי לשלול את עדות פ' כי מצא את המנוחות תלויות, ואין באמור כדי להוביל למסקנה, כפי שטענה ההגנה, כי עדותו של פ' שקרית.

עוד אוסיף כי אף לו הייתי מקבלת את ההנחה שהמנוחות לא היו תלויות בתקרה, דבר שאינו נראה לי, הייתי מגיעה לאותה מסקנה שהנאשם הוא שרצח את הבנות שכן גם במקרה כזה מצביעות הראיות הנסיבתיות על כך שהאפשרות שהנאשם רצח את המנוחות הינה האפשרות ההגיונית היחידה כמפורט להלן.

הערכת המומחים ביחס לשעת המוות

באשר לשעת המוות הרי כפי שפורט לעיל, קיימות מספר עדויות של בני המשפחה ביחס לאירועי אותו ערב טרם מציאת הבנות המנוחות: רייקה אשר סיפרה על כך שהנאשם קרא מבחוץ וביקש שיביאו לו את הבנות המנוחות, והיא אמרה לבנה ס' שיוציא אותן בסביבות השעה 19:30 עם השקיעה וקריאת המואזין; עדות הבן ס' אשר הוציא את הבנות; עדות הבת רה' שהיתה גם בבית ושמעה את האמור; עדות הבן פ' באשר למסירת הבנות לנאשם ולמציאתן על ידו כשהן תלויות ומתות; כאשר על-פי מכלול העדויות עבר פרק זמן של כחצי שעה - שעה לערך מהרגע שהן נמסרו לידי הנאשם עד למציאתן על ידי האח פ', והדיווח הראשוני למשטרה על ידי הדוד סלאמה היה כ 20 - 30 דקות מאוחר יותר - לקראת השעה 20:30.

במאמר מוסגר יובהר, כי הזרקור לעבר הנושא של הערכת שעת המוות כוון רק לאחר שעלתה טענת ההגנה, כי שעת המוות הייתה מוקדמת הרבה יותר מן הדיווח למשטרה. עניין זה עלה למעשה רק בשלב ניהול המשפט; ורק אז הועבר נושא שעת המוות לקדמת הבמה, לאור טענות ההגנה בעניין זה.

אין חולק כי יחד עם כוחות המשטרה, מגן דוד אדום והמעבדה הניידת שהגיעו למקום, לא הגיע למקום רופא משפטי. עוד הוברר במהלך שמיעת הראיות ועדויות המומחים, כי לא נערכו בגופת המנוחות כל הבדיקות שניתן היה לערוך בזירה, במטרה לנסות ולהעריך את שעת המוות, אם כי קיימים לא מעט נתונים אשר על בסיסם ניתן לנסות ולהעריך את שעת המוות.

בא כוח הנאשם טען בסיכומיו, כי המדובר במחדל חקירתי בכך שלא הובא רופא משפטי לזירה; וכי המשטרה אף לא בקשה מהמכון לרפואה משפטית לדאוג לכך שהגופות יבדקו מיד עם הגעתן למכון, ועל כן בסופו של יום הנתחה בוצעה רק יממה לאחר מכן.

ראש צוות החקירה פקד צפניה עומת עם עניין זה בחקירתו הנגדית, והסביר כי לטעמו הזירה לא הצדיקה הזמנת פתולוג לזירה: **"...אין לי שמה לטעמי זירה עם התפרצות של דם או כל מיני סיטואציות כאלה ואחרות, שאני לא מצריך פתולוג בזירה, פתולוג יכול לבדוק גם באבו כביר את הגופות, יש לי מעבדה ניידת שמתעדת את הכל, כל פיפס קטן בזירה, וככה אנחנו עובדים בדרך כלל למעט מקרים חריגים"** (עמ' 433, 21.09.14). הוא הוסיף כי: **"אני לא חושב שטעינו, אני חושב שעבדנו כמו שצריך והבאנו את הממצאים שצריך, בשביל זה יש גם מעבדה ניידת יש רופא שמגיע וקובע את המוות, ולאחר מכן הגופה מועברת לאבו כביר להמשך בדיקות"** (שם, עמ' 434).



אכן, מוטב היה לו היו נערכות כל הבדיקות הנדרשות מיד עם הגעת המשטרה לזירה ורצוי היה לבדוק את הגופות סמוך ככל שניתן להגעתן למכון לרפואה משפטית. עם זאת, נראה כי פעולות אלו לא בוצעו באותו שלב, שכן באותה עת, התמונה בזירה ביחד עם העדויות לא העלו תהייה באשר לשעת המוות. ובמה דברים אמורים - בהתאם לדיווח שהתקבל במשטרה, הבנות המנוחות נמצאו מתות ומיד בסמוך דווח למשטרה על מציאתן. אף מהעדויות בזירה שהתקבלו עם הגעת המשטרה, התמונה שהצטיירה הייתה שמדובר במוות שאירע ממש עובר להגעת המשטרה וניידת הטיפול הנמרץ למקום. בהינתן האמור, באותה נקודת זמן לא הובחן הצורך בבירור מעמיק של שעת המוות ונושא זה התעורר רק מאוחר יותר, במהלך המשפט במסגרת טענות ההגנה.

לאור זאת איני סבורה כי כטענת הגנה, שמדובר במחדל חקירתי מכיוון, או כזה שגרם נזק חמור לנאשם אשר טען, כי בהעדר הערכה מדויקת של שעת המוות ניצב בפניו קושי לקעקע את התשתית הראייתית הנסיבתית לחובתו. האמור הינו אף לאור גרסת הנאשם בחקירתו במשטרה שכל כולה הרחקה מוחלטת שלו מזירת העבירה, כאשר לטענתו הפעם האחרונה שהיה באלפורעה היתה ארבעה ימים לפני הרצח.

כאשר יריעת המחלוקת לפי גרסת הנאשם אינה נוגעת דווקא ליום הרצח או ולשעה בה נרצחו הבנות שכן לגרסתו הוא לה היה במקום מזה מספר ימים; כאשר לא הייתה עדות או טענה שהבנות לא נראו בחיים כבר משעות הצהריים, הרי "החזית" שנפתחה אל מול העדויות מן הזירה, לפיה אלו שקריות שכן הבנות כבר לא היו בחיים באותה עת - לא הייתה קיימת כלל בשלב החקירה המשטרית; וגם היום נראה שחזית המריבה שמנסה ההגנה לכונן מעט מלאכותית, כאשר החזית האמיתית מצויה במקום אחר.

בכל מקרה, אף אם אכן מדובר במחדל חקירה הרי שיש לבחון אם אותו מחדל פגע באופן ממשי ביכולת ההגנה של הנאשם. בהקשר זה אפנה לדבריו של כב' השופט שוהם בע"פ 2177/13 פלוני נ' מדינת ישראל (09.07.2015):

"...אין לראות בהימנעות המשטרה מלגבות את עדויותיהן של שתי הגברות הנכבדות משום מחדל חקירה, וגם אם ניתן לראות את הדבר, בדוחק, כמחדל חקירה, לא היה בכך כדי לגרום לעיוות דין כלשהו למערער, או לקיפוח הגנתו. כפי שציינתי בעניין ניימן:

'בהינתן תשתית ראייתית מספקת להוכחת אשמתו של נאשם, הרי שאין בקיומם של מחדלי חקירה, כשלעצמם, כדי להביא לזיכיו של הנאשם. בחינת טענות הנוגעות למחדלי חקירה תעשה בשני שלבים: תחילה יש לבחון האם מדובר כלל במחדל חקירה. רק אם המענה לשאלה הראשונה הוא בחיוב, יש לבחון את השאלה, האם בשל מחדלי החקירה הנטענים, נפגעה יכולתו של הנאשם להתמודד כראוי עם חומר הראיות אשר עמד נגדו, עד כי קיים חשש ממשי כי הגנתו קופחה, כמו גם זכותו להליך הוגן. בחינה זו נעשית, תוך שקלול המחדלים הנטענים אל מול התשתית הראייתית שהונחה בפני הערכאה הדיונית' (ראו גם: ע"פ 2478/12 אגבריה נ' מדינת ישראל, פסקה 22 (13.5.2015); ע"פ 1643/10 פלוני נ' מדינת ישראל, פסקה 13 (25.1.2015); ע"פ 3947/12 סלאח נ' מדינת ישראל, בפסקה 44 (21.1.2013))."

במקרה דנן, אין לומר שמדובר במחדל חקירתי כזה שיש בו כדי להסב נזק ממשי להגנת הנאשם או כי המחדל הינו כזה המחייב תוצאה הפועלת לטובת הנאשם, או כזה שיש בו כדי להוביל לדחיית חוות דעת המומחה ד"ר זייצב ולהעדפת חוות דעתו של ד"ר בידן מטעם ההגנה, כפי שטען בא כוח הנאשם; שכן, כאמור קיימות ראיות נוספות המלמדות על שעת המוות וכל קביעה בעניין זה אינה עומדת לבדה.



עדויות המומחים בנושא שעת המוות

ד"ר זייצב אשר ביצע את הנתיחה בשתי המנוחות לא קבע בחוות הדעת שניתנו על-ידו (ת/28 ו-ת/29) את שעת המוות. בעדותו בבית המשפט הסביר, כי הוא לא יכול לקבוע את שעת המוות, כיון שרופא משפטי לא ביקר בזירה ולא נערכו על-ידי מי שביקר בה כל הבדיקות הנדרשות, ובשל כך שכאשר הגופות הגיעו למכון הן הועברו לקירור ורק אחר כך הגיעו לנתיחה. ד"ר זייצב הוסיף, כי בדרכ כלל אין הוא קובע את שעת המוות.

בחוות דעתו של ד"ר בידן אשר הוגשה מטעם ההגנה ניתנה התייחסות להערכת שעת המוות של הבנות המנוחות. ד"ר בידן ביסס את קביעותיו ביחס לשעת המוות על דוחות הנתיחה שבוצעה במנוחות, דוח חוקרת הזירה ותמונות מן הזירה ומן הנתיחה.

על בסיס נתונים אלו ציין ד"ר בידן בחוות דעתו, כי התמונות שראה מזירת הפשע והתיאורים מלמדים כי קיימים: א) כתמי מוות קבועים; ב) קיימת צפידת מוות; ג) הגופה קרה במגע; ד) וכי היו Tache noir (סימני התייבשות שחורים בעיניים).

כל אלו, לדידו של ד"ר בידן, מעידים על כך שהבנות היו מתות כבר יותר משמונה שעות לפני הגעתו של חוקר זירת הפשע. עוד צוין בחוות הדעת, כי עדותה של רייקה שהבנות אכלו בערך בשעה 19:00, היינו אכלו והיו בחיים כשעה לפני שגופותיהן נמצאה, לא עקבית עם השינויים הביולוגיים שקורים בכל גוף אחרי מוות (ר' חוות הדעת נ/53).

ניתוח עדויות המומחים ומסקנות בנוגע להערכת שעת המוות

במקרה דנא, לאחר בחינת חוות דעת המומחים על האסמכתאות שהובאו בהן, עדויות המומחים בבית המשפט והראיות הפורנזיות ובכלל זה אלו שנמצאו בזירה, מסקנתי הינה שאין בסיס לקבוע, כפי שכתב ד"ר בידן בחוות דעתו, כי הבנות המנוחות מתו לפחות כשמונה שעות לפני השעה 20:00.

אין אף כל בסיס לטענת בא כוח הנאשם בסיכומיו, כי הנדבך המרכזי בראיות התביעה - עדויות בני המשפחה ביחס לכך שהנאשם היה האחרון שבא במגע עם הבנות, הופרך, או כי גרסת העדים קרסה שכן לאור עדויות המומחים הוכח שהבנות כבר לא היו בחיים ומתו שעות רבות לפני השעה 19:30 (ר' עמ' 1-2 למבוא לסיכומי הנאשם).

במאמר מוסגר אציין, כי ד"ר בידן עצמו ריכך את דבריו בעניין שעת המוות במהלך חקירתו הנגדית, כאשר שמונה השעות הפכו למספר שעות (במרבית המקומות הוא דיבר על כ-4 שעות): **"בשעה 20:00 כאשר החוקרים הראשונים הגיעו יש לציין כי הגופות כבר קרות. כך שהמוות היה צריך להתרחש כמה שעות לפני 20:00"** (ר' עמ' 1227). ד"ר בידן הסכים אפוא, כי לאור העובדה שגם אחרי ארבע שעות כבר אמורה להיות צפידת מוות, הרי אפשרי ששעת המוות הייתה ארבע שעות לפני הבדיקה שנערכה על-ידי עמית כהן; משמע ישנה אפשרות שאותה צפידת מוות שמצא בתמונה אליה הפנה, הינה צפידה שהתפתחה במשך כארבע שעות, ומכאן שהיא יכולה להתפתח גם אם הבנות מתו בשעה 20:00 (ולא קודם לכן כנטען על ידו בחוות הדעת - ר' עמ' 1226).

מעבר לכך, ד"ר בידן הניח, ככל הנראה בטעות, כי החוקרים הגיעו לזירה בשעה 20:00 ועל בסיס נתון זה חיווה דעתו, כאשר בפועל איש מהחוקרים או מאנשי הצוות הרפואי לא הגיע לזירה בשעה 20:00, אלא הראשון שבדק את הגופות היה הפרמדיק שהגיע למקום סביב השעה 21:00. מכאן הבדיקות הראשונות של הפרמדיק עליהן מתבסס ד"ר בידן כשהוא אומר שכבר בזירה הגופות היו קרות, נערכו רק כשעה מאוחר יותר, משמע חלפה לפחות שעה נוספת מהמוות.



ד"ר בידן מציין עוד, כי כבר בדוח הפרמדיק נכתב שהגופות היו קרות, דבר שאף הוא אינו מדויק; שכן הפרמדיק לא ציין בדוח הראשוני שלו (ת/121) ביחס למנוחה אסינאד כי הגופה קרה, אלא רק ביחס למנוחה רימאס צוין שפלג הגוף העליון קר למגע, ולא הגופה בכללותה. נוכח כך, אין מקום לקבוע, כפי שעשה ד"ר בידן, כהנחת עבודה וכבסיס למסקנותיו, כי ישנו ממצא לפיו בשעה 20:00 הגופות כבר היו קרות, דבר השומט במובן מסוים את הבסיס גם למסקנה אליה הגיע, כי הילדות מתו לפחות 4 שעות לפני השעה 20:00; שכן, גם אם נבחן את האמור אל מול גרסתו של פ', הרי הפרמדיקים הגיעו למקום בין שעה לשעה וחצי לאחר מועד המוות.

זאת ועוד, על פי העדויות של בני המשפחה המוות אירע בסביבות השעה 20:00 וחוקרת הזירה עמית כהן הגיעה בסביבות 22:30 כאשר התמונות צולמו על פי עדותה לקראת חצות. על כן, אף על-פי עדויות בני המשפחה, חלפו כארבע שעות ממועד המוות ועד לצילום התמונות על ידי פקד עמית כהן - אותן תמונות עליהן ביסס ד"ר בידן את חוות דעתו בנוגע לשעת המוות.

ד"ר בידן בחקירתו הנגדית הסכים, כי למעשה אותם פרמטרים קרדינליים שעליהם ביסס את הערכתו ביחס לשעת המוות, הינם בעייתיים במקרה זה: טמפרטורת הגוף לא נבדקה באופן המתאים ע"י מדחום; עניין צפידת המוות לא עולה בקנה אחד עם דברי חוקרת הזירה שהגופות לא היו צפודות. מכאן לאור אותו קושי הקיים, אף לשיטתו, הסתמך על שני פרמטרים שהם פחות מקובלים להערכת שעת מוות - ה-Tache noir ובדיקת תכולת הקיבה (ר' עמ' 1226-1227).

מכל האמור עולה, כי בחינת הפרמטרים העיקריים שעל בסיסם ניתן להעריך את שעת המוות, אל מול הבדיקות והממצאים הקיימים בענייננו, חוות הדעת שניתנו והספרות המקצועית אליה הפנו הצדדים, מובילה למסקנה, כי לא הוכחה טענת ההגנה, לפיה המנוחות מתו מספר שעות לפני השעה 20:00 (בין 4-8 שעות); ולא הוכח כי שעת המוות הייתה בשעת הצהריים כנטען על ידי ההגנה, שכן למעשה לא ניתן להעריך את שעת המוות.

מסקנתי הינה אפוא, כי אין להסיק מחוות דעתו של ד"ר בידן כפי שביקשה ההגנה - שהממצאים ביחס לשעת המוות עומדים בניגוד לעדויות עדי הראיה ומפריכים אותן.

להלן הבסיס למסקנה זו על פי הפרמטרים שנמנו להערכת שעת המוות:

באשר לכתמי המוות, הרי ד"ר בידן הבהיר, כי התייחסותו בעניין זה הינה אך ורק ביחס למנוחה רימאס ואין מסקנתו מתייחסת לשתי המנוחות, שכן בתמונות מן הזירה של המנוחה אסינאד, לא נראים כלל כתמי מוות. ביחס למנוחה רימאס ציין ד"ר בידן, כי הוא ראה כתמי מוות שקיימים באותו אופן בצילומים מן הזירה ובנתיחה, ומכאן הוא מסיק שכבר בזירה כתמי המוות אצלה היו קבועים, וכי מכיוון שלוקח לכתמי המוות זמן להתקבע (בין 6 שעות לבין 12 שעות לאחר המוות), הרי שעת המוות הייתה מוקדמת יותר.

בעניין זה מעדיפה אני את עדות ד"ר זייצב על פני עדות ד"ר בידן. ראשית אציין, כי ד"ר בידן עצמו אמר שבהנחה ששתי הבנות נפטרו באותה שעה, סימני המוות אמורים להיות דומים בקירוב אצל שתיהן (ר' עמ' 1217). מכאן, אם אין כתמי מוות ברורים ומובהקים בכל חלקי הגוף אצל המנוחה אסינאד - דבר המתחזק בכך שאלו כלל לא נראים בתמונות מהזירה - הרי עובדה זו, כשלעצמה, מחלישה את עמדת ד"ר בידן וטענת ההגנה, כי המוות ארע הרבה שעות קודם לאור העובדה שכתמי המוות כבר התקבעו.



זאת ועוד, אף ביחס למנוחה רימאס הפרמדיק בדוח הראשוני לא מציין כלל קיומם של כתמי מוות, ורק בטופס ההכרזה על המוות הוא כותב כי קיימים כתמי מוות בפלג גוף עליון, ואילו לגבי המנוחה אסינאד מציין הפרמדיק, כי הוא רואה כתמי מוות על הידיים. מכאן שבאותו שלב כתמי המוות אצל שתי הבנות המנוחות היו במקום ספציפי בלבד - להבדיל מכתמי מוות בכל חלקי הגוף. שילוב העובדה שאצל המנוחה אסינאד לא נראו כתמי מוות בצילומים מהזירה, ואילו אצל המנוחה רימאס כתמי המוות היו רק בפלג גוף עליון - יש בו כדי ללמד שבאותו שלב לא כל כתמי המוות הופיעו, קל וחומר שלא התקבעו; אחרת, הפרמדיק היה מציין אותם במלואם ובאופן דומה אצל שתי המנוחות, כפי שאמור היה להיות אף לדברי ד"ר בידן.

יתרה מכך, ד"ר זייצב הצביע על מקומות בהם ניכר שוני בין כתמי המוות שנראים בזירה אצל המנוחה רימאס, לבין כתמי המוות שנראים בנתיחה (ר' ת/125). ד"ר זייצב אף הצביע במהלך חקירתו הנגדית בבית המשפט על אותו שוני הקיים בין כתמי המוות שנראים בזירה, מיקומם וגודלם, לבין אלו שנראים בצילומי הנתיחה. הוא אישר כי הכתם המרכזי שנראה בתמונות מהזירה נראה גם בנתיחה והוא אכן נשאר במקום. עם זאת הבהיר כי בצילום מן הנתיחה הכתם הלבן יותר גדול ובצורת לב, בעוד שבצילום מן הזירה הכתם הלבן קטן יותר ובצורת משולש, ומכאן שיש שינוי מסוים בכתמים (ר' עמ' 1295-1298).

ד"ר זייצב הוסיף, כי קיים שוני נוסף בין הכתמים בזירה לנתיחה, בכך שבצילומים מן הזירה קיימים כתמי מוות אשר נראים בגב משמאל בחלק התחתון - כאשר מדובר בכתמים לבנים קטנים, ככל הנראה מלחיצת אצבעות בעת שלחצו או סובבו את הגופה, כאשר כתמים אלו אינם נמצאים בתמונות מן הנתיחה. דבר זה מצביע על כך שכתמי המוות היו בשלבים הראשונים של התפתחותם בעת שצולמו התמונות בזירה, שאחרת אם הם היו קבועים, היו חייבים לראותם גם בנתיחה (תמונה 7033 בדיסק התמונות שנספח לדוח הזירה - ת/84; עדות ד"ר זייצב בעמ' 1296 ואילך).

מעיון בתמונות ובדוח מן הנתיחה עולה, כי אכן בתמונות מן הזירה נראים בבירור כתמים לבנים קטנים שמתאימים לכתמים מלחיצת אצבע או מגע אצבעות בגופה (הכתמים נראים למשל בתמונה 7033 מן הזירה), כתמים שאינם מצוינים בדוח מהזירה. ודוק, עניין זה לא ניתן לו כל הסבר ע"י מומחה ההגנה ד"ר בידן. מעבר לכך, ביחס לכתם המוות הגדול עליו ביסס ד"ר בידן את דבריו, הרי עיון בתמונות ובשקף שנעשה על גבי התמונות בו סימן ד"ר זייצב את הכתמים - בזירה אל מול אלו שנראים בנתיחה - מלמד בבירור, כי אכן גודל הכתם הלבן - הכתם המרכזי שנראה בגופת המנוחה רימאס בנתיחה, הינו גדול יותר בתמונות מהנתיחה וצורתו אף שונה. מכאן שאותו כתם עדיין לא התקבע בזירה. עוד יוער, כי הטענה בסיכומי הנאשם, לפיה ד"ר זייצב הסכים שהכתם המרכזי נשאר באותה צורה, מתייחסת רק לחלק מדברי ד"ר זייצב, אשר הסביר בהמשך, כי גם לגבי הכתם המרכזי יש שינוי, שכן במקום מציאת הגופה הוא קטן יותר ואילו במכון בנתיחה הוא גדול יותר וצורתו קצת שונה; וכאמור הוא אף שרטט את השוני בצורת הכתם המרכזי.

מעבר לכך, השוואה בין התמונות מן הזירה לתמונות מן הנתיחה, מגלה שינוי בצבע הכתם ואף כתמים נוספים שקיימים בתמונות מהזירה, ולא נמצאים בתמונות מן הנתיחה, מה שמעיד על כך שאלו בזירה טרם התקבעו בשעה בה צולמו התמונות. יודגש, כי אף בעין לא מקצועית ניתן לראות שוני בין כתמי המוות בזירה לבין אלו בנתיחה.

אציין כי ההסבר שניתן על ידי בא כוח הנאשם, לפיו השוני הנראה בין תמונות הכתם בזירה לבין זה בנתיחה, נובע משינוי קל בצבעים של הכתמים שנוצר לאחר ההתקבעות, אינו משכנע, כאשר הציטוט מהמאמר אליו הפנה בעניין זה בסיכומים, דווקא תומך בדברי ד"ר זייצב. אותו חלק במאמר אליו הפנה הסניגור לא מדבר על נדידת כתמי מוות, אלא מצוין בו כי גם אם יתכן שינוי מינורי של הפחתת צבע באזורים מסביב, הרי כתמי המוות שכבר התקבעו יישארו באותו מקום. במקרה דכאן, אנו רואים שמעבר לכך שהכתם המרכזי גדל ושינה מצורתו הרי כתמים אחרים נעלמו, מה שמעיד



שכתמי המוות עדיין לא התקבעו באופן מלא.

צפידת המוות - ד"ר בידן ביסס את חוות דעתו בעניין זה בעיקר על תמונות מן הזירה, תוך שציין שעל פי אותן תמונות קיימת צפידת מוות. את האמור סמך ד"ר בידן בעיקר על תמונה מסוימת (תמונה מס' 7042 בדיסק התמונות - ת/84) בה נראית חוקרת הזירה כשידה עטויה בכפפה כחולה, בתוך פי המנוחה אסינאד. מכאן הסיק ד"ר בידן שחוקרת הזירה מפעילה כוח ומנסה לפתוח את לסתותיה של המנוחה, דבר המעיד על כך שקיימת כבר צפידת מוות בלסתות. אלא מאי, דברים אלו עומדים בניגוד לעדותה המפורשת של חוקרת הזירה פקד עמית כהן בבית המשפט, לפיה היא לא מצאה צפידת מוות בגופות. היא אף התייחסה לאותה תמונה בה היא מתועדת כשידה בפי המנוחה והסבירה שהיא פתחה את פי המנוחה כדי להצביע על כך שבשפתיה היו פצעים, וכי לא נדרשה להפעיל כוח לפתיחת הלסתות (ראה עדות עמית כהן, פרו' מיום 14.12.14 עמ' 901-900).

זאת ועוד, ד"ר בידן אישר שעדותה של פקד כהן לא עמדה בפניו בעת מתן חוות דעתו, אלא הוא עיין רק בחוות דעתה ובתמונות הנספחות לה. ד"ר בידן לא התייחס אפוא בחוות דעתו לעדותה הברורה של חוקרת הזירה, עדות שלא נסתרה ואשר נתתי בה אמון, לפיה היא לא חשה צפידת מוות וכי היא ערכה בדיקות בגפיים ובלסתות, טרם קבעה שהגופות אינן צפודות.

כשעומת ד"ר בידן עם עדותה של פקד כהן במהלך חקירתו הנגדית בבית המשפט, הוא ציין כי יש מקום לתעד את אופן עריכת הבדיקה לגבי הצפידות בטבלה או בסקלה מסוימת, וכי יכול והבדיקה לא נעשתה כדבעי; שכן גם אם המוות היה רק בשעה 20:00, הרי בבדיקה שנערכה לקראת חצות הייתה אמורה החוקרת כהן להרגיש צפידת מוות. עדיין, מקום בו קיימת עדות ישירה של חוקרת הזירה, שהגיעה למקום והתרשמה שהגופות אינן צפודות זאת לאחר בדיקה שערכה בגפיים ובלסתות, הרי יש מקום ליתן לעדות זאת משקל. משזו לא עמדה כלל בפני ד"ר בידן ומסקנותיו מתבססות על כך שלא נערכה כל בדיקה בזירה, נתון שאינו נכון, הרי הדבר פוגם באופן משמעותי במסקנתו כי המוות אירע שעות רבות קודם לכן לאור קיומה של צפידת מוות.

אכן, בשלב בו הגיעה חוקרת הזירה וערכה את הבדיקות, הרי גם על פי עדויות עדי הראייה, חלפו כבר כמה שעות מהמוות ועל כן הייתה צריכה להתפתח צפידת מוות ולו ראשונית; כאשר אף ד"ר זייצב ציין שלקראת חצות, בהנחה שהמנוחות מתו בערך בשעה 20:00, הייתה צריכה להיות צפידת מוות מסוימת בשרירי הלסתות. לאור האמור, נראה כי אכן הייתה באותו שלב צפידת מוות מסוימת, אך כיון שזו הייתה ראשונית ומינורית בלבד, באופן שלחוקרת הזירה היה קשה להבחין בה. עדיין, וגם אם חוקרת הזירה הייתה צריכה לציין את אותה צפידות קלה שרק החלה להתפתח, עדיין יש משקל לעדותה כי הגופות לא צפודות, שכן ברי כי אם היו חולפות 8 שעות לפחות כפי שציין ד"ר בידן, הרי הצפידה הייתה כמעט מלאה. במצב כזה חוקרת הזירה אשר בדקה את הגופות, לא הייתה יכולה לקבוע שהגופות אינן צפודות, שכן הצפידות הייתה משמעותית מאוד.

טענה נוספת בפי ההגנה בעניין זה, אף היא בהתייחס לאותה תמונה של המנוחה אסינאד (תמונה 7042) והיא שצפידת המוות נלמדת מהתמונה, לא רק בשל כך שנראה בתמונה חוקרת הזירה מנסה בכוח, לשיטת ההגנה, לפתוח את פיה של המנוחה, אלא אף בשל העובדה כי השוואה בין התמונות בזירה לבין זו שבנתיחה, מלמדת כי פיה של המנוחה פתוח באופן שהמרחק בין השיניים העליונות לתחתונות כמתועד בשתי תמונות לא השתנה; משמע צפידת המוות כבר התקבעה באותו שלב - בזירה, ולכן המרחק בין השיניים לא השתנה.

בא כוח הנאשם הפנה בעניין זה בסיכומיו לעדות ד"ר בידן בבית המשפט (בעמ' 122 לפרוטוקול שורות 12-20, ובעמ'



1226) וציין כי אף הוא אישר שהמרחק בין השיניים נותר כפי שהוא. אציין כי ד"ר בידן באותו חלק של החקירה התייחס בעיקר לכך שהוא מסיק את צפידת המוות מכך שבתמונה נראות אצבעות שמפרידות בין השפתיים והלסתות והן לא זזות ורק בשולי הדברים ציין כי **"המיקום של השיניים הן באותו מיקום בשתי תמונות. לפתוח את זה יותר היה דורש כוח"**, משמע הדגש בדברי ד"ר בידן הינו ביחס להפעלת כוח ולא המרחק בין השיניים העליונות והתחתונות.

מעבר לכך, הטענה כי המרחק בשתי תמונות (התמונה מהזירה ומהנתיחה), בין קו האמצע של השיניים העליונות לקו האמצע של השיניים התחתונות הינו אותו מרחק, כפי שפורט בהרחבה בסיכומים (עמ' 23-24), הינה טענה שלא נתמכה בחוות דעת מומחה. ובמה דברים אמורים: בחוות דעתו של ד"ר בידן, אין כל התייחסות לעניין זה וכל שנאמר שם הוא שבתמונות מהזירה קיימת צפידת מוות, ללא כל הצבעה על תמונה ספציפית, או השוואה בין התמונות. יתרה מכך, אף בחקירתו הנגדית בבית המשפט ד"ר בידן לא טען כי דבר זה נבדק על ידו באופן ספציפי או מדויק.

בהעדר ביסוס לעניין זה בחוות דעת מומחה מטעם ההגנה, אין כל משקל לתרשימים ולחישובים המתמטיים השונים, מטעם הסנגור עצמו, שצורפו לסיכומי הנאשם "לצורך המחשה", משלא הונחה תשתית ראייתית לחישוב ולתוצאתו, אשר ממנה רוצה בא כוח הנאשם להסיק: **"כי המרחק בין השיניים העליונות לשיניים התחתונות נשאר אותו מרחק בזירה ובנתיחה"** (עמ' 24 לסיכומים).

בסופו של דבר, בחינת מכלול הנתונים, התמונות והממצאים מלמדת שהמסקנה המתבקשת הינה, כי בעת בדיקתה של המומחית כהן, לא הייתה צפידת מוות, שאחרת, ולו הייתה כבר צפידת מוות מלאה ומובהקת, חוקרת הזירה אשר ערכה בדיקות לבחינת הצפידות, הייתה חייבת לחוש בה. נוכח האמור, לכל היותר באותה שלב - לקראת חצות הייתה צפידת מוות קלה אשר הייתה באותו בראשיתה ולא התגבשה (מה שעולה בקנה אחד עם העדויות לפיהן הבנות מתו סביב השעה 20:00) ועל כן החוקרת כתבה שהגופות אינן צפודות.

ממכלול הנתונים ובדיקת חוקרת הזירה בזמן אמת, יש לשלול שהייתה קיימת צפידת מוות שהתקבעה כבר בחצות, ועל כן אף פרמטר זה שעל בסיסו טענה ההגנה כי ניתן להעריך את שעת המוות ולקבוע שהבנות נפטרו מספר שעות לפני השעה 20:00, אינו יכול לעמוד ואינו יכול לבסס קביעה כאמור.

טמפרטורת הגוף

אין חולק כי טמפרטורת הגוף הינה אחת האינדיקציות המשמעותיות על פי מדע הפתולוגיה לקביעת/הערכת שעת המוות ועל כך הסכימו הן ד"ר זייב והן המומחה מטעם ההגנה ד"ר בידן. הוסבר כי הדרך המתאימה לבדיקת טמפרטורת הגוף הינה מדידה על ידי מדחום בפי הטבעת, מספר פעמים, ולעיתים אף בדיקה ביחס לטמפרטורת החוץ, כאשר אין חולק כי בדיקה כזו לא נערכה בזירה.

בהעדר בדיקה אובייקטיבית באמצעות מדחום של טמפרטורת הגוף, לא ניתן לבסס ממצא ברור ביחס לשעת המוות על הערכה כזו או אחרת ביחס לכך שהגופה הייתה קרה למגע. האמור הינו בשל מספר סיבות:

א. המדובר בהערכה אישית של הפרמדיק שנגע בגופות כאשר לא הובאה כל ראיה ביחס לכושרו או מומחיותו של אותו פרמדיק להעריך חום גוף;

ב. ד"ר בידן אשר הסתמך במידה מסוימת על בדיקת המגע של הפרמדיק, לא ביסס את טענת ההגנה שיש לתת לבדיקה זו משקל, שכן מטבע הדברים לא היה לו כל מידע בדבר מומחיות הפרמדיק,



הניסיון או יכולתו להעריך את טמפרטורת הגוף;

ג. בדוח הפרמדיק עצמו (הדוח הראשוני שמילא טרם מולא טופס ההכרזה על מוות), צוין ביחס לבדיקה הגופנית של המנוחה רימאס כי פלג גופה העליון קר למגע, היינו שלא כל גופה קר למגע;

ד. ד"ר בידן עצמו שגה כאשר סבר שהראשונים שהגיעו לזירה בשעה 20:00 ציינו שהגופה כבר קרה, בעוד שהראשון שהגיע לזירה ובדק את הגופות - הפרמדיק - הגיע שעה מאוחר יותר - בשעה 21:03. מכאן שבשלב זה המנוחות שכבו על הרצפה כבר שעה-שעה וחצי. על-כן גם אם הגופות היו קרות למגע במידת מה בפלג הגוף העליון, הרי אין לשלול כי אותה ירידה בטמפרטורת הגוף שהפרמדיק חש בה, ארעה בשעה האמורה, בשל התקררות מזג האוויר בלילה והעובדה שהן שכבו על הרצפה. יצוין כי ד"ר בידן הסכים עם כך שכאשר גופות מצויות על הרצפה הן יכולות להתקרר, שכן במדבר יכול להיות קר בלילה, אם כי צוין כי הדבר לא יהיה באופן מידי אלא אם שכבו שם במשך כמה שעות.

טענה נוספת בפי הסנגור הייתה, כי אין לקבל את דברי ד"ר זייצב לפיהם לא ניתן להתבסס על מגע ידני לצורך קביעת חום הגופה והערכת שעת המוות, זאת לאור עדותו בתיקים אחרים בהם לא שלל אפשרות שאדם "רגיל" ירגיש שהגופה קרה. עיון באותו חלק מעדותו של ד"ר זייצב בתיקים אלו כפי שהפנה בא כוח הנאשם בסיכומיו (ר' עמ' 21 ואילך) מלמד, כי אין כל סתירה בעדותו שם אל מול עדותו בפניו. אכן במקרה אחר ד"ר זייצב נשאל על ידי בית המשפט האם הוא שולל אפשרות שאדם או קצין משטרה ירגיש שגופה היא קרה, ואז השיב כי הוא "לא מתווכח" (עם בית המשפט - י.ר.ל) וכי הוא לא שולל זאת.

ברי כי אין בכך כדי לעמוד בסתירה לעדותו בפניו. השכל הישר כשלעצמו מורה, שאין לשלול אפשרות שגם אדם רגיל יכול להרגיש חום או קור של גופה. עם זאת, לא זו השאלה שבפנינו אליה נדרש אף ד"ר זייצב, שכן במקרה דנא יש לשאול האם על סמך אותה תחושה של הפרמדיק במגע עם הגופה, ניתן לבסס ממצא ברור בדבר שעת המוות, כפי שמבקש הסנגור; ולא רק ממצא ברור, אלא כזה שיש בו כדי למוטט את הנדבך המרכזי בראיות התביעה - עדויות עדי הראייה כפי שנטען על ידי ההגנה. על כך השיב ד"ר זייצב, בשלילה, וכך אף אני סבורה.

אשר על כן, יש לדחות בשתי ידיים את טענת הסנגור כי דברי ד"ר זייצב כאמור בתיק האחר, יש בהם כדי להביא לדחיית מסקנתו בפניו, כי לא ניתן להסתמך על הערכת הפרמדיק את הגופה, או את פלג הגוף העליון כקר, אם טמפרטורת הגוף לא נמדדה באמצעות מדחום. למעלה מן הצורך ייאמר כי כאשר אדם חש שגוף אחר קר למגע, הרי הדבר הינו ביחס לחום הגוף של מי שמעריך את הדברים, ובענייננו לא הובאה כל עדות ביחס לחום גופו של הפרמדיק.

יתרה מכך, אין צורך בעדות מומחה כדי להגיע למסקנה, המתחייבת מניסיון החיים והשכל הישר, כי לא ניתן להסתמך על הערכת חום גופה מקום שזה לא נמדד וכאשר מדובר בהערכה בלבד של אדם אחד, אשר לא הוכחה כל מומחיות או ניסיון שלו בעניין הערכת חום גופה.

נוכח המקובץ, אין לומר כי בנסיבות דכאן, ניתן להעריך את שעת המוות על פי הפרמטר של טמפרטורת הגוף, או כי ניתן לקבוע כי שעת המוות הייתה מוקדמת בהרבה, מזו עליה העידו העדים בזירה.

Tache noir-ה

באשר ל-Tache noir (סימני התייבשות שחורים בעיניים הנוצרים לאחר המוות כאשר העין מעט פקוחה), הרי ד"ר בידן



עמד בחוות דעתו על כך שבשתי תמונות מהזירה אליהן הפנה (7022 ו-7040) ישנו ממצא Tache noir אצל המנוחה הקטנה אסינאד. יצוין כי לא היה חולק שד"ר זייצב לא ראה Tache noir בנתיחה, ואף הפתולוג מטעם הסניגוריה הציבורית שנכח בנתיחה לא ראה או ציין ממצא כזה. ד"ר בידן התייחס לעניין זה ואמר כי בתמונות נראה בבירור Tache noir, ולכן לדעתו הרופאים הפתולוגים פספסו ממצא זה או לא הבחינו בכך בנתיחה.

גם אם נניח כדברי ד"ר בידן, כי אצל המנוחה אסינאד קיים ממצא של Tache noir, לאור הנראה בתמונה זו, עדיין אין בנתון זה כדי לבסס כל מסקנה ברורה בנוגע לשעת המוות. ראשית, אף ד"ר בידן הסכים ש-Tache noir אינו אחד מהמדדים המקובלים לקביעת שעת המוות. מכאן, אין המדובר בממצא משמעותי, ואין בו כשלעצמו כדי לבסס כל קביעה ביחס לשעת המוות.

עוד יש לזכור, כי אין חולק שממצא דומה לא נמצא אצל המנוחה רימאס, ובהנחה - הקיימת בענייננו - ששתיהן נרצחו יחד, הרי יש בכך כדי להחליש את היכולת להסתמך על ממצא זה בהערכת שעת המוות, ולפגום מובהקותו.

ד"ר זייצב בחקירתו הנגדית התייחס לעניין ה-Tache noir וציין כי לא מדובר בנתון דיאגנוסטי; כי לא ניתן לסמוך על נתון זה לצורך אבחנה; כי בספרות המודרנית אין התייחסות ל-Tache noir כמדד להערכת שעת המוות; וכי פרמטר זה כבר לא מקובל בהערכת שעת מוות כיוון שהוא תלוי בטמפרטורה סביבתית, לחות, תנועות אוויר, ורוח. עוד הוא ציין, כי אם הטמפרטורה גבוהה ולחות יותר נמוכה, התהליך יכול להתרחש יותר מהר, כאשר בדרך כלל מדובר בכמה שעות (ר' עמ' 1300 ו-1303). כשהוצגו לד"ר זייצב התמונות והוא נשאל כיצד לא ראה את הממצא למרות שבדק היטב את העיניים בנתיחה וממצא כמו Tache noir לא יכול להיעלם, השיב כי יכול להיות שמה שנראה בתמונות הוא ארטיפקט, משמע ממצא שאי אפשר להסתמך עליו, הוא לא רלוונטי, ואין לו משמעות. הוא הסכים כי מדובר בשינוי שנוצר לאחר המוות, אך עמד על דעתו כי לא ניתן להעריך על פי ממצא זה את שעת המוות (ר' עמ' 1302-1307).

מכל האמור עולה שגם אם בתמונות מן הזירה של המנוחה אסינאד נראים כתמים בעין שיכולים להתאים ל-Tache noir, הרי לא מדובר בממצא שעל בסיסו ניתן להעריך את שעת המוות, או לקבוע, כפי שקבע ד"ר בידן בחוות דעתו הראשונית, שהמוות היה כשמונה שעות קודם לכן.

תכולת הקיבה

באשר לתכולת הקיבה, הרי אצל המנוחה רימאס נמצא תוכן דייסטי בגוון אפרפר לבנבן ירקרק ואצל המנוחה אסינאד נמצא תוכן דייסטי בגוון אפרפר עם קטעי מזון מעוכלים בגוון ירקרק אדמדם. מחוות הדעת ומעדותו של ד"ר בידן לגבי המנוחה אסינאד עולה כי לאור העובדה שנמצא מזון מעובד אדמדם הרי קיימת סתירה בין הממצא לבין עדות רייקה באשר לתוכן הארוחה - מרק עדשים, כאשר ביחס למועד הארוחה האחרונה, שני המומחים הסבירו, כי עם המוות העיכול נפסק ומכאן שהתוכן יכול ללמד על הארוחה האחרונה.

בחינת האמור על רקע חקירתו הנגדית של ד"ר בידן מלמדת, כי אין מקום לטענה שנטענה, אמנם בשפה רפה, במהלך חקירתו הנגדית כי תוכן הקיבה אינו מתאים לעדות רייקה. אפרט: **ד"ר בידן עצמו בחקירתו הנגדית אישר שאין ללמוד מתוכן הקיבה את שעת המוות וכי כמות המזון עולה בקנה אחד עם כך שהבנות המנוחות מתו שעה לאחר שאכלו** (בעמ' 1230). ביחס לאי התאמה בין תוכן הקיבה לתיאור הארוחה על ידי רייקה, הרי ד"ר בידן ציין כי אם אכן במרק העדשים היו מרכיבים נוספים כמו אלו שנמצאו בתוכן הקיבה של המנוחות, או לחילופין שנאכל דבר מה נוסף באותה ארוחה, הרי דבריו בעניין זה אינם יכולים לעמוד; ואף ד"ר זייצב העיד בבירור שתכולת הקיבה אינה אחד



המדדים לקביעת שעת המוות.

ממכלול עדויות המומחים ובכלל זה דברי מומחה ההגנה ד"ר בידן ברי, כי לא ניתן ללמוד מתוכן הקיבה לכאן או לכאן במקרה זה, וכי אין המדובר בממצא בעל משמעות.

נוכח כל המקובץ, הרי אין במכלול הממצאים שנמצאו בזירה או בחוות הדעת שהוגשו בפני ועדויות המומחים כדי להוכיח - כפי הנטען על ידי ההגנה - כי גרסתם של ילדי הנאשם ורייקה ממקום האירוע ביחס לנסיבות הרצח הינה בלתי מהימנה; ואין בסיס לקבוע כי שעת המוות הייתה מוקדמת יותר לזו העולה ממכלול הראיות והעדויות, בהן נתתי אמון.

חוות הדעת הביולוגיות והממצאים מן הזירה בנושא D.N.A.

בזירה נאספו דגימות ממקומות שונים וכן מן החבל עליו הצביע הבן פ' כחבל שעליו הייתה תלויה המנוחה הגדולה רימאס. הדגימות נלקחו על ידי חוקרת הזירה עמית כהן, ביום המקרה כשהגיעה לזירה, כאשר דגימות נוספות מאזור קורות התקרה - מעל המקום בו שכבו המנוחות - נלקחו על ידה במועד מאוחר יותר (ביום 11.07.13) כדי לאתר D.N.A מגע.

הדגימות נשלחו לבדיקות לאיתור D.N.A. בחוות דעת המומחה של ענת גסט מהמרכז הלאומי לרפואה משפטית בתל אביב (ת/30, ת/30א, ת/30ג ו-ת/101) פורטו הממצאים מן הבדיקות, התוצאות ומסקנות חוות הדעת. בחוות הדעת הראשונה (ת/30), צוין כי ה-D.N.A שנלקח מציפורני יד ימין של המנוחה אסינאד מקורו לפחות בשלושה פרטים, אחד לפחות זכר ואחד נקבה, כאשר אחד המקורות לתערובת הינו פרט שאינו אב או אח ביולוגי מלא של שתי המנוחות.

ביחס לתערובת לדגימה שנלקחה מהילדה הגדולה רימאס, נמצאו ממצאים דומים אם כי צוין כי אחד המקורות שאינו הורה או אח, אינו אותו פרט שמהווה מקור לתערובת הקודמת.

ביחס לדגימת ה-D.N.A שנלקחה מצווארה של המנוחה רימאס - מוצג 11, צוין כי לא ניתן לשלול או לחייב את הנאשם כמקור לפרופיל שהתקבל מן המוצג. עם זאת נשללה האפשרות של היות הנאשם מקור לתערובת שנלקחה מציפורני יד ימין של המנוחה אסינאד, ומדגימה נוספת שנלקחה ממנה (מוצג 12).

מן החבל עליו הצביע פ' נלקחו מספר דגימות אליהן אתייחס בהרחבה בהמשך (ראה ת/30א - הדגימות סומנו: 23a-d).

נצא אפוא לבחון האם תוצאות בדיקות ה-D.N.A שבוצעו מחזקות את הראיות כנגד הנאשם, כטענת המאשימה, או האם, כטענת ההגנה, אין בהן כדי לחזק את הראיות כנגדו או כדי להוכיח את מעורבותו בביצוע הרצח; והאם יש מקום לטענה נוספת של ההגנה לפיה די בהמצאות D.N.A מתורם זר - היינו תורם אחר מאותם אנשים שנבדקו (המנוחות, הנאשם, פ', ס' ורייקה) על החבל, כדי לעורר ספק בדבר אשמת הנאשם, וכדי להצביע על מעורב אחר ברצח.

כבר בשלב זה אציין כי ניתוח הממצאים בסופו של יום אינו קושר במובהק את הנאשם לביצוע הרצח, אך גם אינו מעורר ספק במעורבותו במעשי הרצח, כפי שטענה ההגנה.



ראשית אתייחס לכך שהנאשם נשלל כמקור ביחס לשני מוצגים: התערובת שהתקבלה מציפורני המנוחה אסינאד וכן מדגימה נוספת שנלקחה ממנה (מוצג 12). עובדה זו שהנאשם נשלל כמקור אפשרי לתערובת מסוימת אצל המנוחה אסינאד, אין בה כדי להקים את הספק בדבר מעורבותו בגרימת מותן, שכן אין בסיס מוכח לטענת ההגנה שבזמן חניקה הקרבן מתנגד באמצעות ציפורני ידיו, ומכאן שאם אסינאד התנגדה היינו מצפים למצוא D.N.A של הנאשם על ציפורניה. אכן ד"ר זייצב העיד שדבר זה (התנגדות של הקרבן בזמן חניקה) יכול לקרות, אך אין כל ראיה שהמנוחה אסינאד הספיקה להתנגד או לנסות להוריד את החבל באמצעות ציפורני ידה. לטעמי אפשרות זו שהיא קלושה בהינתן העובדה שהמנוחה הייתה כבת שנתיים וחצי באותה עת. מכאן לא ברור מהו הבסיס להנחה שדווקא D.N.A של הנאשם היה אמור להימצא בציפורניה; ולפיכך, אין באמור כדי לעורר ספק באשמת הנאשם, ואין בעובדה שנמצא בתערובת הפרופילים שהייתה עליהם תורם זה, כדי לעורר ספק באשמת הנאשם כאשר מטבע הדברים המנוחות באו במגע עם אנשים נוספים.

הדגימה מן החבל:

מהחבל עליו הצביע פ' אשר לדבריו שימש לתליית המנוחה רימאס נלקחו מספר דגימות (23a-d). מסקנות הממצאים ביחס לאותן דגימות בהתאם לחוות הדעת של המומחית ענת גסט היו, כי מקור ה-D.N.A בדגימה מן החבל (23b) הינו מתערובת של שלושה פרטים לפחות, כאשר המנוחה רימאס והנאשם יכולים להיות חלק מהמקורות לאותה תערובת. עוד צוין כי לא ניתן לשלול או לחייב את המנוחה הקטנה - אסינאד כמקור לתערובת. באשר לשערה שנמצאה על החבל (מוצג 23a) צוין, כי מקורה יכול להיות במנוחה אסינאד, אך לא ברימאס (ת/30).

נדגיש שלא הייתה מחלוקת ממשית ביחס לממצאים ולמסקנות של המומחית ענת גסט ואף בחקירתה הנגדית לא נסתר אף אחד מממצאיה.

יחד עם חוות הדעת הביולוגית של המומחית גסט, הוגשה חוות דעת של פרופ' עוזי מוטרו, פרופ' במחלקה לסטטיסטיקה באוניברסיטה העברית. בחוות דעת התייחס פרופ' מוטרו, מהפן הסטטיסטי, לממצאים שנמצאו על החבל (23b). צוין כי הן המנוחה והן הנאשם מתאימים להיות תורמים לתערובת שכן כל 15 סמני ה-D.N.A של כל אחד מהם כלולים בתערובת שהתקבלה בדגימה מן החבל. מכאן פנה פרופ' מוטרו לבחון את השאלה מהי השכיחות שפרט אחר אקראי באוכלוסייה יהיה מתאים להיות התורם לתערובת שעל דגימה זו - היינו מה ההסתברות שכל האללים של אותו פרט ב-15 סמני ה-D.N.A יהיו כלולים באללים שבתערובת המוצג, כפי שנמצא לגבי הנאשם והמנוחה רימאס. מסקנתו הייתה כי שכיחות הפרטים שימצאו אף הם מתאימים להיות אחד התורמים לתערובת, הינה אחד ל-72.7 מיליון באוכלוסייה ישראלית יהודית ואחד ל-57.2 מיליון באוכלוסייה הישראלית הערבית, שכיחות אשר מחושבת לפרטים שאינם קרובים קרבת דם למנוחה או לנאשם.

בעדותו בבית המשפט הסביר פרופ' מוטרו, כי הפרופיל של המנוחה רימאס מופיע כולו בדגימה מהחבל וכך גם הפרופיל של הנאשם ומכאן שניהם תורמים אפשריים לתערובת של החבל. פרופ' מוטרו הסביר באיזה אופן עשה את החישוב ומה הסיכוי, שכפי שהנאשם נמצא מתאים להיות אחד התורמים לתערובת של החבל, אדם אקראי אחר באוכלוסייה יכול להיות תורם אף הוא לתערובת שנמצאה על החבל, היינו שכל האללים של אותו אדם ימצאו על החבל, כפי שקרה בעניינו של הנאשם; כאשר על פי החישוב שערך ההסתברות הינה של אחד לעשרות מיליונים כפי שפורט בחוות דעתו (ראה בעמ' 219). הוא הדגיש כי בעניינו לא מדובר על מציאת אלל כזה או אחר, אלא מציאת הפרופיל השלם של הנאשם - כל ה-30 אללים ב-15 אתרים ועל כן ההסתברות שהמדובר באחר שאינו הנאשם הינה קלושה ביותר כפי שפורט לעיל.



כשנשאל פרופ' מוטרו במהלך חקירתו בבית המשפט, האם תשתנה מסקנתו אם יהיה מדובר בכך שהתורמים לתערובת הינם קרובי משפחה או ילדי הנאשם, הוא ציין כי בין קרובי משפחה יש דמיון מעבר לאנשים זרים. על כן אם מדובר באחים מלאים, ההסתברות שאח מלא אחר ולא הנאשם יהיה תורם לתערובת הינה 1:1048 ולגבי אחים למחצה או אחיינים השכיחות 1:245,000, עוד הדגיש כי שני ילדיו של הנאשם - פ' וס' שנבדקו, לא מתאימים להיות התורמים לתערובת, שכן חסרים להם אללים מסוימים (עמ' 1224-1225).

מטעם ההגנה הוגשה חוות דעת של ד"ר פלוצקי אשר הינו מומחה בתחום הגנטיקה. בחוות הדעת נטען, כי שתי המנוחות, פ' ותורם זר יחדיו יכולים להיות התורמים לתערובת האמורה - שהופקה ממוצג 23b מן החבל, וזאת ללא שהנאשם יתרום כלל לתערובת. ד"ר פלוצקי הסביר, כי אפשרות זו קיימת בשים לב לכך שכל האללים שנמצאים אצל הנאשם למעט אלל מסוים מופיעים אצל ילדיו ולכן לדוגמא הבנות המנוחות או בנו פ' יכולים יחד להרכיב את אותה תערובת; וכי העובדה כי אללים שלהם חסרים בתערובת יכולה לנבוע מכך שאין מדובר בבדיקה בתנאים אופטימליים. ד"ר פלוצקי לקח את הנתון הזה צעד אחד קדימה וביקש לטעון כי נוכחות של אותו תורם זר בצירוף ילדיו של הנאשם, יכולים לבדם להסביר את הרכב התערובת, אף ללא הנאשם, וזאת בסבירות גבוהה.

עדותו של ד"ר פלוצקי בבית המשפט לא היתה משכנעת. נדמה היה לעיתים, כי הוא מתחמק ממתן תשובות נכוחות והכל כדי לתמוך במסקנתו כי דווקא אחרים, ולא הנאשם, יכולים להיות התורמים לתערובת האמורה. הובהר במהלך עדותו כי מבחינת ממצאי ה-D.N.A הוא לא בחן את חוות הדעת של המומחית גסט ואת הממצאים עצמם, אלא הסתמך על טבלה מסכמת של ממצאי ה-D.N.A שערך הסנגור לצרכיו הוא, טבלה שבה נפלו טעויות. הוברר במהלך חקירתו הנגדית של ד"ר פלוצקי, כי קביעתו שבתערובת חסר רק אלל אחד של המנוחה אסינאד הינה שגויה, ובפועל חסרים בתערובת שלושה אללים, כאשר שניים נוספים אשר "נשמטו" בדרך לחוות דעתו: אלל 20 באתר D12S391 ואלל 18 באתר D2S1338. מכאן קביעתו בחוות הדעת כי **"ניתן לקבוע בסבירות גבוהה שפ' ואסינאד יכולים להיות תורמים לתערובת"** הינה קביעה חסרת בסיס, ודאי לגבי המנוחה אסינאד שלא פחות משלושה אללים שלה חסרים בתערובת, ובהינתן אלו, ברי כי לא היה כל מקום שהוא יחוה דעתו כי קיימת "סבירות גבוהה" שהיא שתרמה לתערובת.

יתרה מכך, מצופה ממומחה הנותן חוות דעת לבית המשפט בתיק שבו מדובר באישום ברצח כפול, כאשר חוות הדעת הינה בתחום הגנטיקה - ה-D.N.A, כי לכל הפחות, יעיין בחוות דעת המסכמת את ממצאי ה-D.N.A שנערכה על המומחית בתחום זה, ולא יסתמך על טבלה שהוכנה לצורכי המשפט על ידי הסנגור עצמו. מעבר לכך, עדותו עוסקת ברובה בהשערות וניתוח אפשרויות תיאורטיות, שאינן דווקא אלו המתבקשות מהממצאים הקיימים. דברי ד"ר פלוצקי כי באותה מידה של סבירות יכול להיות שהתערובת תבוא מהבנות המנוחות ותורם זר ולא מהנאשם, וזאת כאשר בתערובת מצוי באופן מלא כל פרופיל ה-D.N.A של הנאשם - ולעומת זאת חסרים לא פחות משלושה אללים של המנוחה אסינאד - לא רק שאינם משכנעים אלא נראים מאולצים ונסמכים כאמור על נתונים שגויים.

אין סבירות, לא סטטיסטית ולא גנטית לטעון, כי תערובת מסוימת אשר הפרופיל הגנטי של הנאשם מצוי בה באופן מלא, דווקא הנאשם אינו התורם לה, כאשר מדובר באפשרות שהינה רחוקה וקלושה, כפי שציין פרופ' מוטרו.

כמו כן, לא ברור על בסיס מה טען בא כוח הנאשם בסיכומיו כי מסקנת ד"ר פלוצקי הינה **"...שהתערובת ממוצג 23b (היינו מהחבל - י.ר.ל) אינה כוללת את הנאשם"** (סיכומי בא כוח הנאשם, עמ' 80, סעיף 9), וכי העובדה שישנו אלל יחיד, אלל 13, שלא קיים אצל המנוחות או אצל פ', אך קיים אצל הנאשם, אינה פוגמת במסקנה זו. **"ד"ר פלוצקי לא טען בשום מקום באופן פוזיטיבי, כי מסקנתו הינה כי התערובת שהופקה מן החבל אינה כוללת את הנאשם, היינו שהנאשם לא יכול להיות אחד תורמים לתערובת**. נהפוך דר' פלוצקי אישר באופן ברור שהנאשם



יכול היה להיות אחד התורמים לתערובת (ר' בעמ' 1293 שורה 30), כאשר מסקנתו הייתה, לכל היותר, כי קיימת אפשרות כי התערובת נוצרה ללא תרומה מן הנאשם, כאשר התורמים לתערובת הינם המנוחות ופ' ותורם זר.

יתרה מכך, אף ד"ר פלוצקי הסכים כי על פי המודל התאורטי אכן המנוחה רימאס ועלי יכולים להיות תורמים לתערובת ואסינאד ופ' אינם יכולים להיות התורמים לה, אך הסתייג מאותו מודל, שכן לא תמיד ניתן להפיק את מלוא הפרופיל, שכן ה-D.N.A הוא באיכות ירודה; ומכאן שלדעתו גם אם לא נמצאו אללים מסוימים של אסינאד או פ' עדיין אין בכך כדי לשלול את היותם תורמים לתערובת. עדיין לא ברור על איזה בסיס ציין ד"ר פלוצקי, כי בשל העובדה שהתנאים במקרה זה של הפקת ה-D.N.A לא היו אופטימליים, הוא מגיע למסקנה כי אסינאד ופ' לא רק שאין לשלול שתרמו לתערובת, אלא האמור הינו **בסבירות גבוהה**. זאת ועוד, קשה שלא לתמוה כיצד על בסיס ממצא מן החבל לפיו נמצא עליו פרופיל ה-D.N.A המלא של הנאשם, עבר דר' פלוצקי במעבר חד, למסקנה כמעט ההפוכה, לפיה קיימת אפשרות שהנאשם לא היה תורם לתערובת, אלא דווקא היו אלו שלושת הילדים האחרים ותורם זר.

לאור כל האמור, מוצאת אני לנכון להעדיף ללא היסוס את עדותו של פרופ' מוטרו על פני עדותו של ד"ר פלוצקי, אשר מצאתי בה קושי אף בשל אופן הכנת חוות הדעת וטעויות שנפלו בה בשל כך, שהינן מהותיות, כפי שפורט לעיל. נוכח כל האמור, נותרים אנו עם קיומו של ממצא על החבל אשר תואם מבחינת ה-D.N.A באופן מלא את הפרופיל הגנטי של הנאשם - דהיינו כל האללים של הנאשם מצויים בכל הסמנים - (30 אללים ב- 15 אתרים). ודוק, המדובר בממצא על החבל עליו, על פי עדות פ', נמצאה תלויה המנוחה רימאס. ממצא זה יש בו, לכאורה, כדי לחזק את ראיות התביעה, שכן הימצאות ה-D.N.A של הנאשם על החבל עליו הייתה תלויה המנוחה רימאס (זאת על פי עדות פ'), תומכת בעדותו של פ' ביחס לכך שמצא את הבנות המנוחות כשהן תלויות.

עם זאת, במכלול נסיבות העניין, לא מצאתי שיש לממצא זה משקל משמעותי, שכן אין לשלול אפשרות כי כיון שיכול והמדובר בחבל אשר היה מצוי בביתו הרי הנאשם היה יכול לגעת בו בהזדמנות אחרת. עם זאת, הסבר כזה לא בא מפי הנאשם לא בחקירתו במשטרה ולא בבית המשפט משלא העיד, ולא נשמעה כל טענה כי הנאשם נגע בחבל בהזדמנות אחרת. על כן יש לממצאים אלו תרומת מה, מוגבלת במשקלה, אשר מצטברת לראיות הנסיבתיות המרובות האחרות כפי שיפורט להלן.

מעבר לכך, בין אם הנאשם עשה שימוש בחבל - בין בתליה ובין בחניקה זה, הרי בכל מקרה עניין זה מגדיל את הסבירות שזה הוא, ומהווה אף הוא ראיה נסיבתית.

בשולי הדברים אציין כי העובדה שיתכן והיה תורם זר לתערובת, אין בה כדי לעורר ספק בדבר מעורבותו של הנאשם ברצח, שכן מדובר בחבל שיכול היה מצוי בבית, קודם לכן, ומכאן שכל אחד יכול היה לבוא במגע עמו.

צבר הראיות הנסיבתיות המצביעות על אשמת הנאשם

בחנית הראיות הנסיבתיות הנוספות מלמדת, כי ישנה תשתית ראייתית, מוצקה, רחבה ומסועפת המאגדת בתוכה ראיות נסיבתיות רבות; תשתית זו, יחד עם עדויות בני המשפחה הנוגעות לליל הרצח לפיהן הנאשם הוא שקיבל את הבנות המנוחות לידי וזהו האחרון שראה אותן בחיים, מלמדת כי המסקנה האפשרית היחידה הינה כי הנאשם הוא אשר רצח את הבנות המנוחות.



וידגש, המדובר בתשתית הארונה בצפיפות ומאגדת בחובה ראיות נסיבתיות משמעותיות בעלות עוצמה ראייתית רבה - ראיות אשר גם אם אין בכל אחת מהן לבדה - כשלעצמה - כדי לבסס את אשמת הנאשם, הרי בשילוב כל אחת מהן, יחד עם הראיות האחרות, יש כדי ליצור מקבץ ראיתי ברור ומובהק המצביע על אשמתו של הנאשם.

התשתית הראייתית מבוססת על מקורות שונים ונוגעת למספר תחנות על פני ציר הזמן:

ראיות נסיבתיות הנוגעות למועדים שקדמו לרצח הבנות: איומים של הנאשם ברצח של עביר והבנות המנוחות; אמרות מפלילות של הנאשם לפני הרצח; מניע לרצח בשל החשדות של הנאשם שהיא מתרועעת עם גברים אחרים; חוסר ההשלמה של הנאשם עם כך שעביר עזבה ומסרבת לשוב, והעובדה כי גילה שעביר נפגשת עם הבנות למרות האיסור שלו.

בנוסף, בשל הקשר הברור בין האישומים, שכולם כאחד נסובים סביב הסכסוך של הנאשם מול עביר אם הבנות - הרי הקביעות העובדתיות באישומים האחרים, ביחס לכך שהנאשם חטף את האח מהדי, וביחס לכך שבסמוך לרצח חטף את האחין עומאר שסייע לעביר להיפגש עם הבנות - מהוות ראיה נסיבתית להוכחת אשמתו של הנאשם אף באישום זה.

ראיות נסיבתיות הנוגעות לליל הרצח - עדויות בני המשפחה שפורטו לעיל, אשר מצביעות על כך שהנאשם הוא שקרא לבנות והיה האחרון שראה את הבנות המנוחות כשהן בחיים; וכי הבנות המנוחות נמצאו מתות בביתו של הנאשם.

ראיות נסיבתיות שמועדן לאחר הרצח: בריחת הנאשם והימלטותו במשך מעל לחודש ימים; התנהגות המעידה על תחושת אשם של הנאשם לאחר הרצח; ראשית הודיה בעת מעצרו ובמהלך חקירתו במשטרה; שקרים ופרכות בגרסת הנאשם במשטרה, והימנעות הנאשם מלהעיד.

ראיות נסיבתיות שמועדן טרם רצח הבנות

האיומים שהשמיע הנאשם קודם לרצח הבנות המנוחות

ראיה נסיבתית נוספת המצביעה על אשמתו של הנאשם, מצינו בעדויות והראיות השונות מהן עולה כי הנאשם, לא פעם ולא פעמיים, איים ברצח הבנות המנוחות. הנאשם שוחח עם עביר ועם אחיה - מהדי ועלא ואיים עליהם, כי יפגע בעביר, בבני משפחתה או בבנות המנוחות. אירועים אלה, כפי שאף פורטו בכתב האישום, מהווים ראיה נסיבתית לכך שבסופו של יום, למרבה הצער והכאב, הנאשם מימש את איומיו לפגוע בבנות המנוחות.

כך, עוד טרם חזרו הבנות לרשותו של הנאשם, ניתן לראות - בהקלטה של שיחה בינו לבין מהדי, אחיה של עביר - (שיחה מיום 27.10.11) איום של הנאשם לפיו: **"אני רוצה להרוס את הבנות שלי עד הסוף (רצח- מוות), שחיטה וזהו, צריך לשפוך דמים, על הדם להישפך. אני צריך למצוא פתרון לבעיה, על מנת שלא יישחטו הבנות בעתיד. לא יהיה פתרון כרגע, לא יהיה פתרון בעתיד, תהיה שחיטה"** (ת/69 - תאריך השיחה עולה מאמרת מהדי נ/16 מיום 22.7.13 בעמ' 1). מהדי העיד, כי הוא יודע שהשיחה התקיימה עם הנאשם שכן הוא מכיר את קולו וכי הוא שמר בזיכרון בטלפון הסלולארי את המספרים מהם הנאשם התקשר (פ' 5.10.14 עמ' 524-525). הגם שמדובר בשיחה שהתקיימה זמן רב לפני הרצח, יש בה כדי להעיד על הלך רוחו של הנאשם, אשר כבר באותה עת איים כי אם הדברים לא יסתדרו לשביעות רצונו הוא ירצח את בנותיו, וכי תהיה שחיטה.



מעדותה של עביר עלה כי הנאשם נהג להתקשר אליה טלפונית ולאיים עליה כי יפגע בה ובמשפחתה. כך העידה עביר, כי לאחר שהנאשם גילה כי היא ראתה את הבנות הוא החל להתקשר אליה ולאיים עליה - בערך כחודש לפני הרצח : **"הוא היה מאיים עלי שהוא יהרוג את אמא שלי ואת אחות שלי. 'ואני יכול לגרום לך להיות נכה, בלי רגליים'..."** (פ' 25.3.15 בעמ' 1157); **"הוא היה אומר לי שיקרה טבח, אבל לא יכולתי לדמיין שאלה יהיו הבנות שלי. אני חשבתי שאמא שלי, אחותי. ואז אמרתי לאמא שלי וההורים שלי תיזהרו"** (שם בעמ' 1149 ובעמ' 1158). הדברים מקבלים חיזוק מהקלטת שיחה בין הנאשם לעביר מיום 27.4.13 בה ניתן לשמוע את הנאשם אומר לעביר כי **"אני... אשחט אותו מי שידבר אני אשחט אותו כמו שיש לך " וכי : "מה אני יגיד לך הבנות שלך ... אומרים עליהם בנות הזונה" (ת/104).**

בא כוח הנאשם סבור, כי מתמלול השיחה לא ברור באיזה הקשר נאמרו הדברים וכי הם אינם קשורים לבנות המנוחות; וכי עיון בפלטי השיחות טלפוניים בשימושה של עביר אינו מעיד על שיחה מהנאשם באותו יום.

אכן, השיחה אינה מתייחסת באופן ישיר לבנות המנוחות, אך יש בה כדי להוות ראיה נסיבתית נוספת המצביעה על הנאשם כמי שאיים בשחיטה וכמי שלא בחל באיומים ברצח כלפי עביר - אם הבנות. העובדה כי הוכח שהנאשם נהג דרך קבע לאיים בנקיטת אלימות, ברצח ואפילו בטבח, מצטרפת למארג הראיות הכולל כנגד הנאשם. גם בטענות לגבי פלטי שיחות הטלפונים אין ממש, שכן העיקר הינו בכך שקיימת הקלטה שהדברים נאמרו ואין חשיבות יתרה לשאלת היום המדויק בו הם נאמרו ומאיזה מספר טלפון הנאשם התקשר, ואין חובה שהנאשם יתקשר מהפלאפון שלו.

גרסתה של עביר באשר לקיום האיומים מקבלת חיזוק גם מעדותו של מר עודד אפרים בבית המשפט, ממנה עולה כי יום אחד נתנה לו עביר לשמוע את הנאשם בעת שאיים עליה טלפונית, והוא שמע את הנאשם מאיים על עביר : **"אני ארצח את הבנות"**, כאשר הוא שמע זאת בעצמו והוא אף דובר ערבית (פ' 16.3.15 עמ' 1084).

מקרה נוסף של איומים הוכח בעדותו של הבן ס' אשר סיפר בחקירתו מיום 14.7.13, כי שמע את הנאשם מדבר עם עביר בטלפון ואומר לה: **"אם תתקרבי לבנות אני ארצח אותן"** (ת/35, עמ' 4 שורה 29), כאשר ס' ציין כי לדעתו מדובר בדיבור ללא בסיס שנאמר מתוך כעס ועל מנת להפחיד (שם, עמ' 3). ס' לא זכר מתי בדיוק הדברים נאמרו אך העריך שהם היו שנה קודם לרצח (ת/35 עמ' 4). אכן ס' בעדותו בבית המשפט טען בתחילה כי אינו זוכר את הדברים (פ' 21.1.14 עמ' 152), אך בהמשך אישר כי שמע את הדברים כאשר עבר במקרה, וכי הוא יודע שאביו דיבר עם עביר באותה שיחה, שכן אין אישה אחרת עמה הוא יכול היה לדבר על בנות, וכי יש לאביו בנות רק מריקה ועביר, וברור כי באותה שיחה הוא לא דיבר עם רייקה (שם בעמ' 182 ו-185).

בא כוח הנאשם סבור, כי אין ליתן אמון בדברים לאור חוסר מהימנותו של ס' ומאחר שהמדובר בגרסה מאוחרת שלא נתמכת בעדותה של עביר; אך כפי שכבר קבעתי לעיל, עדותו של ס' הייתה מהימנה עלי, והיא אף עולה בקנה אחד עם עדותה של עביר שדיווחה על איומים רבים מצד הנאשם.

עדויות על איומים מצידו של הנאשם נשמעו גם מעלא דנדיס, אחיה של עביר, באמרתו במשטרה מיום 23.5.13 ציין עלא כי: **"בתקופה האחרונה בשלושה חודשים אחרונים עלי התחיל להתקשר אלי לפלאפון שלי ולאיים עלי הוא אמר שהוא יחטוף את אמא שלי וירצח אותה ואמר שאת עביר הוא לא יגרש"**. בהמשך, ציין עלא כי: **"בשבוע שעבר ביום חמישי עלי אמר לי שהוא שוחט אנשים כמו כבשים וזה רגיל בשבילו..."** (נ/23, עמ' 1). כמו כן סיפר כי:

"לפני חמישה ימים התקשרה אלי אחותי עביר ואמרה לי שעלי התקשר אליה ואמר לה שהוא



בדרך למשפחה שלי בעזריה עם עוד אנשים מהדרום והם מתכוונים לרצוח את המשפחה שלי ולהרוס את הבית. אני נזכר שהיה אירוע ביום רביעי שעבר 15.5.13, עלי התקשר אלי ואמר לי שלעביר אסור לראות את הבנות ואם היא תראה את הבנות אני אשרוף אותה" (שם, בעמ' 2).

בעדותו בבית המשפט הוסיף האח עלא כי: **"הוא עלי, אומר לי, שאצלנו הרצח כמו, לא יודע, הדבר הכי פשוט. הדבר הכי קל לעשות" (פ' 23.11.14 עמ' 628).**

גרסתו של עלא מקבלת חיזוק אובייקטיבי מהקלטות של שיחות בין הנאשם לבינו, בהן ניתן לשמוע את הנאשם מקלל את עביר ומכנה אותה בשלל כינויי גנאי (ת/76 עמ' 6, 7, 11, 12); כן נשמע הנאשם כשהוא אומר לעלא: **"...מבחינתי להרוג ול (מילה לא ברורה) אותו דבר, אין לי על מה להתחרט יא עלא... אתה יודע מה זאת אומרת? יענו אני אביא סכין לחתוך אותה כמו שאני חותך את הירק, זה מבחינתי רגיל, רגיל, רגיל..." (שם, עמ' 9).** בפנינו אפוא ראיה נסיבתית נוספת המצביעה על אשמת הנאשם, כאשר הנאשם אומר זמן קצר לפני הרצח, כי בשבילו להרוג זה כמו לחתוך ירקות בסכין.

בא כוח הנאשם סבור, כי ההקלטות אינן ברורות די הצורך וכי עיון בפלטי השיחות מראה כי לא התקיימו שיחות במועדים הנטענים בין הנאשם לעלא.

אין בידי לקבל האמור כלל ועיקר. לטעמי, ההקלטות כה ברורות ושזורות לאורכן ולרוחבן והמדובר באיומים מפורשים וקשים, באופן אשר מבהיר, באחת, את הפחד והחשש שחשו העדים. הדברים שנאמרו על ידי הנאשם אינם מתפרשים לשתי פנים וכוללים איומים מפורשים, פעם אחר פעם - ברצח; בשפיכת דם; בשחיתת עביר; ובשחיתה ופגיעה בבני משפחתה והבנות.

עוד יוער, כי לא מצאתי ממש בטענת בא כוח הנאשם לפיה עיון בפלט השיחות של עלא מעיד, כי אין שיחות נכנסות ממספרו של הנאשם בימים הנטענים, פרט לשיחה ביום 16.5.13. אמנם עיון בפלט השיחות אינו מעיד על קיום שיחה ביום 15.5.13 משמע, מבחינת התאריך הדבר אינו תואם במדויק את גרסתו של עלא בעניין זה, אך לעומת זאת מהפלט אנו למדים על קיום של שתי שיחות מהפלאפון אשר בשימוש של הנאשם למספרו של עלא, 052-2860358: ביום 16.5.13; שיחה נוספת ביום 17.5.13; ושיחה נוספת ביום 18.5.13 (נ/65 תיקיה 10320). על כן, יש בפלט השיחות דווקא כדי לחזק את גרסתו של האח עלא, כי הנאשם התקשר אליו מספר פעמים בשבוע שלפני הרצח, ולכל היותר יתכן כי עלא טעה ביום ביחס לתאריך של אחת השיחות.

ראיה נוספת לקיומן של שיחות האיומים עולה מניתוח מחקרי התקשורת (ת/103 ח בעמ' 1), שם צוין כי הנאשם השתמש בשירות *43, המאפשר לערוך שיחה ממספר חסום, כאשר התקשר מטלפון שמספרו 050-6588945 למספרי הטלפון של בני משפחה של עביר בימים שלפני הרצח. ברי, כי שימוש בשירות כדי שמספרו לא יופיע ויראה כמספר חסום, יש כדי לחזק את הרושם שהנאשם חשש שבני המשפחה לא יענו אם יראו שהשיחה הינה מהמספר שלו, זאת בשל האיומים שהשמיע כלפיהם; וכי הנאשם לא היה מעוניין שניתן יהיה לייחס לו את השיחות אליו.

הוכח אפוא, הן מן העדויות והן מהקלטות של שיחות עם הנאשם, כי הנאשם איים במשך חודשים, בשפיכות דם, בהפגנת אלימות כלפי הבנות המנוחות וכלפי עביר ומשפחתה; וכי האיומים החלו כשנה וחצי טרם רצח הבנות המנוחות ונמשכו עד לימים האחרונים טרם הרצח.

איומים אלו, במיוחד האחרונים כרונולוגית והסמוכים לרצח, מעידים על הזעם של הנאשם כשגילה שעביר מתראה עם



הבנות בסתר, ומהווים ראיה נסיבתית בעלת משקל רב, המצטרפת למכלול הראיות הקיימות.

דברי הנאשם לאחיו אחמד לקראת ביצוע הרצח

ראיה נסיבתית נוספת המצביעה על כך שהנאשם הוא שביצע את הרצח מצויה בדברי הנאשם לאחיו אחמד. האמור עלה מתוך האזנת סתר לשיחה בין האח אחמד לבין אחיותיו פאטמה ומרים מיום 7.7.13 (כחודש וחצי לאחר הרצח וימים ספורים בלבד לאחר מעצרו של הנאשם). בשיחה זו נשמע האח אחמד אומר: **"אמר לי... אם אני אם יקרה עמי דבר אני רוצה להגיד להם אני לא יודע זו תמיד מאיימת עליו והם הרגו את הילדים ואני לא יודע על עצמי וברחתי בגבעה"** (ת/109 עמ' 7).

כזכור, אחמד, אשר מלכתחילה הועמד לדין יחד עם הנאשם בגין חלקו באירוע החטיפה של מהדי ווליד ובגין סיוע לנאשם בעת בריחתו לאחר הרצח, הגיע לבסוף להסדר טיעון עם המדינה במסגרתו הודה באישומים המיוחסים לו, הורשע ונידון למאסר של 27 חודשים. במסגרת הסדר הטיעון, הצהיר אחמד לפרוטוקול כי:

"עובר לביצוע הרצח אמר לי הנאשם עלי אמטיראת שאם עלי יבצע את רצח הבנות המנוחות, אז עלי יגיד למשטרה שהוא (עלי) לא יודע, עביר תמיד מאיימת עליו, והם הרגו את הבנות המנוחות ועלי לא יודע על עצמו וברח לגבעה. את הדברים האלה אני סיפרתי בשיחה עם פטמה ועם מרים לאחר הרצח בתאריך 7.7.13" (פ' 4.3.15 עמ' 983).

בעדותו בבית המשפט מיום 23.3.15 אישר אחמד כי הדברים שצוינו לעיל אשר אמר בעת הודאתו בבית המשפט, מבטאים את הנשמע בשיחה המוקלטת עם אחיותיו וכי זוהי משמעות הדברים, כאשר הוא הוסיף כי באותה עת לא האמין שהנאשם ירצח את הבנות המנוחות והבין את משמעות הדברים רק לאחר מעשה (פ' 23.3.15 עמ' 1149-1150). מעדותו של אחמד עולה כי הנאשם תכנן מראש, קודם הרצח, מה תהא גרסתו למשטרה במידה והרצח יתבצע. ראיה זו יש בה כדי להצביע על הנאשם כמי שתכנן הרצח ומכאן על היותו מבצע הרצח.

במאמר מוסגר יוער, כי מרים וג'וג', אחותם של אחמד והנאשם - אשר הייתה אף היא צד לשיחה - הכחישה את משמעות הדברים בחקירותיה במשטרה ובבית המשפט וטענה כי אינה זוכרת דבר, אך כאמור לא נתתי בעדותה אמון (ת/75, פ' 23.11.14 עמ' 699).

בא כוח הנאשם סבור, כי המשפט המצוטט משיחתו של אחמד עם אחיותיו ניתן לפרשנות אחרת, לפיה הוא נאמר על ידי הנאשם לאחר הרצח כאשר נפגש עם אחמד בהיחבא ונועד למקרה בו הנאשם יעצר ויואשם ברצח הבנות המנוחות; כי בכל מקרה הפרשנות הנטענת על ידי המדינה לא הוכחה; וכי הדברים שנאמרו על ידי אחמד במסגרת הסדר הטיעון הוכתבו לו על ידי הפרקליטות כתנאי להסדר הטיעון, ולא מדובר בפרשנות שהועלתה תחילה על ידי אחמד עצמו. על כן נטען, כי לא ניתן לבסס ממצאים כלשהם על עדותו של אחמד שכן זו נאמרה רק על מנת לזכות בהסדר טיעון מקל.

אין בידי לקבל עמדה זו. מוכנה אני להניח כי הודאתו של אחמד אשר באה במסגרת הסדר טיעון, מגלמת בתוכה רצון של אחמד לסיים את ענייננו בצורה מיטבית מבחינתו, וסביר להניח כי אלמלא היה אחמד מעוניין בהסדר הטיעון, לא היה שש להעיד בבית המשפט כנגד אחיו. אחמד הבהיר בעדותו כי היה מעוניין להגיע להסדר טיעון על מנת להשתחרר במהירות מהכלא בשל מצבו הרפואי הקשה (פ' 25.3.15 עמ' 1162), והשיב לשאלות בא כוח הנאשם כי: **"אני לא יודע מה היה התוכן של השיחה ואני גם לא זוכר בדיוק זה עבר לפני שנתיים... תכבד את זה שאני הודאתי בעסקת טיעון ואני לא יכול להגיד לך, רק אלוהים יודע מה האמת אני לא יכול להגיד לך באמת זה כן נכון או**



לא נכון" (שם, עמ' 1171).

עם זאת, אחדד אישר כי לא הודה באופן שרירותי בעובדות כתב האישום, אלא הדגיש כי הוא לא היה מוכן להודות בדברים שאינו יודע (שם, עמ' 1174, 1176); האמור עולה גם מהסדר הטיעון עצמו מכך שאחדד לא הודה בכל מה שיוחס לו באישום הנוגע לחטיפה ועמד בהודאתו על כך שהוא היה מודע לכך שעביר נסחטה אולם הוא לא ידע מה נסחט ממנה (פ' 4.3.13, עמ' 982). מכאן, שעל אף רצונו להגיע עם המדינה להסדר טיעון, לא הסכים אחדד לומר כל שיידרש, אלא העמיד תנאים להסדר הטיעון ולעובדות כתב האישום בהן היה מוכן להודות. יתרה מכך, אף ביחס לדברים שנאמרו על ידי הנאשם באותה שיחה, אחדד הסכים להודות רק במה שנקלט בהאזנת הסתר ותועד, והגביל הודאתו למה שנאמר בשיחה. מכאן שניסה לצמצם את הודאתו ככל שניתן ואף במהלך עדותו, לא התרשמתי כי המדובר בעד שאמר כל שהתבקש לצורך הסדר הטיעון, אלא להיפך.

אוסף, כי פעמים רבות לעדים המעידים בבית המשפט יש שיקולים חיצוניים נוספים למתן עדותם, ואין מקום לקביעה מרחיקת לכת, כפי שטען למעשה הסנגור, כי כל אימת שקיימים אינטרסים כאלה אין ערך לעדותם, אלא שהדבר מחייב בדיקה זהירה ומדוקדקת. במקרה דכאן, עדותו של אחדד עולה בקנה אחד עם ההקלטות של שיחותיו עם אחיותיו.

על כן, יש לקבל את עדותו ולקבוע כי דברי הנאשם לאח אחדד, טרם הרצח, מעידים על תכנון מראש של אסטרטגיה שתרחיק אותו מכל קשר לרצח, לאחר שזה יתבצע על ידו ואף אליבי ככל שיואשם ברצח הבנות; כאשר יש בדברים אלו כדי לבסס ראיה נסיבתית בעלת משקל, המצביעה על הנאשם כמי שביצע את הרצח.

אירועי החטיפה נשוא האישום הראשון והשני

כפי שנקבע לעיל, מצאתי כי יש להרשיע את הנאשם בחטיפתם של מהדי ווליד, חטיפה שבוצעה על מנת לאלץ את עביר להעביר את הבנות המנוחות לחזקתו של הנאשם.

המדובר בשרשרת של אירועים, בעלי קווי דמיון ברורים העוברים כחוט השני, ועל כן הוכחתו של כל אחד מן האירועים כפי שתואר, מהווה ראיה נסיבתית לאשמתו של הנאשם באישום זה: העובדה כי הנאשם חטף את מהדי שכן לא יכול היה להשלים עם כך שעביר עזבה אותו והיא לקחה אליה את הבנות; וכי חטף את עומאר תוך הכאתו וכליאתו כאשר גילה שעביר פוגשת את הבנות למרות האיסור שלו ומתנהלת באופן שאינו נראה לו, מלמדת על הלך רוחו של הנאשם ועל אופן פעולתו; וכי כאשר הנאשם חש שאינו מצליח לשלוט בחיי עביר ובחיי בנותיו המנוחות כפי שהיה מעוניין, הוא נוקט בדרכי אלימות - מחטיפת עומאר ועד לנקמה באופן הקיצוני ביותר שניתן להעלות על הדעת.

חשיפת קיומם של מפגשים בין עביר לבנות על ידי הנאשם

כפי שפורט לעיל, באישום השני, על אף התנגדותו של הנאשם, התקיימו מספר מפגשים בין עביר לבין הבנות המנוחות בתקופה שקדמה לרצח. העובדה כי המפגשים ממשיכים להתקיים למרות שאסר על כך, התגלתה לנאשם בשבוע שקדם לרצח, כאשר מעורבותו של עומאר במפגשים, היוותה את הבסיס והמניע לחטיפתו של עומאר, עליה עמדנו בהרחבה לעיל.

מעדותה של רייקה מיום 22.5.13 עולה, כי בסמוך לרצח גילה הנאשם, כי עביר עדיין נפגשת עם הבנות המנוחות: **"בתאריך 14/5/13 בחג של היהודים הוא בא ואז שמעתי אותו צועק לי ושאל אותי למה את מדבר עם עביר. אני הכחשתי שאני מדברת עם עביר ואז לקח ממני את הטלפון והשאיר אותו אצלו ואז עביר התקשרה**



לפלאפון שלי ואז הוא היה בטוח שאני מדברת איתה ולקח את הפלאפון שלי ולא החזיר לי אותו (ת/37 עמ' 3). בעדות נוספת שלה מאותו יום הוסיפה רייקה וסיפרה, כי באותו יום טען באוזניה הנאשם כי היא עורכת מפגשים בין עביר לבנות המנוחות אך היא שללה זאת שכן: **"פחדתי ממנו. ואם הייתי אומרת לו שכן, הוא היה עושה לי בעיות כי הוא לא רוצה שהם יפגשו עם אמא שלהם ובגלל זה הוא לקח אותם מעביר"** (ת/39 עמ' 3). רייקה הוסיפה, כי התקשרה לעביר על מנת להזהיר אותה גם בשל כעסו של הנאשם לאחר שגילה כי עביר רואה את הבנות: **"אמרתי לה שהוא עצבני וידע שהיא ראתה את הבנות, כמובן דבר ראשון שהוא יעשה יהיה סכנה לבנות, או שהוא יעביר אותן למקום אחר, לא ישאיר אותן אצלי כלומר... אני אמרתי לה "בואי קחי את הבנות שלך, הבנות שלך בסכנה, אבא משלהן ידע עכשיו, הוא ידע והוא לא יעבור על זה... אני מכירה אותו"** (ת/40 עמ' 11 מיום 3.7.13). רייקה סברה, כי כעסו של הנאשם על המפגשים בין עביר לבנות מעיד על כך, שלא סביר שמישהו אחר רצח את הבנות המנוחות: **"אני לא חושבת, לא... הוא רוצה לסיים את זה, בגלל שאני והיא מדברות והיא רואה את הבנות"** (שם, עמ' 13).

עדות נוספת המצביעה על כך שהנאשם נטל את הטלפון של בני המשפחה בשל קיום הפגישות בין עביר לבנות המנוחות הינה עדותו של פ', אשר ציין כי: **"אבא שלי אמר לי להעביר את הטלפון לאיברהים. אבא שלי חשד שאני מפגיש בין הבנות לעביר, הוא שאל אותי ואני הכחשתי ובגלל זה אמר לי לתת את הטלפון לאיברהים"** (ת/19 עמ' 5).

יוער, כי אכן קיים שוני מסוים בעדותה של רייקה באשר לנסיבות בהן נלקח ממנה הפלאפון. באמרה אחת סיפרה כי הנאשם צעק עליה ולקח ממנה את הפלאפון לאחר המפגש הראשון בין הבנות לעביר (ת/37 עמ' 3), ואילו באמרה אחרת אמרה כי הנאשם כעס בתחילה על המפגש הראשון, אולם לבסוף האמין לבן ס' שהמפגש היה במקרה ורק בהמשך שלח את פ' לקחת לה את הפלאפון ועקב אחרי השיחות, וכך גילה שעביר מתקשרת (ת/40 עמ' 12); כאשר בעדותה בבית המשפט סיפרה, כי בעקבות המפגש הראשון הנאשם ביקש מבנה פ' לקחת ממנה את הפלאפון ולשנות את המספר ופ' שבר אותו (פ' 23.1.14 עמ' 157).

עם זאת, בניגוד לטיעוני בא כוח הנאשם בעניין זה איני סבורה כי המדובר בסתירות משמעותיות, שכן ליבת דבריה הייתה אחידה וזאת ביחס לכך כי הנאשם ביקש לקחת ממנה את הפלאפון בשל כך שגילה אודות המפגשים בין הבנות לאמן עביר, וכי הנאשם היה מוכן אולי להבליג על קיום המפגש הראשון אולם כעס מאד לאחר שגילה שהתקיימו מפגשים נוספים; מה עוד, שטענה זו מקבלת חיזוק גם מעדותו של פ' בעניין זה; ואף מעדויות בני משפחה נוספים, כי הנאשם לקח מבני המשפחה את הפלאפונים וכי המדובר בדפוס התנהגות חוזר של הנאשם - כך באישום של חטיפת מהדי- כך באישום השני ביחס לעומאר- וכך באישום זה.

מכל האמור עולה תמונה ברורה, לפיה הנאשם - אשר נודע לו על קיום המפגשים בין עביר לבנות המנוחות - כעס על כך ולקח מרייקה את הפלאפון ממנו יצרה קשר עם עביר, כאשר אותו זעם הוביל את רייקה לחשוש כי יקרה משהו לבנות המנוחות. בשל אותו חשש שיאונה להן רע, אליו הצטרף האיום בפני רי', התקשרה לאם הבנות עביר, כדי להתריע בפני הסכנה המתרחשת ובאה.

האמור מעיד על הסלמה בסמוך לרצח שהתבטאה בכעס וזעם של הנאשם על כי המרו את פיו, בחטיפת וכליאת עומאר, בהסלמה ביחסים בין עביר לנאשם מאחר שרצונו למנוע קשר בין עביר לבנות המנוחות לא צלח, וכל אלו מהווים ראיה נסיבתית נוספת, המצביעה על אשמת הנאשם המצטרפת למארג הראיות הקיים.

האיום על רי' טרם הרצח ושיחת האזהרה בין רייקה לעביר



בכתב האישום נטען, כי יום קודם לרצח או בסמוך לכך, איים הנאשם על ביתו ר' ואמר לה כי **"אני הכנתי לך ולאחיות של הקטנות קבר"**. טענה עובדתית זו מתבססת בעיקרה על עדותה של ר', ביתו הקטינה של הנאשם, אשר הייתה בת 11 בעת הרצח, ומקבלת חיזוק מעדותה של רייקה, אליה נגשה ר' מיד לאחר האיום.

ר' נחקרה לראשונה במשטרה ביום 23.5.13 בשעה 21:18, יומיים לאחר הרצח, לאחר שחרורה של רייקה ממעצר ובעקבות הדברים שעלו בחקירותיה של רייקה במשטרה. בתחילת החקירה, אשר לא נערכה על ידי חוקר ילדים ונערכה בנוכחותה של רייקה, השיבה ר' לרוב השאלות שנשאלה כי אינה יודעת או אינה זוכרת. לאחר שהחוקר טען באוזניה כי רייקה טענה שהיה מקרה בו הנאשם אמר לה כי הוא מכין לה ולאחיות הקטנות שלה קבר, ולאחר שהחוקר הוסיף כי אמא שלה סיפרה את האמת ומבקש כי גם היא תספר את האמת, סיפרה ר': **"אני מפחד מאבא שלי ואני רוצה לספר לך אבל שהוא לא ידע מזה זה היה ביום ראשון או שני אני לא זוכרת אבא שלי ישב ראה מחשב ואני באתי אליו והוא היה עצבני ואמר לי אני הכנתי לך ולאחיות שלך הקטנות קבר ואני פחדתי והלכתי לאמא שלי וסיפרתי לה"** (ת/43 עמ' 2).

ביום 11.7.13 נחקרה ר' בשנית על ידי חוקר ילדים, אך טענה שאינה זוכרת דבר (ת/44א). בהחלטתנו מיום 19.3.14, הותרה ברוב דעות העדת ר' בבית המשפט.

בעדותה בבית המשפט ביום 26.5.14, אשר ניתנה באמצעות וידאו קונפרנס כאשר הנאשם מצוי בחדר אחר בבית המשפט וצופה בעדות, חזרה ר' על דבריה בפני השופט והעידה כי כאשר הייתה בביתו של הנאשם **"אבא שלי אמר לי, אעשה לך קבר לך ולאחיות שלך"** (עמ' 242). ר' ציינה כי היא חושבת שהדבר היה שבוע או חמישה ימים לפני מותן של הבנות המנוחות, אך הסכימה כי יש להניח כי במשטרה זכרה טוב יותר. ר' הוסיפה כי הנאשם היה עצבני כאשר דיבר איתה, ולאחר שאמר לה את הדברים פחדה והלכה לספר לאמה - רייקה (עמ' 242-243). במהלך עדותה השיבה ר' פעמים רבות לשאלות כי אינה זוכרת, או שנמנעה מלהשיב תוך שהיא משפילה את מבטה. ניכר היה כי היא מתקשה מאוד להעיד, חוששת ממתן העדות, וכי המעמד אינו קל לה כלל.

עדותה של ר' בעניין זה נתמכת בעדותה של רייקה, לפיה ביום שני בצהריים - יום טרם הרצח - ניגשה אליה ר' וסיפרה לה כי הנאשם אמר כי הוא רוצה להכין לה ולאחיות הקטנות שלה קבר. רייקה הוסיפה, כי לאחר ששמעה זאת התקשרה לעביר: **"אמרתי לה תבקשי את הבנות... תבקשי את הבנות שלך יא אישה, כי אני שמעתי שעלי אמר שאני הולך לעשות להם קבר, ואני מפחדת יענו שהוא ירצח אותם"** (ת/41א מיום 23.5.13, עמ' 5). באמרה נוספת שלה מיום זה, חזרה רייקה על האמור וציינה, כי ר' ניגשה אליה יומיים לפני האירוע, או אולי ביום שני, ואמרה לה: **"אבא שלי אומר שאני רוצה לעשות קבר לאחיות שלך ואת איתם"**. לאחר מכן התקשרה לעביר **"ואמרתי לה אל תתקשרי עוד... אמרתי לה קחי את הבנות שלך... אמרתי לה אני לא אחראית על מה הולך להיות"** (ת/42א עמ' 7).

בעדותה בבית המשפט טענה רייקה, כי אינה זוכרת מה ר' אמרה לה וכי ר' אמרה לה כי אינה זוכרת שאמרה לה את הדברים; עוד טענה, כי כלל לא התקשרה לעביר שכן לא היה לה פלאפון באותה העת (פ' 23.1.14 עמ' 143-144). בעקבות הסתירה בין אמרתה במשטרה לבין עדותה בבית המשפט בעניין זה הוכרזה רייקה עדה עוינת ואמרותיה במשטרה הוגשו כאמור. עם זאת, בהמשך חקירתה אישרה רייקה כי ר' אכן אמרה לה את הדברים (שם עמ' 147) וכי בעקבות זאת התקשרה לעביר ו: **"אמרתי לה שאני מפחדת על הבנות, בואי תיקחי אותם"** (שם, עמ' 150).

כאשר נשאלה רייקה מדוע לא הזכירה באמרותיה הראשונות במשטרה את דבריה של ר', אמרה כי בתחילה חששה



לערב את ר' בחקירה בשל גילה הצעיר, וכי לא הייתה בטוחה שהדברים שר' סיפרה לה אכן התרחשו, אולם בסופו של יום סיפרה את הדברים והחוקר אמר כי עליה לומר את כל הידוע לה על מנת לסיים את החקירה (שם, עמ' 175). בהמשך עדותה ציינה רייקה כי התקשרה לעביר בעקבות דבריה של ר', אולם לא באמת חשבה כי הנאשם ירצח את הבנות המנוחות שכן: **"לא מקובל אצלנו להיות מעשה רצח אצלנו, ולא בחיים שלנו קרה דבר כזה"** (פ' 26.5.14 עמ' 186-187). בשלב כלשהו בחקירתה הנגדית חזרה בה רייקה וטענה, כי התקשרה לעביר לפני השיחה עם ר' (פ' 26.5.14 עמ' 192), אך לאחר מכן שבה וטענה כי התקשרה לעביר לאחר דבריה של ר' (שם, עמ' 235). עם זאת, רייקה עמדה על כך כי לא דיברה עם ר' על דבריה לאחר ששחררה מן המעצר וטרם נחקרה ר', וטענה כי הדבר לא היה אפשרי בנסיבות בהן הגיעה אל ילדיה יחד עם המשטרה והילדים היו בלחץ (שם, בעמ' 198-199).

בהקשר זה יש להוסיף, כי גם עביר העידה, שרייקה התקשרה אליה בסמוך לרצח והזהירה אותה כי הבנות בסכנה, אלא שלדבריה רייקה יצרה עמה קשר בעקבות אירוע בו הנאשם חנק את רימאס וגרם לכך שתזדקק לטיפול רפואי:

"באחד הימים רייקה התקשרה אלי ואמרה לי אני אתקשר אליך ממישהו שאני לא רוצה להגיד מה השם שלה כדי שלא יהיו שום בעיות. אז היא אמרה לי 'אביר עלי לקח את הטלפון שלי והוא ידע שאת רואה, שאת נפגשת ורואה את הבנות, ואמר לי שהוא הרביץ לרימאס הבת שלי הבכורה' והיא אמרה לי באלוהים, תקחי את הבנות אם את יכולה. רימאס, הוא הרביץ לה וחנק אותה" (פ' 25.3.15 עמ' 1149).

רייקה טענה, הן במהלך חקירתה במשטרה והן בעדותה בפני בית המשפט, כי לא זה היה תוכן השיחה, אלא שהיא התקשרה לעביר בעקבות דבריה של ר' (ת/37 מיום 22.5.13 עמ' 3; ת/38 מיום 22.5.13; פ' 25.6.14 עמ' 220).

מבחינת מכלול הראיות מצאתי, כי הוכח מעבר לספק סביר שאירוע האיום על ר' אכן התרחש. עדותה של ר' בבית המשפט הייתה מהימנה עלינו. ניכר היה, כי ר' אינה מעוניינת להעיד נגד אביה, וכי היא עושה כן בלית ברירה, תוך השפלת מבטה ותוך קושי עצום. אמנם, בא כוח הנאשם הצביע על מחדלים בגביית אמרתה של ר' במשטרה, כאשר ציין, בין היתר, כי האמרה נגבתה באמצעות חוקר רגיל ולא חוקר ילדים, כי החקירה לא הוקלטה, וכי החקירה התבצעה בשעת לילה מאוחרת על אף שמדובר בקטינה וללא אישור מתאים. גם אם יש טעם מסוים בטענות אלו, הרי יש לקחת בחשבון את הרצון הברור לגבות את עדותה של ר' במהירות האפשרית על מנת למנוע מצב של תיאום עדויות בין רייקה לר' או לאנשים נוספים. מעבר לכך, איני רואה לנכון לייחס משקל מכריע לאופן גביית ההודעה מאחר שבסופו של דבר ר' חזרה על גרסתה במשטרה בעדותה בפנינו, וניתן היה להתרשם מעדותה באופן בלתי אמצעי, כאשר מצאתי אותה מהימנה ביותר.

טענה נוספת בפי בא כוח הנאשם, לפיה אין בעדותה של רייקה כדי לחזק את אמרתה של ר' שכן גרסתה של רייקה הועלתה באיחור - רק ביום 23.5.13 בשעות אחרי הצהריים, לאחר שרייקה נחקרה כבר מספר פעמים קודם לכן; ולשיטתו, גרסה זו הועלתה על ידי רייקה רק על מנת להשתחרר ממעצר.

אין בידי לקבל טענות אלה. לו מטרתה היחידה של רייקה הייתה להשתחרר ממעצר, הרי שיכלה לאמץ עוד קודם לכן את הדברים שאמרה עביר ביחס לתוכן השיחה ביניהן ולכך שהיא ספרה לה בשיחה כי הנאשם הרביץ וחנק את רימאס, ולא הייתה לה כל סיבה להציג גרסה אחרת, ודאי לא כזו שיש בה כדי לערב את ביתה הקטינה ר' באופן שהיה ברור לה שיחייב חקירה משטרתית של ר'.

יתרה מכך, ההסבר שהציגה רייקה, לפיו לא הייתה מעוניינת קודם לכן לספר את הדברים מאחר שלא רצתה לערב את



ר' בחקירה בשל גילה הצעיר שמאחר שלא הייתה בטוחה כי ר' סיפרה לה את האמת ביחס לאותו איום, הינו סביר בעיני. יוער עוד, כי עצם העובדה כי אדם השווה במעצר מוכן לספר למשטרה דברים אותם סרב לספר קודם לכן, על מנת לקדם את שחרורו ממעצר, אין בה כשלעצמה כדי לפסול את מהימנותם של הדברים.

בא כוח הנאשם טוען עוד, כי גרסאותיה של רייקה באשר לנסיבות ולמועד בהם התקשרה לעביר להזהירה היו בלתי סדורות ולא עלו בקנה אחד עם גרסתה של עביר באשר למהלך התרחשות העניינים; וכי אין ליתן אמון בדבריה של עביר לפיהם רייקה התקשרה אליה וסיפרה, כי הנאשם חנק את רימאס, כאשר בפלט השיחות של עביר אין שיחת טלפון ממספר אותו ניתן לשייך לרייקה ביום 19.5.13. עוד הוטעם, כי עביר מסרה גרסאות סותרות באשר למספר ממנו התקשרה לרייקה.

לטעמי, דין טענות אלה להידחות. הטעם הראשון והברור לכך, הינו כי הטענות לפיהן רייקה לא התקשרה לעביר להזהיר אותה טרם הרצח אינן יכולות לעמוד; שהרי אם כך הם פני הדברים, לשיטת ההגנה, לא היה כל מקום שעביר תגיע, כפי שאכן ארע, יום לפני הרצח, להגיש תלונה בתחנת ערד, ואף לא הייתה כל סיבה שעביר תספר באותה תלונה כי רייקה התקשרה להזהירה.

מעיון בתלונת עביר במשטרה יום לפני הרצח (נ/50ב), עולה שעביר ספרה כי: **"אתמול התקשרה אלי רייקה גרושתו של עלי והודיעה לי שעלי הפרוד שלי חנק את הבת שלי הגדולה בשם רימאס אני הבנתי מרייקה שהוא חנק אותה על מנת לרצוח אותה... אני מבקשת להציל את הבת שלי בעלי הוא משוגע ואני מאוד מודאגת לשלום הבנות שלי"** (עמ' 1); כאשר הגשת התלונה נתמכת אף בעדותו של העד אפרים עודד (פ' 25.3.15 עמ' 1149-1150; פ' 16.3.15 עמ' 1020).

יש לזכור, כי עביר הינה תושבת הרשות הפלסטינית, ובשל כך היה לה קושי וחשש להיכנס לישראל בגפה, ודאי מקום בו היא מאוימת על ידי משפחת הנאשם; כאשר המדובר במי שהיא חסרת מעמד בישראל, חסרת כל רשת תמיכה; מוחלטת מאוד; ומצבה קשה מכל נקודת מבט אפשרית. במצב דברים זה, העובדה כי עביר עשתה מעשה ולמרות כל הקושי והפחד הגיעה מעזריה לתחנת ערד ואף אזהרה עוז והתלוננה במשטרה כנגד הנאשם, מעידה כאלף עדים ששיחת אזהרה ממשית ומטלטלת הייתה וגם הייתה, וכי הדגל השחור שהתנוסס מעליה היה כזה שהצביע על סכנת חיים לבנות.

יתרה מכך, אין כל הסבר בידי הסנגור להגעת עביר לתחנת המשטרה והגשת התלונה על ידה, אם כדבריו, ספק אם שיחת האזהרה בין רייקה לעביר התקיימה. ברי כי אין המדובר בצירוף מקרים, כאשר למרבה הטרגיות שבדבר, יום אחד בלבד לאחר מכן הבנות המנוחות אכן נרצחו.

על רקע האמור, הגם שישנה אי התאמה מסוימת, כפי שנטען על ידי ההגנה, בין גרסאותיהן של עביר ורייקה באשר לסיבה המדויקת שהביאה את רייקה להתקשר לעביר ולהזהיר אותה, הרי ישנו מכנה משותף ברור והוא העובדה שהנאשם גילה שעביר נפגשת עם הבנות והדבר עורר בו כעס וזעם. מעבר לכך, אין להתעלם מהעובדה כי שיחת טלפון בין רייקה לעביר התבצעה - לכל הדעות - בנסיבות בהן שני הצדדים היו במצוקה, הן רייקה והן עביר שוחחו בהסתר וחששו לחיי הבנות.

אם נוסיף לכך את העובדה שמדובר בשיחה אשר את תוכנה שחזרו רייקה ועביר רק בדיעבד - לאחר רצח הבנות, וכי לא יכול להיות חולק שאזהרה הייתה, הרי שאין להתפלא אם קיים בלבול מסוים, או כי אחת מהסיבות לאזהרת רייקה את עביר, לא הובנה נכונה על ידי מי מהצדדים לשיחה.



בא כוח הנאשם הפנה עוד בעניין זה לפלטי השיחות של מספרי הטלפון שהיה בידה של עביר, כאשר לטענתו יש בהם כדי להצביע על כך שבניגוד לעדותה של עביר במשטרה, רייקה לא התקשרה אליה ביום 19.5.13, יום לפני הגשת התלונה. איני סבורה, כי יש בפלטים האמורים כדי לסתור את עדותן של עביר ורייקה באשר לקיום השיחה, אלא לכל היותר כדי להעיד על כך שהשיחה בין רייקה לעביר לא התקיימה דווקא ביום 19.5.13, אלא אולי יום או מספר ימים לפני כן, דבר שאין לו משמעות.

בהתחשב בעובדה שאין ספק כי הטיפול בעביר בתחנת המשטרה בערד ביום לפני הרצח היה, לכאורה, רשלני ביותר, עניין אליו אתייחס בפירוט בהמשך, אין גם חובה להניח כי החוקר שגבה ממנה את עדותה הבין במדויק את דבריה ביחס למועד קיום השיחה (כאשר בעדות צוין כי השיחה הייתה אתמול). יתרה מכך, מעדויות הצדדים עולה, כי הם החליפו טלפונים לעיתים מזומנות ואף קיימו שיחות טלפון ממכשירי טלפון של אחרים, כאשר על פי העדויות, גם שיחת הטלפון בה הזהירה רייקה את עביר לא התקיימה ממכשירי בבעלותה של רייקה ורייקה עצמה העידה כי הכניסה סים למכשיר שבור של הילדים ואחר כך שרפה את המכשיר בגלל החשש הכבד שהנאשם יגלה את הדברים (ר'ה אמרות עביר נ/50 ו-50/ח'; רייקה, ת/37; פ' 23.1.14 עמ' 161).

על כן, הגם שמעיון בפלטי השיחות של המספרים השייכים לעביר אין שיחות מפלאפון שניתן לייחס לרייקה ביום 19.5.13, הרי אין לכך משמעות שכן רייקה עצמה העידה שלקחה מכשיר אחר כדי להתקשר. מעבר לכך, ניתן לראות כי ישנן שיחות כאלה בימים אחרים טרם הרצח. כך, ניתן לראות שיחה נכנסת למס' 052-2028866, השייך לעביר, ממספר בבעלותו של ג'ומעה, אחיינו של הנאשם, ביום 17.5, כאשר ממצא זה עולה בקנה אחד עם עדותה של עביר לפיה כאשר רייקה התקשרה אליה היא אמרה לה כי ג'ומעה נמצא לידה (פ' 25.3.15 עמ' 1171). כמו כן, בימים 18.5.13 ו-20.5.13 ניתן לראות מספר שיחות נכנסות למספר 0543931120, השייך אף הוא לעביר, ממספרים לא מזוהים, אשר יתכן כי רייקה נעזרה בהם לצורך יצירת קשר עם עביר (נ/65, תיקיה 22706). על כן, אין במחקרי התקשורת אליהם מפנה בא כוח הנאשם כדי לסתור את עדותן של רייקה ועביר ביחס לקיומה של שיחת אזהרה, וכל הניסיון להוכיח כי שיחה לא הייתה משולל בסיס.

לאור האמור, יש לקבוע כי הנאשם אכן איים על ר'י כי יכין לה ולאחיותיה קבר זמן קצר לפני האירוע לאחר שגילה כי עביר נפגשת עם הבנות; וכי בעקבות האיום התקשרה רייקה לעביר כדי להזהירה; ובעקבות אותה שיחה הגיעה עביר בדרך לא דרך, מעזריה לערד והגישה תלונה על הדבר במשטרת ישראל - אך ללא הועיל.

הוכחת האיום אשר התרחש זמן קצר ביותר טרם מות הבנות המנוחות, הינה ראייה נסיבתית כבדת משקל, אשר יש בה כדי לקשור את הנאשם לביצוע הרצח. האיום הספציפי על הבנות המנוחות זמן קצר ביותר טרם הרצח אינו אלא המשך לאיומים בתקופה הקודמת לרצח, עליהם עמדנו לעיל. מעבר לכך, יש באמור כדי לתמוך בעדויות הרבות מהן עלה כי הייתה הסלמה של ממש בהתנהלותו של הנאשם בימים שקדמו לרצח.

עזיבת הנאשם את עבודתו טרם הרצח

מאמרותיהם של דוד דוהניס, מנהל האתר דודאי אלון בו עבד הנאשם קודם לרצח, וסמי דארג', מנהל העבודה באתר, אשר הוגשו בהסכמה לבית המשפט, עולה כי הנאשם עבד באתר דודאי אלון כשנתיים-שלוש כמפעיל מחפר מטעם קבלן פרטי במקום, וכי הוא עבד במקום שעות ארוכות - מחמש בבוקר ועד לשעות אחר הצהריים או הערב - ונהג לישון במרתף במקום.



ביום 14.5.13 בשעה 10:00 בבוקר, גרם הנאשם לתאונה עם רכב אחר, ובעקבות זאת הודיע הנאשם שהוא עוזב את העבודה ומאז לא חזר למקום (ת/106, ת/107), דבר הנתמך אף בדוח השעות שצורף לאמרתו של העד, בו דיווח הנוכחות האחרון של הנאשם הינו מיום 14.5.13.

העובדה כי כשבוע לפני הרצח עזב הנאשם את עבודתו הקבועה שלא על מנת לשוב אליה, יש בה כדי לחזק את הרושם הכללי בדבר קיום הסלמה בהתנהלותו של הנאשם קודם לרצח, ואף לא עולה בקנה אחד עם עדותו כי לא היה בביתו בעת הרצח ובימים שקדמו לו; זאת, בפרט מאחר שכפי שפורט לעיל, לא היה בידי הנאשם הסבר סביר לכך שעזב את עבודתו בסמוך לרצח.

מניע לביצוע הרצח

בחינה כוללת של כלל האישומים בגינם הועמד הנאשם לדין, כמו גם התפתחות האירועים כפי שהיא עולה ממכלול העדויות והראיות שהובאו בפניו, מלמדת על רצף של אירועים אשר מצביעים על הנאשם כמי שהיה לו מניע לבצע את הרצח. אמנם, מניע אינו חלק מיסודות העבירה הפלילית, וניתן להרשיע נאשם בפלילים גם מבלי להצביע על קיומו של מניע (ע"פ 9275/06 **אבו מוח' נ' מדינת ישראל**, עמ' 18-19 (פורסם בנבו) (6.9.10)); עם זאת, במקרים בהם התשתית הראייתית מורכבת מראיות נסיבתיות בלבד, ישנה חשיבות להצבעה על מניע למעשה, אם כי גם כאן הדבר נתון לשיקול דעתו של בית משפט לאור נסיבות המקרה (ע"פ 4656/03 **מירופולסקי נ' מדינת ישראל** (1.12.04)).

במקרה דנן, בשים לב לכך שהתשתית הראייתית כנגד הנאשם, גם אם הראיות הן נסיבתיות, הינה חזקה ביותר, הרי שגם העדרו של מניע לא היה בו כדי להביא לזיכויו של הנאשם; אלא שכאן ניתן להצביע על מניע ברור של הנאשם לרצח הבנות המנוחות.

כאשר בוחנים את התנהלותו של הנאשם, מצטיירת תמונה ברורה של אדם שהיה אובססיבי ורכושני באשר לקשר עם עביר, חשד בה כי היא מתרועעת עם גברים אחרים, וביקש לשלוט בחייה ובחיי בנותיהם המשותפות. האמור ניכר אף בחקירתו מיום 16.7.13 בה נאמר לנאשם, כי המניע לרצח הינו שהוא חשב שיש לעביר רומן עם עומאר אז החל הנאשם התחיל לצעוק ולהשתולל והגיב באופן אגרסיבי מאוד ואמר: **אני גבר ומדינת ישראל בחורה אם לא יתלו אותי**; ומכאן אנו למדים על כך שעצם הדיון בעניין מוציא פרץ של אלימות מילולית ואגרסיביות מן הנאשם. יתרה מכך, הנאשם אף לא בחל בשימוש באיומים ואלימות על מנת לממש את מטרתו. כך, הנאשם לא היסס לחטוף את אחיה מהדי, גיסו תוך שאיים לפגוע בו על מנת לאלץ את עביר להחזיר את הבנות המנוחות למשמורתו, וזאת על אף שבפועל מיעט לראות את הבנות המנוחות ואלה שהו בביתה של גרושתו.

כל האמור יש בו כדי להצביע על קיומו של מניע לרצח - אותו רצון לנקום בעביר על ידי פגיעה בבנות המנוחות, וכפי שצוין כאשר מדובר בתשתית ראייתית שהינה בעיקרה נסיבתית יש משקל להצבעה על מניע, במיוחד כאשר מדובר במניע מובהק וברור כפי שכאן.

העובדה כי הנאשם היה האחרון שראה את הבנות בחיים ומציאת הבנות בביתו של הנאשם

ראיה נסיבתית נוספת המצביעה על אשמתו של הנאשם הינה העובדה שהנאשם היה אחרון שראה אותן בחיים, כאשר הבנות המנוחות נמצאו בתוך ביתו של הנאשם המצוי במתחם המשפחה.

מעדותם של עדים שונים עלה, כי המתחם שבו התגוררה משפחתו המורחבת של הנאשם באל פורעה הינו מתחם סגור,



וכי לא סביר בעליל כי אדם זר נכנס למקום מבלי שידעו על כך או שאדם אחר יכנס לביתו של הנאשם. כך, ס' העיד כי איש לא נכנס לביתו של הנאשם פרט לנאשם ולילדיו, וכי אדם זר אינו נכנס למתחם בו מתגוררת משפחת אמטיראת (פ' 12.1.14 עמ' 129). גם פ' העיד כי אין אנשים אחרים שמגיעים לביתו של הנאשם וכי אם אדם זר היה נכנס למתחם הבתים של המשפחה היו יודעים על כך ומגרשים אותו (ת/21 עמ' 2; ת/22א עמ' 6). אף רייקה העידה כי לא מקובל כי אדם זר יכנס לאזור הבתים וכי אם מגיע אדם זר הוא ניגש קודם לשיג, אחרת יגרשו אותו מהמקום (פ' 23.1.14 עמ' 154).

בא כוח הנאשם מסכים אף הוא, למעשה, כי אין זה סביר כי אדם מחוץ למשפחה הוא האשם ברצח הבנות ושאף אין זה סביר שאדם אחר יכול היה להיכנס למתחם או לבית עצמו בלי שאיש יבחין בו. אלא שהוא סבור כי יכול ויש אנשים נוספים במשפחה אשר היה להם מניע לפגוע בבנות המנוחות: רייקה, שנאלצה לגדל אותן בניגוד לרצונה; עומאר, שהייתה לו מערכת יחסים ייחודית עם עביר והאליבי שלו ביחס ליום הרצח הופרך; או חאדר, אביו של הנאשם, אשר לא היה מעוניין כי הבנות המנוחות יסיפו להתגורר באל פורעה.

טענות אלה הועלו בסיכומים ולא פותחו מעבר לכך. ברי לכל, ואף להגנה, כי אין די בהעלאת השערות, או סברות שלכל היותר ניתן להפריחן לחלל האוויר ברמה הספקולטיבית, כדי לקשור את אותם גורמים לרצח. כך או אחרת, העובדה שגופות הבנות המנוחות נמצאו בביתו של הנאשם יש בה כדי להוות חיזוק לאשמתו, גם אם לא היה די בעובדה זו כשלעצמה כדי להרשיע את הנאשם.

ראיות נסיבתיות שמועדן לאחר הרצח

המלטות הנאשם

אין חולק כי הנאשם היה דרוש לחקירה ולמעשה היה בבריחה מליל הרצח - 21.05.13, ועד שנעצר, לאחר כחודש וחצי, ביום 02.07.13 לפנות בוקר.

בתקופה האמורה נעשו פעולות רבות על ידי המשטרה בניסיונות לאתר את הנאשם ובכלל זה ביקורים במקום מגוריו, כאשר היה ברור לנאשם ולכל בני משפחתו כי הוא מבוקש ודרוש לחקירה. מחומר הראיות עולה, כי מעצרו של הנאשם היה לאחר פעילות מאומצת של המשטרה שכללה האזנות לשיחות שנערכו בטלפון הסלולארי בין הנאשם לבני משפחה ובנים לבין עצמם, מהם הוברר כי הנאשם מתחבא ובני משפחתו מסייעים לו ומביאים לו אוכל. בסופו של דבר במסגרת סריקות נרחבות באזור כביש 31 המוביל למצדה בירידות לים המלח, נעצר הנאשם על גג מבנה נטוש על ידי השוטרים ציון רזפורקר ואיגור בויצ'וק.

אמרות הנאשם בשטח בעת מעצרו

על פי דוח הפעולה של השוטר איגור בויצ'וק (ת/49) במהלך אותן סריקות זיהו השוטרים אדם על גג המבנה הראשון. הם סרקו את המבנה אך לא מצאו דבר כאשר לפתע הבחינו על גג המבנה באדם שוכב בתוך שק שינה, ולאחר שנתבקש לרדת מן הגג ציין ששמו עלי אמטיראת ונעצר.

באותו דו"ח צוין, כי כאשר נסעו עם הנאשם לכיוון יחידת תשאול נגב, במהלך הנסיעה, בתשובה לשאלה שנשאל על ידי השוטר איגור - למה רצחת את הבנות - השיב הנאשם: **"אני עשיתי מה שאני עשיתי זה עסק שלי, ילדים שלי ואני יכול לעשות איתם מה שאני רוצה"**. בעדות המפורטת שנגבתה מהשוטר איגור (ת/50) הסביר כי הנאשם צעק ואמר



לו "אני לא רוצה לדבר איתך, אני עשיתי מה שעשיתי, זה הבנות שלי ואני יכול לעשות איתן מה שאני רוצה".

בחקירתו בבית המשפט ציין השוטר איגור, כי הזהיר את הנאשם קודם לכן על זכותו להיוועץ עם עורך דין, למרות שהדבר לא רשום בדוח שלו ואף השוטרים שהיו עמו שמעו זאת. הוא הדגיש כי דברי הנאשם היו בתשובה לשאלתו למה הוא רצח את הבנות, תוך שהוא שלל אפשרות ששאל אותו שאלה אחרת.

דברים אלו נתמכים אף בעדות השוטר רזפורקר שהיה גם הוא במקום. בדוח הפעולה שלו צוין, כי הנאשם אמר לו שאף אחד לא יכול לדעת מה יש לבן אדם בלב (ת/54). בעדות שנגבתה מן השוטר רזפורקר מאוחר יותר הסביר, כי הדברים שאמר הנאשם היו בתשובה לכך שהוא שאל אותו למה הוא בורח ולמה עשה את זה לבנות שלו, ואז השיב לו שאף אחד לא יודע מה יש לבן אדם בלב. עוד ציין, כי הנאשם היה בלחץ ודיבר הרבה ובשלב מסוים שמע שהוא צעק לשוטר איגור: **"זה הבנות שלי אני יעשה מה שאני רוצה"** והמשיך לצעוק דברים אלו גם בדרך לתחנת דימונה (ת/53).

באשר לטענות בא כוח הנאשם בסיכומיו, כי השוטר רזפורקר הודה כי דברים אלו שכביכול אמר הנאשם אינם מצוטטים במדויק, הרי העיקר הינו בכך ששני השוטרים שעצרו את הנאשם העידו על אמירות של הנאשם כי אלו הבנות שלו והוא יעשה איתן מה שהוא רוצה; וכי אי אפשר לדעת מה יש בן אדם בלב.

אמירות אלו מעידות על תחושת אשם ואף יש בהן משום ראשית הודיה. משתי האמירות הראשונות של הנאשם בשטח עולים קווי דמיון ברורים: כי הנאשם הוא שידע את הדברים בלב פנימה, וכי הנאשם הוא שיעשה בבנותיו מה שהוא רוצה. גם אם השוטר רזפורקר אישר בהגינות שיכול שהציטוט אינו מילה במילה, הרי הוא העלה את הדברים על הכתב מיד בהזדמנות הראשונה, ואין בכך כדי לפגום ברושם הברור שעולה מהם.

ביחס לטענת הסנגור, כי יש לפסול הדברים שאמר הנאשם לשוטרים בשל כך שהנאשם לא הוזהר כנדרש ומכאן יש להחיל את כלל הפסילה הפסיקתית, הרי לא מצאתי לקבלה.

אכן קיים פגם מסוים בכך שדבר האזהרה לא צוין על ידי השוטרים בדו"חות בזמן אמת. עדיין אין בכך כדי לשלול מיניה וביה את משקלה של עדותם ולא מצאתי טעם שלא ליתן בה אמון, כאשר שניהם העידו כי הנאשם הוזהר טרם השיחה עמו ואני נותנת אמון בעדותם. מעבר לכך, לא כל פגם מצדיק פסילת אמרה ומכאן שאף אם נלך לשיטת בא כוח הנאשם, כאשר מדובר במעצר פתאומי אשר מפתיע במובן מסוים גם את השוטרים, הרי גם אם נניח כי הוא לא הוזהר על ידם, הרי אין המדובר בהתנהלות חסרת תום לב או מכוונת של השוטרים.

אכן בהלכת יששכרוב (בע"פ 5121/98 **יששכרוב נ' התובע הצבאי**, מיום 4.5.2006), נקבע, כי לבית המשפט שיקול דעת לפסול את קבילותה של ראיה במשפט פלילי אם הוא סבור כי הראיה הושגה שלא כדין וקבלתה תיצור פגיעה מהותית ולא מידתית בזכותו של הנאשם להליך הוגן (עמ' 90 לפסק הדין). שלושת הקווים המנחים שהותוו שם בשאלה האם יש לפסול ראיה הינם אופייה וחומרתה של אי החוקיות שהייתה כרוכה בהשגת הראיה; מידת ההשפעה של אמצעי החקירה הפסול על הראיה שהושגה; והנזק מול התועלת החברתית הכרוכים בפסילת הראיה (ע"פ 5417/07 **בונר נ' מדינת ישראל**, עמ' 16, מיום 30.5.13). בענייננו, גם לו הייתי מוכנה להניח לטובת הנאשם, כי הוא לא הוזהר טרם אמירת הדברים, הרי שאין מדובר בפגם המצדיק את פסילת הדברים שנאמרו. אין המדובר באי חוקיות בעלת חומרה של ממש, לאור העובדה כי המדובר בשאלה קצרה וספונטנית תוך כדי הליך מעצר, ולא בחקירה ממושכת, כאשר לא התרשמתי מעדותם של השוטרים כי הייתה כוונה מפורשת לנצל את הסיטואציה ו"לסחוט" מהנאשם אמירות מפלילות מבלי להזהיר אותו.



בפי הסנגור טענה נוספת לפיה, לא הוכח שדברי הנאשם נאמרו במענה לשאלה: למה רצחת את הבנות וכי יכול ודברי הנאשם נאמרו במענה לשאלה: "מדוע לא התייצב למסור עדות במשטרה". ביחס לכך, הרי לא ניתן כל הסבר אחר על ידי הנאשם מדוע אמר את הדברים; כאשר הנאשם עצמו לא שלל את אמירתם, וכשנחקר מאוחר יותר על דברים אלו. מכאן שהטענה שאולי הדברים נאמרו בהקשר אחר הנוטל את עוקצם, לא באה מפי הנאשם עצמו אלא עלתה רק בסיכומי ההגנה. כאשר המדובר בטענה שהיא למעשה גרסה עובדתית ביחס למה שארע בעת מעצרו, הרי זו צריכה להיות מועלת על ידי הנאשם עצמו. משעה שהנאשם עצמו לא טען זאת, הרי לא די בהעלאת אפשרות תיאורטית, שכן המדובר בטענה שבעובדה.

נוכח המקובץ, יש באמירות אלה יש כדי לחזק את הראיות כנגד הנאשם ולסייע להן, שכן: **"הלכה היא כי התבטאויות שיש בהן ביטוי לתחושת אשם או להכרת אשמה מצדו של נאשם מהוות ראשית הודיה, ובתור שכאלה בכוח להצטרף לראיה בסיסית ולשמש לה 'סיוע' או 'דבר-מה' במקום שנדרשת תוספת מאותו סוג"** (ע"פ 8107/09 דענא נ' מדינת ישראל, עמ' 16 (27.6.11)).

גרסת הנאשם בחקירותיו במשטרה

גרסת הנאשם לאורך כל חקירותיו במשטרה הייתה הכחשה גורפת של כל המעשים המיוחסים לו. הנאשם הכחיש כל קשר לרצח הבנות; שלל את חטיפת מהדי - אחיה של אשתו עביר; שלל כל קשר בין החטיפה לבין שובן של הבנות מבית הוריה של האם עביר בעזרייה אל ביתו באלפורעה; ושלל את חטיפת אחיינו עומאר. הנאשם שלל אף כל טענה בדבר כך שכעס על עביר או רצה לגרום לכך שהבנות המנוחות יחזרו לחזקתו למרות התנגדות עביר; שלל כי אסר על כל מפגש בין האם עביר לבנות לאחר שהם חזרו לגור במתחם של משפחתו - בבית גרושתו.

הנאשם אישר כי לקח את הבנות בינואר 2012 מאמה של עביר, זאת כיון שעביר הייתה עצורה ברשות הפלסטינית מאז הם היו בדרום וגדלו אצל גרושתו רייקה. הוא אף אישר שהוא יודע שעביר הייתה פוגשת ורואה אותן אצל רייקה, זאת בהתאם למה שסיפרו לו הילדים. ביחס למפגשים בין הבנות לעביר הרי אלו לא הפריעו לו והוא עצמו אמר לעביר שתחתם ותיקח את הבנות (ת/97 בעמ' 4).

גרסת הנאשם בתמצית הייתה, כי רצח הבנות הכה בו כרעם ביום בהיר, כי אין לו כל קשר למעשים וכי לא היו לו כל חשדות או כעס כלפי אשתו עביר. הוא אף טען שלא איים מעולם בחטיפת הבנות או ברצח שלהן.

במהלך חקירתו עומת הנאשם עם ראיות שונות, ביניהן שיחות מפלילות בינו לבין אחיה של עביר - מהדי, והאח עלא, בו נשמעות אמירות קשות של הנאשם, ובכלל זה את האיומים ברצח, הן כלפי עביר והן כלפי הבנות. הנאשם בחר שלא להתייחס לאותם דברים הנשמעים בשיחות. במהלך חקירותיו כשהושמעו לו אותן שיחות, במרבית המקרים בחר לסתום את אוזניו ולא להשיב לשאלות בעניין זה. כך למשל חקירתו מיום 22.7.13 (ת/87/ג). לאורך כל החקירה הנאשם סתם את אוזניו, שתק ולא השיב לשאלות, זאת כאשר הושמעה לו הקלטה אחרי הקלטה.

הנאשם נשאל בחקירתו הראשונה מיום 02.07.2013 כיצד לאחר ששמע על הרצח, לא הגיע חזרה לביתו אם לטענתו לא היה באזור בזמן הרצח. כל שהיה לנאשם לומר היה, כי הוא הגיע לאחר מספר ימים לביתו ואז הלך ל"אזור מבודד מאנשים רציני לשבת לבד כדי להירגע" (ת/97, ש' 24). הנאשם אישר, כי הוא שמע בחדשות על רצח בנותיו ממש בסמוך למקרה.



יתרה מכך, הנאשם אישר, כי ידע שהוא צריך לתת עדות במשטרה אבל "דבר ראשון לכל אדם יש עקרונות שצריך ללכת לפיהם. אני לא מדבר עם אף אחד ארבעים יום" (שם, ש' 49). כשנשאל מדוע לא בא למשטרה לראות ולדעת מה קרה עם בנותיו, השיב: "אני לא פנוי לאף אחד" (ש' 146). לנאשם לא היה הסבר מדוע לא בירר מה קרה לבנות עם משפחתו, אם כגרסתו שתי בנותיו נרצחו ואין לו כל ידיעה על נסיבות העניין.

כל שהיה לנאשם לומר בעניין זה הינם דברים שקשה להבינם, ואולי אף להכילם - שכן לדבריו כל שהטריד אותו, הייתה העובדה ששמע כי: "אמא שלהן לקחה אותן וקברה אותן באלעזריה. אני כעסתי על חלקי החילוף שלקחו מהילדות מזה סחר מכר למה תרמו את החלקים. אני בכלל לא מאמין לסיפור" (ת/97, ש' 35-36). בתמליל (ת/97א) מצוין עוד שבאותו מקום הנאשם אומר שהוא לא יכול לעשות משהו אלא ללכת לבית הקברות בעזריה אבל: "לקחתי ללב בגלל דבר אחד, על חלקי חילוף שלקחו מהן" (שם, עמ' 11, ש' 37-38).

דברים קשים אלו מלמדים על הלך רוחו של הנאשם; על עמדתו כלפי רצח הבנות; ועל מה שמכעיס אותו בתוך הסיטואציה הטרגית של רצח שתי בנותיו.

אין לקבל את גרסת הנאשם לפיה אב לשתי בנות רכות בשנים, אשר אינו מעורב ברצח ושומע כי שתי בנותיו נרצחו, ואינו מגיע למקום אלא לאחר מספר ימים כאשר איש אינו רואה אותו, ולאחר מכן הוא הולך למקום מבודד כדי להירגע, עד שהוא נעצר. בהעדר הסבר סביר לכך שהנאשם היה בבריחה והסתתר במדבר במשך למעלה מחודש ימים, הרי התנהגותו לאחר הרצח מהווה התנהגות מפלילה לאחר מעשה, אשר הינה ראיה נסיבתית נוספת המלמדת על מעורבותו ברצח ומצביעה על אשמתו.

גרסת הנאשם ביחס למעשיו ביום המקרה - הנאשם טען שהוא עובד בלוד וביום המקרה עצמו הוא היה בירושלים - במסגד אל אקצה וישן ברמאללה (ש' 58-60). ביחס לשהותו בביתו באלפורעה ומפגש עם הבנות המנוחות הוא ציין, שהפעם האחרונה שהיה במקום זה ארבעה או חמישה ימים לפני הרצח, ביום שישי לפני הרצח.

ביחס לאמרות של הנאשם במשטרה, הרי:

"כבר נקבע, כי ה'כלל שאמרתו של נאשם בפלילים שאמרה מחוץ לבית-המשפט, כשרה כראיה אם הוכחה כדבעי... אין בו כשלעצמו כדי להפוך אמרה זו לעדות... רצה נאשם שאמרתו שאמר מחוץ לבית-המשפט תשמש ראיה לטובתו, עליו להעיד בבית-המשפט ולאשרה בשבועה ולחשוף עצמו לחקירה נגדית עליה" (ר' ע"פ 11426/03 אחמד חואמדה נ' מדינת ישראל (31.12.2008), וכן ע"פ 115/82 האיל מועדי נ' מדינת ישראל, לח (1) 197 (13.01.1984)).

מכאן שלא ניתן להתבסס על דברים שאמר הנאשם במשטרה כראיה לטובתו, משהנאשם לא העיד עליהם, ועל כן לא ניתן להתבסס על דבריו שלא היה במקום, הכל במידה ואין הסבר סביר לכך שלא העיד - ובכך ידובר להלן.

למעלה מכך, הרי לגופם של דברים, גרסת הנאשם בעניין זה מופרכת בכך שעל פי האיכונים, הטלפון הסלולארי, אשר נמסר על ידי עביר ועדים נוספים שהוא של הנאשם (050-6588945), מאוכן יומיים לפני הרצח (ביום 19.5.13 בשעה 20:49) באתר סמוך לכסיפה/ברכת מים יתיר - היינו ממש באזור ביתו. מכאן, ובהעדר הסבר לאמור, הוכח שקר מהותי של הנאשם אשר הרחיק את עצמו מהזירה, לא רק ביום הרצח אלא 4-5 ימים לפניו, ולא היא.

במהלך חקירתו של הנאשם, הוטחה בפניו מספר רב של פעמים האשמה כי רצח את בנותיו. הנאשם ניסה להפנות את



זרקור האשמה לאחרים: לאנשים שאיימו על אחיה של עביר; לאנשים שאיימו עליו מלוד וכיו"ב. עם זאת, הנאשם באמרתו הראשונה, כאשר נחקר ללא הכנה או חשיבה מוקדמת, לא ידע להצביע על כל מניע לרצח הבנות, וכשנשאל מדוע שמישהו יבוא לביתו וירצח דווקא את הבנות המנוחות לא היה לו מה לומר וכל שהשיב היה: **"אני לא יודע למה בדיוק"**.

אמירות של הנאשם לאחר הרצח המעידות על תחושת אשם

זאת ועוד, תגובותיו של הנאשם להאשמות שהוטחו בו מלמדות על תחושת אשם. בפעם הראשונה שנאמר לנאשם, שהוא רצח את בנותיו, הנאשם השיב: **"אז אתה תהיה עד ותרצחו אותי וזהו"** (ת/97, ש' 172). בהמשך, משנשאל אם יש לו מה להוסיף אמר: **"אם אתם טוענים שאני עשיתי את זה אז תביאו ארבעה עדים ותרצחו אותי או שתוציאו אותי לחופש. זה לא נכון מה שאתם אומרים"** (ש, ש' 202).

במהלך חקירותיו במשטרה ישנן אמירות והתבטאויות מפלילות ביותר של הנאשם, שניתן לראות בהן אף ראשית הודיה. כך בחקירה מאוחרת יותר - מיום 16.07.2013 (ת/97 ו'), הנאשם מגיב באופן קיצוני לשאלות שנשאל וניכר שהוא נסער. הנאשם מציין כי הוא לא רוצה לשנות ולא רוצה לאכול, וכי הוא בוכה קודם כל על הבנות שלו. במהלך החקירה הנאשם צועק, אומר שעביר יש לה מצב פסיכיאטרי, וכי ביחס לפגיעה בבנות צריך לשאול אותה, ובהמשך מכסה את פניו עם ידיו. כאשר החוקר איל סבן אומר לו כי הוא תלה את הבנות בגלל שחשב שלאשתו עביר יש רומן ועשה זאת כדי לפגוע בה, ולאחר שהחוקר אומר לו שיהיה גבר, עונה הנאשם: **"אני גבר אני גבר ומדינת ישראל בחורה אם לא יתלו אותי פה"**. החוקר שואל אותה למה שיתלה אותך, והנאשם משיב: **"אני אומר לך אם לא יתלו אותי מדינת ישראל זבוב"**. כשנשאל שוב למה צריכים לתלות אותו, הוא משיב:

"לא יודע, זה החוק. אני אומר לך מי שהורג הורגים אותו. אני אומר לך מדינת ישראל זבוב. ומי שנוגע לך ככה בשערה? שערה מוציא שערה? מוציאים לך ראש. ככה. נגמר הסיפור. חלאס. נגמר הסיפור. אני מוכן שיתלו אותי בכל ב"ש שכולם יסתכלו. ואם אתם גברים נשבע לך אני אחייך. אני אחייך אני אחייך ואני אגיד להתראות לכולם" (ר' ת/92).

צפייה בהתנהגות הנאשם בדיסק החקירה מעידה על סערת רוחו: הנאשם נסער, צועק ונוהג באופן אגרסיבי ובוטה, תוך נפנוף בידיו האזוקות. בדבריו יש משום אמירות המעידות בבירור על תחושת אשם וסערת רגשות אשר גועשת מתחת לפני השטח ובנקודת זמן מסוימת פורצת אף מעל פני השטח; שאחרת מדוע אומר הנאשם שאם לא יתלו אותו, מדינת ישראל היא בחורה/זבוב, היינו בכך הוא רומז כי היא לא עושה את שהיא צריכה לעשות מדינה במקרה כזה למי שרוצח.

אציין, כי איני רואה לקבל את טענת ההגנה לפיה קריאת מכלול הדברים מובילה למסקנה הפוכה כאילו אמירתו של הנאשם שצריכים לתלות אותו נאמרה על רקע זעקת החפות שלו. כל הצופה בחקירה למד כי הקשר הדברים אינו כזה, וכי יש בדברי הנאשם מעין התרסה או פרובוקציה של הנאשם, כאשר אופן התנהגותו, בשילוב עם תוכן הדברים שהוא אומר, משדר זעם כלפי ההאשמות וכלפי החוקרים, ולא זעקת חפות. נראה שהתנהגותו מבטאת התרסה כלפי משפט המדינה, שנוהג ברכות כלפי רוצחים, בכך שאינו תולה אותם. בכך יש, כאמור, ראשית הודיה, ואף מעבר לכך.

זאת ועוד, במהלך חקירת הנאשם במשטרה אנו נחשפים לאמירות קשות ופוגעניות הן כלפי עביר ובני משפחתה, והן כלפי הבנות המנוחות. מעבר לכך שיש באמירות אלו כדי להעיד על אופיו של הנאשם, יש בהן כדי להעיד על היחס השלילי במופגן שלו כלפי עביר; על אותו כעס כלפיה אותו הוא מנסה להסתיר אך הוא נחשף במלוא עוצמתו; ועל יחסו הבלתי אנושי כמעט כלפיה וכלפי הבנות.



אבהיר האמור. כבר בחקירתו הראשונה לאחר מעצרו הנאשם אומר על עביר: **"היא אינה אצלי, אין לה שלט עצור... היא נכנסת ברמזור אדום... אין אצלה קופסא... אין לה אחריות ואני רוצה בן אדם שיש לו אחריות"**, ובהמשך הוא אומר שהיא שכרה בית באבו דיס קרוב לאמא שלה, וכי **"אני מצדי יש דעה האישה שיוצאת בלי אישור בעלה מהבית שלה, בלי אישור בעלה זאת לא טובה, גמורה... לא מגיע לה מזונות והיא מואשמת זאת רשעה וכל מי שידבר אתה רשע"** (תמליל החקירה, ת/97א, עמ' 6). בהמשך הוא אף אומר: **"כי אנחנו מתגרשים מהזבל יותר טוב לנו..."**. וכי אמר לעביר: **"תשמעי קחי את הבנות שלך ותתחתני אני לא מתגרש"**.

קיימות אמירות של הנאשם המחזקות את עדויות עביר ואמה שהנאשם לא היה מרוצה מהדרך בה הן התלבשו, וכי הן נראו לו מודרניות מדי שכן לשיטתו נדרש לבוש מסורתי ודתי יותר. כך הוא מצייין כי אמר לעביר מהתחלה שתלך ישר ומסביר: **"היא לבשה בהתחלה כמו שלובשת אחות שלי (לבוש מסורתי - י' ר' ל'), בסוף זרקה את הכל, בגלל זה אצלנו אסור אמרתי לה, בגלל זה עזבתי אותה"** (שם, עמ' 17). אין אלא להפנות לדבריו בהמשך אותה שיחה בה אומר הנאשם כי: **"לפי חוק צריכים ההורים שלה (של עביר - י.ר.ל) לשים אותה במקום סגור"** וכי: **"מה שעשתה היא לא מתגרשת, מי שהולכת לגנוב את הכבשים עושה בלגן, עושה הרבה שטויות, עוזבת את הבית יעני, אין לה אחריות גנבה אותי..."**, ובהמשך מבהיר כי גנבה לו כסף (עמ' 16).

אמירות אלו, כשלעצמן, תומכות בעדות עביר ובני משפחתה בכל הנוגע להתנהגותו של הנאשם כלפיה; האיומים ברצח; כריכת הבנות בשובה של עביר לנאשם ושימוש בהן ככלי לסחיטה, איומים, ומניפולציות שונות שהנאשם הפעיל כלפי עביר כדי שתשוב אליו כנועה עם הבנות; שאם לא הוא ינקום בה דרך שלילתן ממנה - בתחילה באופן זמני ובהמשך לתמיד.

ההתבטאויות הקשות של הנאשם מעידות על אופן התנהגות כוחנית, אימפולסיבית, רכושנית, מלווה באלימות מילולית ואיומים כפי שתיארו העדים, ומכאן שתימוכין לכך מצינו גם בחקירותיו במשטרה. כך הנאשם צועק במהלך חקירתו, מתבטא באופן קשה ובוטה, ולא בוחל בניסיון להטיל אימה ולאיים על השוטר חאמד אבו עיישה אשר משתייך אף הוא למגזר הבודאי כאשר הוא רומז לו שהוא יבוא חשבון אף עמו, צועק על החוקר חאמד שיסתום את הפה, עושה תנועה מגונה לעברו ומאיים כי ישלח לו אנשים, וכי הוא - חאמד, יודע מה זה משפט של בדואים (ראה תמליל חקירה מיום 16.7.13 ת/89 בעמ' 3, דקה 12:08 ואילך). התנהגות הנאשם כעולה אף מצפיה בדיסקים של החקירה, עולה בקנה אחד אף עם ההקלטות המתעדות את האיומים. אופן התנהלותו כעולה מתיאור העדים, מתחוויר בבירור אף לצופה בחקירותיו במשטרה.

ביחס לכך שהבנות הועברו לחזקתו רק לאחר איומים על עביר ובני משפחתה וחטיפת מהדי, הרי הנאשם שלל את הדברים וציין, כי הוא לא דרש שהבנות יעברו לחזקתו, והוא אפילו אמר לאמה של עביר שתחתום על הבנות ותיקח אותן (ת/97, ש' 86-90). עוד ציין בחקירתו הראשונה, כי הוא לקח את הבנות מעביר בחודש ינואר 2012, כיוון שעביר הייתה בכלא ברשות, ומאז הן נמצאות אצלו בדרום, וכי הוא לא רוצה שהילדים שלו יהיו בשטחים ולכן לקח אותן, וכי כל הבעיה היא עבדאללה, דוד של עביר, ועביר עצמה שגונבים עזים (ר' תמליל החקירה בעמ' 20).

מתמליל השיחה שנערכה עם הנאשם ברכב בו נסע עם השוטרים ביום 18.07.13 (נסיעה בה נאמר לנאשם כי לוקחים אותו לבקר בקבר בנותיו למרות שלא היה בכוונת השוטרים לעשות כן), עולה כי לאחר שאחד החוקרים אומר לנאשם כי הוא מאוהב באשתו ורצה להתנקם בה, הנאשם אומר כי אחרי שעביר יצאה מבית סוהר, אמר לה שתחתום אצל עורך דין והכל יהיה טוב אבל היא לא רצתה לחתום שהיא תהיה אחראית על הילדים וכי: **"אני אין אצלי בחורה עבריינית, מה איך היא תחנך את הילדים?"** (ת/51 בעמ' 10). דברים אלו מחזקים את עדות עביר לפיה הנאשם לא היה מוכן



שהבנות יגדלו אצלה; וכי היא רצתה שיחזיר את הבנות והנאשם לא היה מוכן לכך.

כשעומת הנאשם עם כך שאמר לשוטר איגור שעצר אותו בשטח שאלה הבנות שלו ויעשה מה שהוא רוצה וכשנשאל למה רצח את הבנות, הנאשם השיב שהוא אמר לו שזה עניין פרטי שלו והמשטרה לא יודעים כלום (ר' עמ' 30 בת/51). הנאשם לא הצליח לתת הסבר לדברים שאמר לשוטר איגור וניסה לתרץ זאת בכך שהוא עדיין לא הרכיב משקפיים ושמישהו נתן לו סטירה (ר' עמ' 32).

בחנית מכלול חקירותיו של הנאשם במשטרה מלמד כי הנאשם, למרות ששיתף פעולה בחלק מהחקירות, לא רצה להמשיך ולהשיב לשאלות ולא הצליח להתמודד עם ראיות מפלילות ברורות שהונחו בפניו.

יתרה מכך, הנאשם שיתף פעולה רק בחלק מן החקירות - המוקדמות יותר - שם השיב למרבית השאלות. בהמשך כאשר הוטחו בפניו ראיות שנאספו ועדויות של עדים שנחקרו אשר חלקן הפלילו אותו באופן ברור - בין אם בחטיפת האח מהדי, בחטיפת האחין עומאר ובעניין הרצח, הוא הגיב בצורה קשה, איים בכך שלא יאכל ובהמשך אכן סירב לאכול ולשתות, ואף בחר שלא לענות על שאלות.

כך למשל בחקירה מיום 7.7.13 (ת/87) הנאשם אומר כי הוא עייף ולא יכול לדבר, וכי הוא לא אוכל במחאה על כך שהוא בכלוב - בתא מעצר. בהמשך הוא שותק במרבית החקירה ונמנע מלענות לשאלות רבות וקשות: היכן הוא היה ביום הרצח, וכיצד ילדיו אומרים שראו אותו ביום הרצח. תשובותיו מתמצות בשתיקה או בביטויים שיש בהם משום העלבה ואלימות מילולית בוטה כלפי החוקרים. כך למשל כשנאמר לו על דברים שרייקה אומרת הוא מתפרץ ואומר: **"אתה הכל יודע ואני אמרתי לחאמד (החוקר חאמד אבו עיישה - י.ר.ל.) המפגר החרא בסמרטוט ואתם מגמגמים כל הזמן ואני בכלל לא יכול אני צריך לשבת ברצפה"** (ר' ת/87 שורות 46-49). בחלק ניכר מן החקירות המאוחרות יותר הנאשם שותק או ענה באופן חלקי.

בהמשך החקירות הושמעו לנאשם הקלטות משיחות שלו עם אחיה של עביר מהדי ועם האח עלא, והנאשם לא רק שלא סיפק הסבר לנאמר באותן שיחות, אלא אף סתם את אוזניו עם כפות ידיו ולא הסכים לשמוע את הנאמר באותן הקלטות, וכאשר נשאל מדוע הוא נוהג כך המשיך לשתוק, למרות שהושמעו לו, אחת לאחת, הקלטות בהן הוא נשמע מאיים ברצח, מכנה את עביר בשמות, מדבר על הבנות, אומר שאם אחותו הייתה נוהגת כמו שעביר נוהגת היה רוצח אותה ומאבד את החיים.

במהלך כל החקירה הנאשם שותק: כאשר הוא נשאל שאלות בקשר לאישום של החטיפה; כאשר מוצגים לו צילומי הרכב בתחנת הדלק במהלך החטיפה; כאשר מוטחות בפניו עדויות מבני המשפחה על דברים שאירעו טרם הרצח, וכאשר מושמעות לו האזנות סתר שנערכו לבני משפחתו לאחר הרצח בשיחות בין אחיותיו לאחיו ובני משפחה נוספים. סירובו של הנאשם להשיב לשאלות ולהתמודד עם ראיות ברורות כמו הקלטות של שיחות אתו, פועלת אף היא לחובתו.

זאת ועוד, הנאשם סירב לבצע עימות עם עביר. הנאשם נכנס לחדר ולא היה מוכן לבצע עימות בטענה שהוא רוצה עימות עם כולם ולא אחד אחד, החל לצעוק והוצא מהחדר (ר' ת/97 ו/3). הנאשם סירב גם לבצע עימותים עם בני משפחה נוספים אשר העידו לחובתו - עם אחיינו עומאר, וזאת גם לאחר שהוסבר לו שעימות נעשה אחד מול אחד. הנאשם לא מספק כל הסבר לכך שהוא מסרב לעריכת עימות, צועק ומשתולל עד שהוצא מן החדר, וכמה דקות לאחר מכן כאשר הוא נכנס להמשך החקירה שותק ולא הרים את ראשו (ראה לדוגמא ת/87 ג' בעמוד 2 שורות 7-11).



הימנעותו של הנאשם מביצוע עימותים עם עביר ועם בני משפחה נוספים, בלא כל הסבר לכך, פרט לדרישתו שהעימות יתבצע עם כל המתלוננים יחד, דבר בלתי סביר כשלעצמו, פועלת אף היא לחובתו ומלמדת על כך שלנאשם יש קושי להתמודד וליתן תשובות לעדויות כנגדו.

שקרים מהותיים של הנאשם

בחינת גרסת הנאשם במשטרה מלמדת כי הנאשם שיקר בעניינים מהותיים. כך למשל הנאשם הכחיש שמישהו מבני משפחתו הביא לו אוכל או אספקה בשלב הבריחה וציין כי הוא דאג לעצמו, דבר שעומד בסתירה מוחלטת לראיות העולות מהאזנות הסתר, כי בני המשפחה דאגו להביא לו אוכל, מזון וביגוד; ועומד אף בניגוד להודאת אחיו אחמד ביחס לכך שסייע לו אחרי הרצח (ראה הודאת אחמד בכתב האישום המתוקן ביום 4.3.15 ועדותו בפניו).

זאת ועוד, הנאשם הכחיש כי היה במקום ביום הרצח ועמד על כך שהפעם האחרונה שהיה בבית הייתה ביום שישי, כארבעה ימים לפני הרצח. והנה קיים צבר של ראיות לכך שהנאשם נראה באותו יום בביתו. מעבר לעדויות ילדיו כי הוא קרא לבנות המנוחות, הרי מכל העדויות עולה כי הנאשם חזר מהמרכז לביתו במתחם המשפחה באלפורעה כשבוע לפני הרצח. דבר זה עולה בקנה אחד אף עם עזיבתו עבודתו ביום 14.5.13. משמע בפניו מקבץ ראיות המוכיח כי הנאשם היה בביתו בכל השבוע שלפני הרצח ואף ביום הרצח, וכאשר הוא אף מאוכן באזור הבית יומיים לפני הרצח.

בהינתן האמור הרי הוכח שקר מהותי של הנאשם, בלב גזרת המחלוקת, כאשר הנאשם מרחיק את עצמו מן הזירה באופן שקרי, ללא שניתן לאמור הסבר מצידו.

שקר כה מהותי, הנוגע ללב יריעת המחלוקת, יש בו כדי לשמש סיוע לראיות כנגדו, שהרי כבר נפסק לא אחת כי שקרים מהותיים של הנאשם יכולים להוות חיזוק ואף סיוע לראיות התביעה:

"מן ההיבט העקרוני, אין חולק, כי שקריו של נאשם, מחוץ לכותלי בית המשפט, כמו גם בבית המשפט עצמו, עשויים - אם הם עומדים בתנאים שנקבעו לעניין זה בפסיקה - לשמש עדות מסייעת, אם כזו נחוצה, לצורך הרשעתו... לעניין זה נקבעו שלושה תנאים עיקריים... א. כי שקרי הנאשם מתייחסים לעניינים מהותיים, ולא קלי ערך; ב. כי מדובר בשקרים ברורים; ג. כי השקרים מוכחים מתוך עדויות אחרות ולא רק מתוך אותה עדות הטעונה חיזוק..." (דנ"פ 4342/97 מדינת ישראל נ' אל עביד, פד"י נא(1) 736, 802 (28.4.98); וכן ראה בע"פ 557/06 עלאק נ' מדינת ישראל, עמ' 30-31 (פורסם בנבו) (11.4.07)).

הימנעות הנאשם מלהעיד בבית המשפט

הנאשם לא העיד במסגרת פרשת ההגנה. בשלב מסוים, לקראת סיום פרשת התביעה, נמסר לבית המשפט כי הנאשם פתח בשביתת רעב, ובהמשך לאחר שחלה הדרדרות במצבו הבריאותי עקב שביתת הרעב הממושכת, הוא אושפז בבית החולים "ברזילי" באשקלון. מאוחר יותר הוגשו מסמכים רפואיים ביחס לכך שעקב שביתת הרעב מצבו הרפואי הדרדר, וכי הוא אינו יכול להגיע לדיונים בבית המשפט ובא כוחו הסכים שישמעו עדים בהעדרו. בהמשך ציין בא כוח הנאשם, כי אינו מצליח להבין מן הנאשם האם הוא מסכים לשמיעת העדים בהעדרו ואז הוחלט על קיום ישיבה בבית החולים "ברזילי" באשקלון ולאחר היערכות מורכבת נשמעה עדותו של האח אחמד, אשר משפטו הופרד לאחר הודאתו ממשפטו של הנאשם, בבית החולים ברזילי בנוכחות הנאשם.



לאחר מכן נשמעו בהסכמה עדי הגנה אחרים לפני עדות הנאשם, כדי לבחון את מצבו הרפואי ואת אפשרות העדתו במועד המאוחר ביותר.

לאחר מכן הובהר, כי הוחלט בוועדה, מטעם בית החולים, ליתן לנאשם הזנה בכפייה (ראה דברי הסנגור בפרוטוקול ביום 16.3.15) וכי הנאשם ממשיך להיות מוזן בכפייה ומכאן מצבו התייצב והוא לא מצוי בסכנת חיים. במועד מאוחר יותר ציין בא כוח הנאשם, כי מצבו הרפואי של הנאשם אינו מאפשר לו להעיד ואף הוגש על ידו ביום 3.5.15 מכתב של ד"ר רוזוב, מנהל המחלקה הפנימית בבית"ח ברזילי, בו צוין כי הנאשם סובל מתסמונת תת תזונה מתקדמת וכי: **"מצבו הרפואי כעת אינו מאפשר לו להמשיך להשתתף בדיוני בית המשפט הנערכים בעניינו"**.

במצב דברים זה עלינו לבחון, האם נאשם אשר אינו מעיד במשפטו בשל כך שמצבו הרפואי אינו מאפשר לו להשתתף בדיוני בית המשפט, כאשר אותו מצב רפואי - תשישות, חולשה וכיו"ב - הורתו בשביתת רעב בה פתח הנאשם, יחשב כמי שהימנעותו מלהעיד פועלת כנגדו, אם לאו.

בהתאם לדין החל, לנאשם עומדת הזכות לשתוק במשפטו ולבחור שלא לעלות אל דוכן העדים ולמסור את עדותו. אולם, זכות זו אליה וקוץ בה, שכן שתיתק הנאשם במשפט עשויה לשמש חיזוק וסיוע לראיות התביעה.

כך נקבע בסעיף 162(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב] כי: **"הימנעות הנאשם מהעיד עשויה לשמש חיזוק למשקל הראיות של התביעה וכן סיוע לראיות התביעה במקום שדרוש להן סיוע, אך לא תשמש סיוע לצורך סעיף 11 לחוק לתיקון הראיות (הגנת ילדים), תשט"ו-1955 או לצורך סעיף 20(ד) לחוק הליכי חקירה והעדה של אנשים עם מוגבלות"**.

הרציונל העומד מאחורי הוראת חוק זו הינו ההנחה, כי נאשם הבוחר שלא למסור את גרסתו בבית המשפט, חושש כי הגנתו תתמוטט במידה ותעמוד למבחן החקירה הנגדית, שכן לאדם חף מפשע אין, בדרך כלל, סיבה להימנע מלהציג את גרסתו בפני בית המשפט:

"הוראה זו מאזנת בין זכות השתיקה הנתונה לנאשם לבין האינטרס הציבורי רב הערך שעניינו חשיפת האמת (וראו בהקשר זה עניין קייס, בפסקה 35 לפסק דינה של השופטת פרוקצ'יה). היא מבוססת על ההנחה שלפיה אדם חף מפשע לא יימנע, על דרך הכלל, מהצגת גרסתו; והבחירה שלא להביא גרסה כלשהי בפני בית המשפט מלמדת על חששו של הנאשם כי גרסתו לא תצלח את מבחן החקירה הנגדית... בצד האמור, גם כאן, מקום בו ניתן מפי הנאשם הסבר מניח את הדעת לשתיקתו יהיה בכך כדי להשפיע על משקלה הראייתי. בהקשר זה חשוב להדגיש, כי אין די במתן הסבר סתמי לשתיקה אלא נדרש הסבר מהותי בעל משקל של ממש" (ע"פ 2996/09 פלוני נ' מדינת ישראל (11.05.2011)). (ראו גם: ע"פ 3731/12 מוחמד סוילם נ' מדינת ישראל (11.11.2014); ע"פ 2132/04 קייס נ' מדינת ישראל, עמ' 53-54 (28.5.07); ע"פ 2996/09 פלוני נ' מדינת ישראל, עמ' 83 (11.5.11)).

לעומת הדין בישראל הרי בארצות הברית זכות השתיקה זכתה למעמד גבוה יותר. בהתאם לתיקון החמישי לחוקת ארצות הברית: **"No person shall... be compelled in any criminal case to be a witness against himself"**.

בארצות הברית הוענקה אפוא לנאשם בהליך פלילי זכות מוחלטת שלא להעיד. לפיכך, אל לו לתובע להפנות לכך



בטיעוניו; על המושבעים יש איסור לציין זאת בדיוניהם, ואף חל איסור להסיק משתיקתו של נאשם דבר לעניין חפותו או אשמתו (ר': **Griffin v. California**, 380 U.S. 609 (1965)). עיקרון זה משתקף היטב בהוראות לחברי המושבעים בהליך הפלילי במדינות השונות (ר': הוראה 355 להוראת המושבעים במדינת קליפורניה; הוראה 3.600 להוראת המושבעים במדינת מסצ'וסטס; הוראה 3.9(a) להוראות המושבעים במדינת פלורידה).

באנגליה בדומה לדין הקיים אצלנו ובשונה מארצות הברית, עומדת לנאשם הזכות לשתוק במשפטו, אך אם הוא בוחר לעשות שימוש בזכות זו, הדבר יכול לפעול כנגדו, זאת בנסיבות המפורטות בפסקאות 34-37 ל-Criminal Justice and Public Order Act 1994. בין היתר נקבע כי כאשר נאשם שותק במהלך משפטו בית המשפט או המושבעים רשאים להסיק משתיקתו את מה שמתאים להסיק בנסיבות:

"35.(3) The court or jury, in determining whether the accused is guilty of the offence charged, may draw such inferences as appear proper from the failure of the accused to give evidence or his refusal, without good cause, to answer any question

אולם, לא ניתן לזקוף את שתיקתו של הנאשם כנגדו במצבים שבהם שאלת אשמתו אינה על הפרק, או מקום שבו נראה לבית המשפט כי שתיקתו נובעת ממצב פיזי או נפשי:

b) It appears to the court that the physical or mental condition of the accused)(1).35 makes it undesirable for him to give evidence

(אודות סדר הדין ופעולות בית המשפט הנוגעות למקרים בהם הנאשם בוחר שלא להעיד, ראו פסקה 39P (בעמוד 66 ל-Consolidated Practice Direction (2005) של הרשות השופטת).

באוסטרליה, נחקק בשנת 2013 תיקון לחוק הראיות האוסטרלי, הנקרא: Evidence Amendment Act (Evidence of Silence) (2013).

לפני התיקון, קבע סעיף 89 לחוק הראיות, כי בהליך פלילי, אין לזקוף את שתיקתו של נאשם או חשוד כנגדו. התיקון הוסיף את סעיף 89, אשר סייג את הסעיף הקודם, כך שבהליך פלילי בגין עבירה חמורה (מקביל לעבירות שנדונות בישראל בבית משפט מחוזי), ניתן להסיק מסקנות מתאימות, מהעובדה שהנאשם שתק בנוגע לעובדה שניתן היה לצפות ממנו שיגלה, או לגבי עובדה שהוא מסתמך עליה בהגנתו:

"In a criminal proceeding for a serious indictable offence, such unfavorable inferences may be drawn as appear proper from evidence that, during official questioning in relation to the offence, the defendant failed or refused to mention a fact: (a) that the defendant could reasonably have been expected to mention in the circumstances existing at the time, and; (b) that is relied on in his or her defense in that proceeding

עינינו הוראות כי אף במדינות בהן הדין הנוהג דומה לענייננו, יש לבחון את הנסיבות בהן הנאשם נמנע מלהעיד במשפט.

ומהכא להתם. יש להידרש אפוא לשאלה האם בהתאם לדין הנוהג ובהינתן מכלול נסיבות המקרה שבפנינו, יש לזקוף לחובת הנאשם את העובדה שלא העיד במשפט. לטעמי התשובה לשאלה זו הינה בחיוב, זאת אף לאחר שנתתי דעתי



לכך שלכאורה מצבו הבריאותי של הנאשם, הוא שמנע ממנו להעיד.

בנסיבות שנמנו לעיל, מצאתי כי הימנעות הנאשם מלהעיד רובצת לפתחו ויש בה כדי לחזק את הראיות כנגדו. האמור הינו בשים לב לכך שהמפתח למצבו הרפואי של הנאשם וליכולתו להעיד בבית המשפט נתון בידיו; הנאשם הוא שבחר באופן מודע לשבות רעב; כאשר נראה שבחירתו שלא לאכול ולשתות הינה למעשה בחירה בנתיב של חוסר שיתוף פעולה עם ההליך המשפטי, מניפולציה שניצניה ניכרו כבר בעת חקירתו במשטרה.

נוכח המקובץ, גם אם מצבו הרפואי שנוצר עקב שביתת הרעב מונע עתה את מתן עדותו בבית המשפט, הרי בשים לב לכך שהנאשם הוא שבחר לפתוח באותה שביתה בנסיבות שצוינו לעיל, אין באמור כדי לאיין את המשקל שיש ליתן לכך שהנאשם נמנע למסור גרסה בבית המשפט ולא אפשר לבית המשפט להתרשם מעדותו, לאחר שזו עברה את מבחן החקירה הנגדית.

ניתן אף לגרוס, כי המדובר מעין אסטרטגיה בה הנאשם נוקט כדי להימנע מלקחת חלק בהליך הפלילי המתנהל נגדו. כך או כך, אף אם לא ניתן לומר כי מטרתה של שביתת הרעב הינה באופן ספציפי הימנעות מלהעיד, הרי שיש בה משום הבעת מחאה או העדר שיתוף פעולה אף עם הליך המשפטי, מטעמים השמורים עמו.

תימוכין לעניין זה מצוי בכך שאף בשלב החקירה המשטרתית הנאשם בחר, מעת לעת וככל שראה לנכון, שלא לאכול לעיתים במחאה על החקירה האינטנסיבית; לעיתים בשל כך שהחוקרים חוזרים ומתשאלים אותו; ולעיתים במחאה על תנאי כליאתו ועל כך שהוא מושם בתא מעצר. יתרה מכך, מיד לאחר מעצרו, כשהנאשם נשאל האם אינו רוצה עורך דין הוא משיב: **"אני אחד האנשים לא רוצה עורך דין ולא רוצה לאכול ולא רוצה לשתות ולא רוצה שום דבר אני אחד האנשים... רוצה... אומרים שאני רצחתי... חס וחלילה אומרים שאני רצחתי, תביאו ארבע עדים תרצחו אותי ואנחנו נסיים את זה"** (ר' ת/97 חקירה מיום 2.7.13 ש' 54-52).

כפי ששם, כך גם עתה, נראה כי שביתת הרעב הינה חלק מהחלטה של הנאשם שלא לשתף פעולה עם הליך, בין אם בשלבי החקירה ובין אם בשלב המשפט, והכל כחלק מאותה לעומתיות כלפי האשמות המיוחסות לו, בבחינת חוסר הכרה בהליך הבא לידי ביטוי באי נוכחות בו - בשל שביתת הרעב בה בחר לפתוח. לא יכול להיות חולק כי המפתח היה נתון בידי הנאשם אשר יכול היה בכל רגע נתון להפסיק את שביתת הרעב, למצער לפרק זמן קצוב כדי להתחזק ולהעיד בבית המשפט.

במאמר מוסגר אוסיף, כי בחינת התנהגות הנאשם לאורך כל הדרך, מלמדת על כך שהנאשם כל העת מנסה לשלוט בסובבים אותו ומרגע שמי מהקרובים אליו עושה משהו שאינו לרוחו, הוא פועל באיומים, מניפולציות, ואף סחטנות רגשית כמו זו שהפעיל כלפי אחיה של עביר, עלא.

קו התנהלות זה עובר כחוט השני מרגע מעצרו של הנאשם כמעין טקטיקה בה הוא נוקט כאשר ההאשמות מוטחות בו והראיות כנגדו מסתבכות. כך בשלבי החקירה המשטרתית בנקודות מסוימת, ובהמשך שוב בנקודת זמן ברורה - לאחר שאחיו הנאשם הנוסף הגיע להסדר טיעון ובהודאתו הפליל את הנאשם.

יש ממש אף בדברי באת כוח המאשימה בסיכומיה כי סמיכות המועדים יש בה כדי ללמד על מניעיו של הנאשם, אשר בשביתת הרעב שלו מבטא כביכול את אותו כעס כלפי אחיו וכלפי ההסדר שנחתם עם אחיו, הסדר שבמסגרתו האח הודה וקשר את הנאשם, הן בעניין מעורבותו בחטיפת מהדי, והן בעניין דברים שהנאשם אמר לו ביחס לאפשרות



שהבנות יירצחו.

אשר על כן, טענת הסנגור בסיכומים, כי אי אפשר להסיק מהימנעות הנאשם מסקנה מפלילה חד משמעית (בעמ' 106 לסיכומים), אינה נראית לי בנסיבות העניין.

נוכח כל האמור, מצאתי, כי הימנעות הנאשם מלהעיד בבית המשפט פועלת לחובתו. עם זאת, למען הזהירות יצוין כי אף שמצאתי לנכון לזקוף לחובתו של הנאשם את העובדה שבחר שלא להעיד, הרי די בראיות הנסיבתיות הרבות שפורטו לעיל בכדי לבסס את הרשעת הנאשם, אף בלא שיינתן משקל לחובתו להימנעותו מלהעיד.

סיכום ומסקנות

בחינת מכלול הראיות שפורטו לעיל, מלמדת כי בפני בית המשפט הונחה תשתית ראיתית המבוססת על כמה אדנים, אשר שילובם יחד יוצר מארג ראיתי מבוסס ומעוגן המוביל למסקנה אחת ויחידה, מעבר לכל ספק סביר, כי הנאשם הוא שרצח את שתי בנותיו.

התשתית הראיתית מורכבת מן הראיות שנסקרו:

1. עדויות העדים בזירה על האירועים סמוך למציאת הבנות המנוחות ללא רוח חיים.
2. העובדה שהנאשם לקח את הבנות והוא האחרון שראה אותן בחיים סמוך מאוד לפני מציאת גופותיהן.
3. העובדה כי הבנות המנוחות נמצאו מתות בביתו של הנאשם.
4. עדויות והקלטות של שיחות בהן עוד קודם לרצח הבנות המנוחות, הנאשם איים ברצח עביר והבנות.
5. אישום חטיפת מהדי והרשעתו שותפיו של הנאשם באישום זה, כאשר החטיפה הייתה במטרה לסחוט ולא לאלץ את עביר להעביר את הבנות המנוחות למשמורת הנאשם.
6. ראיות המעידות על אסקלציה בהתנהלותו של הנאשם בימים לפני הרצח, בעקבות גילוי הנאשם כי עביר נפגשה עם הבנות המנוחות, עד כדי יצירת תחושה של אסון הממשמש ובא:
 - א. חטיפת עומאר מספר ימים טרם הרצח, כאשר עומאר הגיע להתלונן במשטרה ערב לפני הרצח.
 - ב. דברי הנאשם לבתו רי', כמה ימים טרם הרצח, כי יכרה קבר לה ולאחיותיה.
 - ג. החרמת הפלאפון מרייקה ומבני משפחה נוספים על ידי הנאשם בשל הקשר שלה עם עביר ובשל כך שסייעו למפגשים בין עביר לבנות.
 - ד. שיחת הטלפון בין רייקה לעביר, לאחר שרייקה התרשמה כי הבנות המנוחות נמצאות בסכנת חיים.
 - ה. התלונה במשטרה שהוגשה על ידי עביר בעקבות שיחה זו.
7. עזיבת הנאשם את עבודתו בכעס כשבוע לפני רצח הבנות.



8. עדותו של האח אחמד נגד הנאשם, זאת ביחס לדברי הנאשם, עוד טרם הרצח, לגבי מה שיקרה אם הבנות ירצחו, והתכנון לפיו תופנה האצבע המאשימה כלפי משפחתה של עביר.
9. העובדה כי הנאשם היה בעל מניע לפגוע בבנות המנוחות.
10. בריחתו של הנאשם לאחר מעשה, אשר יש בה כדי להעיד על תחושת אשם.
11. ראשית הודיה של הנאשם לאחר מעצרו ובמהלך חקירותיו במשטרה.
12. הימנעות הנאשם מלמסור גרסה בחלק מחקירותיו המשטרה וחוסר רצונו להגיב לראיות וקלטות שהושמעו לו ובו נשמעים אותם איומים ברצח.
13. סירוב הנאשם לערוך עימותים עם עביר ומתלוננים נוספים.
14. הימנעות הנאשם מלהעיד בבית המשפט.
15. העדר אליבי של הנאשם, לצד העדר עדות על אדם אחר שנראה באזור הרצח באותה עת, וכאשר מדובר בבית הנאשם.
16. שקרים מובהקים שנאמרו על ידי הנאשם במהלך חקירתו, אשר אף בהם יש כדי להוות חיזוק לראיות כנגדו.
17. ממצאים פורנזיים, כגון ה-D.N.A שנמצא על החבל אשר יש בו התאמה לנאשם - אם כי לאלו נתתי משקל מועט.

נמצאנו למדים, כי במקרה זה על אף העדרן של ראיות ישירות בוססה תשתית ראייתית נסיבתית מרובדת ובעלת עוצמה גבוהה, שכן היא ארוגה ממספר מערכות של ראיות נסיבתיות המשתלבות זו בזו, כאשר די בחלק מהן, וקל וחומר בכולן יחד, כדי לבסס מסקנה אחת ויחידה והיא כי הנאשם הוא שרצח את הבנות המנוחות.

בבחינה של הראיות לפי הליך שלושת השלבים הנדרש בפסיקה, ניתן לראות כי הראיות בפני עצמן הינן מהימנות ומאפשרות לבסס ממצאים עובדתיים; כי צירוף כל הראיות יחד מצביע באופן חד משמעי על אשמתו של הנאשם ואינו מאפשר תרחיש בעל סבירות מינימלית המתיישב עם חפותו של הנאשם; וכי אף הנאשם עצמו לא הציע כל תרחיש חפות חילופי אשר יש בו כדי ליצור ספק סביר ביחס לאשמתו.

ביחס ליסודות עבירת הרצח, נציין ראשית כי טיעוני בא כוח הנאשם התמקדו כולם בכך שהנאשם אינו מבצע הרצח, ולא נטען כי יסודות עבירת הרצח אינם מתקיימים.

בחינת פן זה מלמדת כי יסודות עבירת הרצח כפי שנקבע בסעיף 301(א) לחוק העונשין התקיימו. בסעיף זה נקבע כי שלושה הם היסודות הנדרשים לשם הרשעה בעבירת הרצח: הכנה, החלטה להמית והיעדר קנטור. יסודות אלו צריכים להיות מוכחים עובר למעשה ההמתה, באופן שיוכח כי התקיימו נסיבות שבהן יכול היה נאשם לחשוב ולהבין את תוצאות מעשיו, כאשר המדובר בשלושה יסודות מצטברים אשר בהעדר אחד מהם לא מתגבשת העבירה [ר' למשל: ע"פ 2202/08 פסקו נ' מדינת ישראל (12.1.2012) וכן ע"פ 3156/10 ולרי אדמוב נ' מ"י (16.10.2012)].

במקרה דנא, ברי כי הנאשם היה יכול להבין את תוצאות מעשיו, כאשר חנק את הבנות המנוחות למוות, ולאחר מכן



תלה אותן. ביחס להכנה הרי אף אם נעשתה בזירת האירוע, הרי די בכך שכן אין כל חובה שזו תהיה מוקדמת. ביחס להחלטה להמית הרי זו נלמדת מנסיבות המקרה הברורות, כאשר חנק בנות פעוטות לא מותר כל שאלה בדבר הכוונה להמית וזאת גם אלמלא הנאשם היה תולה אותן, שהרי חזקה כי אדם מתכוון לתוצאות הטבעיות של מעשיו. יתרה מכך, הרצח במקרה זה אינו אלא המשך ישיר להצהרת כוונותיו בנושא במספר הזדמנויות לפני הרצח, וכפי שצוין למעשה לא היה חולק על עצם קיומן של יסודות העבירה, אלא רק על זהות האדם אשר ביצע את מעשי הרצח.

באשר להכנה - ברור שהייתה פה הכנה בכך שהנאשם חנק את המנוחות, אם באמצעות חבל ואם בדרך אחרת. באשר להעדר קנטור הרי שברור מחומר הראיות שלא היה כל קנטור.

אשר על כן אציע לחברי להרשיע את הנאשם בעבירות המיוחסות לו באישום זה - שתי עבירות של רצח - עבירות לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין; בעבירות שיוחסו לו באישום הראשון - עבירות של קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק, חטיפה לשם סחיטה לפי סעיף 372 לחוק, כליאת שווא לפי סעיף 377 לחוק, סחיטה בכוח לפי סעיף 427(א) סיפא לחוק וסחיטה באיומים לפי סעיף 428 סיפא לחוק; ובעבירות שיוחסו לו באישום השני: קשירת קשר לפשע לפי סעיף 499(א)(1) לחוק, חטיפה לשם כליאה לפי סעיף 371 לחוק, כליאת שווא לפי סעיף 377 לחוק, סחיטה בכוח לפי סעיף 427(א) סיפא לחוק, סחיטה באיומים לפי סעיף 428 סיפא לחוק, ותקיפה בנסיבות מחמירות לפי סעיף 382(א) וסעיף 380 לחוק.

סוף דבר

לא אוכל לסיים מלאכתי בלי להקדיש מספר מילים לתמונה העגומה שהצטיירה בפנינו ממכלול העדויות, בדבר הטיפול המשטירתי הלקוי, לכאורה, בתלונתה של עביר, אם הבנות המנוחות, ערב הרצח; העדר הטיפול בבני משפחתה כאשר הגיעו לתחנת מעלה אדומים ורצו להתלונן על חטיפת אחיה מהדי; ואף ביחס לאופן הטיפול בתלונת האחין עומאר על חטיפתו.

אציין ראשית, שערים אנו לעובדה כי בעקבות הכשל בטיפול בתלונתה של עביר מונה קצין בודק וכנראה הופקו לקחים, אף במישור האישי, ועל כן דברים אלו אינם מכוונים למישור האישי.

כעולה מעדות עביר אם הבנות המנוחות, היא הגיעה לתחנת ערד לילה לפני הרצח ודיווחה באופן ברור שאינו משתמע לשתי פנים, על סכנה ממשית לחיי הבנות המנוחות מן הנאשם. נזכור, כי המדובר בכך שהנאשם והבנות היו מצויים בפזורת אלפורעה, מרחק של כ- 10 דקות מן התחנה ולמרות האמור לא נעשו הפעולות המתחייבות עת מוגשת תלונה מסוג זה.

נראה כי ההתייחסות לתלונה הייתה, לכאורה, כלאחר יד ובאדישות, וזאת דווקא מקום בו אופי התלונה, תכניה, העובדה שעביר סיפרה כי קבלה טלפון דחוף המתריע על הסכנה הקיימת, והעובדה שעשתה את כל הדרך מעזריה כדי להתלונן ולזעוק לעזרה, הייתה צריכה להדליק נורות אדומות למכביר.

אציין, כי אף בזמן אמת עביר דיווחה וחשה, כי ההתייחסות לתלונתה אינה מספקת ועל כן התקשרה למר עודד אפרים, אותו הכירה מעבודתה אצל אמו, שהוא אשר יודע את השפה והלכות הארץ, והכל כדי שזה יסייע לה להעביר את המסר בדבר הסכנה המתרחשת ובאה. והנה גם לאחר שעל פי עדות מר אפרים הוא דיבר בעצמו עם השוטרים בתחנה וביקש מהם לשלוח ניידת לבית הנאשם, הדבר לא הועיל ולא נעשה למעשה דבר.



קיומם של קשרי נישואין עם נשים שהינן תושבות הרשות הפלסטינית, בעיקר במגזר הבדואי, הינם תופעה שכיחה. פעמים רבות המדובר אף בכך שאותן נשים מובאות לכאן כנשים שניות אשר מטבע הדברים מוחלש מעמדן עוד יותר. האמור ידוע מזה שנים רבות לכל הרשויות הנוגעות בדבר, ואף בפני בית המשפט באים לא אחת עניינים הנובעים מתוך מצבים מסוג זה. אבהיר כי הערתי זו אינה מכוונת לדרכי הטיפול והתמודדות עם התופעה, על כל הכרוך בכך.

אלומת האור שברצוני להפנות נובעת מכך שבמהלך שמיעת הראיות בתיק זה, התחוורה במלוא עוצמתה העובדה כי אותן נשים שהינן חסרות מעמד בישראל וחסרות תמיכה משפחתית או חברתית, ואשר מעמדן מעצם כך מוחלש מאוד, חשופות להתעמרות ולאלימות פיזית ומילולית כעולה מעדותה של אם הבנות עביר, וכך אף ילדיהם, ואין מושיע.

והנה, גם מקום בו אישה כעביר אוזרת אומץ ובצר לה פונה לרשויות האכיפה במדינה ולזרועותיה - למשטרה, כדי להתלונן על מסכת האיומים, האלימות וההתעללות הנפשית והפיזית לה נפלה קורבן מן הנאשם ומבני משפחתו תוך חטיפת אחיה ולקיחת בנותיה ממנה, גם אז במקום שתגיע לחוף מבטחים, נופלת תלונתה על אוזניים ערלות והיא נתקלת הלכה למעשה, לכאורה, בחומה בלתי עבירה אשר היא אינה יכול לחדור דרכה. וכבר למדנו כי מי אשר: **"אטם אזנו מזעקת דל, גם הוא יקרא ולא יענה"** (משלי כא).

אין אלא להפנות לדברים שסיפרה האם עביר מדם ליבה - ביחס למחשבותיה כאשר היא נוסעת במונית בדרך לתחנת המשטרה, ערב רצח שתי בנותיה: **"בדרך חשבתי על הבנות שלי... לא חשבתי שבאחד הימים יקרה לי דבר כזה כמו שקרה לי בגלל העניין של הגדה וישראל... ואי אפשר לעזור לי בגלל שאני מהגדה, אם הייתי יכולה לדעת שזה מה שיהיה, בחיים שלי לא חשבתי להתחתן עם מישהו עם תעודת זהות ישראלית..."** (בעמ' 1181).

העובדה כי זעקתה של עביר - זעקה רמה וברורה שאין כל קושי לשמוע אותה, נותרה, לכאורה, תלויה בחלל האוויר בגדרי תחנת המשטרה, אין ספק כי סיבות רבות לה - אך קשה להלום שזרע הפורענות נעוץ אף בהיותה חסרת מעמד בישראל. לא זו אף זו, העד עודד אפרים אשר הכיר את עביר במסגרת עבודתה בבית אמו וניסה לסייע לה, העיד, כי בעבר הוא לקח אותה להתלונן נגד הנאשם במשטרת מודיעין, ולא נגבתה ממנה תלונה כלל שכן נאמר לה: **"את לא שייכת אלינו"**, ואף נאמר לה **"תגישי תלונה בשטחים"** (ר' עדותו בעמ' 1090).

יתרה מכך, העדר ההתייחסות הנאותה לעביר ולתלונתה, לכאורה, לא היה נחלתה הבלעדית. שכן, אף כאשר נחטף אחיה של עביר מהדי, הרי על פי עדות אמו סועד, פנו בני המשפחה לתחנת מעלה אדומים, אשר נמצאת לא רחוק מביתם ושם לא רק שלא טיפלו בתלונתם, אלא שהובהר להם שעליהם להדיר רגליהם משם בהיותם תושבי הרשות הפלסטינית.

גם אם לא היה מקום שבני המשפחה יגיעו לתחנת המשטרה במעלה אדומים ללא היתר מתאים, עדיין בהינתן העובדה שהגיעו כבר לתחנה וכאשר מדובר בבני משפחה הבאים להתלונן על כך שאזרחי ישראל חטף את בנם, בשטח ישראל, היה מקום וחובה לטפל בתלונתם. והראייה, לאחר הרצח זומנו בני המשפחה לתחנת המשטרה בערד, נגבתה מהם עדות מפורטת ואף הוגש כתב האישום שבפנינו הנושא אף את אישום החטיפה; והכל כאשר אותה חובה לטפל בתלונה והעניין שיש לציבור שתלונה מסוג זה תטופל באופן מיטבי, הייתה קיימת אף במועד בו הגיעו להתלונן בתחנת המשטרה (תוך ניסיון לטיפול המונע מראש את התוצאה אליה הגענו, ולא רק לאחר שקרה הגרוע מכל).

למעלה מן הצורך יאמר, כי לא יכול להיות חולק שחובה עלינו לטפל באופן שוויוני ונאות בכל מי שמוצא עצמו חשוף לפגיעה ולביצוע עבירות פליליות בשטחה הטריטוריאלי של מדינת ישראל, והדבר מתחייב אף מהאינטרס הציבורי



במניעת ביצוע פשעים במקומותינו. שהרי נאמר עוד במקורותינו: "תורה אחת ומשפט אחד יהיה לכם ולגר הגר איתכם" (במדבר טו).

יש להעיר, כי גם עומאר - המתלונן באישום השני, אשר הגיע לתחנת המשטרה בערד כדי להתלונן כנגד הנאשם על חטיפתו, כליאתו והכאתו, לא זכה, לכאורה, לטיפול נאות. הוכח כי הוא הגיע לתחנה בשעות הערב כשהוא חבול וכאשר מדובר במי שהוכרז כנעדר, ולמרות זאת בילה את הלילה בתחנת המשטרה, ללא שאיש גבה ממנו תלונה או תיעד את החבלות שעל גופו. יודגש, כי רק למחרת בבוקר - בשעה 8:53 נגבתה ממנו תלונה ואף זאת באופן לקוני.

נדמה שגם אם הופקו לקחים בסמוך למקרה, בין באופן אישי ובין באופן מערכתי, הרי גם בעת הזאת בשלהי הקיץ תשע"ה, מתחייב בדחיפות חשבון הנפש. מתחייבת חשיבה מחודשת של כל הרשויות הנוגעות בכך, תוך בחינת ההיבט המערכתי ונקודות הממשק בין כל הגורמים הנוגעים בדבר, ובכלל זה התביעה הכללית, המשטרה, והרשויות התומכות כגון רשויות הרווחה - ברמה המקומית והארצית, והכל, על מנת למנוע הישנות מקרים מסוג זה.

אין אלא לקוות שהאמור יבחן על ידי כל הגורמים המתאימים, לא רק ברמת המיקרו אלא גם ברמת המקרו, לשם הפקה כוללת ומשמעותית של הלקחים.

יעל רז-לוי, שופטת

השופט ברוך אזולאי- אב"ד:

אני מסכים.

ברוך אזולאי, שופט



השופט נתן זלוצ'ובר:

אני מסכים.

נתן זלוצ'ובר, שופט

לפיכך הוחלט כאמור בחוות דעתה של השופטת י. רז-לוי להרשיע את הנאשם בכל העבירות המיוחסות לו בכתב האישום.

בשים לב לאמור בסיפא להכרעת הדין, הרי העתק מהכרעת הדין ישלח לפרקליט המדינה, למפכ"ל המשטרה ולמנכ"ל משרד הרווחה.

ניתנה והודעה היום, ג' אלול תשע"ה, 18 אוגוסט 2015, במעמד הנוכחים.

ברוך אזולאי, שופט אב"ד נתן זלוצ'ובר, שופט יעל רז-לוי, שופטת